

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito

Ikuskaritza-txostena,
Urteko kontuak 2017ko abenduaren 31n
eta 2017 urtealdiko Kudeaketa-txostena

*Espainieraz idatzitako Urteko Kontuen Ikuskaritza-Txostenaren jatorrizko bertsioaren itzulpen librea.
Desadostasunik balego, espainierazko bertsioa nagusitzen da.*

Urteko kontuei buruzko auditoria-txostena, auditore independente batek emana

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito entitateko bazkideentzat:

Urteko kontuei buruzko txostena

Iritzia

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito (Entitatea) entitatearen urteko kontuak auditatu ditugu, honako hauek barne: 2017ko abenduaren 31ko balantzea, galdu-irabazien kontua, onartutako sarreraren eta gastuen eogera-orria, ondare garbian gertatutako aldaketen egoera-orria, eskudiru-fluxuen egoera-orria eta txostena, egun horretan amaitutako ekitaldiari dagozkionak.

Gure iritziz, urteko kontu erantsiek, alderdi adierazgarri guztietan, Entitatearen 2017ko abenduaren 31ko ondarearen eta finantza-egoeraren benetako irudia adierazten dute, baita egun horretan amaitutako urteko ekitaldiari dagozkion emaitza eta eskudiru-fluxuen irudia ere, aplikatzekoa den finantza-informazioko arau-esparruarekin bat etorriz (txostenaren 2. oharrean identifikatu da), eta, bereziki, horretan bildutako kontabilitate-printzipio eta -irizpideekin bat etorriz.

Iritziaren oinarria

Gure auditoria Espainian kontu-auditorien jarduera arautzeko indarrean dagoen araudiari jarraikiz egin dugu. Arau horiei jarraikiz dagozkigun erantzukizunak aurrerago deskribatu ditugu gure txostenean, *Auditorearen erantzukizunak urteko kontuen auditoriari dagokionez* atalean.

Entitatearekiko independenteak gara, eta beraz etika-eskakizunak betetzen ditugu, independentzia-betekizunak barne, Espainian urteko kontuen gure auditoriari aplikatzekoak direnak kontu-auditorien jarduera erregulatzen duen araudiak eskatutakoaren arabera. Ildo horretan, kontu-auditoriaren zerbitzuaz bestelako zerbitzurik ez dugu eskaini, eta araudi erregulatuak horretan ezarritakoa betez beharrezko independentzia hori kolokan jar zezakeen egoerarik edo gorabeherarik ere ez da gertatu.

Gure ustez, lortu dugun auditoria-ebidentziak oinarri nahikoa eta egokia eskaintzen du gure iritzia bermatzeko.

Auditoriaren funtsezko gaiak

Auditoriaren funtsezko gaiak dira, gure judizio profesionalaren arabera, aldi honetako urteko kontuei buruz egin dugun auditorian adierazgarrien gertatu direnak. Urteko kontu guztien gure auditoriaren testuinguruan eta haiei buruz dugun iritzia osatzerakoan aztertu dira gai horiek guztiak, eta beraz, gai horiei buruz uste duguna ez dugu aparteko atal batean berezi.

Auditoriaren funtsezko gaiak***Kreditu-zorroaren narriaduragatiko balio-zuzenketak***

Narriatutako kreditu-esposizioak identifikatzea eta kreditu-zorroaren balioa narriatzeagatiko balio-zuzenketak zehaztea estimazio konplexuenetako eta garrantzitsuenetako batzuk dira erantsitako urteko kontuak prestatzean.

Entitateak bere kreditu-zorroaren balio-narriaduragatiko hornidurak aitortzen ditu narriadura-ebidentzia objektiboa denean hasierako aitortenaren ondoren izandako gertaera baten edo gehiagoren ondorioz, eta haiek eraginik badute haren eskudiru-fluxu estimatuetan edo, hala badagokio, eragiketa bakoitzaren bermeetan.

Kreditu-arriskuagatiko narriaduraren ebaluazioa eredu jakin batzuetan oinarritzen da, hain zuzen ere, narriaduragatiko galerak zehazteko judizio-osagai handia eskatzen duten eruedetan, honako elementu hauek aintzat hartuz:

- Kreditu-zorroak kreditu -arriskuko profilararen arabera sailkatzea.
- Zaintza bereziko edo narriatutako aktiboak identifikatu eta sailkatzea.
- Horniduretan eragina duten hipotesiak erabiltzea, eta kreditudunek eskudiru-fluxuen maila jakin bat lortzeari dagokionez estimazioak egitea, narriadura banan-banan estimatzen delarik, eskuragarri dagoen azken informazioaren arabera.
- Emandako kreditu-eragiketei lotutako benetako bermeen balio bihurtzea.

Testuinguru honetan, Entitateak darabiltzan eruedetan aintzat hartzen dira Espainian banku-sektoreko entitateen batez besteko portaera eranstean duten estatistika-datu eta -ereduak, eta, eredu horiei jarraikiz, kreditu-arriskuagatiko hornidura kolektiboak estimatzeko aukera dauka. Horrez gain, hornidura indibidualizatuen estimaziorako kalkulu metodologia espezifikoak ere erabiliz.

Auditorian nola aztertu diren

Kreditu-zorroaren narriaduraren estimazioari buruz egin dugun lana barne-kontrolako esparru orokorra aztertzean, ebaluatzean eta egiaztatzean zentratu da alde batetik, eta kolektiboki zein indibidualki estimatutako hornidurei buruzko proba zehatzak egitean bestetik

Barne-kontrolako sistemari dagokionez besteak beste, honako prozedura hauek eraman ditugu aurrera:

- Aplikatutako kalkulu-metodologiak ulertu eta berrikustea.
- Entitateko Gobernu Organoek onartutako politika eta prozedurak arau-eskakizun aplikagarrietara egokitzen direla egiaztatzea.
- Hornidura-kalkuluaren euskarri diren informazio-sistemen segurtasun-inguruneari dagokion alderdi nagusiak egiaztatzea.
- Zaintza berezikotzat edo narriatutzat jo litezkeen arriskuen identifikaziorako Entitateak egindako jarraipen-alerten eta -arriskuen aldiari behingo ebaluazioa berrikustea.
- Kontabilitate-sailkapenaren jarraipenerako eta narriaduraren erregistrorako kreditudunen espedienteak aldiari behin berrikusteko prozesua, aplikatzen den kasuetan, ongi gauzatzen dela ebaluatzea.

Horrez gain, honako xehetasun-proba hauek egin ditugu:

- Hornidurak kalkulatzeko datu-baseen egiaztapen selektiboak, narriaduragatiko hornidura bereizten duten ezaugarri nagusiak (eragiketaren xedea, maileguaren sailkapena, segmentazioa, ez ordaintzearen data) kontrastatuz euskarri-dokumentazioaren laguntzarekin.
- Kreditu-arriskuagatiko hornidura kolektiboen kalkuluaren berregikaritzea.
- Eskudiru-fluxuen deskontu-ereduak, hornidurak azterketa indibidualizatuaren arabera kalkulatzeko egokiak ote diren ebaluatzea.
- Hainbat espediente hautatu eta berrikustea, ongi sailkatuta eta erregistratuta ote dauden ebaluatzeko, eta, hala badagokio, dagokion narriadura zehazteko.

Auditoriaren funtsezko gaiak

Gainera, Entitateak benetako berme edo berme pertsonal jakin batzuk hartzen ditu aintzat, kreditu-zorroaren balio-narriaduragatiko balio-zuzenketak zehazteko eraginkorrak diren heinean.

Ikus erantsitako urteko kontuen txostenaren 13.h), 24. eta 54. oharra.

Auditorian nola aztertu diren

Deskribatutako prozeduren ondorioz agerian geratuenez, kreditu-aktiboen narriadura kalkulatzeko erabilitako metodologiak egokiak dira, eta gure prozeduren ondorioz emaitzetan alderik izan bada Zuzendaritzak egindako kalkuluekin alderatuta, alde hori arrazoizko maila batean egon da betiere, erantsitako urteko kontuetan bildutako zenbatekoari dagokionez.

Zerga-, lege- eta arau-azuzengatiko hornidurak

Prozedura administratiboetan, judizialetan edo lege-, zerga- eta arau-izaerako gaiekin zerikusia duten beste edozein prozeduretan murgilduta dago Entitatea, nagusiki bere jardueraren ohiko bilakaeraren ondorioz.

Testuinguru horretan, badira beste hainbat egoera, prozedura judizialaren eraginpean ez badaude ere, horniduren erregistroa eskatzen dutenak Zuzendaritzaren ebaluazioari jarraikiz, hala nola auzitegiek lurzoru-klausulak deuseztatuko balituzte eta kontsumitzaileak lurzoru-klausulen alorrean babesteko 1/2017 Errege Lege Dekretua aplikatuko balitz itzuli beharko liratekeen kopuruen inpaktuekin lotutakoak eta produktu jakin batzuk merkaturatzeagatik bezeroak konpentsatzeko helburua dutenak.

Prozedura horiek konplexuak direnez eta denbora luzean garatzen direnez, prozedura horien aurreikusitako emaitza zehaztea eta haien eragin ekonomikoa ebaluatzea oso gai konplexuak dira, eta nola bilakatuko diren eta/edo haien behin betiko zenbatekoa zein izango den ziur jakiterik ez dago. Horren ondorioz, auziengatiko horniduren estimazioa da estimazio-osagai handiena dutenetariko bat, erantsitako urteko kontuetan izan dezakeen inpaktuari dagokionez.

Irekitako auzi eta prozesuak identifikatu eta ebaluatzeko Entitateak ezarritako prozesua eta Entitateak hornidurak erregistratzeko prozesua nola ulertzen dugun aztertu eta dokumentatu dugu, gure prozedurak honako hauetan zentratuz:

- Erreklamazio eta auziak kalifikatzeko politika ulertzea eta hornidura esleitzea, hala badagokio.
- Indarrean dauden demanda, erreklamazio eta auzien tipologia nagusiak aztertzea.
- Entitatearekin diharduten abokatu eta aholkularien berrespen-gutunak lortzea, erreklamazio edo auzietatik espero zuten emaitzaren ebaluazioa kontrastatzeko, informazio osoa jasotzeko, hornidurak behar bezala erregistratu direla egiaztatzeko eta bete gabe gera zitezkeen pasiboak identifikatzeko.
- Gure barne-adituen laguntzarekin, zerga-prozedura adierazgarrietatik espero dugun emaitzaren estimazioa arrazoizkoa den edo ez aztertzea.
- Ikuskatzeko irekitako aldi guztietarako zerga-betebeharrak betetzearen harira gerta litezkeenak ebaluatzea.
- Kontabilitate-horniduren erregistroa, estimazioa eta mugimendua aztertzea.

Auditoriaren funtsezko gaiak	Auditorian nola aztertu diren
<p>Entitateak kontzeptu horiengatik hornidura erregistratu du, eta beraz, lotutako despoltsapena posibletzat jo du egindako estimazioen arabera, kalkulu-prozedura sendoak erabiliz, arrakasta-esperientziarekin, lege-azterketarekin eta betetzen dituzten betebeharrei dagozkien ziurgabetasun-baldintzekin.</p> <p>Ikus erantsitako urteko kontuen txostenaren 33. oharra.</p>	<p>Bereziki bezeroei konpentsatzeko horniduretarako eta lurzoru-klausulekin lotutako kontingentzien ondorioak estaltzeko, gure prozedurak honako hauetan zentratu ziren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrol-ingurunea ulertzea, kalkuluari lotutako kontrolak ebaluatu eta egiaztatzea eta lotutako hornidura berrikustea. • Entitateak erabilitako metodologia eta hipotesia ebaluatzea, aplikatzekoa den kontabilitate-esparruarekin eta merkatu-jardunbidearekin bat datozela egiaztatzeko. • Mantendu beharreko hornidurak erabakitzeko datu historikoak erabili direla egiaztatzea. • Hautatutako hainbat eskari eta erreklamazio aztertzea, hornidurak kalkulatzeko kasuak tipologiaren arabera ongi elkartu direla egiaztatuz. • Lurzoru-klausuladun hainbat eragiketa hautatu aztertzea, horniduraren ezaugarri nagusien trazabilitatea egiaztatuz Entitatearen kalkuluei jarraikiz. • Barne-abokatuen berrespina irekitako prozesu guztiei dagokienez. <p>Gure lanaren emaitzak agerian uzten du erantsitako urteko kontuetan bildutako zerga-, lege- eta arau-auziengatik hornidurak maila egoki batean daudela, haiek ebaluatu eta estimatzeko prozesuan arrazoizko judizioak aplikatu izanaren ondorioz, Entitateko Zuzendaritzak eta/edo lege- eta zerga-aholkulariek identifikatutako eta jakinarazitako erreklamazio, auzi eta gainerako kontingentziak kontuan hartuz.</p>
<p><i>Espainiako Bankuaren azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra indarrean hastea eta arau horren inpaktuen estimazioari buruzko informazioa xehatzea</i></p> <p>Espainiako Bankuaren azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra indarrean hasteari dagokionez, 2. oharrean deskribatu denez, Entitateak egokitze-proiektu bat garatu du, Kontseilu Errektoreak gainbegiratuta, honako alor hauetan:</p>	<p>2018ko urtarrilaren 1ean hasten den ekitaldian aplikatzekoa den azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularrari dagokionez, prozedura jakin batzuk eraman ditugu aurrera erantsitako urteko kontuen txostenan emandako informazioa arrazoizkoa den edo ez egiaztatzeko. Aurrera eramandako prozedura nagusiak deskribatuko ditugu jarraian:</p>

Auditoriaren funtsezko gaiak	Auditorian nola aztertu diren
<p>a) Finantza-tresnen sailkapena eta balioespena</p> <p>b) Finantza-tresnetan kreditu-arriskuaren narriadura adierazgarria neurtzea.</p> <p>Alor horretan, Entitateak erabaki du Espainiako Bankuak, zehaztutako estaldura-ehunekoak aplikatzea, bere esperientzian eta Espainiako banku-sektoreaz dakienean eta etorkizuneko baldintzei buruzko aurreikuspenetan oinarrituta, 4/2017 Zirkular horretan ezarritako eskakizun berrietara egokituta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kontabilitate-politiken eta metodologia-esparruaren egokitzapena ulertzea, arau berriari jarraikiz ongi betetzen direla ebaluatzeko helburuarekin. • 4/2017 Zirkularrak Entitatean izango duen inpaktuari dagokionez urteko kontuen txostenan ematen den informazioa egiaztatzea. <p>Finantza-tresnen sailkapenari eta balioespenari dagokionez, gure prozedurak honako hauetan zentratu ziren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finantza-tresnak sailkatzeko irizpide berriak ebaluatzeko Entitateak egindako dokumentazioa eta azterketak egiaztatzea, besteak beste, negozio-ereduen ebaluazioa eta finantza-tresnen kontratu bidezko eskudiru-fluxuen ezaugarriak. • Finantza-tresnen sailkapen eta balioespenaren gaineko inpaktuak arrazoizkoak direla egiaztatzea.
<p>c) Estalduren kontabilitatea</p> <p>Horretan oinarrituta, Entitateak alde zuzeneko estimazio eta kalkuluak egin ditu arau hori indarrean hasteak aipatutako hiru azterketa-lerroetan izango dituen inpaktuei dagokienez, erantsitako urteko kontuen txostenan horri buruzko informazio kuantitatibo eta kualitatibo batzuk ezagutzera eman dituelarik.</p>	<p>Finantza-tresnetan kreditu-arriskuaren narriadura adierazgarria neurtzeari dagokionez, gure prozedurak honako hauetan zentratu ziren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arau berriari jarraikiz hornidurak kalkulatzeko Entitateak garatutako irizpideak egiaztatzea. • 4/2017 Zirkularra indarrean hasteak kobratu beharreko partida eta maileguen zorroaren balioespenean izango duen inpaktuaren kalkulua berregiaritzea.
<p>Ikus erantsitako urteko kontuen txostenaren 2. oharra.</p>	<p>Estalduren Kontabilitateari dagokionez, gure prozedurak honako hauetan zentratu ziren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Espainiako Bankuaren abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularraren estalduren kontabilitatea mantentzeko Taldeak hartutako erabakiak egiaztatzea.
	<p>Deskribatutako prozeduren ondorioz, agerian geratu da kreditu-aktiboen narriadura kalkulatzeko metodologiak eta finantza-tresnen sailkapena eta balioespena egokiak direla, eta Zuzendaritzaren estimazioen aldean gure prozeduren ondorioz lortutako alde guztiak arrazoizko maila batean mantendu direla erantsitako urteko kontuetan bildutako zenbatekoari dagokionez, kontu horietan emandako informazioa egokitzen jotzen dugularik.</p>

Beste informazio batzuk: Kudeaketa-txostena

Gainerako informazioa 2017ko ekitaldiko kudeaketa-txostenari dagokio soil-soilik, eta haren formulazioa Entitate nagusiaren administratzaileen erantzukizuna da, urteko kontuen parte ez delarik.

Urteko kontuei buruz eman dugun auditoria-iritziak ez du eraginik kudeaketa-txostenean. Kudeaketa-txostenean jasotako informazioari dagokionez dugun erantzukizuna kontu-auditoriaren jarduera erregulatzen duen araudian zehaztu da, eta horrek bi maila bereizten ditu:

- a) Maila espezifiko bat, informazio ez-finantzarioaren egoera-orriari eta Gobernu Korporatiboaren Urteko Txostenean bildutako informazio jakin batzuei aplikatzekoa, Kontu Auditoriari buruzko 22/2015 Legearen 35.2. b) artikuluan zehaztutakoaren arabera. Horri jarraikiz, aipatutako informazioa kudeaketa-txostenean jasota dagoela egiaztatu behar da bakarrik, edo, hala badagokio, informazio ez-finantzarioari buruzko txosten bereizari dagokion aipamena txosten horri erantsi zaiola araudian aurreikusitako moduan, eta, hala ez bada, hori jakinarazi behar da.
- b) Maila orokor bat, kudeaketa-txostenean bildutako gainerako informazioari aplikatzekoa. Horren arabera, informazio hori urteko kontuekin bat ote datorren ebaluatu behar da eta hori ezagutzera eman behar da, urteko kontu horien auditoria egitean Entitateak dakienetik abiatuta eta auditoria horretan ebidentzia gisa lortutakoaz bestelako informaziorik erantsi gabe. Horrez gain, kudeaketa-txostenaren zati horren edukia eta aurkezpena aplikatzekoa den araudiarekin bat ote datozen ebaluatu behar da eta ebaluazioaren emaitza ezagutzera eman. Egin dugun lanean oinarrituta ondorioztatzen badugu akats materialak egin direla, horren berri eman beharko dugu nahitaez.

Aldez aurretik deskribatutakoaren arabera egin dugun lanean oinarrituta egiaztatu dugunez, aurreko a) atalean aipatutako informazio ez-finantzarioa "Informazio ez-finantzarioaren egoera-orria" izeneko txosten bereizian aurkeztu da, kudeaketa-txostenean ere aipatu dena, Gobernu Korporatiboaren Urteko Txostenari dagokionez atal horretan aipatutako informazioa kudeaketa-txostenean bildu da, eta kudeaketa-txostenean jasotako gainerako dokumentazioa 2017ko ekitaldiko urteko kontuen informazioarekin bat dator, eta haren edukia eta aurkezpena aplikatzekoa den araudiari lotzen zaie.

Administratzaileen eta Auditoria Batzordearen erantzukizuna urteko kontuei dagokienez

Administratzaileek urteko kontu erantsiak azaltzeko ardura dute, Entitatearen ondarearen, finantza-egoeraren eta emaitzen benetako irudia adieraziz, entitateari Espainian aplikatu beharreko finantza-informazioko arauzko esparruarekin bat etorritik. Gainera, urteko kontuak iruzur edo errorean ondoriozko akats materialik gabe prestatzeko beharrezkotzat jotzen duten barne-kontrolaz arduratuko dira.

Urteko kontuak prestatzean, Entitateko administratzaileek beren gain hartu behar dute Entitateak jarduneko enpresa gisa jarraitzeko duen ahalmena balioestea, kasuan-kasuan jarduneko enpresarekin zerikusia duten gaien berri emanez, eta jarduneko enpresaren kontabilitate-printzipioa erabiliz, non eta administratzaileek Entitatea likidatzeko eta jarduna bertan behera uzteko asmorik ez duten edota beste alternatiba errealistik ez dagoen.

Auditoria Batzordeak bere gain hartuko du urteko kontuen elaborazio- eta aurkezpen-prozesua gainbegiratzeko ardura.

Auditorearen erantzukizunak urteko kontuen auditoriari dagokionez

Gure helburua da arrazoizko segurtasun batekin esan ahal izatea urteko kontuek, oro har, iruzur edo errorean eraginez egindako akats materialik ez dutela, eta gure iritzia biltzen duen auditoria-txosten bat ematea.

Arrazoizko segurtasunak segurtasun-maila handia esan nahi du, baina horrek ez du bermatzen Espainian indarrean dagoen kontu-auditoriaren jarduera arautzen duen araudiari jarraikiz akats material guzti-guztiak detektatzen dituela. Iruzur edo errorean eraginez gerta daitezke akatsak, eta materialtzat jotzen dira baldin eta, banaka edo multzoka hartuta, arrazoizkoa bada aurreikustea urteko kontuetan oinarrituta erabiltzaileek hartzen dituzten erabaki ekonomikoetan eragina izango dutela.

Espainian auditoria-jarduera erregulatzeko indarrean dagoen araudia bete behar duen auditoria den heinean, gure judizio profesionala eman dugu, eta gure jarrera eszeptizismo profesionalean oinarritu da auditoria osoan. Horrez gain:

- Iruzur edo errorean eraginez urteko kontuetan akats materialak izateko arriskuak identifikatu eta balioetsi ditugu, arrisku horiei erantzuteko auditoria-prozedurak aplikatu ditugu eta gure iritzia oinarritzeko moduko auditoria-ebidentzia nahikoa eta egokia lortu dugu. Iruzurraren ondorioz akats material bat ez detektatzeko arriskua handiagoa da errorearen ondorioz gertatutako akats materialen kasuan baino, iruzurrak kolisioa, faltsutzea, nahitako ez-egiteak, nahitako adierazpen okerrak edo barne-kontrola saihestea ekar ditzakeelako berekin.
- Auditoriarentzat garrantzitsua den barne-kontrolaren berri izan dugu zirkunstantzien arabera egokiak diren auditoria-prozedurak diseinatzeko helburuarekin, eta ez Entitatearen barne-kontrolaren eraginkortasunaren gaineko iritzia emateko asmoarekin.
- Aplikatutako kontabilitate-politikak egokiak eta kontabilitate-estimazioak arrazoizkoak ote diren ebaluatu dugu, baita Administrazioaileek emandako informazioa ere.
- Administrazioaileek jarduneko enpresaren kontabilitate-printzipioa erabiltzea egokia den edo ez ondorioztatu dugu, eta, lortutako auditoria-ebidentzian oinarrituta, zalantza materialik bazegoen edo ez ondorioztatu dugu, Entitateak jarduneko enpresa gisa jarraitzeko duen gaitasunaren inguruan zalantza esanguratsuak sorraraz ditzaketen gertaera edo baldintzei loturik. Eskatzen digutenez, zalantza materiala dagoela ondorioztatzen badugu, gure auditoria txostenean ohartarazi egin behar dugu urteko kontuetan jasotako informazioaz, edo, informazio hori ezagutaraztea egokia ez bada, iritzi aldatu bat eman behar dugu. Gure auditoria-txostenaren egunera arte lortutako auditoria-ebidentzian oinarritu dira gure ondorioak. Alabaina, litekeena da, etorkizuneko gertaera edo baldintzen eraginez Entitateak jarduneko enpresa bat izateari uztea.
- Urteko kontuen aurkezpen orokorra, egitura eta edukia ebaluatu dugu, jakitera emandako informazioa barne, eta urteko kontuek, azpiko transakzio eta gertaerak irudikatzean, benetako irudi bat ematen ote duten aditzera emanez.

Entitatearen Auditoria Batzordearekin harremanetan jarri gara, besteak beste, honako hauen berri emateko: auditoriaren norainokoa eta auditoria egiteko planifikatutako unea, eta auditoriaren aurkikuntza esanguratsuak, bai eta, auditoria egiten ari ginenean, identifikatutako barne-kontrolaren edozein hutsune esanguratsu.

Entitatearen Auditoria Batzordeari helarazi diogu, halaber, aplikatzekoak diren etika-eskakizunak bete izanaren aitortpena, independentzia-eskakizunak barne, eta harekin harremanetan jarri gara, orobat, gure independentziarentzat mehatxagarri izan zitezkeen gaien eta, hala bazegokion, zegozkien babesen berri emateko.

Entitatearen Auditoria Batzordeari jakinarazi dizkiogun gaien artean, aldi honetako urteko kontuen auditorian guretzat adierazgarrienak zein diren erabaki dugu, eta, horren ondorioz, horietan izan dira auditoriaren funtsezkoak gaiak.

Gure auditoria-txostenean gai horiek guztiak deskribatu ditugu, non eta lege- edo arau-xedapenek gaia jendaurrean ezagutzera ematea debekatzen ez duten.

Legezko eta arauzko bestelako betekizunei buruzko txostena

Txosten osagarria Auditoria Batzordearentzat

Txosten honetan adierazitako iritzia bat dator 2018ko martxoaren 15ean Entitatearen Auditoria Batzordearentzat egin dugun txosten osagarrian adierazitakoarekin.

Kontratazioaren aldia

2017ko apirilaren 1ean Ohiko Batzar Nagusiak urtebeterako auditore izendatu gintuen, 2016ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiaz geroztik.

Aldez aurretik, Ohiko Batzar Nagusiak hasierako aldi baterako izendatu gintuen, eta kontu-auditorien lanetan aritu gara, etengabe, 2001eko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiaz geroztik.

Emandako zerbitzuak

Kontu-auditoriaz gain auditutako Entitateari eta haren mendeko sozietateei eman dizkiogun zerbitzuak, erantsitako urteko kontuen txostenaren 11. oharrean jaso dira, zehatz-mehatz.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. (S0242)

(Jatorrizkoa espainieraz, José Antonio Simón Maestrok (15886) sinatua)

2018ko martxoaren 15a

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
BALANTZEA, 2017KO ABENDUAREN 31KOA
(Mila eurokotan adierazita)

AKTIBOA	Oharra	2017	2016 (*)
Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk (**)	21	1.822.276	426.830
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	22	143.920	183.069
Deribatuak		3.796	3.668
Zorra adierazten duten baloreak		140.124	179.401
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegatutakoak edo berme gisa emandakoak</i>		68.712	43.143
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan		-	-
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegatutakoak edo berme gisa emandakoak</i>		-	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	23	4.563.443	4.555.082
Ondare-tresnak		179.364	279.784
Zorra adierazten duten baloreak		4.384.079	4.275.298
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegatutakoak edo berme gisa emandakoak</i>		612.103	1.207.304
Maileguak eta kobratzeko partidak	24	13.739.368	13.889.385
Maileguak eta aurrerakinak		13.739.368	13.889.385
Kreditu-erakundeak		342.064	392.590
Bezeroak		13.397.304	13.496.795
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegatutakoak edo berme gisa emandakoak</i>		-	-
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	25	349.525	358.736
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegatutakoak edo berme gisa emandakoak</i>		-	-
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea	26	143.642	186.213
Interes-tasaren arriskua estalita duen zorro bateko estalitako elementuen arrazoizko balioko aldaketak		-	-
Mendekoetako, baterako negoziotako eta elkartuetako inbertsioak	27	159.694	132.618
Taldeko erakundeak		159.664	132.588
Erakunde elkartuak		30	30
Aktibo ukigarriak	28	304.941	329.549
Ibilgetu materiala		264.970	286.105
Erabilera propiokoa		251.542	274.374
Errentamendu operatiboan utzitakoa		12.699	10.971
Gizarte-ekintzari lotua		729	760
Ondasun higiezinetak inbertsioak		39.971	43.444
<i>Horietatik: errentamendu operatiboan utzitakoa</i>		39.528	43.003
<i>Pro memoria: finantza-errentamenduan eskuratutakoa</i>		-	-
Aktibo ukiezinak		-	-
Zergen ondoriozko aktiboak	29	278.164	289.855
Zerga korronteen ondoriozko aktiboak		2.762	5.738
Geroratutako zergen ondoriozko aktiboak		275.402	284.117
Beste aktibo batzuk	30	45.241	47.429
Izakinak		507	825
Bestelako gainerako aktiboak		44.734	46.604
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korrontek eta elementu-talde besterengarriak	31	216.314	263.311
AKTIBOA GUZTIRA		21.766.528	20.662.077

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkeztu dugu soilik.

(**) Ikusi xehetasuna eskudiru-fluxuen egoera-orrrian.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
BALANTZEA, 2017KO ABENDUAREN 31KOA
(Mila eurokotan adierazita)

PASIBOA	Oharra	2017	2016
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak	22	1.533	2.297
Deribatuak		1.533	2.297
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan		-	-
<i>Pro memoria: mendeko pasiboak</i>		-	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	32	19.515.330	18.493.001
Gordailuak		19.334.965	18.320.304
Banku zentralak		300.172	-
Kreditu-erakundeak		212.571	202.981
Bezeroak		18.822.222	18.117.323
Zorra adierazten duten balore jaukiak		-	-
Beste finantza-pasibo batzuk		180.365	172.697
<i>Pro memoria: mendeko pasiboak</i>		-	-
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea	26	238.838	178.447
Interes-tasaren arriskua estalita duen zorro bateko estalitako elementuen arrazoizko baldaketak		-	-
Hornidurak	33	190.604	207.320
Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak		41.504	35.830
Emandako konpromisoak eta bermeak		20.992	25.411
Gainerako hornidurak		128.108	146.079
Zergen ondoriozko pasiboak	29	93.745	101.016
Zerga korronteen ondoriozko pasiboak		295	-
Geroratutako zergen ondoriozko pasiboak		93.450	101.016
Ageriko kapital sozial itzulgarria		-	-
Beste pasibo batzuk	30	65.378	61.909
<i>Horiematik: Gizarte-ekintzako fondoak</i>		13.017	12.030
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako pasiboak		-	-
PASIBOA GUZTIRA		20.105.428	19.043.990
ONDARE GARBIA			
Fondo propioak		1.575.077	1.514.877
Kapitala	35	727.167	712.957
Ordaindutako kapitala		727.167	712.957
<i>Pro memoria: galdatu gabeko kapitala</i>		-	-
Bestelako erreserbak		770.589	731.421
Ekitaldiko emaitza		106.491	99.199
(Konturako dibidenduak)		(29.170)	(28.700)
Beste emaitza global metatua	34	86.023	103.210
Emaitzetan birsailka daitezkeen elementuak		86.023	103.210
Estaldura-deribatuak. Eskudiru-fluxuen estaldura (zati efektiboarena)		(30.837)	(11.533)
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak		116.860	114.743
Zor-tresnak		85.792	73.141
Ondare-tresnak		31.068	41.602
ONDARE GARBIA GUZTIRA		1.661.100	1.618.087
PASIBOA ETA ONDARE GARBIA GUZTIRA		21.766.528	20.662.077
Pro memoria: balantzetik kanpoko esposizioak			
Emandako bermeak	38	249.949	280.061
Emandako konpromiso kontingenteak	39	1.114.259	1.076.891
(*) Alderatzeko helburuarekin aurkeztu dugu soilik.			

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
GALDU-IRABAZIEN KONTUA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

	<u>Oharra</u>	<u>2017</u>	<u>2016 (*)</u>
Interesen ondoriozko sarrerak	40	252.492	281.736
(Interesen ondoriozko gastuak)	41	20.889	28.408
(Ageriko kapital sozial itzulgarriaren ondoriozko gastuak)		-	-
INTERESEN MARJINA		<u>231.603</u>	<u>253.328</u>
Dibidenduen ondoriozko sarrerak	42	10.804	14.827
Komisioen ondoriozko sarrerak	43	95.729	93.254
(Komisioen ondoriozko gastuak)	44	5.367	5.473
Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	45	42.862	10.604
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	46	441	1.801
Arrazoizko balioarekin izendatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak		-	-
Estaladura-kontabilitatearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	47	117	197
Kanbio-alde garbiak [irabazia edo (-) galera]	48	(38)	1.030
Beste ustiapen-sarrera batzuk	49	35.988	35.074
(Beste ustiapen-gastu batzuk)	50	46.906	41.274
<i>Horietatik: gizarte-lanetarako fondoetarako nahitaezko zuzkidurak</i>		8.591	7.833
MARJINA GORDINA		<u>365.233</u>	<u>363.368</u>
(Administrazio-gastuak)	51	<u>184.841</u>	<u>191.020</u>
(Pertsonal-gastuak)		112.824	119.462
(Bestelako administrazio-gastuak)		72.017	71.558
(Amortizazioa)	52	17.415	18.950
(Hornidurak edo (-) hornidura-itzulketak)	53	26.785	25.459
Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea)	54	<u>18.157</u>	<u>(25.975)</u>
(Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak)		2.172	2.749
(Maileguak eta kobratzeko partidak)		15.985	(28.724)
(Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak)		-	-
USTIAPEN-JARDUERAREN EMAITZA		<u>118.035</u>	<u>153.914</u>
(Mendekoetako, baterako negoziotako eta elkartuetako inbertsioen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea)	55	<u>(2.741)</u>	-
(Aktibo ez-finantzarioen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea)	56	<u>2.847</u>	<u>2.736</u>
(Aktibo ukigarriak)		2.847	2.736
Aktibo ez-finantzarioei eta partaidetzei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	57	<u>5.466</u>	<u>(442)</u>
<i>Horietatik: mendekoetako, baterako negoziotako eta elkartuetako inbertsioak</i>		1	-
Emaitzetan onartutako merkataritzako fondo negatiboa		-	-
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen elementu-talde besterengarrien eta aktibo ez-korronteen ondoriozko irabaziak edo (-) galerak	58	<u>(8.222)</u>	<u>(41.758)</u>
JARDUERA ETENGABEEN ONDORIOZKO ZERGA AURREKO IRABAZIAK EDO (-) GALERAK		<u>115.173</u>	<u>108.978</u>
(Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastuak edo (-) sarrerak)	36	<u>8.682</u>	<u>9.779</u>
JARDUERA ETENGABEEN ONDORIOZKO ZERGA OSTEKO IRABAZIAK EDO (-) GALERAK		<u>106.491</u>	<u>99.199</u>
Jarduera etenen ondoriozko zerga osteko irabaziak edo (-) galerak		-	-
EKITALDIKO EMAITZA		<u>106.491</u>	<u>99.199</u>

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkeztu dugu soilik.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

**SARRERA ETA GASTU ONARTUEN EGOERA-ORRIA, 2017KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

	<u>Oharra</u>	<u>2017</u>	<u>2016 (*)</u>
EKITALDIKO EMAITZA		106.491	99.199
BESTELAKO EMAITZA GLOBALA		(17.187)	(2.904)
Emaitzetan birsailkatuko ez diren elementuak		-	-
Prestazio mugatuko pentsio-planetako irabazi edo (-) galera aktuarialak		-	-
Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak		-	-
Balorazioagatiko gainerako doikuntzak		-	-
Irabazien gaineko zerga, birsailkatuko ez diren elementuena		-	-
Emaitzetan birsailka daitezkeen elementuak		(17.187)	(2.904)
Atzerriko negozioetako inbertsio garbien estaldura (zati efektiboarena)		-	-
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak		-	-
Emaitzetara transferitua		-	-
Beste birsailkapen batzuk		-	-
Dibisa-bihurketa		-	-
Ondare garbian kontabilizatutako dibisa-trukeagatiko irabaziak edo (-) galerak		-	-
Emaitzetara transferitua		-	-
Beste birsailkapen batzuk		-	-
Eskudiru-fluxuen estaldura (zati efektiboarena)		(26.810)	(16.018)
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak		(26.810)	(16.018)
Emaitzetara transferitua		-	-
Estalitako elementuen hasierako liburuetao zenbatekora transferitua		-	-
Beste birsailkapen batzuk		-	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	45	2.940	11.985
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak		43.249	19.840
Emaitzetara transferitua		(40.309)	(7.855)
Beste birsailkapen batzuk		-	-
Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak		-	-
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak		-	-
Emaitzetara transferitua		-	-
Beste birsailkapen batzuk		-	-
Irabazien gaineko zerga, emaitzetan birsailka daitezkeen elementuena	36	6.683	1.129
EKITALDIKO GUZTIZKO EMAITZA GLOBALA		89.304	96.295

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkeztu dugu soilik.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
ONDARE GARBIKO ALDAKETEN EGOERA-ORRIA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2017ko abenduaren 31n

Ondare garbiko aldagaketen iturria	Kapitala	Bestelako erreserbak	(-) Norberaren akzioak	Ekitaldiko emaitza	(-) Konturako dibidenduak	Metatutako bestelako emaitza globala	Guztira
2017ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	712.957	731.421	-	99.199	(28.700)	103.210	1.618.087
Akatsen zuzenketaren eraginak	-	-	-	-	-	-	-
Kontabilitate-politikatetako aldagaketen eraginak	-	-	-	-	-	-	-
2017ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa (*)	712.957	731.421	-	99.199	(28.700)	103.210	1.618.087
Ekitaldiko guztizko emaitza globala	-	-	-	106.491	-	(17.187)	89.304
Ondare garbiaren beste aldagakuntza batzuk	14.210	39.168	-	(99.199)	(470)	-	(46.291)
Akzio arrunten jaulkipena	21.795	2	-	-	-	-	21.797
Lehentasunezko akzioen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-
Ondareko beste tresna batzuen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-
Jaulkitako ondareko beste tresna batzuk erabiltzea eta mugaeguneratzea	-	-	-	-	-	-	-
Zorra ondare garbi bihurtzea	-	-	-	-	-	-	-
Kapital-murrizketa	(7.585)	-	-	-	-	-	(7.585)
Dibidenduak (edo ordainketak bazkideei)	-	-	-	(19.583)	(29.170)	-	(48.753)
Norberaren akzioak erostea	-	-	-	-	-	-	-
Norberaren akzioak saltzea edo kitatzea	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko finantza-tresnak pasibora birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-
Pasiboko finantza-tresnak ondare garbira birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko osagaien arteko transferentziak	-	39.166	-	(67.866)	28.700	-	-
Negozio-konbinazioen ondoriozko ondare garbiaren igoera edo (-) jaitsiera	-	-	-	-	-	-	-
Akzioetan oinarritutako ordainketak	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiaren bestelako gehikuntzak edo (-) murrizketak	-	-	-	(11.750)	-	-	(11.750)
<i>Horietatik: obra eta fondo sozialetarako hautazko zuzkidura</i>	-	-	-	(11.750)	-	-	(11.750)
2017ko abenduaren 31ko itxierako saldoa	727.167	770.589	-	106.491	(29.170)	86.023	1.661.100

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkeztu dugu soilik.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
ONDARE GARBIKO ALDAKETEN EGOERA-ORRIA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2016ko abenduaren 31n (*)

ONDARE GARBIKO ALDAKETEN ITURRIA	Kapitala	Bestelako erreserbak	(-) Norberaren akzioak	Ekitaldiko emaitza	(-) Konturako dibidenduak	Metatutako bestelako emaitza globala	Guztira
2016ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	708.403	693.717	-	97.581	(29.741)	106.114	1.576.074
Akatsen zuzenketaren eraginak	-	-	-	-	-	-	-
Kontabilitate-politikatetako aldaketaren eraginak	-	-	-	-	-	-	-
2016ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa (*)	708.403	693.717	-	97.581	(29.741)	106.114	1.576.074
Ekitaldiko guztizko emaitza globala	-	-	-	99.199	-	(2.904)	96.295
ONDARE GARBIAREN BESTE ALDAKUNTZA BATZUK	4.554	37.704	-	(97.581)	1.041	-	(54.282)
Akzio arrunten jaulkipena	24.653	15	-	-	-	-	24.668
Lehentasunezko akzioen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-
Ondareko beste tresna batzuen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-
Jaulkitako ondareko beste tresna batzuk erabiltzea eta mugaeguneratzea	-	-	-	-	-	-	-
Zorra ondare garbi bihurtzea	-	-	-	-	-	-	-
Kapital-murrizketa	(20.099)	-	-	-	-	-	(20.099)
Dibidenduak (edo ordainketak bazkideei)	-	-	-	(18.845)	(28.700)	-	(47.545)
Norberaren akzioak erostea	-	-	-	-	-	-	-
Norberaren akzioak saltzea edo kitatzea	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko finantza-tresnak pasibora birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-
Pasiboko finantza-tresnak ondare garbira birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko osagaien arteko transferentziak	-	37.689	-	(67.430)	29.741	-	-
Negozio-konbinazioen ondoriozko ondare garbiaren igoera edo (-) jaitsiera	-	-	-	-	-	-	-
Akzioetan oinarritutako ordainketak	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiaren bestelako gehikuntzak edo (-) murrizketak	-	-	-	(11.306)	-	-	(11.306)
<i>Horietatik: obra eta fondo sozialetarako hautazko zuzkidura</i>	-	-	-	<i>(11.306)</i>	-	-	<i>(11.306)</i>
2016ko abenduaren 31ko itxierako saldoa	712.957	731.421	-	99.199	(28.700)	103.210	1.618.087

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkeztu dugu soilik.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
ESKUDIRU-FLUXUEN EGOERA-ORRIA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

	<u>Oharra</u>	<u>2017</u>	<u>2016 (*)</u>
A) USTIAPEN-JARDUEREN ESKUDIRU-FLUXUAK		1.390.288	(473.485)
Ekitaldiko emaitza		106.491	99.199
Ustiapen-jardueren eskudiru-fluxuak lortzeko doikuntzak		100.937	96.416
Amortizazioa		17.415	18.950
Bestelako doikuntzak (a)	52	83.522	77.466
Ustiapen-aktiboan igoera/jaitsiera garbia		178.190	(281.085)
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak		39.149	75.277
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan		-	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak		(34.404)	(440.085)
Maileguak eta kobratzeko partidak		106.805	8.841
Ustiapeneko beste aktibo batzuk		66.640	74.882
Ustiapen-pasiboan igoera/jaitsiera garbia		1.005.649	(385.253)
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak		(764)	(1.133)
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan		-	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan		1.022.328	(378.059)
Beste ustiapen-pasibo batzuk		(15.915)	(6.061)
Irabazien gaineko zergengatiko kobrantzak/ordainketak		(979)	(2.762)
B) INBERTSIO-JARDUEREN ESKUDIRU-FLUXUAK		51.449	759.229
Ordainketak		(24.351)	(19.764)
Aktibo ukigarriak	28	(24.351)	(19.764)
Aktibo ukiezinak		-	-
Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak		-	-
Beste negozio-unitate batzuk		-	-
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta pasiboak		-	-
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak		-	-
Inbertsio-jarduerekin zerikusia duten beste ordainketa batzuk		-	-
Kobrantzak		75.800	778.993
Aktibo ukigarriak (b)	28	34.391	9.038
Aktibo ukiezinak		-	-
Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak	27	1.621	103
Beste negozio-unitate batzuk		-	-
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta pasiboak		39.787	67.945
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak		1	701.907
Inbertsio-jarduerekin zerikusia duten beste kobrantza batzuk		-	-
C) FINANTZAKETA-JARDUEREN ESKUDIRU-FLUXUAK		(46.291)	(54.282)
Ordainketak		(48.505)	(60.105)
Dibidenduak	35	(29.170)	(28.700)
Mendeko pasiboak		-	-
Ondare propioaren tresnak amortizatzea	35	(7.585)	(20.099)
Ondare propioaren tresnak eskuratzea		-	-
Finantzaketa-jarduerekin zerikusia duten beste ordainketa batzuk	4	(11.750)	(11.306)
Kobrantzak		2.214	5.823
Mendeko pasiboak		-	-
Ondare propioaren tresnak jaulkitzea		2.214	5.823
Ondare propioaren tresnak besterentzea		-	-
Finantzaketa-jarduerekin zerikusia duten beste kobrantza batzuk		-	-
D) KANBIO-TASEN ALDAKETEN ERAGINA		-	-
E) ESKUDIRUAREN EDO ANTZEKOEN IGOERA/(JAITSIERA) GARBIA (A+B+C+D)		1.395.446	231.462
F) ESKUDIRUA ETA ANTZEKOAK EPEAREN HASIERAN		426.830	195.368
G) ESKUDIRUA ETA ANTZEKOAK EPEAREN AMAIERAN		1.822.276	426.830
PRO MEMORIA			
ESKUDIRUAREN ETA ANTZEKOEN OSAGIAK EPEAREN AMAIERAN	21		
Eskudirua		72.513	78.876
Eskudirua pareko saldoak banku zentraletan		1.682.657	327.385
Ageriko beste gordailu batzuk		67.106	20.569
Beste finantza-aktibo batzuk		-	-
Ken: ageriko banku-aurrerakin itzulgarriak		-	-

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkeztu dugu soilik.

(a) Batez ere zuzkidurak sartzen dira: narriaduragatiko zuzenketen ondoriozko fondoetarakoak eta eskudiru-irteerarik ekarri ez duten hornikuntzen ondoriozko fondoetarakoak.

(b) Salmentan sortutako irabazia edo galera dago zenbateko horietan sartuta.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

1. Entitatearen izaera

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito (aurrerantzean Entitatea, Entitate berria, LABORAL Kutxa edo Caja Laborala), helbide soziala Arrasaten (Gipuzkoan) duen eta 2012ko azaroaren 2an eratu zen kreditu-kooperatiba berria da. Caja Laboral Popular Coop. de Créditok eta Ipar Kutxa Rural S. Coop. de Créditok bat eginez sortu zuten. Kooperatiba kalifikatuaren izaera du Entitateak.

Espainiako Bankuak gainbegiratzen du, eta, baloreak jaulkitzen dituenaz, baita Balore Merkatuko Komisio Nazionalak ere.

Entitatearen kapitalak ez du burtsan kotizatzen.

1.1 Caja Laboralaren eta Ipar Kutxaren arteko bat-egitea

2012ko urtean, Caja Laboral Popular Coop. de Créditoren eta Ipar Kutxa Rural, S. Coop. de Créditoren gobernu-organoen erabakiz, bi erakundeek bat egin eta Kreditu Kooperatiba Berria sortu zuten. Caja Laboral Popular Coop. de Crédito du izena eta estatutu sozialetan zehaztuta dauden helburua, helbidea, kapitala eta gainerako ezaugarriak ditu. Kreditu Kooperatiben 1989ko maiatzaren 26ko 13/1989 Legeak eta legezko gainerako xedapen aplikagarriek arautzen dute.

Bat-egite horren eraginez, bat egindako kreditu-kooperatiba biak desegin eta iraungi egin ziren, likidazio-aldirik ireki gabe. 2012ko azaroaren 2an erregistratu zen Gipuzkoako Merkataritza Erregistroan, eta data hori ezarri zen bat egindako entitateen eragiketarik kontabilitateari begira Kreditu Kooperatiba Berriaren eragiketatzat hartzeko lehen eguntzat.

1.2 Estatutuak

Entitateko estatutu sozialen arabera, haren jarduera ez dago inolako lurralde-eremutara mugatuta, eta kreditu-erakunde berezko jardueren bidez bazkideen eta hirugarrenen finantza-beharrak asetzea du helburu. Horretarako, gainerako kreditu-erakundeei baimenduriko aktiboko, pasiboko zein zerbitzuko eragiketa guztiak egin ditzake, xede kooperatiboak sustatu nahiz hobeto betetzeko balio dutenak barne, betiere bazkideen finantza-beharrei lehentasuna emanaz eta hirugarrenetikiko aktiboko eragiketen legezko mugak errespetatuz.

Kreditu-kooperatibei hauek agintzen dizkie, besteak beste, beren lege-araudiak:

- a) Espainiako Bankuan aktibo likidoen gutxieneko ehuneko bat gordailututa izatea, gutxieneko erreserben koefizientea estaltzeko.
- b) Gordailuen Berme Funtsera hainbateko bat bideratzea, gordailugileek euren gordailuen zenbateko jakin bat berreskuratu ahal izateko.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- c) Ekitaldi bakoitzeko soberakin garbia Heziketako eta Sustapeneko Fondora eta erreserbetara bideratzea.
- d) Baliabide propioen gutxieneko bat gordetzea, egindako inbertsioen eta onartutako arriskuen arabera.

Kooperatibarteko Lankidetzaren Erakundeetarako ekarpena

MONDRAGONek 2016ko uztailaren 20an egindako Kongresuan hartu zituen erabakiei jarraikiz, Entitateak aurreko ekitaldiko zergen eta kapitalerako interesen ondorengo soberakin erabilgarrien % 15 ematen die urtero MONDRAGON Inversiones S. Coop. sozietateari eta MONDRAGON Fundazioari, diru-laguntza moduan, eta ekitaldiko emaitza-banaketan sortutako Kooperatiba arteko Fondo Sozialetik kentzen da.

Kongresu horretan hitzartutakoaren arabera, amaitu egin da MONDRAGON korporazioari atxikitako entitateen alde arrisku-linea bat zuzkitzeko Entitatearen konpromisoa. Linea horretan erabili gabeko muga 82.055 mila eurokoa zen 2016an.

1.3 Urteko kontu bateratuak

Caja Laboral Popular Taldeak eta haren partaidetzako erakundeek —aurrerantzean Taldea edo LABORAL Kutxa Taldea— osatzen duten Partaidetzako Erakundeen Taldeko azken Entitate Nagusia da Entitatea. Hortaz, Entitatea behartuta dago, urteko kontu indibidual hauez gain, Taldearen urteko kontu bateratuak egitera. Horietan, mendeko sozietateetako eta baterako negozioetako partaidetzak eta erakunde elkartuetako inbertsioak sartuko dira. Urteko kontu bateratu horiek bereizita aurkeztu eta banan-banan ikuskatzen dira. Ekitaldian, honako datu hauek eman dituzte Taldearentzat: 112.849 mila euroko emaitza bateratua (103.473 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n), 1.619.363 mila euroko fondo propio bateratuak (1.552.862 mila eurokoak 2016ko abenduaren 31n) eta 1.728.428 mila euroko ondare garbi bateratua (1.684.387 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n).

Urteko kontu bateratu horiek 2018ko otsailaren 28an formulatu dira, eta Gipuzkoako Merkataritza Erregistroan daude gordailututa.

LABORAL Kutxa Taldea osatzen duten sozietateak I. Eranskinean zerrendatu ditugu.

2. Urteko kontuak aurkezteko oinarriak

2.1 Egoera zehaztasunez

2005eko urtarrilaren 1ean, obligazio berria sartu zen indarrean: urteko kontu bateratuak egiteko, Europar Batasunak onartu zituen Finantza Informaziorako Nazioarteko Arauak —aurrerantzean FINA-EB— bete behar dituzte sozietateek, baldin eta balantzea ixtean baloreak estatu kideren bateko merkatu arautuan kotizatzeke onartuta bazituzten. Hori guztia, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 1606/2002 Arautegian, 2002ko uztailaren 19koan, dago ezarrita.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Egun horretatik aurrera, Espainiako Bankuaren 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularrean —aurrerantzean 4/2004 Zirkularra— eta horri ondoren egindako aldaketetan jasotakoari jarraituz aurkeztu dira Entitatearen urteko kontuak. Zirkular horretan, finantza-informazio publiko eta isilpekoari buruzko arauak eta finantzetako egoera-orrien ereduak daude jasota. 4/2004 Zirkular horretan jasota dagoenez, Zirkularra, bere izaera kontuan hartuta, bat dator bai Finantza Informaziorako Nazioarteko Arauekin, bai Espainiako kontabilitate-ezarpenekin, eta ezarpen horiek aldatu ahala, moldatuz joango da.

4/2004 Zirkularra onetsi zenetik, kontabilitatearen alorreko araudiari eragiten dioten hainbat aldaketa egin dira, bai Espainiako legedian, bai Finantza Informaziorako Nazioarteko Arauetan. Ondorioz, Espainiako Bankuak beharrezkotzat jo du 4/2004 Zirkularra aldatzea, eta hainbat zirkular onartu ditu. Zirkular horietan, hauek agertzen dira, batez ere: Finantza Informaziorako Nazioarteko Arauetan gertatutako aldaketen ondoriozko aldaketak, Europako Banku Zentralaren informazio-eskaerak, hipoteka-merkatuari buruzko informazioa, eraikuntzaren, higiezinaren sustapenaren sektorearekiko esposizioa eta jarduera ekonomikoen sailkapen nazionala (CNAE), birfinantzatzeko eta berregituratzeko eragiketak eta aktiboen narriaduraren zenbatespena.

2016ko ekitaldian zehar, Espainiako Bankuaren 2016ko apirilaren 27ko 4/2016 Zirkularra argitaratu zen, 2004ko abenduaren 4/2004 Zirkularra aldatu zuena, hain zuzen ere Espainiako arau-esparrua Europar Batasuneko erregelamenduetan finkatutako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauetara (FINA-EBetara) egokitzen jarraitzeko eta banku-jarduera arautzeko azken garapenetara egokitzeko.

Hortaz, honekin batera doazen urteko kontuak prestatzeko, hauek hartu dira aintzat: Entitatearen kontabilitate-erregistroak; Espainiako Bankuaren 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkular horrek eta ondorengo aldaketek ezarritakoa; Merkataritza Kodea; 2010eko uztailaren 2ko 1/2010 Errege Lege Dekretua, Kapital Sozietateen Legearen testu bategina eta ondorengo aldaketak (Sozietate Anonimoen Legea eta Erantzukizun Mugatuko Legea indargabetu zituen); eta aplikagarri zaizkion Espainiako gainerako araudiak. Ondorioz, 2017ko abenduaren 31n Entitateak zuen ondarearen eta finantza-egoeraren irudi zehatza erakusten dute, egun horretan amaitutako ekitaldiari dagozkion eragiketen emaitzak, ondare garbian izandako aldaketak eta eskudiru-fluxuak ahaztu gabe.

Esanguratsuak diren kontabilitate-printzipio nahiz -arau eta nahitaezko balorazio-irizpide guztiak aplikatu ditugu, bat bera ere ahaztu gabe. Horiek guztiak, hau da, urteko kontu hauetan aplikatutako kontabilitate-printzipio eta -arauak eta balorazio-irizpideak 13. oharrean jaso ditugu laburtuta. Urteko kontu hauetan jaso den informazioa Entitateko administratzaileen erantzukizuna da.

2017ko ekitaldiko urteko kontuak Kontseilu Errektorearen 2018ko otsailaren 28ko bileran formulatu dituzte Entitateko administratzaileek. Orain, Batzar Nagusiaren onespeneren zain daude, eta espero dugu aldaketa esanguratsurik egin gabe onestea.

Urteko kontuok, kontrakorik esaten ez bada, mila eurotan aurkeztu dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

2.2 Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra indarrean sartzea

2018ko urtarrilaren 1ean indarrean sartu da Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko kreditu-erakundeentzako 4/2017 Zirkularra, finantza-informazio publiko eta isilpekoari buruzko arauei eta finantzetako egoera-orrien erduei buruzkoa, 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularra indargabetu duena. Zirkular horrek Europako kontabilitate-araudian egindako aldaketetara egokitu nahi du Espainiako kreditu-erakundeen kontabilitate-araudia. Izan ere, bi Finantza Informazioko Nazioarteko Arau (FINA) erabaki berri ditu Europar Batasunak (FINA 15 eta FINA 9), 2018ko urtarrilaren 1etik aurrera sarrera arruntak eta finantza-tresnak kontabilizatzeko irizpideak aldarazi dituztenak, hurrenez hurren. Azken horiek, zehazki, berebiziko garrantzia dute kreditu-erakundeentzat.

FINA 9 “Finantza-tresnak” araura egokitzeko helburuarekin, 4/2017 Zirkularrak aldaketak egin ditu aurreko araudian, finantza-aktiboen eta -pasiboen sailkapenean, balorazioaren eta aitortzearen alorrean. Hona hemen arau horren alderdi nagusiak:

- 4/2017 Zirkularrak mantendu baina sinplifikatu egin du balorazio mistoaren eredua, eta finantza-aktiboak baloratzeko hiru kategoria nagusi ezarri ditu: amortizatutako kostuan, arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela eta arrazoizko balioan eta bestelako emaitza globalean aldaketak dituztela. Erakundearen negozio-ereduaren eta finantza-aktiboen kontratuzko eskudiru-fluxuaren ezaugarrien araberakoa da sailkapen-oinarria. Ondare garbiko tresnetako inbertsioak arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela baloratu behar dira, baina hasieran aukera emanez arrazoizko balioan aldaketak beste emaitza orokor ez-birziklagarri batean aurkezteko, betiere tresna negoziatzeko ez bada mantentzen. Negoizatzeko mantentzen bada ondare-tresnari, emaitzetan aurkeztu behar dira arrazoizko balioan aldaketak.

Finantza-pasiboei dagokienez, 4/2017 Zirkularrak ez du aldaketarik ekarri sailkapenean eta balorazioan. Salbuespen bakarra dago: norberaren kredituaren arriskuko aldaketak beste emaitza orokor batean onartu behar dira, arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatu diren pasiboetan.

- 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularraren baitan, “espero diren kreditu-galeren” eredu berria dago; 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularreko eta ondorengo aldaketetako “narriaduraren ondoriozko galeren” eredu ordezkatzen du, eta galerak arau horrekin baino lehen aitortzea dakar.

Metodologia horren arabera, hasierako aitortpenaren ondoren, “arrisku normal”-tzat sailkatu behar dira eragiketak, eta espero diren galerak hurrengo 12 hilabeteetan aitortu. Eragiketaren hasierako aitortpenean zenbatetsitako ez betetzeko arriskua nabarmen areagotzen bada, “Zaintza bereziko arrisku normal”-tzat sailkatuko dira, eta eragiketaren hondar-epemugari dagokion epean espero diren galerak aitortu, ezar litezkeen hedapen-aukerak ere aintzat hartuta, dagokionean. Azkenik, eragiketak narriatuta badaude, hau da, diruaren denbora-balioa kontuan hartuta inbertsioaren zati bat ez berreskuratzea espero bada, “Zalantzazko arrisku”-tzat sailkatu behar dira, eta espero den galera eragiketen hondar-epemugan aitortu. Orobat, eragiketa narriatuetan, kontabilitate-balioan (hornikuntzak kenduta) aitortzen dira interesak, ez hornikuntzak egin aurretiko zenbateko gordina aintzat hartuta.

Gainera, espero den galera-eredu berria kontuan hartuta, hornikuntzen estimazio kolektiboa egiteko parametroak eta metodologia eguneratu egin ditu Espainiako Bankuak, Espainiako banku-sektoreko erakundeen batez besteko portaera oinarri hartuta, erakunde bakoitzak bere barne-metodologia egitearen ordezko aukera gisa.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- 4/2017 Zirkularrak lasaitu egin ditu estalduraren eraginkortasunerako errekerimenduak, eta harreman ekonomikoa eskatzen du estalitako partidaren eta estaldura-tresnaren artean, eta estalitako ratioa Entitateak arriskua kudeatzeko erabiltzen duena izan dadila. Aurreko araudiaren baitan, estaldura oso eraginkorra da, hala aurrera nola atzera begira.

2018ko urtarrilaren 1ean araua lehen aldiz ezartzeko, honako esparru hauek hartzen dituen egokitzapen-proiektua jorratu du Entitateak, Kontseilu Errektoreak gainbegiratuta:

a) Finantza-tresnen sailkapena eta balorazioa

Entitatean dauden negozio-ereduak ebaluatu eta identifikatzeaz gain, tresnak sailkatu dira negozio-eredu horiek kontuan hartuta eta "printzipalaren eta interesen ordainketa soilik" izeneko baldintzak bete diren ala ez kontuan hartuta.

Hauek dira Entitateak esparru horretan izan dituen inpaktu kualitatibo nagusiak:

- "Maileguak eta kobratzeko partidak" zorroko finantza-aktiboen sailkapenak eta balorazioak ez dute aldaketa handirik izan, kreditu-zorroen azpiko finantza-aktiboen kontratuzko fluxuak burutzean oinarritzen den negozio-eredua jarraitzen baita. Era berean, egindako azterketan ez dugu antzeman inolako zorrerik, 4/2017 Zirkularrak amortizatutako kostuan neurtzeko ezartzen duen kontratuzko eskudiru-fluxuen irizpidea ez betetzea eragingo duten ezaugarri bereziak dituenik.
- Kontseilu Errektoreak eta Entitateko Aktiboen eta Pasiboen Batzordeak 2018ko urtarrilaren 1ean ebaluatu dituzte "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" eta "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" izeneko zorro zaharrak osatzen zituzten azpi-zorroetarako negozio-eredu egokiak. Horretarako, faktore jakin batzuk hartu dituzte aintzat: maiztasuna, aurreko ekitaldietako salmenten egutegia eta zenbatekoa, saltzeko arrazoiak, interes-tasen sentikortasuna eta etorkizuneko salmenten proiektzioak. Ildo horretan, zorra adierazten duten baloreen zorroen sailkapenean aldaketa garrantzitsuak egin dira, "arrazoizko balioan eta bestelako emaitza globalean aldaketak dituztela" kategoriatik "amortizatutako kostuan" kategoriara eraman baitira. Era berean, birsailkatu egin dira 4/2017 Zirkularrean xedatutako kontratuzko eskudiru-fluxuen irizpidea betetzen ez duten errenta finkoko aktiboak, "arrazoizko balioan eta bestelako emaitza globalean aldaketak dituztela" kategoriatik, "arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela" kategoriara.
- "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroan sailkatuta zeuden kapital-tresna batzuk, batez ere inbertsio-kolektiboko erakundeak, "arrazoizko balioan eta emaitza-kontuan aldaketak dituztela" sailkatu dira.
- "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak" zorroak ez du aldaketarik izan, eta "arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela" sailkatu da.
- Entitateak ez du finantza-pasiboetan aldaketarik izan, ez duelako "arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela" baloratutako pasiborik.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

b) Finantza-tresnetan kreditu-arriskuaren narriadura nabarmena neurtzea

Arlo horretan, Entitateak erabaki du Espainiako Bankuak —bere esperientzian eta Espainiako banku-sektoreari buruz duen informazioan oinarrituta— zehaztu dituen estaldura-ehunekoak eta etorkizuneko baldintzei buruzko aurreikuspenak ezartzea, 4/2017 Zirkularrean xedatutako eskakizun berrietara egokituta.

Era berean, berme erreal eraginkorretatik zer zenbateko berreskuratu zehazteko, Espainiako Bankuak —bere esperientzian eta Espainiako banku-sektoreari buruz duen informazioan oinarrituta— 4/2017 Zirkularrean bidez zenbatetsitako deskontuak ezartzen dizkio Entitateak erreferentziako balioari.

Aurreikusten diren kreditu-galeretan oinarritutako narriaduraren eredu berriaren ondorioz, "Maileguak eta kobratzeko partidak" zorroaren hornidurak handitu egin dira.

c) Estaldura-kontabilitatea

4/2017 Zirkularrean Lehen Xedapen Iragankorreko 4. atala ezarriz, Entitateak 2002ko abenduaren 22ko 4/2002 Zirkularrean eta ondorengo aldaketetan jasota dagoen estaldura-kontabilitateari eustea erabaki du, eta, ondorioz, arlo horretan ez da aldaketarik gertatu.

d) Beste eragin batzuk

4/2017 Zirkularrean Lehen Xedapen Iragankorreko 6. atala betez, inpaktu kualitatibo nagusi hauek eduki ditu Entitateak, 2018ko urtarrilaren 1ean indarrean zeuden kontratuetan xedapen hori atzeraeraginez ezarri ondoren:

- *Etekinaren zati integrala diren kreditu-komisioak edo eragiketa horien kostu efektiboa:* 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularrean arabera, komisio horiek geroratu egin behar dira, eta galdu-irabazien kontuan aitortu, eragiketaren bizialdian zehar. Hala, aldatu egin du 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularrak horri buruz zeukan irizpidea; izan ere, haren arabera, zerbitzuari lotutako kostu zuzenak eragiketa hasten zen unean egotzi ahal ziren. Entitateak zenbatetsi egin du 2018ko urtarrilaren 1ean indarrean zeuden eragiketetan aurretiaz egotzitako kostu zuzenak geroratzeak duen inpaktua.

Berrikuste-prozesuan daudenez Espainiako Bankuaren 4/2017 Zirkularra ezartzeko proiektuaren emaitzak, segidan kontabilitate-zifretan agregatutako inpaktuak aurkeztuko ditugu:

	Milioi euro
Balantzearen gaineko eragin garbia	(81,2)
Kreditu-inbertsioaren narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketen hazkundea	(10,1)
Esleitutako aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketen murrizketa	0,2
Kreditu-komisioetan egozteko dagoen sarreraren erregistroa	(7,0)
Inbertsio-zorroen birsailkapenak	(95,9)
Eraginei lotutako geroratutako zergak	31,6
Ondare garbiren gaineko eragin garbia (murrizketa)	(81,2)
Balorzioagatiko doikuntzen gaineko eragina (murrizketa)	(77,4)
Erreserben gaineko eragina (murrizketa)	(3,8)

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Errenta finkoko azpi-zorro batzuk "arrazoizko balioan eta bestelako emaitza globalean aldaketak dituztela" kategoriatik "arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela" eta "amortizatutako kostuan" kategoriara eraman direnez, balorazioagatiko doikuntzak nabarmen murriztu dira.

4/2017 Zirkularra ezartzeak inpaktu negatiboa izan du Talde bateragarriaren CET1 Fully loaded ratioan: oinarritzko 93 puntu negatibo ingurukoa.

Azkenik, Entitatea partaide duen Talde bateragarriak erabaki du doikuntza trantsizionalak ez ezartzea FINA 9ak kapitalean duen inpaktua (Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularren inpaktuekin pareka daitekeena) arintzeko. Doikuntza trantsizional horiek Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2017ko abenduaren 12ko EB araudian daude jasota, horren bidez aldatu baita 575/2013 EB araudia, FINA 9 araua batetik fondo propioetan eta bestetik edozein estatu kidetako diru nazionalean izendatutako sektore publikoko esposizio batzuei dagokien esposizio handien tratamenduan sartzearen ondoriozko inpaktua arintzeko xedapen iragankorren alorrean.

2.3 Informazioaren konparagarritasuna

2017ko abenduaren 31n amaitutako urteko ekitaldiari dagokion kontabilitate-informazioa 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularren irizpideei jarraikiz jaso da, eta 2016koaren parean jarri da, alderatu ahal izateko. 2016ko ekitaldiko informazioa 2017koarekin alderatzeko helburu bakarrarekin aurkeztu da, eta ez da 2017ko ekitaldiko urteko kontuen barruan kontuan hartuko.

3. Aldaketak eta erroreak kontabilitate-irizpide eta -estimazioetan

a) Ziurgabetasuna baloratu eta estimatzeko alderdi eztabaidagarriak

Urteko kontu hauetan jaso den informazioa Entitateko administratzaileen erantzukizuna da. Urteko kontu hauetan zenbait aktibo, pasibo, sarrera, gastu eta konpromiso baloratzeko erabili diren estimazioak Entitateko goi-zuzendariak egin eta administratzaileek berretsi dituzte. Honako hauek hartu dira kontuan estimazio horietan:

- Zenbait finantza-aktibo narriatzeagatiko galerak (13.h oharra).
- Aktibo ukigarriko eta aktibo ukiezineko elementuei aplikatutako balio-bizitza (13.q eta 13.r oharra).
- Bigarren mailako merkatu ofizialetan kotizatu ez diren zenbait finantza-aktiboren arrazoizko balioa (13.e oharra).
- Horniduretan eta pasibo kontingenteetan espero den kostua eta bilakaera (13.s oharra).
- Enplegu ondoko ordainketen ondoriozko konpromisoak eta pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesi aktuarialak (13.o oharra).
- Kreditu fiskal aktibatuen berreskuragarritasunaren bilakaera (13.p oharra).
- Balantzean eutsitako aktibo higiezinaren arrazoizko balioa (13.t oharra).
- Sozietateen gaineko zergaren estimazioa (36. oharra).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

2017ko abenduaren 31n ukitutako kontu-sailei buruz eskuragarri genuen informazio onena erabili dugunez estimazioak egiteko, gerta liteke etorkizuneko gertakarien ondorioz horiek aldatu behar izatea hurrengo ekitaldietan. Edozein modutan ere, aldaketa hori aurrera begirakoa izango da, eta estimazio-aldaketaren eraginak dagokion galdu-irabazien kontuan jasoko dira.

b) Kontabilitate-irizpideen aldaketak

Transakzio edo jazoera jakin bat arautzen duen kontabilitate-arauren bat aldatzen denean edo Kontseilu Errektoreak, behar bezala justifikatutako arrazoiak tarteko, kontabilitate-irizpideak aldatzea erabakitzen duenean, aldaketok atzeraeraginez aplikatzen dira, baldin eta:

- Ezinezkoa ez bada aurreragoko ekitaldiko alderatze-informazioan kontabilitate-irizpide bat aldatzeak ekitaldi bakoitzean sortuko dituen eraginak zehaztea. Kasu horretan, atzeraeraginez aplikatzea posible den azken ekitaldiaren hasieratik aplikatuko da kontabilitate-irizpide berria. Ezinezkoa ez bada kontabilitate-irizpide berria aurreko ekitaldi guztiei aplikatzeagatik uneko ekitaldian metatuko den eragina zehaztea. Kasu horretan, aplikatzea posible den datarik urrunekoenetik aurrera aplikatuko da irizpide berria.
- Irizpidea aldatu edo ezartzen duen xedapenak edo arauak noiztik aplikatu behar den esaten ez badu.

Entitateari aplikagarri zaion kontabilitate-araudian hainbat aldaketa izan dira 2017ko ekitaldian zehar, aurreko ekitaldian aplikatuarekin alderatuta.

c) Erroreak eta aldaketak kontabilitate-estimazioetan

Kontabilitate-erroreak

Urteko kontuak egitean aurreko ekitaldietan sortutako erroreak ez-egiteen edo zehaztasun-falten ondorio dira. Horiek epealdi horietarako urteko kontuak egitean eskura zegoen eta Entitateak egoera-orriok egitean erabili behar zukeen informazio fidagarriaren erabilerako hutsegiteek ekarri dituzte.

Aurreko ekitaldietako erroreak horiek aurkitu ondorengo lehen urteko kontuetan zuzentzen dira atzeraeraginez, inoiz egin izan ez balira bezala, eta:

- Errorea duten finantzetako egoera-orrietako partiden zenbatekoak, urteko kontuetan alderatzeko argitaratzen direnak, berriro ematen dira, bai eta txostenaren oharrak ere.
- Informazioa dugun ekitaldirik zaharrenaren irekiera-balantzea berriro ematen da, baldin eta errorea alderatzeko aurkezten diren finantzetako lehen egoera-orriak baino lehenago gertatu bazen.

Aurreragoko ekitaldi batean alderatzeko emandako informazioa okerra izateak ekitaldi bakoitzean duen eragina zehaztea ezinezkoa denean, kopuruak berritzeko aukera ematen duten ekitaldirik zaharrenetako hasierako saldoak zuzentzen dira. Aurreko ekitaldi guztietan gertatutako erroreak uneko ekitaldiaren hasieran metatu duen eragina zehaztea ezinezkoa denean, berriz, alderatzeko emandako informazioa berriro ematen da, eta, beraz, errorea etorkizunerako zuzenduta geratzen da, egin daitekeen datarik zaharrenetik aurrera.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Ondare garbiari eragiten dioten aurreko ekitaldietako erroreak horiek aurkitzen diren ekitaldian zuzentzen dira, kasuan kasuko ondare garbiaren kontua erabiliz, betiere. Aurreko ekitaldietako erroreak ez dira sekula horiek aurkitu direneko ekitaldiko galdu-irabazien kontua erabiliz zuzentzen. Garrantzi erlatiborik ez izatea eta, aurreko paragrafoan adierazitakoari jarraikiz, errorearen eragina zehaztea ezinezkoa izatea dira salbuespen bakarrak.

Aldaketak kontabilitate-estimazioetan

Kontabilitate-zenbatespenean aldaketak egitea, doikuntzak egitea da, hain zuzen ere aktibo edo pasibo baten liburu-tako zenbatekoan edo aktibo baten aldizkako kontsumoan doikuntzak egitea. Horretarako, elementuaren egungo egoera, etorkizunean espero diren mozkinak eta kasuan kasuko aktibo eta pasibo-erregimen lotutako betebeharrak hartzen dira kontuan.

Kontabilitate-estimazioetan aldaketak egin ahal izateko, aparteko informazioa edo gertakari berriak lortu behar dira, eta, beraz, aldaketak ez dira erroreen zuzenketak. Aldaketok etorkizunera begira onartzen dira aldaketak eragindako ekitaldiko edo etorkizuneko ekitaldiko edo ekitaldietako galdu-irabazien kontuan.

2017ko eta 2016ko ekitaldietan ez da aurreko ekitaldiei dagokien errore-zuzenketa esanguratsurik egin. Bestalde, kontabilitate-estimazioetan ere ez da egin ekitaldi horiei eragiten dien edo etorkizuneko ekitaldiei eragin ahal dien aldaketa esanguratsurik.

4. Ekitaldiko soberakinaren aplikazioa

Kreditu Kooperatibei buruzko 13/1989 Legearen arabera —Kooperatiben Erregimen Fiskalari buruzko 20/1990 Legeak aldatu zuen—, Nahitaezko Erreserba Fondora eta Heziketako eta Sustapeneko Fondora bideratzen ez diren zenbatekoak Batzar Nagusiaren esanera jarri behar dira. Batzarrak honela bana ditzake:

- Bazkideen artean.
- Borondatezko Erreserba Fondora bideratuta.

Entitatearen estatutu sozialetan ezarrita dagoenez, soberakin erabilgarria honela banatuko da, nahitaezko kapitalari edo kaudimen-koefizienteari erantzuteko sortzen diren obligazioak betetakoan:

- % 50, gutxienez, Nahitaezko Erreserba Fondora.
- % 25, gehienez, sustapen-behar sozialetara eta kooperatiba artekoetara. Zehazki, gutxienez % 10 Heziketako eta Sustapeneko Fondora bideratuko da eta gehienez % 15 Kooperatiba arteko Fondo Sozialera.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- Gainerakoa Batzar Nagusiaren esku egongo da, eta bazkideen itzulkinetarako, Borondatezko Erreserba Fondoak zuzkitzeko eta antzekoetarako erabili ahal izango du.

Kooperatiba-itzulkinetarako zenbatekoa lan-bazkideen eta gainerako bazkideen artean erdibanatuko da.

Entitatearen estatutuen arabera, lan-bazkideek beren lan-aurrerakinen arabera jasoko dute bazkideentzako itzulkina, eta gainerako bazkideek Entitatearekin egindako eragiketen arabera.

Entitate Nagusiaren 2017ko ekitaldiko emaitzen soberakina banatzeko proposamena, Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreak Batzar Nagusiari onesteko aurkeztuko diona, eta 2016rako onetsita dagoena, hauxe da:

	Mila eurokotan	
	2017	2016
Banaketa:		
- Kapital sozialerako ekarpenen interes gordinak ekitaldiko soberakin gordinen bidez ordainduta		
Kapital soziala (35. oharra)	29.170	28.700
- Nahitaezko Erreserba Fondoa	42.956	39.166
- Heziketako eta Sustapeneko Fondoa (*)	-	-
- Kooperatiba-itzulkinak	21.478	19.583
- Kooperatiba arteko Fondo Soziala	<u>12.887</u>	<u>11.750</u>
Ekitaldiko emaitza	<u>106.491</u>	<u>99.199</u>

(*) Heziketako eta Sustapeneko Fondorako zenbatekoa nahitaezko minimoari dagokio, eta 2017an 8.591 mila eurokoa eta 2016an 7.833 mila eurokoa izan da (50. oharra).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

5. Negozio-segmentuen araberako informazioa

Batik bat txikizkako banku-jardueran egiten du lan Entitateak, eta ez dago beste negozio-linea esanguratsurik, negozio autonomoa izango balitz bezala eta baliabide propio independenteak balitu bezala sailkatu edo banakatu behar denik.

Ildo beretik, ez da geografia-alderik ikusi Entitatearen jarduera-eremuen artean (Euskal Autonomia Erkidegoaren eta Nafarroaren eta Estatuko gainerako lurraldeen artean), eta, beraz, ez dago irizpide horren arabera informazioa bereizi eta zatikatu beharrik.

6. Gutxieneko koefizienteak

6.1 Gutxieneko baliabide propioen koefizienteak

Basileako Banku Ikuskaritzako Batzordea arduratzen da nazioarteko finantza-arauketa bateratzeaz. Batzorde horrek hartutako erabakien bidez kreditu-erakundeetarako taxututako lehen arautegian, arrisku guztien gainean % 8ko gutxieneko kapitala finkatu zen (Basilea I, 1988). Geroago, 2004an, Basilea II hitzarmenak hobetu egin zuen arriskua zenbatesteko mekanismoen sentiberatasuna, eta beste bi zutabe eman zituen: erakunde bakoitzak bere kapitala eta arriskuak ebaluatzearena (II. zutabea) eta merkatu-diziplinarena (III. zutabea). 2010eko abenduan, arau-esparru berria onartu zuen Batzordeak: Basilea III, alegia. Kalitate handiagoko tresnen bidez, kapital-eskakizunak handitzen ditu, eta sendoa izatea eta erakundeetan eta herrialdeetan homogeneotasunez aplikatzea du xede. Kapitalari buruzko akordio berriak kapital-ratioen gardentasuna eta alderagarritasuna hobetu zuen. Gainera, zuhurtziazko tresna berriak ere erantsi zituen, likideziaren eta palanka-efektuaren alorretan.

Europar Batasunak bere ordenamendu juridikoan txertatu zituen Basilea III akordio horiek, 2019ko urtarrilaren 1era bitartean faseka sartzeko eredu baten —phase-in— barruan. Horretarako, bi esparru erabili zituen: Europako Parlamentuaren eta Batzordearen 2013ko ekainaren 26ko 2013/36/UE (CRD-IV) Zuzentaraua, kreditu-erakundeak jardueran sartzeari eta kreditu-erakundeen eta inbertsio-enpresen zuhurtziazko gainbegiratzeari buruzkoa, eta Europako Parlamentuaren eta Batzordearen 2013ko ekainaren 26ko 575/2013 Erregelamendua (EBrena) (aurrerantzean CRR), kreditu-erakundeek eta inbertsio-enpresek Europako Erkidegoen Egunkari Ofizialean dituzten zuhurtziazko betekizunei buruzkoa eta 2014ko urtarrilaren 1ean aplikatzekoa.

Ordenamendu juridiko nazionala nazioartetik datozen arautegi-aldaketetara egokitzeo asmoarekin, 2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legea, kreditu-erakundeen antolamendu, ikuskapen eta kaudimenari buruzkoa, onetsi zen, 2013ko azaroaren 29ko 14/2013 Errege Lege Dekretuak eta Espainiako Bankuaren 2/2014 Zirkularrak, trantsizio-epealdian aplikatzekoak diren errekerimenduetarako arautze-aukerak ezartzen dituenak, abiatutako transposizioari jarraikiz. Indarreko araudiak (I. zutabeak) ezartzen dituen gutxieneko baliabide propioak kalkulatzeko, Taldearen kreditu-arriskua, truke-arriskua, negozioazio-zorroaren arriskua, merkatu-arriskua eta eragiketa-arriskua hartzen dira kontuan. Horrez gain, arrisku-kontzentrazioaren mugak bete behar ditu Taldeak.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

2015eko otsailaren 13ko 84/2015 Errege Dekretuak, kreditu-erakundeen antolamenduari, gainbegiratzeari eta kaudimenari buruzko 2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legea garatzen duenak, lege horren arau-garapena osatzen du eta testu bakarrean biltzen ditu berori argitaratu arte kreditu-erakundeen antolamenduari eta diziplinari buruz egin diren eta erregelamendu-mailako arau guztiak.

Halaber, azpimarratzekoa da 2015-2017 epealdian CRR Erregelamendua osatzen duten arau berriak argitaratu direla, fondo propioei, likidezari, I. zutabeko arriskuei eta kapital-errekerimenduei dagozkien gaietan.

Horrela, bada, 2016ko otsailaren 2an, Espainiako Bankuak 2/2016 Zirkularra jaulki zuen, Espainiako ordenamendu juridikoan 2013/36/UE Zuzentarauaren transposizioa egiteko helburuz, kreditu-erakundeei dagokienez. Horrez gain, 575/2013 Araudiak (EBrenak) nazioko agintaritza eskudunari aitortzen dizkion aukeretako bat jasotzen du Zirkularrak, Espainiako Bankuak 2/2014 Zirkularrean erabilitakoak osatuz.

Zirkular horrek Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2011ko azaroaren 16ko 2011/89/UE Zuzentarauaren transposizioaren alderdi batzuk ere garatzen ditu. Zuzentarau horrek 98/78/CE, 2002/87/CE, 2006/48/CE eta 2009/138/CE Zuzentarauak aldatzen ditu, finantza-konglomeratu bat osatzen duten finantza-erakundeen gainbegiratze osagarriari dagokionez. Zuzentarau horren transposizioa, funtsean, eginda dago, bai 10/2014 Legeak bai 84/2015 Errege Dekretuak honako arau hauetan egindako aldaketen bidez, hurrenez hurren: 5/2005 Legean, apirilaren 22koan, finantza-konglomeratuen gainbegiratzeari buruzkoan eta finantza-sektoreko beste lege batzuk aldatzekoan, eta lege hori garatzen duen 1332/2005 Errege Dekretuan.

Azkenik, 2017ko ekitaldian kaleratu da Espainiako Bankuaren 2017ko urriaren 24ko 3/2017 Zirkularra, 2014ko urtarrilaren 31ko 2/2014 Zirkularra aldatzen duena. Zirkular horren helburu nagusia da 2/2014 Zirkularrean alderdi batzuk egokitzea, batez ere garrantzi txikieneko kreditu-erakundeei dagokienez eta Europako Banku Zentralak erakunde garrantzitsuen inguruan onartutako azken xedapenei dagokienez (batez ere Europako Banku Zentralaren 2017ko apirilaren 4ko 2017/697 EB Orientazioari dagokionez, haren bidez xedatzen baita Batasuneko zuzenbideak garrantzi txikieneko erakundeen inguruan eskaintzen dituen aukerak eta ahalmenak erabiltzeko aukera agintaritza nazionalen aldetik). Era berean, kendu egin dira 2017ra arte ezarri beharrekoak ziren aukera iragankorrei buruzko arauak.

CRR Erregelamenduan ezarritako eskakizunei jarraikiz, kapitalaren % 8ko ratioa bete beharko dute, une oro, kreditu-erakundeek. Dena den, kontuan izan behar dugu, arau-esparru berrian arautzaileek beren ahalmenak erabil ditzaketela, erakundeei aparteko kapital-maila bat eskatzeko.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Zentzu horretan, Entitateak jakinarazpen bat jaso zuen Espainiako Bankutik, Entitateari aplikagarri zaizkion zuhurtziazko gutxieneko errekerimenduen inguruko erabakiari buruz. Horren arabera, LABORAL Kutxak % 8,005eko CommonEquityTier 1 (CET 1) ratioa izan behar du, phased-in kapital erregulatorioaren gainean neurtua. Errekerimendu horrek barne hartzen ditu 1. zutabeak eskatzen duen gutxienekoa eta 2. zutabearen eskakizuna, bai eta kapital-kontserbazioaren koltxoia ere. Aldi berean, 1. zutabearen % 8ko eskakizunetik abiatuz, Kapital Osoaren phased-in gutxieneko errekerimenduak % 11,505ekoak dira.

CET1aren % 8,005eko errekerimenduak osagai hauek ditu: 1. zutabeak eskatzen duen CET1aren gutxienekoa (% 4,5ekoa), 2. zutabearen errekerimendua (%1,63koa) eta kapitalari eusteko koltxoia (% 1,875ekoa).

Hona hemen Entitatearen Taldearen zuzendaritzak baliabide propioen kudeaketaren inguruan finkatutako helburu estrategikoak:

- Gutxieneko baliabide propioen inguruan aplikatzekoa den araudia eta erakunde gainbegiraleen erabakiak une oro betetzea, bai banaka bai taldean.
- Baliabide propioen kudeaketan efizientziarik handiena bilatzea, errentagarritasuneko eta arriskuko beste aldagai batzuekin batera baliabide propioen kontsumoa funtsezko aldagaitzat har dadin, Taldeko inbertsio-erabakiak hartzeko egiten diren analisietan.

Helburu horiek betetzeko, baliabide propioak kudeatzeko hainbat politika eta prozesu ditu Taldeak ezarrita. Hauek dira horien jarraibideak:

- Taldeak jarraipeneko eta kontroleko unitate bat du, Entitatearen Arriskuen Zuzendaritzaren menpean. Espainiako Bankuak baliabide propioez ezarrita duen araudia zenbateraino ari den betetzen aztertzen du.
- Taldearen antolamendu estrategiko eta komertzialean, horiek Taldearen baliabide propio konputagarrietan duten eragina eta kontsumoaren, errentagarritasunaren eta arriskuaren arteko erlazioa gaketat hartzen dira erabakiak hartzeko orduan.
- Taldearen kaudimen-egoerari eta etorkizuneko plangintzari etengabeko jarraipena eginez monitorizatzea. Bi agertoki hartzen dira kontuan: nagusia, datozen hiru ekitaldietarako gertagarrienak diren hipotesiekin, eta hainbat estres-agertoki, askotariko aurkako egoerak gainditzeko duen finantza-gaitasuna ebaluatzeko helburuarekin.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Taldeak aurrez azaldu dugun kaudimen-araudian xedatutakoari lotuz kudeatzen ditu bere baliabide propioak, definizio kontzeptualei dagokienean.

	2017	2016
<u>1. mailako kapital arrunta (CET1)</u>		
Kapitala	727.161	712.951
Eraitza onargarriak	70.792	63.023
Erreserbak	809.890	766.460
Balorazioagatiko doikuntzak	109.065	131.525
(-) Beste kenketa batzuk	(59.769)	(59.081)
(-) CET1 doikuntzak, zuhurtziak iragazkiak direla eta	(72.869)	(85.204)
	<u>1.584.270</u>	<u>1.529.674</u>
<u>1. mailako kapital gehigarria</u>		
Kapital-tresna onargarriak	-	-
	-	-
<u>2. mailako kapitala</u>		
Kapital-tresnak eta mendeko maileguak	-	-
Kreditu-arriskueterako estaldura osagarria metodo estandarren bidez	31.654	33.506
Balorazioagatiko doikuntzak	-	-
Heziketako eta Sustapeneko Fundoa	-	-
(-) Doikuntza iragankorrak	-	-
	<u>31.654</u>	<u>33.506</u>
Beste kontzeptu eta kenketa batzuk	-	-
Fondo propio konputagarriak guztira	<u>1.615.924</u>	<u>1.563.180</u>
Gutxieneko fondo propioak guztira	<u>698.698</u>	<u>739.321</u>
Arriskuaren arabera haztatutako aktiboak	<u>8.733.720</u>	<u>9.241.512</u>

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n Taldeak zituen gutxieneko baliabide propioen daturik garrantzitsuenak:

	2017	2016
1. mailako kapital arruntaren ratioa (CET1)	% 18,14	% 16,55
1. mailako kapitalaren ratioa	<u>% 18,14</u>	<u>% 16,55</u>
Kapital-ratioa guztira	<u>% 18,50</u>	<u>% 16,91</u>

1. mailako gutxieneko kapital arruntaren ratioa % 4,5koa da eta 1. mailako gutxieneko kapitalaren ratioa % 6,0koa.

Urteko kontu hauek egitean, Entitatearen Taldeak araudia betetzen du.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

6.2 Gutxieneko erreserben koefizienteak

1998ko irailaren 29ko 1/1998 Zirkular Monetarioak, 1999ko urtarrilaren 1ean indarrean sartu zenak, indargabetu egin zuen hamar urterako kutxa-koefizientea, eta, horren ordez, gutxieneko erreserben koefizientea jarri zuen.

Europar Batasunaren 2011ko abenduaren 21eko egunkari ofizialak Europako Banku Zentralaren 2011ko abenduaren 14ko 1358/2011 EB Erregelamendua argitaratu zuen, Gutxieneko Erreserbak Aplikatzeari buruzko 1745/2003 EB Erregelamendua aldatu zuena. Aldaketa izan zen 2011ko abenduaren 8an Europako Banku Zentralaren Gobernu Kontseiluak onetsitako murrizketa jasotzea. Murrizketa horren helburua, lotutako entitateek eutsitako gutxieneko erreserben koefiziente-maila % 2tik % 1era jaistea zen, erreserbei eusteko epealditik aurrera (2012ko urtarrilaren 18an abiatu zen).

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, eta 2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, araudi aplikagarriak une bakoitzean koefiziente horretarako ezarritako gutxienekoak betetzen zituen LABORAL Kutxak.

2017ko abenduaren 31n, Entitateak 1.682.657 mila euroko zenbatekoa du, helburu horrekin, Espainiako Bankuko kontuan (327.385 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n) (21. oharra). Dena den, araudi aplikagarriak gutxieneko erreserben koefiziente hori betetzeko eskatzen duen saldoaren kalkuluan, mantentze-aldian kontu horretan egunean dauden azken saldoen batez bestekoa hartzen da kontuan.

7. Entitateko administratzaileen eta goi-zuzendaritzako kideen ordainsariak

a) Estatutuetako ezarpenak

Lan-bazkideek ez dute inolako ordainsaririk jaso Kontseilu Errektoreko kide izateagatik, ez finkoa ez aldakorra, Entitatean bete ohi duten lanpostuan jarduteagatik jasotzen dutenaz gain. Era berean, Kontseilu Errektoreko gainerako kideek ere ez dute inolako ordainsaririk jaso kontseilari izateagatik.

Caja Laboral Popularrek ordaindu egiten du lehendakariaren lana, eta, zehaztutako prozeduren bitartez, Caja Laboral Popular Coop. de Crédito finkatutako ordainsariei buruzko irizpideak aplikatzen ditu.

Jarraian, Kontseilu Errektoreko lehendakariak jasotako ordainsariak ageri dira:

	Epe laburrerako ordainsariak eta dietak	
	2017	2016
Kontseilu Errektoreko lehendakaria	161	161
	161	161

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

b) Kontseilu Errektorearen eta goi-zuzendaritzako kideen beste ordainsari batzuk

Hona hemen Kontseilu Errektoreko kide diren 4 lan-bazkideek (eta 2016ko abenduaren 31n ziren 5 lan-bazkideek) beren lana betetzeagatik 2017ko abenduaren 31n jaso dutena:

	Epe laburrerako ordainsariak eta dietak	
	2017	2016
Kontseilu Errektoreko kideak	249	363
	<u>249</u>	<u>363</u>

Era berean, 7 lagun hartu dira Entitateko goi-zuzendaritzako kideetat, 2017ko abenduaren 31n Zuzendaritza Kontseilua osatu dutenak alegia —2016ko abenduaren 31n 9 ziren—.

Taula honetan, talde horrek jasotakoak bildu ditugu, aurrez zehaztu ditugun eran:

	Epe laburrerako ordainsariak eta dietak	
	2017	2016
Goi-zuzendaritza	957	1.286
	<u>957</u>	<u>1.286</u>

Bestalde, 2017ko eta 2016ko ekitaldietan, Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideek 243,99 mila euro eta 298,31 mila euro jaso dituzte, hurrenez hurren, konturako kapital-ordainketengatik (interesengatik) eta erabilgarri dagoen soberakinaren (kooperatiba-itzulkinen) banaketa osagarriagatik.

Entitateko Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideen alde ekitaldian adierazitako ordainsariez gain, beste sarrera eta gastu batzuk ere erregistratu dira 2017ko eta 2016ko galdu-irabazien kontuan, hain zuzen ere Entitatearen Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideekin egindako eragiketenak, eta horien xehetasunak aurkeztuko ditugu jarraian:

	Finantza-sarrerak		Finantza-gastuak		Komisioen ondoriozko sarrerak	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Kontseilu Errektorea eta goi-zuzendaritza	4	5	-	1	4	6
	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>-</u>	<u>1</u>	<u>4</u>	<u>6</u>

Taldeko partaidetzako erakundeen administrazio-kontseiluetan Entitatearen izenean jarduten duten goi-zuzendaritzako kideek ez dute, 2017an eta 2016an, inolako ordainsaririk jaso partaidetzako erakunde horietako kontseilari izateagatik.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- c) Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideekiko mailegu, kreditu, eperako gordailu, abal eta konpromisoak

Entitatearen Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideekin egindako eragiketen ondorioz 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n balantzean erregistratu diren aktiboko eta pasiboko saldoen xehetasuna eskainiko dizuegu jarraian:

Aktiboa - emandako maileguak (zenbateko gordina)		Aktiboa - kreditu-kontuak (zenbateko gordina)		Pasiboa - ageriko eta eperako gordailuak		Abalak eta konpromisoak		
2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Kontseilu Errektorea eta goi-zuzendaritza	1.703	2.404	-	-	700	672	-	-

8. Agentziako kontratuak

2015eko otsailaren 13ko 84/2015 Errege Dekretuaren 21. artikularekin bat —2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legea, kreditu-erakundeen antolamendu, ikuskapen eta kaudimenari buruzkoa garatzen du—, kreditu-erakundeen jarduerako ohiko eragiketarik Entitatearen izenean eta kontura bezeroekin negoziatzeko edo formalizatzeko 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n ahaldunduta dauden pertsona fisiko eta juridikoen zerrenda dator, II. eranskinean.

Zerrenda hori behar bezala jakinarazi zaio Espainiako Bankuari, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n.

9. Ingurumenarekiko inpaktua

Entitatearen eragiketa globaletan, besteak beste, ingurumena eta langileen segurtasuna eta osasuna babesteko legeak zaintzen dira. Entitateak uste du behar bezala betetzen dituela legeok, eta horiek betetzen direla bermatzeko diseinatutako prozedurak dituela ezarrita.

Entitateak beharrezko neurriak hartu ditu ingurumena babestu eta hobetzeko edota, dagokionean, ingurumen-inpaktua minimizatzeko, betiere indarrean dagoen araudia eta legeak betez. Horren haritik, 2001ean ISO 14001 Arauaren arabera Ingurumen Kudeaketaren Ziurtagiria lortu zuen Entitateak, eta oraindik ere indarrean du. 2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, Entitateak ez du inolako hornikuntzarik egin ingurumen-arrisku eta -gastuetarako, Kontseilu Errektorearen iritziz ez dagoelako urteko kontuetan eragin nabarmenik izan dezakeen era horretako kontingentziarik.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

10. Gordailuen Berme Funtsa

10.1 Suntsiarazpen Funts Bakarra

11/2015 Legeak, ekainaren 18koak, eta hori garatzen duen 1012/2015 Errege Dekretuak, azaroaren 6koak, 2014ko maiatzaren 15eko 2014/59/EB Zuzentaraua ordenamendu juridiko nazionalera eramatea arautzen dute. Araudi horretan, esparru berria izarri da, kreditu-erakundeak eta inbertsio-zerbitzuen enpresak suntsiarazteko. Gainera, Europar Batasunaren 2014ko uztailaren 15eko 806/2014 Erregelamenduaren bidez sortu zen Suntsiarazpen Mekanismo Bakarra eratzen lagundu duten arauetako bat ere bada. Erregelamendu horretan, kreditu-erakundeak eta inbertsio-zerbitzuen enpresak suntsiarazteko arau eta prozedura uniformeak zehaztu dira, Suntsiarazpen Mekanismo Bakarraren eta Suntsiarazpen Funts Bakarraren esparruan.

Araudi hori garatzeko, 2016ko urtarrilaren 1ean Suntsiarazpen Funts Bakarra sartu zen indarrean. Suntsiarazpenaren alorreko erabakiak hartzeari dagokionez Europako agintaria den Suntsiarazpen Batzorde Bakarrarentzako finantzaketa-tresnatzat eratu zen, berak hartutako suntsiarazpen-neurriak eraginkortasunez burutzeko asmoz. Berari atxikitako kreditu-erakundeek eta inbertsio-zerbitzuen enpresek elikatuko dute Suntsiarazpen Funts Bakarra.

Suntsiarazpen Mekanismo Bakarra Suntsiarazpen Funts Bakarrean oinarritzen da. Funts hori bankuen ekarpenez zuzkituko da, 2024ko abenduaren 31ra arteko epealdian, bermatutako gordailuen % 1eko tamainara iritsi arte.

EBren 2015/63 Erregelamenduak arautzen duen Suntsiarazpen Funts Bakarrera entitate bakoitzak egin beharreko ekarpena kalkulatzeko, atxikitako entitateen pasibo osoen guztizko agregatuan entitateari dagokion proportzioa hartzen da aintzat, entitatearen baliabide propioak eta gordailuetan bermatutako zenbatekoa kenduta. Ateratzen den kopurua entitatearen arrisku-profilari egokitzen zaio ondoren. Suntsiarazpen Funts Bakarrari ekarpena egiteko obligazioa urte bakoitzaren urtarrilaren 1ean sortzen da.

2017ko ekitaldian, erakunde horri egindako ekarpenaren gastua 3.140 mila eurokoa izan da (4.836 mila eurokoa 2016ko ekitaldian) (50. oharra). Gastu hori FINAIB 21 arauaren arabera kontabilizatu da, Gordailuen Berme Funtsak aitortutako gastuaren antzera.

10.2 Gordailuen Berme Funtsa

Entitatea Kreditu Erakundeen Gordailuen Berme Funtsean dago sartuta.

1996ko abenduaren 20ko 2606/1996 Errege Dekretuak, 2015eko azaroaren 6ko 1012/2015 Errege Dekretuak aldatu zuenak, hauxe ezartzen du: Gordailuen Berme Funtsean Gestio Batzordeak finkatuko dituela Kreditu Erakundeen Gordailuen Berme Funtsera atxikitako erakundeen urteko ekarpenak. 2017ko ekitaldian, 2017ko ekainaren 30ean bermatuta zeuden gordailuen milako 1,8ko ekarpena finkatu zuen Gestio Batzordeak (2016ko ekainaren 30ean bermatuta zeuden gordailuen milako 1,6koa izan zen 2016ko ekitaldian). Erakunde bakoitzaren ekarpena zenbatesteko, bermatutako gordailuen zenbatekoa eta arrisku-profila hartzen dira kontuan, bai eta zenbait adierazle ere: kapitalerako egokitzapena, aktiboen kalitatea eta likidezia, adibidez. Adierazle horiek Espainiako Bankuaren 2016ko maiatzaren 27ko 5/2016 Zirkularrak garatu ditu. Era berean, 2017ko abenduaren 31n zaintzan dauden baloreen eta beste finantza-tresna batzuen % 5aren milako 2an finkatu da baloreen berme-konpartimentura egin beharreko ekarpena.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Aurreko paragrafoan aipatu diren ohiko ekarpenen gastua FINAIB 21en arabera sortzen da, ordainketa-betebeharra dagoenean —urte bakoitzeko abenduaren 31n izan ohi da—.

2012ko uztailaren 30ean, Gordailuen Berme Funtsaren Gestio Batzordeak berari atxikitako entitateen artean aparteko derrama bat egitea erabaki zuen: entitate bakoitzak urteko 10 kuota berdin ordainduko ditu. Entitatearen derramaren zenbatekoa 35.277 mila eurokoa da: 3.522 mila euroko urteko 10 kuota. Dagokionean Entitateak ordaintzen duen urteko ohiko ekarpenetik kenduko dira kuota horiek, ohiko ekarpen horren zenbatekoraino. 2017ko abenduaren 31n, Entitateak erregistratuta du 17.614 mila euroko (2016ko abenduaren 31n 21.138 mila euroko) konpromiso hori, hain zuzen: balantzeko aktiboko “Beste aktibo batzuk - Bestelako gainerako aktiboak” epigrafean (30. oharra) eta balantzeko pasiboko “Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan – Beste finantza-pasibo batzuk” epigrafean (32. oharra).

6/2013 Errege Lege Dekretuan ezarri zen, Kreditu Erakundeek Gordailuen Berme Funtsaren ondarea indartzeko asmoz, salbuespen gisa eta behin bakarrik, beste milako 3an handituko zela Kreditu Erakundeek Gordailuen Berme Funtsei buruzko 1996ko abenduaren 20ko 2606/1996 Errege Dekretuaren 3. artikuluan aurreikusitako urteko ekarpena, atxikitako erakundeek 2012ko abenduaren 31ko gordailuen gainean egin beharrekoa.

Gehikuntza hori 2 zatitan gauzatu zen:

- a) Lehen zatia, guztizkoaren 2/5en parekoa, 2013ko abenduaren 31tik aurrerako 20 egun baliodunetan ordaindu behar zen. Zati hori murriztu egin zen, araudian aurreikusitako kenketen ondorioz, eta 7.693 mila euroko zenbatekoarekin gastu moduan erregistratu zen, 2013ko ekitaldiko emaitza-kontuan.
- b) Bigarren zatia, gainerako 3/5en parekoa (24.455 mila eurokoa), 2014ko urtarrilaren 1etik aurrera Gestio Batzordeak zehazten zuen egutegiaren arabera ordaindu behar zen, gehienez ere 7 urteko epearen barruan. FINAIB 21ean ezarritakoari jarraikiz, 2013ko martxoaren 22ko Errege Lege Dekretu hori indarrean sartzekoan sortutakotzat jo zen gastua, batetik Entitatearen etorkizuneko jardueraren mende ez zegoen ekarpena zelako eta bestetik osotasunean pasibo gisa aitortu behar zelako egun horretan, noiz sortu zen aintzat hartu gabe. 2014ko irailaren 30ean, 3.494 mila euro abonatu zituen Entitateak. Bestalde, 2014ko abenduaren 17an, Kreditu Erakundeek Gordailuen Berme Funtsaren Gestio Batzordeak, araudi horrek emandako gaikuntzaren barruan, ekarpenaren bigarren zati horren gainerako zatia kopuru bereko bi tartetan ordaintzea erabaki zuen: 2015eko ekainaren 30ean lehena eta 2016ko ekainaren 30ean bigarrena. 2015eko ekainaren 30ean, 10.480 mila euro abonatu zituen Entitateak, eta, beraz, 2015eko abenduaren 31n 10.480 mila euro geratzen zitzaizkion ordaintzeko. 2016ko ekainaren 30ean abonatu da zenbatekoa, eta, beraz, ordainduta geratu da 2. atal horretako kopuru osoa.

2017ko ekitaldian, erakunde horri egindako ekarpen guztien gastu osoa 24.745 mila eurokoa izan da (20.671 mila eurokoa, 2016ko ekitaldian), eta honi atxikitako galdurabazien kontuan jaso dugu, “Beste ustiapen-gastu batzuk” epigrafean (50. oharra).

11. Ikuskaritzako zerbitzu-sariak

2017ko ekitaldiko kanpo-ikuskaritzaren ondorioz PricewaterhouseCoopers Auditores SLri kontratatutako lanen kostua 271 mila eurokoa izan da (263 mila eurokoa 2016an).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

PricewaterhouseCoopers Auditores SLk eta PricewaterhouseCoopers markari lotutako beste sozietate batzuk emandako beste zerbitzu batzuk 273 mila euroko balioa izan dute 2017an (55 mila eurokoa 2016an). 2017an PricewaterhouseCoopers Auditores SL sozietateak Taldeari kontu-auditoretzaz gain emandako beste zerbitzu horiek 266 mila euroko balioa izan dute. Honako hauek izan dira, zehazki: Bezeroen Aktiboen Babesari buruzko Auditorearen Txosten Independentea (Balore Merkatuko Batzorde Nazionalaren 2009ko azaroaren 25eko 5/2009 Zirkularrak eskatzen duena); Kontsumitzaileak Zoru Klausuletatik Babesteko Presako Neurriei buruzko 2017ko urtarrilaren 20ko

1/2017 Errege Lege Dekretuaren alorrean Entitateak diseinatutako prozeduraren betetze-mailaz adostutako prozeduren txostena; 1/2017 Errege Lege Dekretu horren esparruan Entitateak finkatutako prozeduren eskuliburuaren betetze-mailari lotutako txostena; Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) eta Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP) prozesuei lotutako aholkularitza; eta berariazko helburuaz epe luzera finantzatzeko eragiketen (TLTROen) inprimakiei buruzko informazio jakin baten inguruko prozedura adostuen txostena.

12. Ondorengo gertakariak

Urteko kontu hauen 2. oharrean aipatu denez, 2018ko urtarrilaren 1ean sartu da indarrean Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra. 2.2. oharrean zehazten dira Entitatearen ustez arau horrek kontabilitate-zifretan izango dituen inpaktu kuantitatibo eta kualitatibo garrantzitsuenak.

2017ko abenduaren 31tik urteko kontu hauek egin bitarteko epealdian ez da Entitateari nabarmen eragiteko moduko gertakaririk jazo.

13. Aplikatutako kontabilitate-printzipio eta -arauak eta balorazio-irizpideak

Ondoren, urteko kontu hauek egiteko erabili ditugun kontabilitate-printzipio eta -arau eta balorazio-irizpide nabarmenenak azalduko ditugu:

a) Jarduneko enpresaren printzipioa

Urteko kontuak egitean, Entitatearen kudeaketak etorkizunean ere aurrera jarraituko duela hartu da kontuan. Hortaz, kontabilitate-arauak aplikatzearen helburua ez da izan ondare garbi osoa edo zati bat transmititzeari begira horren balioa ezartzea edo likidazioa eginez gero emango lukeen zenbatekoa finkatzea.

b) Sortzapen-printzipioa

Urteko kontu hauek, eskudiru-fluxuen egoera-orriekin zerikusia duten gaietan salbu, ondasun eta zerbitzuen korrante errealaren arabera prestatu dira, noiz ordaindu edo kobratu diren kontuan hartu gabe.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

c) Beste printzipio orokor batzuk

Kostu historikoaren ikuspegiari jarraikiz egin dira urteko kontuak. Dena den, 2004ko urtarrilaren 1ean eta 13.q oharrean adierazitakoaren arabera lursailei eta eraikuntzei aplikatutako errealizazioa ere sartu da, bai eta saltzeko prest zeuden finantza-aktiboak eta finantza-aktibo eta -pasiboak ere (deribatutak barne), arrazoizko balioan.

Urteko kontuak egiteko, kontabilitateko zenbait balioespen erabili behar dira. Bestalde, Entitatearen kontabilitate-politikak aplikatzeko prozesuan bere iritzia erabili behar du Zuzendaritzak. Balioespenok eragina izan dezakete aktibo eta pasiboen zenbatekoan eta aktibo eta pasibo kontingenteen banakapenean, urteko kontuen egunean, eta sarrera eta gastuen zenbatekoan, urteko kontuoi dagokien epealdian. Balioespenak Zuzendaritzaren egungo eta etorkizuneko gorabeheren ezagupenean oinarritzen badira ere, azken emaitzak bestelakoak izan daitezke.

d) Finantza-deribatuen izaera eta funtzionamendua

Finantza-deribatuek, galera edo irabazi bat emateaz gain, saldoei eta transakzioei lotutako kredituko edo merkatuko arrisku guztiak edo batzuk konpentsa ditzakete, zenbait baldintzatan. Horretarako, interes-tasak, zenbait indize, balore batzuen prezioak, hainbat dibisaren kanbio-tasa gurutzatuak edo antzeko beste erreferentzia batzuk erabiliko dituzte azpiko elementu gisa. Entitateak merkatu antolatuetan negoziatutako finantza-deribatutak erabiltzen ditu, edo, bestela, antolatutako merkatuetatik kanpo (OTC) aurkako alderdiarekin negoziatuak.

Eskatzen dituzten bezeroekin negoziatzeko erabiltzen dira finantza-deribatutak, bai eta Entitatearen posizioen arriskuak (estaldura-deribatutak) gestionatzeko eta horien salneurrien aldaketei onura ateratzeko ere. Kontabilitatean estaldura-eragiketatzat hartu ezin diren finantza-deribatutak negozio-deribatutatzat hartzen dira. Hauek dira estaldura-kontabilitatea aplikatu ahal izateko baldintzak:

- i) Finantza-deribatutak honako arrisku hauek estali behar ditu: interes-tasak edo kanbio-tasak gorabeherak izatearen ondorioz aktiboen eta pasiboen balioan aldaketak izatekoa (arrazoizko balioen estaldura); jatorria finantza-aktibo eta -pasiboetan, konpromisoetan eta aurreikusitako transakzio oso probabletan duten eskudiru-fluxu balioetsietan gorabeherak izatekoa (eskudiru-fluxuen estaldura); eta atzerriko negozioetako inbertsio garbiarena (atzerriko negozioetako inbertsio garbien estaldura).

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

- ii) Estaldura-epean zehar, finantza-deribatuak eraginkortasunez deuseztatu behar du estalitako elementu edo posizioaren berezko arriskuren bat. Hortaz, eraginkortasuna izan behar du: prospektiboa, erretrospektiboa eta estaldura baldintza normaletan kontratatzen den unekoa. Bermatu behar du, estalitako elementu edo posizioaren bizitza osoan iraungo duela estalduarak.

Estalduren eraginkortasuna prospektiboa eta erretrospektiboa dela ziurtatzeko, eraginkortasun-testak erabiltzen ditu Entitateak. Horren bidez frogatzen du, estaldura-tresnaren arrazoizko balioaren gorabehera oso bat datorrela estalitako elementuaren arrazoizko balioaren aldaketarekin. Horrela, bada, indarreko arautegiari jarraikiz, estaldura eraginkortzat jotzeko, estaldura-tresnaren arrazoizko balioaren aldakuntzak estalitako elementuaren arrazoizko balioaren aldakuntzaren % 80 eta % 125 bitartekoa izan behar du. Deribatu batek hasieran eraginkortasun-testa betetzen badu, baina aurrerago utzi egiten badio betetzeari, kontabilitatean negozioazio-deribatutzat hartuko da une horretatik, eta estalduarak eteteko araua aplikatuko zaio.

- iii) Finantza-deribatua saldo edo transferentzia jakin batzuk estaltzeko kontratatu zela eta estaldura eraginkorra nola lortu eta neurtu nahi zen jaso behar da, betiere bat badator Entitateak arrisku propioak kudeatzeko duen moduarekin.

Elementu edo saldo indibidualak nahiz finantza-aktiboen eta -pasiboen zorroa estali daitezke. Azken kasu horretan, estaliko ditugun finantza-aktiboek edo -pasiboek arrisku-tasa bera izan behar dute. Baldintza hori betetzeko, elementu indibidualetan estalitako arriskuak aldaketarekiko duen sentikortasuna antzekoa izan behar da.

Estalduarak gauzatzeko, hainbat izaeratako deribatuak erabiltzen ditu Entitateak: interes-tasena, errenta aldakorrekoak, dibisetakoak..., estali nahi den elementuaren azpiko arrisku-tasaren arabera. Horrela, bada, erabiltzeko moduko estaldura-tresna ugari dago: Interest Rate Swapak (IRS), Call Money Swapak (CMS), FRak, interes-tasena gaineko etorkizunak, bonuen gaineko etorkizunak, errenta aldakorreko indizeen gaineko etorkizunak, akzioen gaineko etorkizunak, eperako dibisen salerosketa, interes-tasena gaineko aukerak, errenta aldakorreko indizeen gaineko aukerak, akzioen gaineko aukerak, dibisen gaineko aukerak, interes-tasena egituren gaineko aukerak, errenta aldakorreko egituren gaineko aukerak eta Equity Swapak.

Entitateak kontratatutako eta tresna deribatuekin egindako estaldura-eragiketak arrazoizko balioko estalduaratzat hartzen dira, oro har. Estaltzen dute, batetik, Entitateak jaulkitako zenbait pasiboren edo gordailuren arrazoizko balioak interes-tasena gorabeherengatik izan dezakeen aldaketa-arriskua eta, bestetik, saltzeko prest dauden finantza-aktiboen zorroko kapital-tresna eta zorra adierazten duten balore batzuen arrazoizko balioa.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Beste finantza-tresna batzuetan edo beste kontratu nagusi batzuetan sartzen diren finantza-tresna deribatuak bereizi erregistratzen dira deribatu gisa, horien arriskuak eta ezaugarriak kontratu nagusietakoekin estuki lotuta ez daudenean eta kontratu nagusi horiek “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak” eta “Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-aktibo eta -pasiboak” epigrafeetan sailkatuta ez daudenean.

Entitateak aurkako alderdiekin sinatutako nettingen eta kolateralen hitzarmenak erabiltzen ditu arriskuak arintzeko politika moduan; izan ere, aurkako alderdiaren balizko porrotarekiko esposizioa minimizatzen du horrela. 2017ko abenduaren 31n, berme kolateral gisa jasotako eta entregatutako gordailuak 143.430 eta 239.500 mila eurokoak dira, hurrenez hurren, eta “Finantza-pasiboak kostu amortizatuan – Gordailuak – Kreditu-erakundeak” eta “Maileguak eta kobratzeko partidak – Maileguak eta aurrerakinak – Kreditu-erakundeak” epigrafeetan daude erregistratuta (183.453 eta 176.680 mila euro, hurrenez hurren, 2016ko ekitaldian) (24. eta 32. oharra).

Ohar honetako e) atalean, finantza-aktiboek dagokienean, finantza-deribatuen balorazio-irizpideak daude azalduta.

e) Finantza-aktiboak

Sailkapena

Finantza-aktiboak balantzean sailkatzeko, irizpide hauek erabiltzen dira:

- i) Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk, eskudirutako saldoei dagozkienak, eta banku zentraletan eta kreditu-erakundeetan eutsitako ageriko saldoak.
- ii) Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak: epe laburrera egiteko eskuratu diren finantza-aktiboak hartzen ditu barne. Elkarrekin kudeatzen diren finantza-tresna identifikatuen zorroko —epe laburrera irabaziak lortzeko eguneratu berri da— zati bat dira edo, bestela, kontabilitateko estaldura-tresnatzat hartu ez diren tresna deribatuak.
- iii) Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-aktiboak: hor sartzen dira, batetik, negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak ez diren, finantza-aktibo hibridotzat jotzen diren eta arrazoizko balioan baloratzen diren finantza-aktiboak; eta, bestetik, aseguru-kontratuen babespeko pasiboekin —arrazoizko balioan baloratuta— edo arrazoizko balioan ahalik eta aldaketa gutxien izateko helburua duten nahiz interes-tasaren arriskua nabarmen murrizteko finantza-pasiboekin eta deribatuekin kudeatzen diren finantza-deribatuekin batera kudeatzen direnak.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

- iv) Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak: batetik, zorra adierazten duten baloreak hartzen dituzte barne, ez badaude sailkatuta muga-egunera arte eutsitako inbertsio gisa, arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-aktibo gisa, mailegu eta kobratzeko partida gisa edo negoziatzeko eutsitako finantza-aktibo gisa, eta, bestetik, mendekoak, elkartuak edo baterako negozioak ez diren erakundeen ondare-tresnak, baldin eta negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboen eta arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela baloratu diren finantza-aktiboen kategorietan sartu ez badira.
- v) Maileguak eta kobratzeko partidak: merkatu aktiboan negoziatu ez arren eta arrazoizko balioan baloratu beharrik ez izan arren, eskudiru-fluxuen zenbatekoa zehaztua edo zehazgarria duten finantza-aktiboak sartzen dira, baldin eta despoltsapena berreskuratzeko aukera ematen badiote Entitateari, zordunaren kaudimenari egoztekoak diren arrazoiak alde batera utzita. Ohiko kreditu-jardueraren ondoriozko inbertsioa ez ezik, esate baterako, bezeroek maileguetan erabili duten eta oraindik amortizatu gabe dagoen eskudirua eta beste erakunde batzuei mailegatutako gordailuak, edozein izaera juridiko dutela ere, atal honetan sartzen dira, halaber, kotizatu gabeko zorra adierazten duten baloreak eta ondasun-erosleekin nahiz zerbitzu-erabiltzaileekin egindako zorrak ere, Entitatearen negozioaren ondoriozkoak badira.
- vi) Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak: zorra adierazten duten baloreak dira, muga-egun finkoa eta zenbateko zehatzeko edo zehazgarriko eskudiru-fluxuak dituztenak eta merkatu aktiboetan negoziatzen direnak, Entitateak erakutsi duenean, hasieratik eta geroago ere, horiei muga-egunera arte eusteko asmoa eta gaitasun finantzarioa dituela.
- vii) Deribatuak - estalduren kontabilitatea: Entitateak eskuratu edo jaulkitako finantza-deribatuak hartzen ditu barne, kontabilitate-estaldurakotzat hartzeko kualifikatzen direnak alegia.
- viii) Interes-tasaren arriskua estalita duen zorro bateko estalitako elementuen arrazoizko balioko aldaketak: galdu-irabazien kontuan ordaindutako zenbatekoen kontra-partidari dagokio, baldin eta zenbatekoak finantza-tresnen zorroen balorazioan badute jatorria eta zorro horiek arrazoizko balioa estaltzeko deribatuen bidez interes-tasaren arriskutik eraginkortasunez babestuta badaude.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

- ix) Mendeko sozietateetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak: Taldeko erakundeetako eta erakunde taldeaniztun edo elkartuetako ondare-tresnak hartzen dituzte barne.

Mendeko erakundetzat hartzen dira, Entitatearekin batera erabaki-unitate bakarra osatzen duten partaidetzako erakundeak. Esan daiteke, halaber, Entitateak gaitasuna duela, zuzenean edo zeharka, partaidetzako beste erakunde baten edo hainbaten bidez, horiek kontrolatzeko. Kontrolatzeko gaitasun horren erakuslea dugu, baina ez bakarra, zuzenean edo zeharka, partaidetzako beste erakunde baten edo hainbaten bidez, partaidetzako erakundeko boto-eskubideen % 50eko edo gehiagoko partaidetza izatea. Kontrola kasu hauetan hartzen da: Entitateak partaidetzakoan duen inplikaziotik datozen etekin aldakorrek jasotzeko moduan badago edo eskubidea badu, eta, partaidetzakoaren gainean duen boterearen bidez, etekin horietan eragiteko gaitasuna badu.

Erakunde taldeaniztunak dira Entitatearen eta Entitatearekin eta baterako negozioekin loturarik ez duen beste erakunde baten edo hainbaten artean kontrolatutako partaidetzako erakundeak. Baterako negoziotzat jotzen dira erakunde edo partaide bik edo gehiagok eragiketak egiteko edo aktiboak izateko sinatutako kontratuzko akordioak, baina eragiketa edo aktibo horiek partaideenak ez diren finantza-egituretan sartuta ez daudenean eta horiei buruz finantzen edo eragiketen alorreko edozein erabaki estrategiko hartzeko ezinbestekoa denean partaide guztien ahobatezko adostasuna.

Partaidetzako erakundeak dira erakunde elkartuak ere, eta horietan eragin handia du Entitateak. Eragin horren erakusle dugu, baina ez bakarra, zuzenean edo zeharka, beste partaidetzako erakunde baten edo hainbaten bidez, partaidetzako erakundeko boto-eskubideen % 20ko edo gehiagoko partaidetza izatea.

- x) Beste batzuk - Pentsioei lotutako aseguru-kontratuak: aseguru-erakundeei dirua itzultzea eskatzeko eskubideak sartzen dira. Aseguru-polizek planeko aktibo izateko baldintzak betetzen ez dituztenean, zehaztutako prestazioaren ondoriozko obligazioa baliogabetzeko eskatzen den ordainketa osoa edo zati bat itzultzea eska daiteke.
- xi) Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren izaera finantzarioko aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak: erabiltzeko talde batean sartuta edo besterendu nahi den negozio-unitate batean —etendako eragiketak— dauden partida indibidualen liburu-etako zenbaterokoei dagozkie, baldin eta gaur egun dauden baldintzetan eta urtebeteko epean (urteko kontuetan azaltzen den datatik aurrera) saltzeko probabilitate handia badute. Hortaz, besterentzen direnean jasotzen den diruarekin berreskuratuko da, seguruenik, finantza-izaerako partida horien kontabilitate-balioa. Badira finantza-izaerarik ez duten eta salgai dauden beste aktibo ez-korronte batzuk, eta horien kontabilitate-tratamendua 13.t oharrean jaso dugu.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Erregistroa eta balorazioa

Finantza-aktiboak arrazoizko balioaren arabera erregistratzen dira hasieran, eta, kontrako ebidentziarik ezean, eskurapen-kostua izango da. Kontabilitate-itxiera bakoitzeko balorazioa egiteko, honako irizpide hauek hartzen dira kontuan:

- i) Finantza-aktiboak arrazoizko balioaren arabera baloratzen dira. Arau horretatik kanpo daude: maileguak eta kobratzeko partidak; muga-egunera arte eutsitako inbertsioak; arrazoizko balioa behar bezalako objektibotasunez zehaztu ezin zaien kapital-tresnak; mendeko, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak eta azpiko aktibotzat ondareko tresna horiek dituzten eta horiek entregatuta likidatzen diren finantza-deribatuak.
- ii) Finantza-aktibo batek egun jakin batean duen arrazoizko balioa da, alderdi interesdunek independentziaz egindako transakzioan bata besteari egoki informatuta emateko aktibo horrek duen prezioa. Merkatu aktibo batean, hau da, merkatu antolatu, garden eta sakon batean, aktiboan duen kotizazio-balioa da arrazoizko balioa kalkulatzeko biderik garbiena.

Finantza-aktiboak merkatuko preziorik ez duenean, antzeko tresnekin egin diren transakzioetan erabilitakora jotzen da arrazoizko balioa kalkulatzeko, eta, bestela, behar bezala egiaztatutako balorazio-ereduetara. Orobat, baloratu nahi dugun aktiboaren bereizgarriak hartu behar dira kontuan, eragiten dioten arrisku motak batik bat. Halere, garatutako balorazio-ereduen mugak eta eredu horiek eskatzen dituzten datuen zehaztasun-falta direla eta, gerta liteke modu horretan ateratako arrazoizko balioa bat ez etortzea balorazio-egunean erosi edo saltzeko izango lukeenarekin.

- iii) Merkatu aktibo batean kotizazio-balioa duten finantza-deribatuen arrazoizko balioa eguneko kotizazio-prezioa da. Aparteko arrazoiren bategatik egun jakin bateko kotizazioa zehaztu ezin bada, OTC finantza-deribatuak baloratzeko erabiltzen diren antzeko metodoetara jotzen da.

Merkatu gabeko deribatuak edo oso aktiboa ez den merkatua duten deribatuak baloratzeko, metodologia ekonomikorik sendoenak eta egokienak erabiltzen dira, datu behagarrien erabilera maximizatuz eta merkatuko partaide batek balioetsiko lituzkeen faktore guztiak aintzat hartuz. Alegia: a) antzekotasun handiko beste tresna batzuen bidez egindako transakzioak, b) eskudiru-fluxuen deskontua, c) aukerak baloratzeko merkatu-ereduak. Merkatuko partaideek lehenesten dituzten eta tresnaren prezioaren zenbatespenik errealistena emateko gaitasuna erakutsi duten teknikak ezarriko dira.

Hasierako aitortpenean, finantza-tresna deribatu guztiak arrazoizko balioan erregistratzen dira. Hasierako aitortpena egiten denean, transakzioaren prezioa izaten da finantza-tresna baten arrazoizko balioaren ebidentziarik onena. LABORAL Kutxak ez du eragiketa garrantzitsurik egiten, hasierako aitortpenean transakzioaren prezioa ez den beste arrazoizko balio bat ezarria duten tresna deribatuekin.

- iv) Maileguak eta kobratzeko partidak eta muga-egunera arte eutsitako inbertsioak amortizatutako kostuan baloratzen dira, eta interes-tasa efektiboaren metodoa erabiltzen da hori finkatzeko. Amortizatutako kostua ateratzeko, finantza-aktiboaren eskurapen-kostua hartzen da oinarri. Horri, baina, zuzenketa batzuk egiten zaizkio printzipaletik ateratako diru-kopuruekin eta galdu-irabazien

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

kontuan sartutako zatiarekin, interes-tasa efektiboaren metodoa erabiliz. Hasierako kostuaren eta muga-eguneko itzultze-balioaren arteko aldea ere hartzen da kontuan. Gero, aktiboaren zenbatekoa murriztu dela zuzenean edo balioa zuzentzeko kontu baten bidez aitortzen duen narriaduragatik balio-murrizketa kentzen zaio. Arrazoizko balioa estaltzeko eragiketetan estaldura duten maileguren eta kobratzeko partiden kasuan, estaldura-eragiketa horietan estalita dauden arriskuaren ondorioz arrazoizko balioan izaten dituzten aldakuntzak erregistratzen dira.

Interes-tasa efektiboa da finantza-tresna baten balioa tresna horri balio-bizitzan estimatu zaizkion eskudiru-fluxuekin parekatzen duen eguneratze-tasa. Kontratuko baldintzak hartzen dira oinarri horretarako, amortizazio aurreraturako aukerak esaterako, baina etorkizuneko kreditu-arriskuengatik galerak kontuan hartu gabe. Interes-tasa finkoa duten finantza-tresnetarako, eskuratu zirenean kontratuan ezarri zen interes-tasa da interes-tasa efektiboa, baina izaeragatik interes-tasen antzekoak diren komisioak eransten zaizkio, baldin badaude. Interes-tasa aldakorreko finantza-tresnetan, interes-tasa efektiboa bat dator kontzeptu guztiengatik indarrean dagoen errendimendu-tasarekin, erreferentziako interes-tasaren lehen berrikuspenera arte.

- v) Arrazoizko balioa behar bezalako objektibotasunez zehaztu ezin zaien beste erakunde batzuen kapitaleko partaidetzak eta azpiko aktibotzat tresna horiek dituzten eta horiek entregatuz likidatzen diren finantza-deribatuak eskuratze-kostuan jasotzen dira, baina behar denean narriaduragatik izan dituzten galerak kontuan hartuta.
- vi) Erakunde mendeko, taldeaniztun eta elkartuen kapitaleko partaidetzak eskurapen-kostuan jasotzen dira, baina behar denean narriaduragatik izan dituzten galerak kontuan hartuta.

Finantza-aktiboen liburuetaiko zenbatekoan gertatzen diren aldaketak, oro har, galdu-irabazien kontuan kontrapartida jasoz erregistratzen dira. Horretarako, bereizi egiten dira jatorria interesen sortzapenean eta antzeko kontzeptuetan dutenak eta beste arrazoi batzuk dituztenak. Lehenak "Interesen ondoriozko sarrerak" epigrafean jasotzen dira eta bigarrenak galdu-irabazien kontuko "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" edo "Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako aktibo eta pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" epigrafeetan, zenbateko garbian.

Halere, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafeko tresnen liburuetaiko zenbatekoaren gorabeherak Ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafean jasotzen dira aldi baterako, baldin eta finantza-aktibo monetarioen kanbio-aldeen ondoriozkoak ez badira. "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafeko zenbatekoak ondare garbia osatzen dute, harik eta horien jatorri den aktiboari balantzean baja ematen zaion arte; une horretan, galdu-irabazien kontuaren kontra kitatzen dira, eta "Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela baloratu ez diren finantza-aktibo eta -pasiboei kontuetan baja ematearen ondoriozko irabaziak edo galerak" epigrafean erregistratu.

Estalitako partida eta kontabilitateko estaldurako partida gisa hartzen diren finantza-aktiboetan, irizpide hauek kontuan hartuta erregistratzen dira balorazio-aldeak:

- i) Arrazoizko balioaren estalduretan, galdu-irabazien kontuan jasotzen dira, zuzenean, estalitako arriskuaren motari dagokionez estaldura-elementuetan eta estalitako elementuetan gertatzen diren aldeak.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- ii) Eskudiru-fluxuen estaldura-eragiketetan eta atzerriko negozioetako inbertsio garbieten eraginkorra ez den zatiaren balorazio-aldeak galdu-irabazien kontuan sartzen dira zuzenean.
- iii) Eskudiru-fluxuen estalduretan, ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafean jasotzen dira, aldi baterako, estaldura-elementuen estalduran eraginkorra den zatiaren balorazio-aldeak.
- iv) Atzerriko negozioetako inbertsio garbien estalduretan, ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafean jasotzen dira, aldi baterako, estaldura-elementuen estalduran eraginkorra den zatiaren balorazio-aldeak.

Azken bi kasu horietan, balorazio-aldeak ez dira emaitza gisa jasotzen, harik eta estalitako elementuaren galerak edo irabaziak galdu-irabazien kontuan erregistratzen diren arte edo estalitako elementuaren muga-egunera arte.

Finantza-tresnen zorroen arteko birsailkapena

Finantza-tresnen zorroen birsailkapenetan, honako baldintza hauek beteko dira:

- i) Ondorengo iv) puntuan adierazitako aparteko salbuespenetan izan ezik, "Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-aktiboak" atalean sailkatutako finantzak, erosi, jaulki edo eskuratu eta gero, ezin dira birsailkatu finantza-tresnen kategoria honen barruan nahiz kanpoan.
- ii) Asmoa edo finantza-gaitasuna aldatu izanaren ondorioz finantza-aktibo bat "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" epigrafetik kanpo geratzen bada, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean birsailkatuko da. Halakoetan, birsailkatutako finantza-aktiboaren zenbatekoa oso handia bada "muga-egunera arte eutsitako inbertsioetan" sartutako aktiboen zenbateko osoa aintzat hartuta, tratamendu bera ezarriko zaie kategoria horretan sailkatutako finantza-tresna guztiei, salbu eta birsailkapen hori araudi aplikagarriak ahalbidetzen badu (salmenta muga-egunetik oso gertu dagoenean, finantza-aktiboaren printzipala ia osorik kobratuta dagoenean eta abar).

2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, ez da egin "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" epigrafean sailkatutako finantza-aktiboek buruzko araudi aplikagarrian onartu gabeko inolako salmentarik.

- iii) Entitatearen asmoa edo finantza-gaitasuna aldatzen bada edo "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" epigrafean sailkatutako finantza-aktiboen salmentari buruzko araudi aplikagarrian finkatzen diren bi zehapen-ekitaldiak igarotzen badira, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" kategoriako zor-tresnak "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" kategorian birsailkatu ahal izango dira. Entitatearen asmoa edo finantza-gaitasuna aldatzen bada, horrelakoetan, finantza-tresnei eskualdatze-datan dagokien arrazoizko balioa kostu amortizatutzat hartuko da, eta zenbateko horren eta itzulketa-balioaren arteko aldea galdu-irabazien kontuan adieraziko da, tresnaren hondar-bizitzako interes-tasa efektiboaz baliatuz.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, ez da egin aurreko paragrafoan azaldutakoak moduko birsailkapenik.

- iv) Finantza-tresna deribatuak ez diren finantza-aktiboak “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak” eta “Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” ataletatik kanpo sailkatu ahal izango dira, baldin eta epe laburrean saltzeko edo berrerosteko asmoa bertan behera geratzen bada. Halaber, ezinbestekoa izango da honako baldintza hauetako bat betetzea:
 - a. Aparteko egoera bereziren bat egokitzea, baldin eta “Maileguak eta kobratzeko partidak” kategorian sartzeko moduko aktiboak ez badira. Zeharo ezohikoak diren gertakari bitxiak hartzen dira aparteko egoeratzat, eta etorkizun aurreikusgarrian errepikatzeko aukerak oso urriak izaten dira.
 - b. Entitateak finantza-aktiboari etorkizun aurreikusgarrian edo muga-egunera arte eusteko asmoa eta finantza-gaitasuna izatea, betiere hasierako aitorpenean “Maileguak eta kobratzeko partidak” atalari lotutako definizioa bete bada.

Halakorik gertatuz gero, aktiboaren birsailkatze-eguneko arrazoizko balioan egiten da birsailkapena, emaitzak itzuli gabe eta balio hori amortizatutako kostutzat hartuta. Horrela birsailkatutako aktiboak inondik inora ezingo dira sartu berriro “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak” kategorian.

2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar ez da “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak” eta “Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” ataletako inolako finantza-aktiborik birsailkatu.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

f) Finantza-pasiboak

Sailkapena

Finantza-aktiboak balantzean sailkatzeko, irizpide hauek erabiltzen dira:

- i) Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak: epe laburrera berriro eskuratzeko jaulki diren finantza-pasiboak hartzen ditu barne. Elkarrekin identifikatu eta kudeatzen diren finantza-tresnen zorro bateko zati bat dira —zorroa eguneratu egin berri da, epe laburrera irabaziak lortzeko—, edo kontabilitateko estaldura-tresnatzat hartu ez diren tresna deribatuak, edo aldi baterako eskuratu edo mailegutan hartu diren finantza-aktiboen salmenta irmoak sortuak.
- ii) Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-pasiboak arrazoizko balioan: Entitateak hasierako azterketan edo horiek izendatzean informazio esanguratsuagoa lortzen denean izendatutako finantza-pasiboak dira.
 - Horren bidez aktiboak edo pasiboak baloratzerakoan edo galdu-irabaziak aitortzerakoan beste irizpide batzuk erabiliz gero sortuko lirakeen inkoherentziak ezabatu edo nabarmen murrizten direnean.
 - Finantza-pasiboen edo finantza-aktibo eta -pasiboen talde bat kudeatu eta haren errendimendua arrazoizko balioan oinarrituz ebaluatzen denean, arriskua kudeatzeko edo inbertsioa dokumentatzeko estrategia erabiliz, eta talde horren informazioa Zuzendaritzako funtsezko langileei ematen zaienean, arrazoizko balioa oinarritzat harturik.
- iii) Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan: balantzeko gainerako ataletan sartu ezin direnak dira, finantza-erakundeen fondo-bilketako ohiko jardueren ondoriozkoak, eta berdin dio nola gauzatzen diren eta zer muga-egun duten.
- iv) Deribatuak – estalduren kontabilitatea: Entitateak eskuratu edo jaulkitako finantza-deribatuak hartzen ditu barne, kontabilitate-estaldurakotzat hartzeko kalifikatzen direnak alegia.
- v) Interes-tasaren arriskua estalita duen zorro bateko estalitako elementuen arrazoizko balioko aldaketak: galdu-irabazien kontuan ordaindutako zenbatekoen kontra-partidari dagokio, baldin eta zenbatekook finantza-tresnen zorroen balorazioan badute jatorria eta zorro horiek arrazoizko balioa estaltzeko deribatuen bidez interes-tasaren arriskutik eraginkortasunez babestuta badaude.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- vi) Ageriko kapital itzulgarria: Entitateak jaulkitako finantza-tresnen zenbatekoa hartzen du barne. Kapitalaren izaera juridikoa dute, baina ez dituzte betetzen ondare garbian sartzeko baldintzak. "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan" atalekoak moduan baloratzen dira, baldin eta Entitateak "Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-pasiboak" multzoan sartu ez baditu, horretarako baldintzak bete eta gero.

Entitatearen estatutuetan ezarri da, bazkideen ekarpenak itzultzeko nahitaezkoa izango dela Kontseilu Errektoreak aldeko erabakia hartzea eta itzulketa egin ondoren gutxieneko kapital soziala, baliabide propioak edo kaudimen-koefizientea behar adina estalita geratzea.

- vii) Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako pasiboak: "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" atalean jatorria duten saldo hartzekodunei dagozkie.

Erregistroa eta balorazioa

Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan erregistratzen dira, hain zuzen ere, 13.e oharrean finantza-aktiboentzat zehaztu den eran. Baina badira salbuespenak:

- i) "Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak" eta "Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-pasiboak" epigrafeetako finantza-pasiboak arrazoizko balioan baloratzen dira, 13.e oharrean finantza-aktiboentzat zehaztu den eran. Arrazoizko balioa estaltzeko eragiketetan estalitako finantza-pasiboen kasuan, estaldura-eragiketa horietan estalita dagoen arriskuaren ondorioz arrazoizko balioan izaten dituzten aldaketak erregistratzen dira, finantza-pasibo horiei dagokien "Mikroestaldurako eragiketak" atalean.
- ii) Arrazoizko balioa behar bezalako objektibotasunez zehaztu ezin zaien kapital-tresnak azpian dituzten eta horiek entregatuz likidatzen diren finantza-deribatuak eskurapen-kostuan jasotzen dira.

Finantza-pasiboen liburuetaiko zenbatekoan gertatzen diren aldaketak, oro har, galdu-irabazien kontuan kontrapartida jasoz erregistratzen dira. Horretarako, bereizi egiten dira jatorria interesen sortzapenean eta antzeko kontzeptuetan dutenak eta beste arrazoi batzuk dituztenak. Lehenak "Interesen ondoriozko gastuak" epigrafean jasotzen dira eta bigarrenak galdu-irabazien kontuko "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" edo "Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako aktibo eta pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" epigrafeetan, zenbateko garbian.

Estalitako partida eta kontabilitateko estaldurako partida gisa hartzen diren finantza-pasiboetan, 13.e oharrean finantza-aktiboetarako adierazi diren irizpideak kontuan hartuta erregistratzen dira balorazio-aldeak.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

g) Finantza-tresnak transferitzea eta balantzetik baja ematea

Finantza-tresnen transferentziak kontabilizatzeko, transferitutako finantza-tresnaren arriskuak eta mozkinak nola intsuldatu diren hartzen da kontuan, betiere irizpide hauei jarraikiz:

- i) Arriskuen eta mozkinen funtsezko intsuldaketa egiten bazaie hirugarrenei, transferitutako finantza-tresnari baja ematen zaio balantzean, eta, aldi berean, transferentziaren ondorioz atxikitako edo sortutako edozein eskubide edo obligazio aitortzen da. Eragiketa mota horietan sartzen dira: baldintza gabeko salmentak; berrerosteko egunean arrazoizko balioan berrerosteko ituna duten salmentak; finantza-aktiboen salmentak, dirua alde batera utzita erosteko aukera eskuratua edo saltzeko aukera emana dutenak; aktiboen titulazioak, lagatzaileak ez dituenean mendeko finantzaketarik atxikitzen eta ez dienean titular berriei kreditu-hobekuntzarik eskaintzen; eta abar.
 - ii) Transferitutako tresnari dagozkion arriskuen eta mozkinen funtsezko atxikipena egiten bada, transferitutako finantza-tresnari ez zaio baja ematen balantzean, eta transferentziaren aurretik erabiltzen ziren irizpide berberekin baloratzen jarraitzen da. Eragiketa mota horietan sartzen dira: salneurri finkoarekin edo salmenta-prezioari interes bat erantsita berrerosteko ituna duten finantza-aktiboen salmentak; baloreak mailegatzeko kontratuak, mailegu-hartzaileak horiek edo antzeko aktiboak itzultzeko betebeharra duenean; eta abar. Halarik ere, finantza-pasiboa kontabilitatean jasotzeko, kontra-prestazioaren kopurua — amortizatutako kostuan baloratzen da—, transferitu den baina baja eman ez zaion finantza-aktiboaren sarrerak eta finantza-pasibo berriaren gastuak hartzen dira kontuan.
 - iii) Transferitutako tresnari dagozkion arriskuen eta mozkinen funtsezko transferentzia eta atxikipena egiten ez bada, bi aukera daude. Eragiketa mota horietan sartzen dira finantza-aktiboen salmentak, diruaren barruan nahiz kanpoan sakonki ez dauden erosteko aukera eskuratua edo saltzeko aukera emana dutenak; titulazioak, lagatzaileak transferitutako aktiboaren zati batean bere gain hartzen duenean mendeko finantzaketa edo beste kreditu-hobekuntza batzuk...
- Entitateak ez badio transferitutako finantza-tresnaren kontrolari eusten, baja ematen zaio balantzean, eta transferentziaren ondorioz atxikitako edo sortutako edozein eskubide edo obligazio aitortzen da.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

- Entitateak eutsi egiten badio transferitutako finantza-tresnaren kontrolari, balantzean jasotzen jarraitzen du, balio-aldaketen eraginpean jartzeari dagokion zenbatekoan, eta jasotako kontraprestazioaren pareko kopuruko finantza-pasiboa aitortzen da. Pasibo hori amortizatutako kostuan baloratuko da gerora, baldin eta "Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-pasiboak" atalean sailkatzeko baldintzak betetzen ez baditu. Gaur egun betebeharra ez denez, finantza-pasibo horren zenbatekoa kalkulatzeko, finantza-aktiboak eskualdatu zaizkion Entitatearentzat finantzaketa-iturri diren finantzaketa-tresnen (adibidez, titulizazio-bonu eta maileguen) zenbatekoa deduzitu egingo da, finantza-tresna horiek eskualdatutako aktiboak finantzatzeko erabiltzen diren heinean. Transferitutako aktiboaren eta horri lotutako pasiboaren zenbateko garbia atxikitako eskubide eta obligazioen kostu amortizatu izango da, baldin eta transferitutako aktiboa amortizatutako kostuan neurtzen bada, eta atxikitako eskubide eta obligazioen arrazoizko balioa, baldin eta transferitutako aktiboa arrazoizko balioan neurtzen bada.

Beraz, finantza-aktiboak 2 kasutan bakarrik geratuko dira balantzetik at: sortutako eskudiru-fluxuak agortzen direnean edo arrisku eta etekin gehienak hirugarrenen esku uzten direnean. Halaber, finantza-pasiboei egoera-balantzetik baja emateko, sortzen dituzten obligazioak agortuta egon behar dira, edo, bestela, berriro kitatu edo birkokatzeo helburuarekin eskuratu behar dira.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, Entitateak ez du 2004ko urtarrilaren 1aren aurretik aplikatzen zen arautegiaren ondorioz balantzetik baja emandako finantza-aktiborik edo -pasiborik (24. oharra).

h) Finantza-aktiboen balioaren narriadura

Finantza-aktiboen liburutako zenbatekoa, oro har, galdu-irabazien kontuaren kargura zuzentzen da, narriaduragatik galera izan dela objektiboki esan dezakegunean. Kasu hauetan gertatzen da hori:

- i) Zor-tresnen (zorra adierazten duten kreditu eta baloreen) kasuan, hasierako aitortenaren ondorengo gertaeraren baten edo hainbat gertaeraren konbinazioaren ondorioz, etorkizuneko eskudiru-fluxuek okerrera egiten badute.
- ii) Kapital-tresnen kasuan, hasierako aitortenaren ondorengo gertaeraren baten edo hainbat gertaeraren konbinazioaren ondorioz liburutako zenbatekoa berreskuratu ezin bada.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Eskuarki, finantza-tresnen liburuetako zenbatekoaren narriaduragatiko zuzenketa narriadura gertatu den epealdiko galdu-irabazien kontuaren kargura egiten da. Aurretik erregistratu diren narriaduragatiko galeren berreskuratzea, berriz, narriadura deuseztatu edo murrizten den epealdiko galdu-irabazien kontuan aitortzen dira. Erregistratutako edozein zenbateko berreskuratzeo aukera oso txikia bada, kendu egiten da balantzetik. Edozein modutan, Entitateak beharrezko eguneratzeak egin ahal izango ditu, horiek kobratzen saiatzeko, harik eta, preskripzioa, barkamena edo beste edozein arrazoi dela medio, eskubideak erabat galtzen dituen arte.

Tresna motaren arabera eta eragin diezaieketen beste zirkunstantzia batzuen arabera kalkulatu da finantza-aktiboen narriadura, jasotako bermeak kontuan hartu ondoren. Entitateak aitortu egiten ditu bai kontu zuzentzaileak —zenbatetsitako galerak estaltzeko kaudimengabeziatarako hornidurak osatzen direnean— bai aktiboaren aurkako saneamendu zuzenak —berreskuratzeo aukera oso txikia dela jotzen denean—. Oro har, narriatutzat sailkatutako zor-tresna guztien kasuan, eten egiten da kontratuan oinarritutako interes-sorrerak galdu-irabazien kontuan aitortzeko prozesua. Gerora interes horiek berreskuratzen badira, kobratutako zenbatekoa galdu-irabazien kontuan aitortzen da.

Ondoren, narriadura-irizpideak laburtuko ditugu, tresna motaren eta zorroaren arabera sailkatuta:

Amortizatutako kostuan baloratutako zor-tresnak eta balantzetik kanpoko esposizioak

Narriaduragatiko galerak zehazteko asmoz, Entitateak zordunen banan-banako jarraipena egiten du —behintzat zordun esanguratsuak izan daitezkeen kasuan—. Era berean, finantza-aktiboko taldeen jarraipen kolektiboa ere egiten du, zordunek zorrak ordaintzeko gaitasunari buruz aipatu dugun kreditu-arriskuaren antzeko ezaugarriak dituztenean. Arrisku-ezaugarri antzekoak dituzten aktiboen talde batean ere sartu ezin den tresna bere aldetik aztertuko da, narriatuta dagoen ikusteko eta, dagokionean, narriaduraren ondoriozko galera balioesteko.

Kreditu-arriskuen ondorioz izan ditzakeen galerak zenbatesteko politikak, bideak eta prozedurak ditu Entitateak, bai kontrako alderdiari egotz dakioken kaudimengabeziaren kasuetarako, bai herrialde-arriskuaren kasuetarako. Zor-tresnetako eragiketak eta balantzetik kanpoko esposizioak aitortu, aldatu, ebaluatu, jarraitu eta kontrolatzen direnean ezartzen dira politika, bide eta prozedura horiek, bai eta beraien narriadura posiblea identifikatzen denean eta, dagokionean, aurreikusitako galerak estaltzeko zenbatekoak kalkulatu direnean ere.

Kaudimengabeziagatiko kreditu-arriskuaren araberako kontabilitate-sailkapena

Entitateak ezarritako irizpideen bitartez, ahuleziak eta narriadura-ebidentzia objektiboak dituzten kreditu-hartzaileak identifikatu eta kreditu-arriskuaren arabera sailkatzen ditu.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Hurrengo ataletan, Entitateak erabiltzen dituen sailkapen-printzipioen eta -metodologiaren berri emango dugu.

1) Sailkapen-kategorien definizioa:

Negoiazteko eutsitako finantza-aktiboen zorroan sartu ez diren zor-tresnak, balantzetik kanpoko esposizioak bezalaxe, kaudimengabeziagatiko kreditu-arriskuaren arabera sailkatzen dira; honela:

i) Arrisku normala:

- a. Gainerako kategorietan sailkatzeko baldintzak betetzen ez dituzten eragiketa guztiak sartzen dira bertan.
- b. Arrisku normala zaintza bereziarekin: Kategoria honetan sartzen dira banaka zalantzazko arriskutzat edo kobraezintzat sailkatzeko irizpideak bete gabe, arrisku normalekotzat sailkatutako antzeko eragiketek baino galera handiagoak eragin ditzaketan ahultasunak dituzten eragiketak.

ii) Zalantzazko arriskua:

- a. Zalantzazko arriskua, titularraren berankortasuna dela eta: Kontratuaren arabera, printzipalean, interesetan edo gastuetan kontratuan hitzartutako zenbatekoren bat 90 egunetik gora mugaeguneratuta duten zor-tresnak sartzen dira kategoria honetan, titularra eta bermea edozein izan arren, eta betiere kobraezintzat sailkatzen ez badira. Emandako bermeak ere kategoria horretan sartuko dira, abalduna berandutzean erori bada abalaturako eragiketan.

Sailkapen horretan sartuko dira titular baten eragiketa guztien zenbatekoak, baldin eta 90 egunetik gorako antzinatasuneko zenbateko mugaeguneratutako eragiketak kobratzeko dauden zenbatekoen % 20tik gorakoak badira. Ehuneko hori zehazteko, mugaeguneratutako zenbatekoak dituzten eta berankortasunaren ondorioz zalantzazkoak diren eragiketen liburutako zenbateko gordina ipiniko da zenbakitzailean, eta titularrari emandako zor-tresna guztien liburutako zenbateko gordina izendatzailean. Horrela kalkulaturako ehuneko % 20tik gorakoa bada, titular horren zor-tresnak nahiz kreditu-arriskua dakarten balantzetik kanpoko esposizioak berankortasunagatiko zalantzazkoetara eramango dira.

- b. Zalantzazko arriskua, titularraren berankortasuna ez beste arrazoiren bat dela eta: Mugaeguneratuta nahiz mugaeguneratu gabe dauden zor-tresnak hartzen ditu barne, baldin eta, nahiz eta titularraren berankortasuna dela eta kobraezinen edo zalantzazkoen kategorietan sailkatzeko baldintza nahikorik ez egon, arrazoizko zalantzarik badago kontratuz hitzartutako terminoetan osorik (printzipala eta interesak) itzultzeko. Ildo beretik, hor sartzen dira balantzetik kanpoko esposizioak ere, baldin eta, nahiz eta titularraren berankortasuna dela eta zalantzazkotzat sailkatuta egon ez, erakundeak ordaindu beharra probablea bada eta berreskuratzeko zalantzak badaude.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Kategoria honetan sartuko dira, besteak beste, euren kaudimena narriatzea eragingo duten egoeran dauden titularren eragiketak.

- iii) Arrisku kobraezina: Kategoria honetan sartzen dira banakako azterketa egin ondoren eta eragiketaren edo titularraren kaudimena nabarmen eta itzultzeko aukerarik gabe narriatu dela ikusita, kobratzeko aukera oso-oso txikikotzat jotzen diren zor-tresnak, mugaeguneratuta egon ala ez. Kategoria honetan sailkatuz gero, eragiketaren liburueta zenbateko gordina osorik saneatu beharko da, eta aktibotik baja emango zaio erabat.

2) Eragiketak sailkatzeko irizpideak:

Entitateak orotariko irizpideak erabiltzen ditu kreditu-hartzaileak nahiz eragiketak kategoria batean edo bestean sailkatzeko, kreditu-arriskuaren arabera. Horien artean daude hauek:

- Irizpide automatikoak.
- Birfinantzamenduetarako berariazko irizpideak.
- Jarraipen-ereduetan oinarritutako irizpideak, parametro jakin batzuen jarraipenean oinarrituta.

Faktore automatikoak eta birfinantzamenduetarako berariazko sailkapen-irizpideak zorro osoaren gainean ezartzen diren sailkapen- eta saneamendu-prozesuak dira. Era berean, eragiketen ahuleziak eta narriadurak ahalik eta lasterren antzemateko asmoz, Entitateak zehaztuta duen jarraipen-ereduak tratamendu zehatz bat esleitzen dio eragiketa bakoitzari, ez ordaintzeko arrisku-mailen arabera.

Kreditu-hartzaile garrantzitsuen kasuan, ez-ordaintze posibleak iragartzeko eredu bat erabiltzen du Entitateak. Aldagai- eta alerta-sistema baten bidez, bezeroen etorkizuneko ez-ordaintzeak antzematea, larritasuna neurtu eta kuantifikatzea, eta ez-ordaintzeko arrisku-aukerak mailakatzea du helburu. Arrisku-analisten aditu-talde batek aztertzen ditu alerta aktiboak dituzten kreditu-hartzaileak, ahuleziarik edo narriaduraren ebidentzia objektiborik dagoen erabakitzeke eta, narriadura-ebidentziarik badago, galera eragin duen gertakariak edo duten gertakariak finantza-aktiboaren edo beraren aldearen etorkizuneko eskudiru-fluxu zenbatetsien gainean inpakturik ote duten erabakitzeke.

Zalantzazko arriskutzat sailkatzeko beste arrazoirik ez badago, berankortasun-arrazoiengatik zalantzazkoen kategorian sailkatutako eragiketak berriro ere arrisku normalekoen atalean sailkatu ahal izango dira, baldin eta, mugaeguneratutako zenbatekoen zati bat kobratu ondoren, zalantzazko arriskutzat sailkatzeko kausak desagertzen badira eta arrisku normalera birsailkatzeko egunean titularrak ez badu beste eragiketa batzuetan 90 egunetik gorako antzinatasunarekin mugaeguneratutako zenbatekorik. Zalantzazko arriskutzat sailkatzeko berankortasuna ez beste arrazoiren bat badago, berriz ere arrisku normalekoen kategorian sartzeko aukera egongo da, baldin eta zorra kontratuan hitzartutako terminoetan osorik itzultzeko aukerari buruzko zalantzak desagertzen badira eta arrisku normaleko kategorian birsailkatzeko egunean titularrak ez badu beste eragiketa batzuetan 90 egunetik gorako antzinatasunarekin mugaeguneratutako zenbatekorik.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Birfinantzatze- eta berregituratze-eragiketak

Entitateak kreditu-arriskuen kudeaketaren alorrean erabiltzen dituen politiken eta prozeduren bidez, bermatuta dago kreditu-hartzaileei jarraipen zehatza egitea; gainera, beraien kaudimenean narriadura-zantzuak egonez gero, zuzkidurak egiteko beharra azaleratzen dute. Horregatik, berregituratze- eta birfinantzamendu-eragiketetan kreditu-hartzailearen egoerak hala eskatzen badu, behar diren kaudimengabezia-zuzkidurak egiten ditu Entitateak. Hauek dira berregituratze- eta birfinantzamendu-eragiketak:

- Birfinantzamendu-eragiketak: eragiketa horiek ematen dira edo erabiltzen dira, titularrak eta bermeak edozein izanik ere, titularrak (edo titularrek) gaur egun dituen edo etorkizunean aurreikusten zaizkion zailtasun finantzarioekin lotutako arrazoi ekonomiko edo legezkoengatik, Entitateak berak nahiz taldeko beste erakunde batzuek titularrari (edo titularrei) nahiz talde ekonomikoko beste enpresa bati edo hainbati emandako eragiketa bat edo batzuk kitatzeko, edota eragiketa horien ordaintzeko betebeharra (osoa edo zati bat) egunean jartzeko, kitatutako edo birfinantzatutako eragiketen titularrei zorra (printzipala eta interesak) ordaintzen laguntzeko, egungo egoeran ezin dutenean ordainketa hitzartutako denboran eta moduan ordaindu, edo etorkizunean ezingo dutela aurreikusten denean.
- Eragiketa berregituratuak: eragiketa horien bidez baldintza finantzarioak aldatzen dira, titularrak (edo titularrek) gaur egun dituen edo etorkizunean aurreikusten zaizkion zailtasun finantzarioekin lotutako arrazoi ekonomiko edo legezkoak daudenean hari zorra (printzipala eta interesak) ordaintzen laguntzeko, baldintzak hitzartutako denboran eta moduan ezin baditu bete, edo etorkizunean ezingo duela aurreikusten bada, nahiz eta aldaketa hori kontratuan aurreikusita egon. Nolanahi ere, berregituratutako eragiketatzat jotzen dira kita egiten zaien edo zorra murrizteko aktiboak jasotzen dituzten eragiketak, edota baldintzak aldatzen zaizkienak, muga-eguna luzatzeko, amortizazio-taula aldatzeko (epe laburrean kuoten zenbatekoa edo maiztasuna gutxitzeko) edo printzipalaren, interesen edo bien gabealdia ezarri edo luzatzeko; salbu eta frogatzen bada baldintzak aldatzeko arrazoia ez dela titularren finantza-arazoa eta aldaketa egiten den egunean merkatuan antzeko arrisku-profila duten erabiltzaileei ezartzen zaizkien antzeko baldintzak ezartzen badira.

Eragiketa bat arrisku-kategoria jakin batean sailkatuta badago, birfinantzamendu-eragiketak ez du eragingo haren arrisku-maila hobetzea. Birfinantzatutako eragiketetan, hasierako sailkapena beraien ezaugarrien arabera zehazten da; batik bat, kreditu-hartzaileak finantza-arazoak izatea eta zenbait klausula (adibidez gabealdi luzeak) indarrean egotea hartzen dira aintzat.

Eragiketaren hasierako sailkapenaren ondoren, arrisku txikiagoko kategoria batera eramateko, nahiko garbi ikusi behar da eragiketaren zenbatekoa berreskuratzeko aukera, dela kreditu-hartzaileak ordainketa-betebeharra luzaro eta etenik gabe errespetatu duelako, dela hasierako zorraren ehuneko handi samarra ordaindu delako.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Estaldurak zenbatesteko irizpideak

Entitateak honako irizpide hauek erabiltzen ditu kreditu-arriskuagatik galeren estaldurak zenbatesteko.

Arrisku hautemangarririk gabetzat sailkatutako eragiketei (funtsean banku zentralekin, administrazio eta enpresa publikoekin eta finantza-erakundeekin egindakoei eta Europar Batasunekoak edo arriskurik gabekotzat jotako beste herrialde batzuetakoak direnei) % 0ko estaldura-ehunekoa ezartzen zaie, baldin eta zalantzazko eragiketatzat sailkatuta ez badaude, kasu horretan banaka zenbatesten baitzaie narriadura.

1) Estalduren banakako zenbatespenak.

Hauek dira banakako zenbatespena egiten zaien estaldurak:

- i) Banaka nabarmenak diren kreditu-hartzaileen zalantzazko eragiketen estaldurak. Entitateak arrisku-esposizio osoaren 3 milioi euroko muga ezarri du kreditu-hartzaileak garrantzitsutzat jotzeko.
- ii) Arrisku-talde homogeen batekoak ez diren zalantzazko eragiketen estaldurak.
- iii) Berankortasunaren ondorioz edo bestelako arrazoiren bategatik zalantzazkotzat sailkatutako eta arrisku hautemangarririk gabetzat identifikatutako eragiketen estaldurak.

Estaldura horiek zenbatesteko erabiltzen diren irizpideen bidez, analistek hornidura-maila esleitzen dute, bezeroaren egoera zehatzaren eta eragiketaren arabera eta hauek aintzat hartuz:

- i) Kutxa-fluxuen sorrera: zordunek beraien negozioaren bidez etorkizunean kutxa-fluxuak sortzeko gaitasuna duten, beren jardueraren eta egitura ekonomiko-finantzarioaren bidez zorraren zati bat edo osotasuna ordaintzeko.
- ii) Bermeen berreskurapena: zordunek beren negozioarekin kutxa-fluxuak sortzeko gaitasunik ez dutenean, bermeak exekutatzeko dira zorra berreskuratzen.

Bestalde, banakako zenbatespenerako aintzat hartu beharreko gutxieneko estaldurak hauek izango dira: zalantzazko arrisku-eraketarako zenbatespen kolektiboko irizpideak erabiliz aplikatzekoak direnak, edo, sustapen-sektoreko eragiketen kasuan, 2012ko otsailaren 3ko 2/2012 Errege Lege Dekretuan zehaztutako irizpideei jarraiki ezarri beharrekoak.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

2) Estalduren zenbatespen kolektiboak:

Hauek dira zenbatespen kolektiboa egiten zaien estaldurak:

- i) Arrisku normalekotzat sailkatutako esposizioetan (zaintza berezikotzat sailkatutakoak ere barne hartuta), kasu honetan izan ezik: 90 egunetik gorako ez-ordaintzerik egon gabe ere eta kreditu-hartzailearen egoera ekonomiko-finantzarioa zehatz aztertu ondoren, Entitateak erabakitzen duenean berankortasuna ez beste arrazoi batzuegatik zalantzazkotzat ez sailkatzea, eta erregistratu beharreko hornidura-bolumena handiagoa denean, kreditu-hartzaileari dagokion kreditu-arriskuaren segmentuaren arabera erabili beharreko hornidura kolektiboko kalkulua aplikatzearen ondorioz ateratzen den zenbatespena baino.

Entitateak parametro zehatz batzuk zehaztu ditu garrantzitsutzat jotzeko muga gainditzen ez duten eta, gainera, zalantzazkotzat sailkatuta ez dauden kreditu-hartzaileentzat. Parametro horiek gaindituz gero, zaintza bereziko arrisku normalekotzat sailkatuko dira automatikoki (irizpide orokor moduan, 30 egunetik gorako eta 90 egunetik beherako ez-ordaintzeak, 300 eurotik gorako mugaeguneratzeekin).

- ii) Zalantzazkotzat sailkatutako eta estalduren banakako zenbatespenaren bidez ebaluatzen ez diren esposizioak.

Narriadura zenbatesteko prozesuan, kreditu-esposizio guztiak hartzen dira aintzat, bai zortresnak eta bai balantzetik kanpoko esposizioak. Zentzu horretan, Espainiako Bankuak Espainiako banku-sektoreko erakundeen batez besteko portaera biltzen duten estatistika-datu eta -ereduetan oinarrituta agindutako parametroak eta metodologia erabili ditu Entitateak. Izan ere, FINA arauak osatutako esparruarekiko bateragarritasun osoa babesten du, Entitateak bere bezeroekin dituen balantze barneko eta balantzetik kanpoko esposizioen narriadura sailkatzeari eta kalkulatzeari dagokionez. Metodologia horrek hauek hartzen ditu aintzat: eragiketa kreditu-arriskuaren zer segmentutan dagoen, jasotako berme erreal eta pertsonal eraginkorrak, zordunaren egoera ekonomiko-finantzarioa eta, dagokionean, mugaeguneratutako zenbatekoen antzintasuna.

Kreditu-arriskuaren ondoriozko galeren estaldurak zenbatesterakoan, higiezin-bermeen bidez berreskuratzeko zenbatekoa kalkulatu behar da. Horretarako, haren erreferentziako balioa doitu egin behar da, zenbatespenean hauek behar bezala jasotzeko: batetik, ziurgabetasuna eta exekutatu eta saldu arte izan ditzakeen balio-erorikoak eta, bestetik, exekutatze, mantentze eta saltzeko kostuak.

Berme erreal eraginkorretatik zer zenbateko berreskuratu zehazteko, Espainiako Bankuak bere esperientzian eta Espainiako banku-sistemari buruz duen informazioan oinarrituta 4/2004 Zirkularren eta ondorengo aldaketen bidez zenbatetsitako deskontuak ezartzen dizkio Entitateak erreferentziako balioari.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Herrialde-arriskuagatiko kreditu-arriskuaren sailkapena eta estaldura

Herrialde-arriskutzat hartzen da, ohiko merkataritza-arriskua (arrisku subiranoa, transferentzia-arriskua edota nazioarteko finantza-jardueraren ondoriozko arriskuak) ez den beste arrisku bategatik herrialde jakin batean bizi diren kontrako alderdiek duten arriskua. Entitateak hirugarrenekin egiten dituen eragiketak taldeka banatzen ditu, herrialdeetako hainbat elementu aintzat hartuta: bilakaera ekonomikoa, egoera politikoa, arau- eta erakunde-esparrua, ordainketak egiteko gaitasuna eta esperientzia. Hala, herrialde bakoitzari kaudimengabeziagatiko zuzkidura-ehuneko jakin bat ezartzen dio, indarreko araudian ezarritakoarekin bat.

Herrialde-arriskuagatiko zalantzazko aktibotzat jotzen dira aldi luzez beren zorrari aurre egiteko zailtasunak dituzten herrialdeetan bizi diren azken obligaziodunekin egindako eragiketak, berreskuratzeko aukera zalantzazkoa denean. Ildo beretik, herrialdeari egotz dakizkiokeen gorabeheren ondorioz berreskuratzeko aukera urruna duten balantzetik kanpoko esposizioek ere kategoria bera izango dute.

2017ko eta 2016ko ekitaldien itxieran, Entitateak ez du inolako zuzkidurarik kontzeptu horren pean.

Bermeak

Eraginkortzat jotzen dira Entitateak kreditu-arriskua arintzeko baliagarria dela frogatzeko balio duten berme errealak eta berme pertsonalak. Bermeen eraginkortasunaren analisiak kontuan hartzen ditu, besteak beste, bermeak gauzatzeko behar den denbora eta Entitateak horiek gauzatzeko duen gaitasuna, bai eta halakoak gauzatzeko duen esperientzia ere.

Ez dira inola ere berme eraginkortzat hartuko eraginkortasuna funtsean zordunaren edota, dagokionean, partaide duen talde ekonomikoaren kreditu-kalitatearen mende duten bermeak.

Baldintza horiek betez gero, eraginkortzat jo daitezke honako berme mota hauek:

- i) Lehen kargako ondasun higiezinaren hipotekatzat bideratutako higiezin-bermeak:
 - a. Eraikinak eta bukatutako eraikinetako elementuak:
 - Etxebizitzak.
 - Bulego eta lokal komertzialak, eta balio anitzeko nabeak.
 - Gainerako eraikinak, hala nola balio anitzekoak ez diren nabeak eta hotelak.
 - b. Hiri-lurzorua eta urbanizagarri antolatua.
 - c. Gainerako ondasun higiezinak.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- ii) Finantza-tresnen gaineko pignorazio-bermeak:
 - Diru-gordailuak.
 - Kaudimen handiko jaulkitzaileen ondare-tresnak edo zorra adierazten duten baloreak.
- iii) Beste berme erreal batzuk:
 - Bermean jasotako ondasun higigarriak.
 - Higiezin gaineko bigarren hipotekak eta hurrengoak.
- iv) Abal-emaile berrien bezeroarekiko erantzukizun zuzen eta mankomunatua dakarten berme pertsonalak, betiere pertsona edo entitate horien kaudimena nahikoa frogatuta badago, hitzartutako baldintzetan eragiketa osorik itzuliko dutela bermatzeko.

Entitateak Espainian kokatutako aktiboetarako berme errealak baloratzeko irizpideak erabiltzen ditu, indarrean dagoen araudiarekin bat. Zehazki, balorazioen hornitzaileak hautatu eta kontratatuzko Entitateak erabiltzen dituen irizpideen xedea da horien independentzia eta balorazioen kalitatea bermatzea. Guztiak ere Espainiako Bankuaren Tasazio Sozietateen Erregistro Berezian erregistratutako tasazio-sozietate eta -agentziak dira, eta balorazioak egiteko irizpideak ECO/805/2003 Aginduan, ondasun higiezinak eta eskubide jakin batzuk finantza-xede jakin batzuetarako baloratzeko arauen gainekoan, daude ezarrita.

Kreditu-eragiketen higiezin-bermeak eta higiezinak eurak eragiketa egiten denean tasatzen dira (azken horiek erosketa, esleipen edo ordainean emate bidez), eta aktiboaren balioa nabarmen erortzen denean. Era berean, Espainiako Bankuaren 4/2004 Zirkularrak (4/2016 Zirkularrak aldatu zuenak) ezartzen dituen eguneratze-irizpideak erabiltzen dira; horien artean nabarmentzen da urtean behin zalantzazko arriskuak eta esleitutakoak eguneratzea.

Arrazoizko balioarekin baloratutako finantza-tresnak

“Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” epigrafean sartutako zorra adierazten duten baloreen narriaduragatiko galerak honela kalkulatu da: eskurapen-kostuaren — printzipalaren edozein amortizazio kendu ostean— eta bere arrazoizko kostuaren arteko aldeari galdu-irabazien kontuan aurrez aitortutako narriaduragatiko edozein galera kentzen zaio.

Ebidentzia objektiboak ditugunean arrazoizko balioa narriaduragatik txikitu dela, zuzenean ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafean aitortutako ezkutuko minusbalioak galdu-irabazien kontuan erregistratzen dira berehala. Aurrerago narriaduragatiko galera batzuk edo guztiak berreskuratzen badira, horien zenbatekoa berreskurapen-epoko galdu-irabazien kontuan jasotzen da.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

“Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” edo “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak” epigrafean sailkatutako zorra adierazten duten baloreen kasuan, Entitatearen ustez narriadura gertatzen da, baldin eta printzipalean edota kupoian 90 egunetik gorako ez-ordaintzea gertatu bada, edota kostuan eta kreditu-kalifikazioan % 40tik gorako balio-galtzea gertatu bada.

"Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren izaera finantzarioko aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak " epigrafean sailkatuta dauden zor-tresnetan, aurrez ondare garbian erregistratutako galerak egindakotzat jotzeko, galdu-irabazien kontuan jasotzen dira, sailkapena egiten den egunean.

Ondare-tresnak

“Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” epigrafean sartutako ondare-tresnetan egindako narriaduragatiko galeren zenbatekoa honela kalkulatu da: eskurapen-kostuaren eta arrazoizko kostuaren arteko alde positiboari aurrez galdu-irabazien kontuan aitortutako narriaduragatiko edozein galera kentzen zaio.

Ebidentzia objektiboak ditugunean arrazoizko balioa narriaduragatik txikitu dela, zuzenean ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafean aitortutako ezkutuko minusbalioak galdu-irabazien kontuan erregistratzen dira berehala. Aurrerago narriaduragatiko galera batzuk edo guztiak berreskuratzen badira, horien zenbatekoa ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafean aitortzen da.

Entitatearen ustez, “Saltzeko prest dauden finantza-aktibo” gisa sailkatutako ondare-tresnak narriatuta dauden ebidentziak daude, baldin eta, behaketa egin den unean, % 40tik gorako minusbalio etengabeak gertatu badira, 18 hilabetean jarraian.

"Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren izaera finantzarioko aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean sailkatuta dauden ondare-tresnetan, aurrez ondare garbian erregistratutako galerak egindakotzat jotzeko, galdu-irabazien kontuan jasotzen dira, sailkapena egiten den egunean.

Eskurapen-kostuan baloratutako ondare-tresnen narriaduragatiko galerak kalkulatzeko, horien liburu-etako zenbatekoaren eta etorkizunerako espero diren kutxa-fluxuen egungo balioaren arteko aldea ateratzen da, baina antzeko beste balore batzuek merkatuan duten errentagarritasun-tasarekin eguneratuta. Narriaduragatiko galera horiek, gertatzen diren epealdiko galdu-irabazien kontuan erregistratzen dira, zuzenean finantza-aktiboaren kostua txikitzeko moduan, eta kopuru hori ezin izaten da berreskuratu, baldin eta tresna horiek saltzen ez badira.

Mendeko, baterako negozio eta elkartuetako inbertsioen kasuan, narriaduragatiko galerak zenbatesteko, zenbateko berreskuragarria eta liburu-etako zenbatekoa alderatzen ditu Entitateak. Narriaduragatiko galera horiek, gertatzen diren epealdiko galdu-irabazien kontuan erregistratzen dira, eta ondorengo berreskurapenak, horiek gertatzen diren epeko galdu-irabazien kontuan.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

i) Kontuen balorazioa atzerri-diruan

Euroa da Entitateak bere jardunean erabiliko duen txanpona. Beraz, eurotan ez dauden saldo eta transakzio guztiak atzerri-dirutan egindakotzat joko dira.

Ondoren, Entitateak 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n atzerri-dirutan guztira dituen aktiboan eta pasiboan kontrabalioa agertzen da eurotan:

	2017		2016	
	Aktiboak	Pasiboak	Aktiboak	Pasiboak
AEBko dolarrak	59.841	27.762	62.406	24.162
Libera esterlinak	4.389	1.152	7.034	711
Yen japoniarrak	2.243	112	1.965	33
Franko suitzarrak	679	126	1.210	199
Bestelakoak	1.297	366	1.221	344
	68.449	29.518	73.836	25.449

Ondoren, Entitateak 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n atzerri-dirutan guztira dituen aktiboan eta pasiboan kontrabalioa agertzen da mila eurokotan, baina izaeraren arabera sailkatuta:

	2017		2016	
	Aktiboak	Pasiboak	Aktiboak	Pasiboak
Eskudirua, eskudiruko saldoak banku zentraletan eta ageriko beste gordailu batzuetan	18.330	-	8.652	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	36.099	-	48.901	-
Maileguak eta kobratzeko partidak	14.020	-	16.283	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	-	28.016	-	24.751
Emandako konpromisoak eta bermeak	-	1.502	-	698
	68.449	29.518	73.836	25.449

Hasierako erregistroan, eurotara bihurtzen dira atzerri-dirutan dauden saldo zordun eta hartzekodunak. Helburu horretarako, erregistroaren eguneko eskurako kanbio-tasa erabiltzen da, hau da, berehala entregatzeko kanbio-tasa. Hasierako erregistroaren ondoren, honako arau hauek erabiltzen dira atzerri-dirutan dauden saldoak eurotara bihurtzeko:

- i) Izaera monetarioko aktibo eta pasiboak itxierako kanbio-tasarekin bihurtzen dira, hau da, finantzetako egoera-orrien eguneko eskurako batez besteko kanbio-tasarekin.
- ii) Kostu historikoan baloratutako partida ez-monetarioak eskurapen-eguneko kanbio-tasarekin bihurtzen dira.
- iii) Arrazoizko balioan baloratutako partida ez-monetarioak arrazoizko balio hori zehazten den eguneko kanbio-tasarekin bihurtzen dira.
- iv) Sarrerak eta gastuak bihurtzeko, berriz, eragiketaren eguneko kanbio-tasa aplikatzen da. Dena den, epealdiko eragiketa guztietan batez besteko kanbio-tasa bera erabiltzen da, aldaketa esanguratsurik izan ez badu, behinik behin. Amortizazioak dagokien aktiboari aplikatutako kanbio-tasarekin bihurtzen dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Atzerri-dirutan dauden saldo zordun eta hartzekodunak bihurtzean sortutako kanbio-aldeak galdu-irabazien kontuan erregistratzen dira, oro har. Halarik ere, arrazoizko balioan baloratu diren eta arrazoizko balio horretara egindako doikuntza ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafean jasotzen zaien partida ez-monetarioetan dauden kanbio-aldeen kasuan, kanbio-tasaren osagaia berezi egiten da monetarioa ez den elementuaren errebalorizaziotik.

j) Sarrerak eta gastuak erregistratzea

Interesen eta antzeko kontzeptuen ondoriozko sarrerak eta gastuak sortzapen-epearen arabera eta interes-tasa efektiboaren metodoaren bidez erregistratzen dira, oro har, kontabilitatean. Beste erakunde batzuetatik jasotako dibidenduak sarrera gisa jasotzen dira, horiek eskuratzeko eskubidea sortzen den unean.

Finantza-zerbitzuengatik ordaindutako eta kobratutako komisioak, kontratuan duten izendapena gorabehera, honela sailkatzen dira, eta sailkapen horren arabera egotziko zaizkio galdu-irabazien kontuari:

- i) **Finantza-komisioak:** finantza-eragiketen errendimendu edo kostu efektiboaren barruan sartzen dira, eta kostu edo errendimendu efektibo horri egindako doikuntza gisa galdu-irabazien kontuari egozten zaizkio, eragiketari kalkulatu zaion bizitzan zehar. Maileguak eta kobratzeko partidak ataleko eragiketen eta finantza-bermeen irekitze-komisioak, kredituetan gauditutako gainerako komisioak eta pasiboko kontuen zorpeko-komisioak nabarmendu daitezke horien artean. 2017an, 5.030 mila euroko finantza-komisioak sortu dira (2016an, 5.916 mila eurokoak).

Aurreko atalean adierazitakoari jarraikiz, ekitaldi bakoitzean formalizatutako eragiketen finantza-komisioak geroratu egiten dira, ez dituztelako eragiketen zuzeneko kostuak konpentsatzen. Formalizatutako eragiketen zuzeneko kostuak konpentsatzeko 2017ko eta 2016ko ekitaldietan emaitzetara egotzitako komisioen zenbatekoa galdu-irabazien kontu bateratuko "Beste ustiapen-sarrera batzuk" epigrafean sartzen da (49. oharra).

- ii) **Komisio ez-finantzarioak:** zerbitzuak ematearen ondoriozkoak dira, eta epealdi jakin batean ematen den zerbitzuaren burutzapenean eta egintza berezi batean gauzatzen den zerbitzuan sor daitezke (43. eta 44. oharra).

Komisioen eta antzeko zerbitzu-sarien ondoriozko sarrerak eta gastuak galdu-irabazien kontuan jasotzen dira, oro har, irizpide hauei jarraikiz:

- i) Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela izendatutako finantza-aktibo eta -pasiboekin zerikusia dutenak, kobratzean erregistratzen dira.
- ii) Epealdi batean egiten diren transakzio edo zerbitzuei dagozkienak transakzio edo zerbitzu horien epealdian erregistratzen dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- iii) Egintza berezietan exekututzen diren transakzio edo zerbitzuei dagozkienak horiek sortu dituen egintza gertatzen denean erregistratzen dira.

Sarrera eta gastu ez-finantzarioak sortzapen-printzipioaren arabera jasotzen dira kontabilitatean. Urte betetik gora atzeratutako kobrantza eta ordainketak kontabilitatean erregistratzeko, aurreikusitako eskudiru-fluxuak merkatu-tasekin eguneratzearen ondoriozko kopuruak hartzen dira kontuan.

k) Saldoak konpentsatzea

Kontratuaren edo lege-mailako arau baten ondorioz konpentsatzeko aukera duten transakzioen saldo zordun eta hartzekodunak zenbateko garbiarekin jasotzen dira balantzean, baldin eta horiek zenbateko garbiarekin likidatzeko edo aldi berean aktiboa egin eta pasiboa ordaintzeko asmoa badago.

l) Finantza-bermeak

Finantza-bermeko kontratuetan, jaulkitzaileak ordainketa espezifikoak egin behar dizkio hartzekodunari, baldin eta zordun jakin batek ez badu ordaintzeko betebeharra betetzen eta, ondorioz, hartzekodunak dirua galtzen badu, zor-tresna batean —berdin dio zer egitura juridiko duen: fidantza, finantza-abala, aseguru-kontratua edo kreditu-deribatua— hitzartutako baldintzen (jatorrizkoen nahiz aldatuen) arabera.

Finantza-bermedun kontratuen erakunde jaulkitzaileak “Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Beste finantza-pasibo batzuk” partidan jasotzen ditu horrelakoak. Bertan, arrazoizko balioa gehi jaulkipenari zuzenean dagozkion transakzio-kostuak zehazten dira, aseguru-entitateek egindako kontratuetan izan ezik.

Hasieran, kontrako ebidentziarik egon ezean, loturarik ez duen hirugarren baten alde, eragiketa isolatu batean eta erabateko independentziaz jaulkitako finantza-bermeko kontratuen arrazoizko balioa hauxe da: jasotako hobaria gehi, dagokionean, jaso beharreko eskudiru-fluxuen egungo balioa, Entitateak antzeko epearekin eta arriskuarekin emandako finantza-aktiboen interes-tasa bertsua erabiliz. Aldi berean, aktiboan kreditutzat aitortuko da jasotzekoak diren etorkizuneko eskudiru-fluxuen gaur egungo balioa, lehen aipaturiko interes-tasa erabiliz.

Hasierako aitortenaren ondoren, kontratuak irizpide hauen arabera erregistratzen dira:

- i) Finantza-bermeen ondorioz jaso beharreko komisio edo primen balioa eguneratzeko, aldeak galdu-irabazien kontuan adierazten dira finantza-sarreragisa.
- ii) Zalantzakakoak ez diren finantza-bermedun kontratuen balioa honela kalkulatu da: pasiboan hasieran zehaztutako zenbatekoaren eta bermearentzat aurreikusitako bizitzan zehar galdu-irabazien kontuan linealki jasotako zenbatekoaren arteko kenketa eginez. Ildo horretan, linealki jasotako zenbatekoaren ordeztu beste irizpide bat ere erabil daiteke, bermearen ekonomia-etekinak eta -arriskuak zehatzago islatzeko balio badu behintzat.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Finantza-bermedun kontratuak zalantzazkotzat hartzen direnean, "Hornidurak – Emandako konpromiso eta bermeak" epigrafean birsailkatu behar dira nahitaez. Balorazioari dagokionez, aurreko 13.h oharrean adierazitakoa aplikatzen da.

m) Errentamenduak

Eragiketaren ekonomia-fondoaren arabera aurkeztzen dira errentamendu-kontratuak, edozein egitura juridiko dutelarik ere, eta finantza- edo eragiketa-errentamendu gisa sailkatzen dira hasieratik.

- i) Kontratuko aktiboaren jabetzari atxikitako arrisku eta mozkinen funtsezko transferentzia egiten denean hartzen dira errentamenduak finantza-errentamendutzat.

Entitateak ondasunak errentan ematen dituenean, errentariak emango dizkion zenbatekoen egungo balioen eta bermatutako hondar-balioaren arteko batura hirugarrenei emandako finantzaketa gisa erregistratzen da, eta, beraz, balantzeko "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean sartzen da, errentariaren izaeraren arabera. Bermatutako hondar-balioa kontratua amaitzen denean errentariak erosteko aukera erabiltzearen prezioa izan ohi da.

Bestalde, Entitateak errentari gisa diharduenean, errentan hartutako aktiboen kostua erregistratzen da balantzean, kontratuko ondasunaren izaeraren arabera. Aldi berean, zenbateko bereko pasiboa jasotzen da balantzean. Idazpena egiteko, errentan hartutako ondasunaren arazoizko balioen, eta errentatzaileari ordaindu beharreko kopuruen egungo balioen batura, gehi, behar denean, erosteko aukera erabiltzearen prezioaren arteko kopururik txikiena hartzen da. Erabilera propioko aktibo materialetan aplikatzen direnen antzeko irizpidez amortizatzen dira aktibo horiek.

Jatorria kontratu horietan duten finantza-sarrerak eta -gastuak galdu-irabazien kontuan ordaindu eta kargatzen dira hurrenez hurren, kontratuen bizitzan zehar errendimendua konstantea izateko moduan.

- ii) Finantza-errentamendutzat hartzen ez diren errentamendu-kontratuak eragiketa-errentamendu gisa sailkatzen dira.

Entitatea denean errentatzailea, errentan emandako ondasunen eskurapen-kostua "Aktibo ukigarriak – Ibilgetu materiala" epigrafean erregistratzen da. Erabilera propioko antzeko aktibo materialetan erabiltzen diren politiken arabera amortizatzen dira horiek, eta errentamendu-kontratuen ondoriozko sarrerak linealki jasotzen dira galdu-irabazien kontuan.

Beste alde batetik, Entitateak errentari jarduten duenean, galdu-irabazien kontuan jasotzen dira errentamendu-gastuak gehi, behar denean, errentatzaileak emandako pizgarriak.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

n) Kudeatutako ondareak

Entitateak kudeatzen dituen hirugarrenen jabetzako ondareak ez dira balantzean sartzen. Jarduera honek emandako komisioak galdu-irabazien kontuko "Komisioen ondoriozko sarrerak" epigrafean erregistratzen dira (43. oharra).

o) Pertsonal-gastuak eta enplegu ondoko ordainketak

Langileei emandako ordainsariak, enplegualdia amaitzen denean likidatzen direnak, enplegu ondoko ordainketatzat hartzen dira. Enplegu ondoko ordainketak, pentsioen barruko nahiz kanpoko fondoez estalitakoek ere bai, ekarpen mugatuko plan edo prestazio-plan mugatu gisa sailkatzen dira, obligazioen baldintzen arabera. Hartutako konpromiso guztiak hartzen dira kontuan, langileekin formalki hitzartutakoaren barruan nahiz kanpoan hartuak.

2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularrean ezarritakoari jarraikiz, enplegu ondoko ordainketak honela erregistratzen dira:

- i) Galdu-irabazien kontuan: langileek emandako zerbitzuaren kostua (ekitaldi horretakoa nahiz aurreko ekitaldietakoa baina beraietan aitortu gabea), horniduraren (aktiboaren) gaineko interes gordina eta likidatzeko unean gertatzen den irabazia edo galera.
- ii) Ondare garbiko aldaketen egoera-orrian: irabazi edo galera aktuarialen ondorioz horniduraren (aktiboaren) gaineko interes garbian sartu ez diren planaren aktiboen errendimenduaren ondorioz egin diren horniduraren (aktiboaren) balorazio berriak, eta Entitatearentzat erabilgarri dauden fluxuen balioan izandako aldaketen ondorioz egungo balioak izan dituen aldaketak, baldin eta horniduraren (aktiboaren) gaineko interes garbian sartuta ez badaude. Ondare garbiko aldaketen egoera-orrian aitortutako zenbatekoak ez dira hurrengo ekitaldi bateko galdu-irabazien kontuan birsailkatzen.

Horrela, prestazio-plan mugatuak galdu-irabazien kontuan jasotzen dira, irizpide hauei jarraikiz:

- a) Indarrean dagoen aldiko zerbitzuen kostua, pertsonal-gastutzat.
- b) Horniduraren gaineko interes garbia, interes ondoriozko gastutzat.
- c) Aktiboaren gaineko interes garbia, interesen ondoriozko sarreratzat.
- d) Iragandako zerbitzuen kostua, hornidura edo hornidura-itzulketatzat.

PD II

Caja Laboralak eta Ipar Kutxak bat egitearen ondorioz (1. oharra), Entitateak II. Dinamizazio Plana formalizatu zuen, 2012ko ekitaldian. Plan hori lehengo Caja Laboralaren Kontseilu Errektoreak onartu zuen eta lehengo Caja Laboralaren lan-bazkideen kolektibo zehatz bati zuzenduta zegoen. 2013ko urtarrilaren 1ean hasi zen eta 2018ko abenduaren 31ra arte egongo da indarrean. Plan hau borondatezkoa da, eta helburu duen taldean aplikatuko da soilik. Horretarako, bazkide langileak idatziz jakinarazi behar du planari atxikitzeko gogoia.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen plan horren ezaugarri nagusiak:

- i) 1953an eta 1954an jaiotako bazkideei aukera ematen zien, 60 edo 61 urte bete eta jarduera uzterakoan, kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, kontratua sinatzerakoan hautatu zuten aukeraren arabera. 1955ean jaiotakoek modalitate hori aukeratzeko aukera izan zuten; baina, horretarako, jarduera 60 urterekin utzi behar zuten, hau da, ezin ziren 61 urterekin erretiratu.
- ii) 1953 eta 1957 bitartean jaiotakoek ziren eta 2013ko urtarrilaren 1etik 4ra bitartean izena eman zuten bazkideei aukera eman zitzaizkien lan-baldintza berezi batzuk eskuratzeko eta kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, bazkideak zerbitzu emateari uzten zion egunera arte.

2017ko eta 2016ko ekitaldien amaieran sortutako betebeharra balantzeko "Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak" epigrafean dago jasota (33. oharra).

PD 58

Era berean, Entitateak 58 Dinamizazio Plana izeneko plana formalizatu zuen, 2016ko ekitaldian. Plan hori Kontseilu Errektoreak onartu zuen eta lan-bazkideen kolektibo zehatz bati dago zuzenduta. 2017ko urtarrilaren 1etik 2020ko ekainaren 30era arte egongo da indarrean. Plan hau borondatezkoa da, eta helburu duen taldean aplikatuko da soilik. Horretarako, bazkide langileak idatziz jakinarazi behar du planari atxikitzeko gogoia.

Hona hemen plan horren ezaugarri nagusia:

- i) 1958an jaiotako bazkideei aukera ematen zaie, 60 edo 61 urte betetakoan jarduera uzten dutenean kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, kontratua sinatzerakoan hautatu duten aukeraren arabera.

2017ko eta 2016ko ekitaldien amaieran sortutako betebeharra balantze bateratuko "Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak" epigrafean dago jasota (33. oharra).

Sare Berria

2017ko eta 2016ko ekitaldietan, baldintza laboral eta ekonomiko zehatz batzuk finkatu ditu Entitateak, bazkide-talde jakin bati begira. Plan horren barruan, zenbait bazkide lan-baldintza jakin batzuetara atxiki dira, eta kontraprestazio ekonomiko bat jasoko dute, zerbitzu emateari uzten dioten egunera arte.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

2017ko eta 2016ko ekitaldien amaieran sortutako betebeharra balantze bateratuko “Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak” epigrafean dago jasota (33. oharra).

PD 59

Entitateak 59 Dinamizazio Plana izeneko plana formalizatu du 2017ko ekitaldian. Kontseilu Errektoreak onartu zuen eta lan-bazkideen kolektibo zehatz bati dago zuzenduta. 2018ko urtarrilaren 1etik 2021eko ekainaren 30era arte egongo da indarrean. Aurreko planak bezala, berri hau ere borondatezkoa da, eta helburu duen taldean aplikatuko da soilik. Horretarako, bazkide langileak idatziz jakinarazi behar du planari atxikitzeko gogoia.

Hona hemen plan horren ezaugarri nagusia:

- i) 1959an jaiotako bazkideei aukera ematen zaie, 60 edo 61 urte betetakoan jarduera uzten dutenean kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, kontratua sinatzerakoan hautatu duten aukeraren arabera.

2017ko ekitaldiaren amaieran sortutako betebeharra balantzeko “Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak” epigrafean dago jasota (33. oharra).

Kaleratzearen ondoriozko kalte-ordainak

Indarrean dagoen legeriaren arabera, bidezko arrazoirik gabe kaleratzen diren enplegatuei kalte-ordaina eman behar die Entitateak. Pertsonala murrizteko asmorik ez dagoenez, ez da beharrezkoa horretarako zuzkidurarik sortzea.

- p) Jarduera etengabeen ondoriozko irabazien gaineko zerga

Sozietateen gaineko zerga gastutzat hartzen da, eta galdu-irabazien kontuko “Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastuak eta sarrerak” epigrafean erregistratzen da.

Ordaindu behar den zergak mugatzen du “Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastuak edo sarrerak” epigrafeko gastua. Hori kalkulatzeko, ekitaldiko zerga-oinarria hartzen da kontuan, ekitaldi horretan denbora-aldeek, dedukzioen eta hobarien ondoriozko kredituek eta zerga-oinarri negatiboek eragindako gorabeherak aintzat hartu ondoren. Gerta liteke ekitaldiko zerga-oinarria ez bat etortzea galdu-irabazien kontuan aurkeztutako emaitzarekin. Izan ere, beste ekitaldi batzuetan kargatzekoak edo deduzitzekoak diren sarrera edo gastuen partidak eta kargatzen eta deduzitzen ez diren partidak kanpoan uzten ditu.

Finantzetako egoera-orrietako aktiboen eta pasiboen kontabilitateko zenbatekoen eta horien zerga-oinarrien arteko aldeetatik ordaindu edo berreskuratzea espero diren zergak sartzen dira zerga geroratuen ondoriozko aktiboetan eta pasiboetan. Balantzean kontabilizatzen dira pasiboaren metodoa erabiliz, eta berreskuratu edo likidatzea espero den karga-tasari dagokion denbora-aldea edo kreditua aplikatuz kuantifikatzen dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Zerga geroratuaren ondoriozko aktiboa, aurreratutako zerga, dedukzioen eta hobarien ondoriozko kreditua eta zerga-oinarri negatiboaren ondoriozko kreditua aitortzeko, horiek efektibo egiteko adina irabazi fiskal lortzeko itxaropena izan behar du Entitateak. Esan dezakegu Entitateak etorkizunean behar adina irabazi fiskal lortzeko itxaropena izango duela kasu hauetan:

- i) Dauden zerga geroratuaren ondoriozko pasiboak kita daitezkeenean, zerga geroratuaren ondoriozko aktiboa gauzatu den ekitaldian bertan edo aurreratutako zenbatekoak eragindako zerga-oinarri negatiboa konpentsatzeko aukera ematen dion beste ekitaldi batean.
- ii) Zerga-oinarri negatiboak sortu dituzten arrazoiak nekez errepikatzeak direnean.

Aurrekoa gorabehera, erakunde mendeko, taldeaniztun eta elkartuetako inbertsioen kontabilitate-erregistroan sortzen den zerga geroratuaren ondoriozko aktiboa aitortuko da, baldin eta hori etorkizunean gauzatzeko asmoa badago, eta etorkizunean behar adina irabazi fiskal izateko itxaropena badago, aktibo hori efektibo egiteko. Hasieran negozio-konbinazioa ez den ondare-elementu bat erregistratzen denean ere ez da aitortzen, baldin eta aitortpenaren unean emaitza kontableari eta fiskalari eragin ez badio.

Zerga geroratuaren ondoriozko pasiboak beti jasotzen dira kontabilitatean, merkataritzako fondo bat aitortzen denean edo pasibok erakunde mendeko, taldeaniztun edo elkartuen inbertsioak kontabilizatzeko sortzen direnean izan ezik. Baldintza da, Entitatea gai izatea denbora-aldea itzultzeko unea kontrolatzeko eta alde hori ez itzultzea aurreikusteko moduko etorkizunean. Hasieran negozio-konbinazioa ez den ondare-elementu bat erregistratzen denean ere ez da aitortzen zerga geroratuaren ondoriozko pasiboa, baldin eta aitortpenaren unean emaitza kontableari eta fiskalari eragin ez badio.

Kontabilitate-itxiera bakoitzean erregistratutako zerga geroratuak berrikusten dira, bai aktiboak eta bai pasiboak, indarrean jarraitzen dutela egiaztatzeko, eta beharrezko zuzenketak egiten dira.

Deskribatutako azterketa egiteko, aldagai hauek hartzen dira aintzat:

- Entitatearen emaitzen proiektzioak, gobernu-organismoek onetsitako finantzaketako aurrekontuetan oinarrituak; ondoren, Entitateak epe luzera zenbatetsitako hazkunde-tasa konstanteak aplikatzen dira.
- Denbora-aldeak itzultzearen estimazioa, izaeraren arabera.
- Indarreko legediak zergen ondoriozko aktiboak itzultzeko ezarritako epea edo muga.

Zuzenean ondare garbian erregistratutako sarrerak edo gastuak, emaitza fiskalean edo alderantziz eraginik ez dutenak, denbora-alde moduan kontabilizatzeko dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

q) Aktibo ukigarriak

Aktibo ukigarrietan hauek sartzen dira: Entitateak gaur egun edo etorkizunean erabiltzeko duen eta ekitaldi batean baino gehiagoan erabiltzeko asmoa duen ibilgetu materiala, bezeroei errentamendu operatiboan lagatzen zaien ibilgetu materiala, gizarte-ekintzari atxikia eta ondasun higiezinetakako inbertsioak, aktiboak barne hartzen dituztenak alokairu-erregimenean ustiatzeko. Aktibo ukigarriak eskurapen-kostuaren arabera baloratzen dira, baina metatutako amortizazioa kenduta eta, dagokionean, elementu bakoitzaren balio garbia eta zenbateko berreskuragarria alderatuz ateratzen den narriaduragatiko edozein galera kenduta. Erabilera propioko eta libreko ibilgetu materialeko elementu batzuen eskurapen-kostua horiek 2004ko urtarrilaren 1ean arrazoizko balioan baloratuta ateratzen da, 4/2004 Zirkularren Lehen Xedapen Iragankorrean ezarritakoari jarraikiz. 2004ko urtarrilaren 1eko arrazoizko balio hori aditu independenteek egindako tasazioetan oinarrituta lortu da.

Esleitutako aktiboen kasuan, horien esleipenaren truke emandako finantza-aktiboen zenbateko garbia da eskurapen-kostua.

Amortizazioak metodo lineala erabiliz kalkulatzen dira. Elementuen erabilera-bizitzako urteak aplikatzen zaizkio aktiboen eskurapen-kostuari, eta gero, hondar-balioa kendu. Eraikinak eta bestelako eraikuntzak dauden lursailen kasuan, bizitza mugagabea dutela ulertzen da, eta, beraz, ez dira amortizatzen. Aktibo ukigarria amortizatzeagatiko urteko zuzkidurak galdu-irabazien kontuaren kargura erregistratzen dira, eta elementu guztiei batez beste estimatzen zaizkien balio-bizitzako urteen arabera kalkulatzen dira.

	Balio-bizitzako urteak
Eraikinak eta urbanizazioak	33 - 50
Altzariak	7 - 10
Instalazioak	7 - 10
Makineria, ekipamendu elektronikoa eta beste batzuk	4 - 6

Kontabilitate-itxiera bakoitzean, Entitateak aztertzen du ea aktibo ukigarriko elementuen balio garbia zenbateko berreskuragarria baino handiagoa dela erakusten duen zantzurik dagoen barruan nahiz kanpoan. Kasu horretan, elementu horren liburu-etako zenbatekoa zenbateko berreskuragarri-raino murrizten du Entitateak, eta etorkizuneko amortizazioagatiko karguak doitu egiten ditu, liburu-etako zenbateko berriaren eta geratzen zaion balio-bizitza berriaren arabera, baldin eta berriro kalkulatu beharra badago. Bestalde, elementu jakin baten balioa berreskuratu dela garbi dagoenean, aurreko epealdietan kontabilizatutako narriaduraren ondoriozko galeraren itzulketa erregistratzen du Entitateak, eta amortizazioagatik etorkizunean egin beharreko karguak doitzen ditu. Elementu baten narriaduragatiko galera itzultzeak ezin du inola ere eragin kontabilitate-balio handiagoa aurreko ekitaldietan narriaduragatiko galerak aitortu ez balitzaizkio izango zukeena baino.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Entitateak, ekitaldi bakoitzaren amaieran behinik behin, erabilera propioko ibilgetu materialeko elementuen balio-bizitza estimatua berrikusten du, horietan aldaketa esanguratsurik dagoen ikusteko. Halako aldaketarik badago, doitu egiten ditu; horretarako, dagozkion zuzenketak egiten ditu, balio-bizitza estimatu berriaren arabera amortizatu behar denaren zuzkidura etorkizuneko ekitaldietako galdu-irabazien kontuan erregistratzean.

Aktibo ukigarriak zaindu eta mantentzeagatiko gastuak, egiten diren ekitaldiko galdu-irabazien kontuan erregistratzen dira.

Aktibo ukigarriko ondasun higiezinak inbertsioetan, Entitateak dituen lursail, eraikin eta beste eraikuntza batzuen balioa sartzen da, baina dagokien amortizazio metatua kenduta. Ondasun horiek alokairu bidez ustiatzeko edo salmentarekin (etorkizunean merkatuko prezioetan izaten diren igooeren ondorioz) gainbalioa lortzeko erabiltzen ditu Entitateak.

Entitateak erabilera propioko aktibo materialetan erabiltzen dituen irizpide berberak aplikatzen ditu errentamendu operatiboan emandako aktiboen eskurapen-kostua aitortzeko, amortizatzeo, horien balio-bizitzak kalkulatzeko eta narriaduragatiko galderak erregistratzeko.

r) Aktibo ukiezinak

Irudi fisikorik gabeko aktibo ez-monetario identifikagarriak dira aktibo ukiezinak. Aktibo ukiezinak identifikagarriak direla esaten dugu, beste aktibo batzuegandik bereizi daitezkeenean, banaka besterendu, errentan eman edo erabili daitezkeelako, edo kontratu edo bestelako negozio juridikoren baten ondorioz sortzen direnean. Aktibo ukiezina aitortzekoan, aurreko definizioa betetzeaz gain, Entitateak horren ondorioz mozkin ekonomikoak lortzeko asmoa izan behar du, eta haren kostua modu fidagarrian kalkulatzeko aukera egon behar da.

Kostuaren arabera aitortzen dira, hasieran, aktibo ukiezinak. Eskurapeneko edo produkzioko izan daiteke kostu hori. Aurrerantzean, kostu horri amortizazio metatua eta narriaduragatiko galerak kentzen zaizkio.

Merkataritzako fondoa

Merkataritzako fondoak haxe jasotzen du: eragiketan eskuratutako aktibo garbi identifikagarriek eskurapen-egunean duten arrazoizko balioaren gainean negozio-konbinazioaren kostuak duen soberakoa. Ondorioz, merkataritzako fondoa aitortzeko, kostu bidez erosi behar da nahitaez, eta banaka identifikatu, eta bereizita aitortu ezin izan diren aktiboetatik datozen etorkizuneko diru-irabaziei lotuta egon behar du.

Merkataritzako fondoa eskudirua sortzen duten unitateei (ESUei) esleitzen zaie, hain zuzen ere merkataritzako fondo hori sortu zuen negozio-konbinaziotik irabazia lortuko dutela espero denean.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Era berezian aitortutako merkataritzako fondoa linealki amortizatzen da aurreikusten zaion balio-bizitzan zehar, eta urtean behin balio-narriaduragatiko frogak egiten zaizkio. Eskurapen-prezioan baloratzen da, amortizazio metatua kenduta eta, dagokionean, aitortutako narriaduragatiko balio-zuzenketen zenbateko metatua ere kenduta. ESU bakoitzaren balio-bizitza bere aldetik zehazten da, eta 10 urtean finkatzen da, kontrakoa frogatzen ez bada.

Merkataritzako fondoan aitortutako narriaduragatiko balio-zuzenketak ez dira hurrengo ekitaldietan itzuliko.

s) Hornidurak eta pasibo kontingenteak

Iraganeko gertaeren ondorioz sortutako egungo obligazioak hartzen dira horniduratzat. Horien izaera argi eta garbi zehaztuta dago finantzetako egoera-orrien egunean, baina zenbatekoa edo kitatzeko unea ez. Horiek kitatzeko, mozkin ekonomikoak ematen dituzten baliabideak besterendu beharko ditu muga-egunean Entitateak. Obligazio horiek iturri ugari izan ditzakete:

- i) Lege- edo kontratu-xedapen bat.
- ii) Obligazio inplizitu edo isilbidezkoa, hirugarrenen aurrean ardura batzuk hartzeari buruz Entitateak sortutako baliozko igurikimenean jatorria duena. Igurikimenok sortzen dira, Entitateak jendaurrean hartzen dituen ardurak, iraganeko portaeren ondorioz edo jabari publikoko enpresa-politikan oinarrituta.
- iii) Arautegiek alderdi jakin batzuetan duten bilakaera ia segurua, zehazki, Entitateak nahitaez bete behar dituen arautegi-proiektuak.

Iraganeko gertaeren ondorioz sortutako obligazio posibleak dira pasibo kontingenteak, eta Entitatearen borondatearekin zerikusirik ez duten etorkizuneko gertaera bat edo gehiago gertatzearen edo ez gertatzearen menpe egoten dira. Entitatearen egungo obligazioak sartzen dira pasibo kontingenteetan, hain zuzen ere, kitatuz gero mozkin ekonomikoak ematen dituzten baliabideak murriztea ekarriko ez dutenak eta behar adinako fidagarritasunez zehazteko moduko zenbatekoa dutenak, kasu oso arraroetan izan ezik.

Hornidurak eta pasibo kontingenteak probableak, posibleak eta aukera txikikoak izan daitezke. Probableak dira gertatzeko egiantz handiagoa dagoenean ez gertatzekoa baino. Posibleak dira aurrekoan baino egiantz txikiagoa dagoenean gertatzeko ez gertatzeko baino. Eta aukera txikikoak dira haiek agertzea oso arraroa denean.

Entitateak hornidura eta pasibo kontingente esanguratsu guztiak sartzen ditu urteko kontu bateratuetan, alegia, obligazioari erantzun behar izateko aukera handiagoa denean ez erantzutekoa baino. Posibleztat jotako pasibo kontingenteak ez dira urteko kontuetan jasotzen. Besterik gabe horien berri ematen da, baldin eta ez bada mozkin ekonomikoak ematen dituzten baliabideak galtzeko aukerarik ikusten.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Hornidurak kuantifikatzeko, horiek sortu dituen gertaeraren ondorioei buruzko informaziorik onena hartzen da kontuan, eta kontabilitate-itxiera guztietan baloratzen dira. Dagozkien obligazioei aurre egiteko erabiltzen dira, eta, obligazio horiek desagertu edo txikitu egiten badira, kopuru osoa edo zati bat itzuli egiten da.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, bere jardueren ohiko garapenean sortutako hainbat auziri, erantzukizuni eta obligaziori erantzun beharra izan dezake Entitateak. Entitateko lege-aholkularien eta administrarien ustetan, prozedura eta erreklamazio horiek ez dute eragin handirik izango, ez, behintzat, egindako hornidura baino handiagoa, mugaeguneratzen diren ekitaldietako urteko kontuetan.

- t) Salgai dauden aktibo ez-korronteak eta Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako pasiboak

Balantzeko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean aktiboak sartzen dira, duten izaera gorabehera, ustiapen-jardueretatik kanpo daudelarik aurreikuspenen arabera urtebeteko gauzatze- edo berreskuratze-epea dutenak, epigrafe honetan sailkatu zirenetik.

Salbuespenez aurreikusitako salmenta-epea urtebetetik gorakoa bada, Entitateak balio eguneratua erabiliko du salmenta-kostua finkatzeko. Balioak denboraren poderioz izandako gorakada galdu-irabazien kontuko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien ondoriozko irabaziak edo galerak" epigrafean erregistratzen du.

Hortaz, besterentzen direnean jasotzen den diruarekin berreskuratuko da, seguruenik, kontu-sail horiek liburu-etako zenbatekoa. Kontu-sailok izaera finantzariokoak eta ez-finantzariokoak izan daitezke.

Beraz, zordunek Entitateari zor osoak edo horien zati bat ordaintzeko emandako aktibo higiezinak edo beste aktibo ez-korronte batzuk, salgai dauden aktibo ez-korrontetzat hartzen dira, baldin eta Entitateak horiek etengabe erabiltzea erabaki ez badu.

Bestalde, "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako pasiboak" epigrafean, Entitateko erabilera-taldeekin edo etendako eragiketekin zerikusia duten saldo hartzekodunak sartzen dira.

"Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" partidan sailkatutako aktiboak baloratzeko, oro har, kopururik txikiena hartzen da, aitortzen diren unean duten kontabilitate-balioaren eta arrazoizko balioaren artean; azken horri, baina, aktibooi estimatu zaizkien salmenta-kostuak kentzen zaizkio, finantza-izaerakoak salbu, horiek 13.e.xi oharrean ezarritakoaren arabera baloratzen dira eta. "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean sailkatuta dirauten bitartean, beraien izaeragatik amortizagarriak diren aktibo ukigarri eta ukiezinak ez dira amortizatzen.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Zergak ordaintzeko esleitutako edo jasotako aktibo higiezinaren kasuan, eta erabilitako forma juridikoa edozein izanik ere, ezarritako finantza-aktiboen liburuetako zenbatekorik txikienean erregistratuko dira hasiera batean, alegia: alde batetik, kostu amortizatuan, zenbatetsitako narriadura kontuan hartuta, eta, beste alde batetik, esleipenaren edo jasotzeko unean aktiboak zuen arrazoizko balioan, salmenta-kostuak kenduta (alegia, banakako tasazio osoetan emandako merkatu-balioa ken salmenta-kostuak).

Prozesuko gastu guztiak sortzen diren esleipen-epealdiko galdu-irabazien kontuan aitortzen dira, berehala. Erregistro-gastuak eta likidatutako zergak hasieran aitortu zaien balioaz jaso ahal izango dira, baldin eta horrela arrazoizko balioa gainditzen ez bada, estimatutako salmenta-kostuak kendu ondoren. Esleipen-egunetik salmenta-egunera arte aktiboa mantentzeko eta babesteko egiten diren kostu guztiak (aseguruak, segurtasun-zerbitzuak eta beste) sortu diren epealdiko galdu-irabazien kontuan aitortuko dira.

Esleitu edo jaso ondoren, arrazoizko balioa zenbatesteko abiapuntutzat erabiltzen den erreferentziako balioa eguneratuko da. Salmenta-kostuaren arrazoizko balio garbia zehazteko, Entitateak kontuan hartzen ditu sozietate tasatzaileek —guztiak ere Espainiako Bankuko Erregistro berezian daude erregistratuta— egindako balorazioak, bai eta Espainiako Bankuak, bere esperientzian eta Espainiako banku-sektorearen inguruan duen informazioan oinarrituta, erreferentziako balioaren gainean zenbatetsi dituen deskontuak ere. Era berean, higiezinak 250.000 euroko edo hortik beherako arrazoizko balioa badu, balorazio-eredu automatizatuak erabiliz eguneratuko da. Dena dela, higiezinak balantzean hiru urte ematen dituztenean, tasazio osoa eginez eguneratuko dira. Era berean, balorazioaren eguneratzea egiten duen tasazio-sozietatea ez da izango aurre-aurreko tasazioa egin duen berbera.

Liburuetako zenbatekoa handiagoa bada aktiboen arrazoizko balioa baino (salmenta-kostuak kendu ondoren), Entitateak doikuntza egiten du aktiboen kontabilitate-balioan. Horrela, bada, sobera hori galdu-irabazien kontuko “Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen elementu-talde besterengarrien eta aktibo ez-korronteen ondoriozko irabaziak edo (–) galerak” epigrafean kontrapartida eginez jasotzen da. Aktiboen arrazoizko balioa hazi egiten bada aurrerago, Entitateak itzuli egin ditzake aurrez kontabilizatuta dituen galerak, eta aktiboen kontabilitate-balioa handitzen du, narriatu aurreko zenbatekoaren mugarekin eta galdu-irabazien kontuko “Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen elementu-talde besterengarrien eta aktibo ez-korronteen ondoriozko irabaziak edo (–) galerak” epigrafean kontrapartida eginez.

Eragiketa etenak

Eragiketa edo jarduera etentzat hartzen da Entitatean besterendu egin den, edo beste era batera erabili den, edo salgai dagoen aktibo ez-korronte moduan sailkatu den eta, gainera, hauetako baldintzaren bat betetzen duen osagaia:

- Esanguratsua eta gainerakotik independentea den ustiapenaren negozio-ildoak edo eremu geografikoa adierazten du.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- Esanguratsua eta gainerakoetatik independentea den ustiapenaren negozio-ildoak edo eremu geografikoa besterentzeko edo beste bide batzuetatik eskuratzeko plan individual eta koordinatu baten atala da.
- Saltzeko asmo hutsez eskuratu den mendeko erakundea da.

Etendako eragiketatzat hartzen diren Entitateko osagaiak ekitaldian zehar sorrarazitako emaitzak galdu-irabazien kontuko "Jarduera etenen ondoriozko zerga osteko irabaziak edo (-) galerak" atalean jasotzen dira, Entitatearen osagaia jadanik aktibotik kanpo egon ala ez egon (ekitaldiaren bukaeran bertan jarraitzen badu). Etendako eragiketatzat hartu ondoren, eragiketa jarraitutzat hartzea erabakiz gero sarrerak eta gastuak, unean uneko galdu-irabazien kontuan ez ezik, urteko kontuetan argitaratutako ekitaldi konparatiboan ere jasotzen dira, kasuan kasuko ezaugarrien arabera dagozkien partidetan.

u) Eskudiru-fluxuen egoera-orria

Eskudiru-fluxuen egoera-orrian erabiltzen diren kontzeptuak honela definitzen dira:

- i) Eskudiru-fluxuak: eskudiruaren eta antzekoen sarrerak eta irteerak. Likidez handia eta balio-aldaketak izateko arrisku txikia duten epe laburrerako inbertsioak sartzen dira antzekoetan.
- ii) Ustiapen-jarduerak: Entitatearen ohiko jarduerak eta inbertsio edo finantzaketak hartu ezin diren beste jarduera batzuk, eta jasotako edozein finantzaketarengatik ordaindutako interesak, finantzaketa-jardueratzat sailkatutako finantza-pasiboak egokitu arren.
- iii) Inbertsio-jarduerak: beste bitarteko batzuek epe luzerako aktiboak eta eskudiruan eta antzekoetan sartzen ez diren beste inbertsio batzuk (aktibo ukigarriak, aktibo ukiezinak, mendeko eta baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak, aktibo ez-korrenteak eta saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementuen talde besterengarrietan sartutako pasiboak, inbertsio estrategikoak diren eta saltzeko prest moduan sailkatu diren ondare-tresnak eta muga-egunera arte eutsitako inbertsioen zorroan dauden finantza-aktiboak) eskuratzeko, besterentzeko edo erabiltzeko eragiketak.
- iv) Finantzaketa-jarduerak: ondare garbiaren eta ustiapen-jardueretan sartzen ez diren pasiboaren tamainan eta osaeran aldaketak eragiten dituzten jarduerak.

Entitateak balantzeetako "Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk" epigrafean sartutako saldoak hartzen ditu eskudiru eta antzekotzat.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

v) Heziketako, Prestakuntzako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoa (HSF)

Heziketako eta Sustapeneko Fondoa egoera-balantzeko "Beste pasibo batzuk" epigrafean erregistratzen dira.

Kooperatiben Legearen eta Entitatearen estatutuen arabera fondo horretara nahitaez egiten diren zuzkidurak ekitaldiko gastu gisa jasotzen dira, nahiz eta kuantifikazioa egiteko ekitaldiko soberakina hartzen den oinarri. Zuzkitzen diren aparteko kopuruak ekitaldiko emaitzaren aplikazio moduan jasoko dira.

Legeari jarraikiz Heziketako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoari lotuta dauden diru-laguntzak, dohaintzak eta gainerako laguntzak, eta kooperatibak bazkideei ezarritako zigor ekonomikoen ondoriozko fondoak, arautegiaren arabera fondo horri lotuta badaude, kooperatibaren sarreratzat hartuko dira, eta fondo horretan sartuko dira.

Heziketako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoa dagokion helbururako erabiltzen denean, baja emango zaio eta, eskuarki, altxortegiko kontuetan abonatu da. Bestalde, aplikazioa kreditu-erakunde baten berezko jardueren bidez gauzatzen bada, Heziketako, Prestakuntzako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoaren zenbatekoa murriztu egingo da eta, aldi berean, kreditu-kooperatibaren galdu-irabazien kontuan sarrera gisa aitortu, halako jardueretarako merkatuko ohiko baldintzetan.

Heziketako eta Sustapeneko Fondoari loturiko ibilgetu materiala "Aktibo ukigarriak" epigrafean agertzen da. Horren zenbatekoa zehazteko, eskurapen-kostu eguneratua hartu da —aurreko q) ataleko arauen arabera—, eta metatutako amortizazioak kendu zaizkio.

Ibilgetuko elementuen amortizazioa, kostu-balioen edo kostu eguneratuaren gainean egiten da, elementu-talde bakoitzari estimatu zaion balio-bizitzan zehar metodo lineala erabiliz eta aurreko q) atalean agertzen diren koefizienteak erabiliz.

w) Ondare garbiko aldaketen egoera-orria eta onartutako sarrera eta gastuen egoera-orria

Urteko kontu hauetan aurkeztu ditugun egoera-orri horiek ekitaldian zehar ondare garbiak izan dituen aldaketen berri ematen dute. Segidan, bi egoera-orriotako informazioaren ezaugarri nagusiak zehaztuko ditugu:

i) Onartutako sarreren eta gastuen egoera-orria

Egoera-orri honetan, Entitateak ekitaldian zehar bere jarduerarekin sortutako sarrera eta gastuak aurkeztu ditugu, baina bereizita: batetik, ekitaldiko galdu-irabazien kontuan emaitza moduan erregistratutakoak eta, bestetik, indarreko arautegian xedatutakoari jarraikiz zuzenean ondare garbian erregistratutako gainerako sarrera eta gastuak.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Hortaz, egoera-orri horretan hauek aurkeztu ditugu:

- a) Ekitaldiko emaitza.
- b) Ondare garbian “Metatutako bestelako emaitza globala” epigrafean aldi batez aitortutako sarreren eta gastuen zenbateko garbia.
- c) Ondare garbian behin betiko aitortutako sarreren eta gastuen zenbateko garbia.
- d) Aurreko b) eta c) literaletan adierazi diren kontzeptuek sortutako mozkinen gaineko zerga.
- e) Onartutako sarrera eta gastua guztiak, aurreko puntuak batuta kalkulatuta.

Ondare garbian “Metatutako bestelako emaitza globala” epigrafean sartutako sarreretan eta gastuetan egon diren aldaketak honela banakatzen dira:

- a) Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galera: zuzenean ondare garbian aitortutako sarreren zenbatekoa biltzen du, baina ekitaldian sortutako gastuak kenduta. Ekitaldian partida honetan aitortutako zenbatekoei bertan eutsiko zaie, nahiz eta ekitaldi horretan galdu-irabazien kontura intsuldatu, beste partida batean birsailkatzen diren aktibo nahiz pasiboen hasierako balioan.
- b) Emaitzetara transferitua: "aurretik —ekitaldian bertan izan daiteke— ondare garbian aitortutako balorazioagatiko irabazien edo galeren zenbatekoa biltzen du; horiek galdu-irabazien kontuan onartzen dira."
- c) Estalitako elementuen hasierako liburuetako zenbatekora transferitua: aurretik —ekitaldian bertan izan daiteke— ondare garbian aitortutako balorazioagatiko irabazien edo galeren zenbatekoa biltzen du, baldin eta eskudiru-fluxuen estalduraren ondorioz aktiboen edo pasiboen liburuetako zenbatekoan aitortzen badira.
- d) Beste birsailkapen batzuk: ondare garbiko “Metatutako bestelako emaitza globala” epigrafeko partiden artean ekitaldian egindako intsuldaketen zenbatekoa biltzen du, indarreko arautegian ezarritako irizpideei jarraikiz.

Partida horietako zenbatekoak gordinak dira, eta horien zerga-eragina egoera-orriko “Irabazien gaineko zerga” ataletan jaso da.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

ii) Ondare garbiko aldaketen egoera-orria guztira

Egoera-orri horretan, ondare garbian izandako mugimendu guztiak aurkezten dira, kontabilitate-irizpideen aldaketetan eta errore-zuzenketetan jatorria dutenak barne hartuta. Hortaz, ekitaldiaren hasieran eta amaieran ondare garbia osatzen duten partida guztiek kontabilitate-balioaren berdinkatzea jaso da egoera-orri honetan. Mugimenduak izaeraren arabera multzokatu dira kontu-sail hauetan:

- a) Kontabilitate-politikatako aldaketen eraginak eta Akatsen zuzenketaren eraginak: kontabilitate-politiken aldaketetan eta akatsen zuzenketan jatorria duten finantzetako egoera-orrietako saldoak atzeraeraginez berriro ematearen ondorioz ondare garbian gertatutako aldaketak hartzen ditu barne.
- b) Ekitaldiko guztizko emaitza globala: lehenago adierazi dugun “Onartutako sarrerak eta gastuak” egoera-orrian erregistratutako partida guztiak biltzen ditu.
- c) Ondare garbiaren beste aldakuntza batzuk: ondare garbian erregistratutako gainerako partidak biltzen ditu, hala nola, kapitalaren gehikuntzak edo gutxitzeak, emaitzen banaketa, norberaren kapital-tresnez egindako eragiketak, kapital-tresnen bidezko ordainketak, ondare garbiko partiden arteko intsuldaketak eta ondare garbiko beste edozein gehikuntza edo murrizketa.

x) Negozio-konbinazioak

Entitate edo batasun ekonomiko bi edo gehiago entitate edo sozietate talde bakarrean bateratzen dituen eragiketari esaten zaio negozio-konbinazioa.

Negozio-konbinazioaren ondorioz entitate bakarra sortzen denean eta bateratutako entitate bi edo gehiagoren bazkideei partaidetzak jaulkitzen zaizkienean, aurretik zegoen entitateetako bat eskuratzailer moduan hartuko da eta entitate batek beste bat eskuratzen duenean moduan kontabilizatuko da transakzioa.

Negozio-konbinazioak kontabilizatzeko, eskurapen-metodoa aplikatzen du Entitateak. Beste sozietate bat eskuratzaileratik transferitzen den kontraprestazioa honako hauei dagokie: transferitutako aktiboen arrazoizko balioari, eskuratutako erakundearen aurreko jabeekin egindako pasiboei eta Entitateak jaulkitako ondareko partaidetzei. Transferitutako kontraprestazioan, kontraprestazio kontingenteko akordio batek eragindako edozein aktiboren edo pasiboren arrazoizko balioa sartzten da. Eskuratutako aktibo identifikagarriak eta negozio-konbinazio batean onartutako pasiboak eta pasibo kontingenteak, hasiera batean, arrazoizko balioan baloratzen dira, eskurapen-datan.

Eskurapenarekin zerikusia duten kostuak dagokien ekitaldiko gastutzat hartzen dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Entitateak transferitu beharreko edozein kontraprestazio kontingente arrazoizko balioan jasotzen da, eskurapen-datan. Aktibotzat edo pasibotzat hartzen den kontraprestazio kontingenteari arrazoizko balioan gertatzen zaizkion aldaketak, emaitzetan jaso edo ondare garbiaren aldaketatzat hartzen dira. Ondare garbitzat sailkatzen den kontraprestazio kontingentea ez da berriro balioesten, eta haren ondorengo likidazioa ondare garbian kontabilizatzen da.

Negozio-konbinazioaren datatik aurrera, urtebeteko epea (“neurketa-epea”) ezartzen da, aitortutako behin-behineko zenbatekoak doi ditzan eskuratzailleak, negozio-konbinazioaren ondorengo lehen urteko kontuak formulatzeko unean beharrezkoak diren zenbatespenak egin ostean.

14. Bezeroen arreta

Zerbitzu honek Caja Laboral Popular Coop. de Créditoren, Caja Laboral Gestión SGIC SAREN eta Caja Laboral Pensiones SFP SAREN bezeroen kontsulta, kexa eta erreklamazioei erantzutea du helburu; horretarako, hainbat bide dituzte bezeroek.

Idazkia jasotzen denetik 2 hilabeteko epe ofiziala dago erantzuteko; dena den, Entitateak ahalik eta bizkorren erantzuteko konpromisoa du hartuta, hau da, lehen aipatutako epea baino lehen.

2017an zehar, 15.748 espediente ireki dira guztira (2016an 3.609). Horietatik, 14.131 tramitatu eta erantzun dira (2016an 3.393). 1.617 espediente izapidetu gabe geratu ziren (2016an 216), aurkeztutako kexak eta erreklamazioak baztertzeko Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuaren Arautegian jasota dauden zenbait arrazoi tarteko.

	2017	2016
Irekitako espediente-kopurua		
- Idatziak: liburuxka/gutuna	12.996	2.424
- Internet bidezkoak	1.475	1.054
- Telefono bidezkoak	2	2
- Erakunde publikoak: KIUB / gobernu autonomikoak	1.275	129
	15.748	3.609
Izapidetutako espediente-kopurua	14.131	3.393
Espedienteen izaera		
- Kexak	11.986	2.686
- Erreklamazioak	3.367	508
- Kontsultak	12	14
- Iradokizunak	6	3
- Zorionak edo eskerrak emateko gutunak	1	2
- Hainbat eskaera	376	396
	15.748	3.609
	2017	2016
Erreklamaturako kopuruak		
- Erakundearen alde ebatzitako espedienteen zenbatekoa	6.394	269
- Bezeroaren alde ebatzitako espedienteen zenbatekoak	129	373
. Entitateak indemnitzatutako kopuruak	129	371
. Hirugarren batzuek indemnitzatutako kopuruak	-	2
. Bezeroari itzulitako zenbatekoak, Entitateak berreskuratutakoak	-	-
	6.523	642

Espedienteak irekitzeko arrazoiari dagokionez, jarduera-esparru hauek bereiz daitezke:

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Baldintza ekonomikoak	% 9	% 20
Komisioak eta gastuak	% 83	% 23
Informazioa falta da edo okerra da	% 1	% 20
Bezeroentzako zerbitzuak	% 1	% 8
Bulegoak, elementu objektiboengatik	% 1	% 10
Beharren estaldura	% 1	% 2
Bezeroekin harremanak izateko elementuak	% 1	% 3
Kanpainak, oro har	-	% 1
Beste batzuk:	% 3	% 13
- Arintasuna eta eraginkortasuna bulegoetan	-	% 1
- Arintasuna eta eraginkortasuna kutxazainetan	% 1	% 3
- Bestelakoak	% 2	% 8
- Arintasuna tramitazioan	-	% 1
	<u>% 100</u>	<u>% 100</u>

Erreklamaturako zenbatekoen ehunekoak, berriz, hauek dira:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
= < 10 €	% 0,01	% 0,10
> 10 <= 60 €	% 0,09	% 0,71
> 60 <= 100 €	% 0,04	% 0,30
> 100 <= 250 €	% 0,13	% 0,93
> 250 <= 1.000 €	% 8,48	% 3,52
> 1.000 €	% 91,25	% 94,44

Hipoteka-eragiketei lotutako klausulei buruzko erreklamazioen hazkundera dago 2017ko ekitaldian Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuan jasotako erreklamazioen gorako bilakaeraren atzean.

15. Kreditu-arriskua

Aurkako alderdiak Entitateari zor dizkion guztiak edo batzuk ez ordaintzearen nahiz hitzartutako epeetatik kanpo ibiltzearen ondorioz egon daitekeen galera-arriskua da kreditu-arriskua. Kudeaketaren ikuspegitik, LABORAL Kutxan bi mota bereizten ditugu kreditu-arriskueta: altxortegiko eta kapital-merkatuko jardueren —finantza-erakundeak eta errenta finko pribatua— ondoriozkoa eta administrazio publikoekikoa ohiko inbertsio-jardueraren eraginez.

Azken horien harira, Kontseilu Errektoreak Eragiketa Batzorde Nagusian eskuordetu ditu arriskuei lotutako zenbateko eta figura guztien eskumenak, bai eta zenbateko-mugarik gabeko kobraezinak baimentzea ere. Batzorde Nagusiak, bere aldetik, Batzorde Deleatuan eskuordetzen ditu eskumenak, eta horrek Arriskuaren Gestioko Departamentuan eta Sare Komertzialean. Sareko berrespen-ahalmena arrisku-mailaren eta alerta-sistema baten arabera da; arriskuaren bolumena, produktu-mota eta eragiketaren marjina hartzen dira kontuan.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Arriskuen Area hori zuzendari nagusiaren mende dago, eta Arriskuen Gestioaren, Arriskuaren Kontrol Globalaren eta Aholkularitza Juridikoaren Departamentuak biltzen ditu, eta kreditu-arriskua onartu, jarraitu eta berreskuratzeko prozesuetan efizientzia handitzea ekarri du, bai eta Entitatearen arriskuen kontrol integralean sakontzea ere.

Etxeko eta Merkataritzako kreditu-arriskuari dagokionez, alderdi horiek guztiak Kontseilu Errektoreak azken eguneratzea 2018ko urtarrilaren 31n onetsi zion Arrisku-politikari buruzko eskuliburuan eta horri lotutako beste dokumentu batzuetan daude zehaztuta; hauek dira beste dokumentu horiek: Kreditu-arriskuari buruzko eskuliburua – Laburpena, eta Jardunbide egokiei buruzko eskuliburua, etxeko eta mikroenpresen, autonomoen eta ETE-en arriskuak emateari dagokionez.

Dokumentu horietan, kreditu-arriskuak eman, kontrolatu eta jarraitzearen alorreko prozedurak zehazten dira, bai eta erabil daitezkeen eredu prediktiboen, horien aldagaien, haztapenen, arriskuen zehapenerako eskudantzia eta irizpideen, onarpen-prozesuaren eta arriskuak arindu eta murrizteko politiken azalpena ere.

Entitateak politika, metodo eta prozedura horiei jarraipen eraginkorra egiteko ezarritako kontrol-mekanismoak Entitatean ezarri diren Arrisku Globalaren Kontrolerako Sistemetan euskarritzen dira eta Barne Ikuskaritzako Departamentuaren ikuskapen independentean oinarritu, arriskua onartzeko eta kudeatzeko sistemen kalitatea bermatuz.

Arriskuen Gestioaren Departamentua, Enpresa Handien Arriskuen Azterketa eta ETE-en Arriskuen Azterketa atalen bidez, zorroan sartutako enpresak onartu eta horiei jarraipena egiteaz arduratzen da. Adiskidantzako Berreskurapenaren eta Auzi-aurreraren atalak, berriz, zorroan sartu gabeko enpresetako berandutze aurreko alertei lotutako protokoloak gestionatzea eta adiskidantzako faseko (< 75 eguneko ez-ordaintzeetako) eta auzi aurreko faseko (> 75 eguneko ez-ordaintzeetako) eragiketetan ahalik eta berreskurapen gehien lortzea du helburu. Arriskuak Kontrol Globalaren Departamentuak, bere aldetik, barne-ereduak sortu eta mantentzea du zeregin, eta interes-tasen eta likideziaren inguruko egiturazko arriskuak eta merkatu- eta eragiketa-arriskuak neurtu eta kontrolatzea ere bai. Bukatzeko, Aholkularitza Juridikoa arrisku-eragiketetan aholkularitza eta estaldura dokumental juridikoa emateaz arduratzen da, hala hasierako eragiketetan, nola zorraren birfidantzamendu edo berregituratzeetan. Berreskuratzeko auzia kudeatzea eta bezeroen eta hirugarrenen erreklamazioen aurrean Entitateari defentsa juridikoa ematea ere haren ardura da.

Eragiketen kreditu-arriskua ebaluatzeko, LABORAL Kutxak bere rating- eta scoring-ereduak garatu ditu, bezeroak (rating) eta eragiketak (scoring) bakoitzaren arrisku-mailaren arabera bereizteko. Horrela, arriskuaren onarpen errektiborako prozesuari scoring lotesleen bidez erantzuten zaio Partikularretan. Horrekin batera, gainera, ratingean oinarritutako aurrez emandako kontsumorako mailegu proaktiboak eskaintzen dira, eta bezeroak automatikoki beregana ditzake, eskura dituen kanalen bidez. Enpresen Arean, berriz, analista-gestorea binomioan oinarritutako eskemaren arabera funtzionatzen dute onarpen-prozesuek, eta bezeroak-analista binomioan oinarrituta zorreratzen dira. Erabakiak hartzeko, barne-ratinga eta berandutze aurreko alerta-eredua erabiltzen ditu analistak euskarritzat. Barneko ereduak, hortaz, oinarritzkoak dira arriskua emateari begira, eta, gainera, espero daitezkeen galera eta eragiketa bakoitzari esleitutako kapital erregulatorioa kalkulatzeko aukera ematen diote Entitateari.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentuak sortutako barruko ereduak, beraz, erabakitze-prozesuetan ez ezik, datu-base integratuak eraiki eta garatzeko ere erabiltzen dira. Basileako Kapital Hitzarmen Berriaren eskakizunen barruan zorroztasunak, espero diren galerak, kapital kontsumoa... kalkulatzeko erabiltzen dira datu-base horiek. Bestalde, bai scoring-ereduek bai rating-ereduek partikularretako eta enpresetako eragiketetako arrisku-prima eta pricinga kalkulatzeko aukera ematen diote Entitateari.

Arriskua arintzeko eta murrizteko politikai dagokienez, helburu horrekin hainbat bide erabiltzen dira:

- Onarpen-prozesuan, onartzeko irizpideak mailegu-hartzaileen ordaintzeko gaitasunean oinarritzen badira ere —hori balioesteko, funtsezkoak dira barne-ereduak—, bermeak dira zorrak berreskuratzeko bigarren bidea. Aintzat harturik inbertsio-jarduerarik handiena etxebizitzaren finantzaketara bideratuta dagoela, hipoteka-bermea da berme nagusia, eta eragiketen LTV erlazioa baloratzen da zehazki. Abalen bidez emandako bermea ere garrantzi handikoa da. Diru-gordailuen eta finantza-aktiboen bermeek, ordea, pisu espezifikoko txikiagoa dute.
- Jarraipen-prozesuan, berandutze aurreko barne-ereduak erabiltzen ditu Entitateak. Horien bidez, ez-ordaintzeei aurrea hartzen zaie, eta ez-ordaintzeak gertatzeko aukera handiak proaktibotasunez kudeatzen dira.
- Berreskurapenen gestioari dagokionez, prozedura bat dago finkatuta; horren arabera, hainbat eragilek hartzen dute parte berandutzea berreskuratzen, bezero berankorra zer fasetan dagoen aintzat hartuta. Testuinguru horretan, berreskurapena kudeatzen barruko eragileek (bulegoak, Telebankak, auzi-aurreak eta auziak) eta kanpokoek (birkobrantsa-agentziek) hatzen dute parte.

Entitateak, oro har, berme errealak ondasun higiezin moduan baloratzen ditu, tasazio-balioan. Gainera, higiezin balioa eguneratzeko politika finkatu du, Espainiako Bankuaren arautegian ezarritako betekizunei jarraikiz.

Altxortegiaren eta kapital-merkatuaren alorretan, finantza-erakundeekiko kreditu-arriskuari eta errenta finko pribatuaren arriskuari dagokienez, aurkako alderdiaren arabera mugak, erreferentziaren nahiz gestorearen eta herrialdearen arabera kontzentraziokoak, finkatzen dira urtero. Horretarako, mugak finkatzeko prozedura ezarri da, kanpoko ratingak eta alerta-sistema oinarri hartuta. Hori guztia Kontseilu Errektoreak onetsitako "Altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arriskuak" dokumentuetan eta haien eranskinetan dago jasota. Entitatearen altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arrisku-politika dago horietan finkatuta.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, Taldearen bezeroei emandako maileguen eta kobratzeko kontu-sailen kontrako alderdiगतिको 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko xehakapena aurkeztuko dugu. Berme nagusietako bakoitzak estaltzen duen zenbatekoa zehazteaz gain, berme errealeko finantzaketen banaketaren berri ere ematen dugu, finantzaketen kontabilitate-balioak eskura dugun bermearen azken tasazioaren edo balorazioaren zenbatekoaren gainean duen ehunekoaren arabera.

2017

	Guztira	Horietatik: higiezin-bermea	Horietatik: gainerako berme errealak	Berme erreala duten maileguak. Eskura dagoen azken tasazioaren gaineko liburutako zenbatekoa (loan to value)				
				% 40koa edo txikiagoa	% 40 baino handiagoa eta % 60koa edo txikiagoa	% 60 baino handiagoa eta % 80koa edo txikiagoa	% 80 baino handiagoa eta % 100eko a edo txikiagoa	% 100eko baino handiagoa
Administrazio publikoak Beste finantza-sozietate eta enpresaburu indibidual batzuk (finantza-alorreko enpresa-jarduera)	228.962	36.356	377	139	16.182	5.521	-	14.891
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera ez-finantzarioa)	18.700	-	344	-	-	-	-	344
- Eraikuntza eta higiezinaren sustapena (lurzorua barne)	2.393.596	680.072	301.767	436.972	236.538	147.620	38.083	122.626
- Herri-lanen eraikuntza	84.640	75.248	209	2.776	12.486	15.319	11.002	33.874
- Gainerako helburuak	59.176	3.662	2.350	3.541	1.026	1.005	214	226
Enpresa handiak	2.249.780	601.162	299.208	430.655	223.026	131.296	26.867	88.526
ETEak eta enpresaburu indibidualak	302.072	28.010	6.244	11.919	721	814	623	20.177
Gainerako etxeak	1.947.708	573.152	292.964	418.736	222.305	130.482	26.244	68.349
- Etxebizitzak	10.671.162	9.924.329	30.864	2.707.417	3.065.446	3.028.991	548.137	605.202
- Kontsumoa	9.985.115	9.753.038	10.461	2.609.329	3.018.895	3.002.339	543.343	589.593
- Beste helburu batzuk	374.951	37.826	837	26.972	6.607	2.615	448	2.021
	311.096	133.465	19.566	71.116	39.944	24.037	4.346	13.588
GUZTIRA	13.312.420	10.640.757	333.352	3.144.528	3.318.166	3.182.132	586.220	743.063
PRO MEMORIA Birfinantzamendu-eragiketak, birfinantzatuak eta berregituratuak	304.602	227.547	19.856	33.495	52.381	52.774	31.467	77.286

2016

	Guztira	Horietatik: higiezin-bermea	Horietatik: gainerako berme errealak	Berme erreala duten maileguak. Eskura dagoen azken tasazioaren gaineko liburutako zenbatekoa (loan to value)				
				% 40koa edo txikiagoa	% 40 baino handiagoa eta % 60koa edo txikiagoa	% 60 baino handiagoa eta % 80koa edo txikiagoa	% 80 baino handiagoa eta % 100eko a edo txikiagoa	% 100eko baino handiagoa
Administrazio publikoak Beste finantza-sozietate eta enpresaburu indibidual batzuk (finantza-alorreko enpresa-jarduera)	330.924	40.425	377	-	16.976	1.318	3.307	19.201
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera ez-finantzarioa)	22.487	-	604	-	-	-	-	604
- Eraikuntza eta higiezinaren sustapena (lurzorua barne)	2.342.589	747.051	322.794	468.658	252.462	148.543	54.396	145.786
- Herri-lanen eraikuntza	92.627	91.754	479	6.409	12.720	13.842	19.623	39.639
- Gainerako helburuak	72.649	8.958	3.230	4.119	1.679	1.887	2.571	1.932
Enpresa handiak	2.177.313	646.339	319.085	458.130	238.063	132.814	32.202	104.215
ETEak eta enpresaburu indibidualak	251.062	34.654	8.005	9.907	1.944	3.614	150	27.044
Gainerako etxeak	1.926.251	611.685	311.080	448.223	236.119	129.200	32.052	77.171
- Etxebizitzak	10.745.290	10.141.782	31.928	2.694.152	2.987.540	2.855.529	613.796	1.022.693
- Kontsumoa	10.184.861	9.958.863	9.595	2.591.725	2.940.036	2.823.986	606.992	1.005.719
- Beste helburu batzuk	358.627	46.525	1.401	31.792	9.045	3.341	494	3.254
	201.802	136.394	20.932	70.635	38.459	28.202	6.310	13.720
GUZTIRA	13.441.290	10.929.258	355.703	3.162.810	3.256.978	3.005.390	671.499	1.188.284
PRO MEMORIA Birfinantzamendu-eragiketak, birfinantzatuak eta berregituratuak	327.626	244.868	19.959	39.720	51.038	56.120	41.001	76.948

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n berme nagusiek estalita dituzten kreditu-arriskuen gehieneko zenbatekoaren xehetasuna emango dugu:

	2017							Guztira
	Higiezin bermea	Pignorazio- bermea	Beste berme erreal batzuk	Abaldun edo asegurudu n berme pertsionala	Abalik gabeko berme pertsionala	Sailkatu gabea	Balorazioa gatico doikuntzak	
Bezeroen maileguak eta aurrerakinak								
Saldo erabilia	11.708.843	21.148	370.803	652.591	1.765.774	(737.567)	(384.288)	13.397.304
Bermearen balioa	28.616.935	31.559	1.470.315	652.591	231.576	-	-	31.002.976
	2016							Guztira
Higiezin bermea	Pignorazio- bermea	Beste berme erreal batzuk	Abaldun edo asegurudu n berme pertsionala	Abalik gabeko berme pertsionala	Sailkatu gabea	Balorazioa gatico doikuntzak		
Bezeroen maileguak eta aurrerakinak								
Saldo erabilia	11.127.088	21.224	398.992	624.608	1.625.540	148.385	(449.042)	13.496.795
Bermearen balioa	28.928.276	31.704	1.637.995	624.608	167.168	-	-	31.389.751

Hona hemen bezeroekiko eragiketak kobratzen direla bermatzeko jasotako bermeen balioa, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa, berme errealak eta beste berme batzuk bereizita:

	2017	2016
Jasotako bermeen balioa		
Berme errealen balioa	30.087.250	30.566.271
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	1.104.144	1.504.725
Beste berme batzuen balioa	915.726	823.480
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	6.823	5.119
Jasotako bermeen balioa guztira	31.002.976	31.389.751

Jarraian, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n emanda dauden finantza-bermeen balioari buruzko informazioa emango dugu:

	2017	2016
E nandako maileguen konpromisoak	960.976	893.307
<i>Horretan: zalantzazkotzat sailkatutako zenbatekoa</i>	8.127	2.729
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa	-	-
E nandako finantza-bermeak	106.584	122.757
<i>Horretan: zalantzazkotzat sailkatutako zenbatekoa</i>	16.712	16.615
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa (33. oharra)	20.992	25.411
E nandako bestelako konpromisoak	296.648	340.888
<i>Horretan: zalantzazkotzat sailkatutako zenbatekoa</i>	-	-
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa	-	-

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Eraikuntza eta higiezinaren sustapena finantzatzen, etxebizitzaren erosketak eta zorrak ordaintzeko eskuratutako aktiboak finantzatzen eta merkatuetako finantzaketa-beharrak baloratzen erabili beharreko gardentasunaz Espainiako Bankuak emandako gomendioei jarraituz eta Espainiako Bankuaren 2011ko azaroaren 30eko 5/2011 Zirkularrean ezarritako banakapen-ereduak aintzat hartuta, Entitateak argibide hauek eman ditu:

a) Eraikuntzaren eta higiezinaren sustapenaren sektorearekiko esposizioa

Eraikuntzari eta higiezinaren sustapenari zuzendutako finantzaketa eta estaldura hauek dira, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n:

	2017		
	Kontabilitate-balio gordina	Berme erreal eraginkorren gehieneko zenbateko berreskuragarriar en gaineko gehiegizko esposizio gordina	Metatutako balioaren narriadura
Eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne) (Espainiako negozioak)	156.599	82.252	70.869
Horietatik: ez-betetzadunak eta zalantzak	120.321	65.035	69.618
Pro memoria:			
Aktibo kobraezinak	328.436		
Pro memoria:	Zenbatekoa		
- Administrazio publikoei ez beste bezeroei emandako maileguak (Espainiako negozioetan)	13.083.458		
- Aktiboa guztira (negozio guztietan)	21.766.528		
- Balio-galera eta normalizat sailkatutako esposizioetarako hornidurak (negozio guztietan)	95.308		
	2016		
	Kontabilitate-balio gordina	Berme erreal eraginkorren gehieneko zenbateko berreskuragarriar en gaineko gehiegizko esposizio gordina	Metatutako balioaren narriadura
Eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne) (Espainiako negozioak)	195.186	89.714	99.682
Horietatik: ez-betetzadunak eta zalantzak	164.066	81.154	98.886
Pro memoria:			
Aktibo kobraezinak	297.241		
Pro memoria:	Zenbatekoa		
- Administrazio publikoei ez beste bezeroei emandako maileguak (Espainiako negozioetan)	13.110.366		
- Aktiboa guztira (negozio guztietan)	20.662.077		
- Balio-galera eta normalizat sailkatutako esposizioetarako hornidurak (negozio guztietan)	97.431		

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jarraian, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n eraikuntzarako, higiezinaren sustapenerako eta etxebizitza eskuratzeko erabilitako finantzaketaren xehakapena aurkeztuko dugu:

	Eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa.	
	Kontabilitate-balio gordina	
	2017	2016
Hi jiezinen bermerik gabe	17.689	15.017
Hi jiezinen bermearekin	138.910	180.169
Eraikinak eta bukatutako bestelako eraikuntzak	92.436	119.319
Etxebizitza	72.552	104.269
Gainerakoak	19.884	15.050
Eraikinak eta eraikitze-bidean dauden bestelako eraikuntzak	2.339	2.342
Etxebizitza	522	2.342
Gainerakoak	1.817	-
Lurzorua	44.135	58.508
Hiri-lurzoru finkatua	36.371	58.508
Gainerako lurzorua	7.764	-
Guztira	156.599	195.186

Etxebizitza eskuratzeko emandako kredituen zenbatekoaren xehakapena honako hau da, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n:

	2017		2016	
	Kontabilitate-balio gordina	Horietatik: zalantzak	Kontabilitate-balio gordina	Horietatik: zalantzak
Etxebizitza eskuratzeko maileguak	9.709.343	230.601	9.901.578	251.857
Hipoteka-bermerik gabe	183.242	3.075	177.899	3.015
Hipoteka-bermearekin	9.526.101	227.526	9.723.679	248.842

Hauek dira etxebizitza erosteko familiei emandako hipoteka-bermedun kredituaren xehakapenak, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n eskura dagoen azken tasazioaren gainean arrisku osoak duen ehunekoaren arabera:

	Azken tasazioaren zenbatekoaren gaineko kontabilitate-balio gordina (loan to value)					
	2017					
	% 40koa edo txikiagoa	% 40 baino handiagoa eta % 60koa edo txikiagoa	% 60 baino handiagoa eta % 80koa edo txikiagoa	% 80 baino handiagoa eta % 100ekoa edo txikiagoa	% 100ekoa baino handiagoa	Guztira
Liburuetako zenbateko gordina	2.423.213	2.960.408	2.979.684	547.626	615.170	9.526.101
Horietatik: Ez-betetzeekin / alantzak	15.793	26.967	41.575	35.653	107.538	227.526

	Azken tasazioaren zenbatekoaren gaineko kontabilitate-balio gordina (loan to value)					
	2016					
	% 40koa edo txikiagoa	% 40 baino handiagoa eta % 60koa edo txikiagoa	% 60 baino handiagoa eta % 80koa edo txikiagoa	% 80 baino handiagoa eta % 100ekoa edo txikiagoa	% 100ekoa baino handiagoa	Guztira
Liburuetako zenbateko gordina	2.395.482	2.877.684	2.805.969	617.116	1.027.428	9.723.679
Horietatik: Ez-betetzeekin / zalantzak	20.914	34.509	50.604	49.599	93.216	248.842

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen zorrak ordaintzeko jasotako aktiboen xehetasuna, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n:

	2017		2016	
	Kontabilitate-balio gordina	Balio-narriadura metatu	Kontabilitate-balio gordina	Balio-narriadura metatu
Eraikuntzako eta higiezinaren sustapeneko enpresetarako finantzaketetatik datozen aktibo higiezinak	400.594	249.265	471.373	271.223
Amaitutako eraikinak eta eraikuntzak	41.881	21.045	66.789	33.557
Etxebizitza	18.458	6.107	64.594	32.551
Gainerakoak	23.423	14.938	2.195	1.006
Eraikinak eta eraikitze-bidean dauden bestelako eraikuntzak	12.623	10.139	22.123	10.538
Etxebizitza	12.623	10.139	22.123	10.538
Gainerakoak	-	-	-	-
Lursailak	346.090	218.081	382.461	227.128
Hiri-lurzoru finkatua	329.820	211.018	59.526	41.294
Gainerako lurzorua	16.270	7.063	322.935	185.834
Familiei etxebizitza erosteko emandako hipoteka-finantzaketetatik datozen aktibo higiezinak	35.651	7.544	34.210	6.879
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako gainerako aktibo higiezinak	32.738	12.820	23.016	4.595
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako kapital-tresnak	-	-	-	-
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako aktibo higiezinak dituzten erakundearen kapital-tresnak	112.954	65.445	-	-
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako aktibo higiezinak dituzten erakundeentzako finantzaketa	7.771	198	14.291	6.718
Guztira	589.708	335.272	542.890	289.415

Segidan, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n eraikuntzarako eta higiezinaren sustapenerako erabilitako finantzaketari lotutako bermeen balioa aurkeztuko dugu:

Jasotako bermeen balioa – Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	2017	2016
Berme errealeen balioa	387.234	507.386
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	245.743	360.672
Beste berme batzuen balioa	431	58
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	-	-
Jasotako bermeen balioa guztira	387.665	507.444

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratuta dauden finantza-bermeen balioaren berri emango dugu jarraian:

	2017	2016
Eraikuntzarako eta higiezinaren sustapenerako emandako finantza-bermeak	30.975	33.959
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa	3.131	3.407

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Sektore sustatzailearen arrisku arazotsuaren gestioa

Aldez aurretiko oharra

Gaur egun Entitateak politika murriztailea darabil.

Onartzeko irizpideak adieraziko ditugu ondoren:

- Indarrean dauden arriskuei dagokienez:
 - Ez-ordaintzeak, enbargo-arriskua edo konkurtsoan sartzeko arriskua duten sustatzaileekin ditugun arriskuak berreskuratzea, dela adjudikazio bidea erabili eta aktiboak erosiz (adiskidetasunezko konponbidea), dela auzibidea erabiliz.
 - Zorra berrantolatzea, baldin eta jarduketa horren ondorioz hasierako egoera hobetzea lortzen bada (esposizioa murriztu egin delako edota bermeak hobetu direlako) eta betiere zuzkidura gehiagorik egin behar ez bada.
- Arrisku-eskaera berriei dagokienez:
 - Lurzoruak. Ez dugu zoru-erosketarik finantzatzen. Gehienez ere, LABORAL Kutxaren aktiboak dituen sozietateak sustatzaile fidagarriei lurra saltzeko eragiketetara mugatzen gara.
 - Eraikuntza. Kreditu-hartzaileak eta finantzaketa-proiektuak baldintza zorrotzak bete behar dituzte bideragarriak direla ziurtatzeko.
 - Kaudimena frogatuta duten sustatzaileentzat soilik. Sektorean eskarmentu frogatua izatea eskatuko da, bai eta finantza-balantzea onbidean izatea ere, zor-bolumen jasangarriarekin eta proiektu bideragarriekin balantzean.
 - Proiektuei eskatu beharreko baldintzak:
 - Kargarik gabe eta guztiz ordainduta dagoen lurzorua ekartzea; hau da, zorrik ez izatea, baldintza suntsiarazlerik edo erosketari lotutako abalik ez izatea, trukerik ere ez...
 - Sustatzaileak gutxienez proiektuaren kostu osoaren % 30 eman behar du, edota lurzorua bestela, baldin eta lurzoruaren balioa kostu osoaren % 30 baino handiagoa bada.
Lurzorua berrikitari erosi bada, haren balioa joko da erosketa-balio gordina, zergak eta tasazioa kenduta.
Hartara, LABORAL Kutxak kostuaren % 70 emango du gehienez, orubearen kostua barnean sartuta.
 - Merkaturatze-maila: aurretiko salmentak (salmenta-kontratua sinatu ostean hartuko dira halakotzat), gutxienez salmenta-bolumenaren % 70; edota, sustapenen proposamen mailan bada, eman beharreko maileguaren % 100.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- 2-3 urterako epea, orientazio moduan, obra burutzeko epearen eta merkaturatzeko arrazoizko aldiaren arabera.
- Finantzaketaren eskuragarritasuna. Gehienez, obra-zuzendaria den arkitektoak sinatutako obra-ziurtagiriaren % 100koa izango da, betiere zorra tasazio-balioaren % 70 baino txikiagoa bada.

8/2012 Legeak xedatutakoa betez, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n Entitateak aktiboak kudeatzeko hainbat sozietatetan ditu eraikuntza eta higiezinaren sustapena finantzatzetik datozen aktibo higiezinak. Horien xehetasuna eta partaidetzaren ehunekoa urteko kontu hauen txostenaren I. eranskinean azaltzen da.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 624.860 eta 710.202 mila eurokoak ziren sozietate horietako aktiboaren esleipen-balioak. 2017ko abenduaren 31n, sozietate horietarako finantzaketaren saldoa eta kapitalaren edo bazkideen ekarpenen saldoa 624.860 eta 113.054 mila eurokoak ziren, hurrenez hurren (710.202 eta 56.299 mila eurokoak, 2016ko abenduaren 31n). Data horretan, 474.884 eta 65.445 mila euroko narriaduragatiko balio-zuzenketak zituzten, hurrenez hurren (511.512 eta 37.486 mila eurokoak, 2016ko abenduaren 31n).

b) Birfinantzamendu-eragiketak

Entitateak onartuta dauka arriskuak berrantolatzeko politika. Horren arabera, eragiketak berrantolatzea arriskuak gestionatzeko tresna da, eta adiskidantzako berreskurapenera zuzenduta dago. Hala, batetik birfinantzamendu-eragiketak eta bestetik berregituratutako edo berritutako eragiketak bereizten dira. Lehenengoetan, eragiketa berri bat ematen da aurretikoa kitatzeko; bigarrenetan, irekita dagoen eragiketa baten baldintza bat edo batzuk aldatu egiten dira.

Era berean, halako eragiketak berresteko ahalmenak ezarri dira, horiek ordaindu gabeko kuotak (berankorrak) izan ala ez. Ahalmen hori Arriskuen Gestioaren Departamentuarena (eta bertako atalena) izango da beti.

Zalantzakortasun ondorioetarako, birfinantzamendu- edo berregituratze-eragiketa bakar bat ere ez da normalizat kalifikatuko. Hona hemen kalifikatzeko tipologiak:

c.1) Normala, zaintza berezian

Zalantzakortasunak eta kobraezinak ez direnak, baina halere ahuleziak dituztenak. Operatiboki, sailkapen-tipologia hori gainerakoak salbuetsi ondoren esleituko da. birfinantzatzeko/berregituratzeko eragiketa geroago zerrendatuko diren tipologiaren batean sailkatzen ez bada, "Normala zaintza berezian" izenpean sailkatuko da.

Kreditu-arriskuagatiko galeraren estaldura (beharrezko zuzkidura) zenbatespen kolektibo bidez egingo da.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIOA (Mila eurokotan adierazita)

c.2) Zalantzazkoa, berankortasunaren ondorioz

90 egunetik gorako ez-betetzeak dituzten birfinantzatutako edo berregituratutako eragiketak.

Kreditu-arriskuagatiko galera (nahitazko zuzkidura) estaltzeko, zenbatespen kolektiboa egingo da, "garrantzizkotzat" jotzen direnak (3 milioi euro) izan ezik. Azken horietan, arrisku-analistak erabakiko du beharrezko zuzkidura.

c.3) Zalantzazkoa, berankortasuna ez den beste arrazoi batzuegatik

Osorik itzuliko den arrazoizko zalantzak daudenean. Egoera hori arrazoitzeko aztarnak edo adierazleak aztertuko dira.

Eragiketak birfinantzatzeko, birfinantzatutako eta berregituratutako artean sailkatzeko irizpideak zehazten dituen 2012ko irailaren 28ko 6/2012 eta 2016ko apirilak 27ko 4/2016 Zirkularrak ekarritako aldaketak betetzeko asmoz eta Entitateak horren inguruan finkatuta dituen politikei jarraikiz, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko birfinantzatzeko, birfinantzatutako eta berregituratutako eragiketen berri emango dugu jarraian.

2017ko ekitaldia

	GUZTIRA							Horietatik: ez-betetzeekin / zalantzazkoak						
	Berme errealik gabe		Berme errealarekin			Balio metatuaren nariadura	Berme errealik gabe		Berme errealarekin			Balio metatuaren nariadura		
	Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Kontuan har daitzekeen berme errealaren gehienezko zenbatekoa		Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Kontuan har daitzekeen berme errealaren gehienezko zenbatekoa			
Kreditu-erakundeak														
Administrazio publikoak			9	11.607	1.421	8.094			1	7.107		7.106		
Beste finantza-sozietate eta enpresaburu indibidual batzuk (finantza-alarreko enpresa-jarduera)														
Finantza alorrekoak ez diren beste sozietate eta enpresaburu indibidual batzuk (finantza-alarreko ez den enpresa-jarduera)	1.036	78.072	817	260.331	57.786	42.231	(160.878)	805	30.822	687	192.996	45.543	31.581	(127.531)
<i>Horietatik: eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne)</i>	9	958	103	89.052	21.723	14.753	(50.490)	9	958	90	83.763	18.667	13.322	(49.687)
Gainerako familiak	839	8.071	1.455	146.073	106.970	3.422	(38.674)	619	5.941	1.178	119.181	80.845	3.247	(38.105)
GUZTIRA	1.875	86.143	2.281	418.011	166.177	53.747	(199.552)	1.424	36.763	1.866	319.284	126.388	41.934	(165.636)
INFORMAZIO GEHIGARRIA														
Aktibo ez-korrontetzat sailkatutako finantzaketa eta salmentarako prest gisa sailkatutako elementu sorta besterengarriak														

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2016ko ekitaldia

	GUZTIRA							Horietatik: ez-betetzeeekin / zalantzazkoak						
	Berme errealik gabe		Berme errealekin			Balio metatuaren nariadura	Berme errealik gabe		Berme errealekin			Balio metatuaren nariadura		
	Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Kontuan har daitekeen berme errealearen gehienezko zenbatekoa		Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Eragiketa-kopurua	Kontabilitate-balio gordina	Kontuan har daitekeen berme errealearen gehienezko zenbatekoa			
Kreditu-erakundeak														
Administrazio publikoak			1	7.372	7.372					1	7.372	7.372		
Beste finantza-sozietate eta enpresaburu individual batzuk (finantza-atorreko enpresa-jarduera)	1													
Finantza alorrekoak ez diren beste sozietate eta enpresaburu individual batzuk (finantza-atorrekoa ez den enpresa-jarduera)	854	86.213	881	317.140	93.956	16.293	(194.755)	601	29.124	774	243.594	74.033	13.357	(163.414)
Horietatik: eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne)	7	252	121	124.349	43.886	346	(75.472)	6	241	111	119.210	39.160	346	(74.967)
Gainerako familiak	734	6.765	1.541	147.504	106.616	2.656	(42.613)	623	5.887	1.355	130.168	89.661	2.656	(42.226)
GUZTIRA	1.589	92.978	2.423	472.016	207.944	18.949	(237.368)	1.224	35.011	2.130	381.134	171.066	16.013	(205.640)
INFORMAZIO GEHIGARRIA														
Aktibo ez-korrontetzat sailkatutako finantzaketa eta salmentarako prest gisa sailkatutako elementu sorta besterengarriak														

Jarraian, birfinantzatu edo berregituratu ostean zalantzazkotzat sailkatutako eragiketen zenbateko gordin osoa (2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa) dago xehatuta:

	2017		
	Zenbateko gordina		
	Erabateko higiezin bidezko hipoteka-bermea	Gainerako berme errealak	Berme errealik gabe
Administrazio publikoak	-	-	-
Gainerako pertsona juridikoak eta enpresaburu individualak	4.147	1.845	6.841
Horretan: eraikuntzari eta higiezinaren sustapenari zuzendutako finantzaketa	1.225	-	-
Gainerako pertsona fisikoak	23.596	-	313
	2016		
	Zenbateko gordina		
	Erabateko higiezin bidezko hipoteka-bermea	Gainerako berme errealak	Berme errealik gabe
Administrazio publikoak	-	-	-
Gainerako pertsona juridikoak eta enpresaburu individualak	4.839	857	6.953
Horretan: eraikuntzari eta higiezinaren sustapenari zuzendutako finantzaketa	742	199	-
Gainerako pertsona fisikoak	13.069	6.213	499

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen birfinantzamendu- eta berregituratze-eragiketak kobratzen direla bermatzeko jasotako bermeen balioa, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa, berme errealak eta beste berme batzuk bereizita:

Jasotako bermeen balioa – Birfinantzamenduak	2017	2016
Berme errealen balioa	1.803.823	2.121.384
<i>Horretan: zalantzako arriskuak bermatzen ditu</i>	591.137	845.015
Beste berme batzuen balioa	10.569	7.257
<i>Horretan: zalantzako arriskuak bermatzen ditu</i>	2.740	2.355
Jasotako bermeen balioa guztira	1.814.392	2.128.641

Hona hemen 2017ko eta 2016ko ekitaldietako birfinantzamenduen eta berregituratzeen saldoa, lotutako hornidurak kenduta:

	2017	2016
Irekierako saldoa	326.626	398.934
(+)/(–) Epealdiko birfinantzamenduen eta berregituratzeen sarrerak/irteerak <i>Pro memoria: epealdiko galdu-irabazien kontuan erregistratutako eragina</i>	10.563	50.413
(–) Zorraren amortizazioak	(22.944)	11.354
(–) Esleipenak	(39.163)	(149.225)
(–) Esleipenak	(4.370)	(263)
(–) Balantzeko baja (kobraezinetan birsailkatzea)	(4)	(8.738)
(+)/(–) Bestelako aldakuntzak	10.950	35.505
Ekitaldi-amaierako saldoa	304.602	326.626

16. Likidezia-arriskua

Likidezia-arriskuak bi definizio ditu:

- Fondoen likidezia-arriskua: Entitatea gai ez izatea egungo eta etorkizuneko aurreikusitako eta ezusteko kutxako fluxuei eta ordainketa-obligazioen ondoriozko berme-ekarpenei eraginkortasunez erantzuteko, eguneroko jardunari edo finantza-egoerari kalterik eragin gabe.
- Merkatuko likidezia-arriskua: merkatuan sakontasunik ez izatearen edo distortsioak egotearen ondorioz finantza-erakundeek posizio bat merkatuko prezioetan konpentsatu edo desegiteko gaitasunik ez izateari egiten dio erreferentzia.

Entitateak helburu estrategikotzat jo izan du, beti, likidezia; ondorioz, sistematikoki kudeatu eta kontrolatu izan du, azken bi hamarkadetan. Testuinguru horretan, likidezia-arriskuaren inguruko politika eta prozeduren eskuliburua du LABORAL Kutxak, Kontseilu Errektoreak onartuta. Eskuliburu horrek, Basileako Banku Ikuskaritzako Batzordearen “Likidezia-arriskua egoki kudeatzeko eta gainbegiratzeko printzipioak” (2008ko iraileko dokumentua) betetzeaz gain, hainbat likidezia-helburu ez ezik, alerta-mailak eta jarduketa-protokoloak jasotzen dituen kontingentzia-plana ere finkatzen du. Egoera horretan, aipatzekoa da, halaber, Entitateak Arriskuarekiko Grinaren Esparrua sortu zuela 2015ean. Baimentze- eta hobetze-prozesu sistematikoa ezartzen zaio, eta, bertan, likidezia-arriskuaren funtsezko adierazle batzuetarako grinaren eta tolerantziaren atalaseak jaso dira. Bestalde, Recovery Plana ere egin zuen, likidezia-krisietarako alerta-mailak eta jarduketa-protokoloak eguneratzeko.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Prozeduretan ezarritako eginkizunetan sakonduz, likideziaren kudeaketak kontrol-sistema bat du euskarri. Horren bidez, batetik, funtsezko zenbait adierazletarako mugak eta aurreko adierazleetarako edo aparteko beste batzuetarako epe ertainerako hileko likidezia-helburuak ezartzen dira eta, bestetik, muga eta helburu horiek zenbateraino bete diren sistematikoki kontrolatu. Muga eta helburu horiek guztiak kontrolatzeko, altxortegi-plan bat egiten da hilean behin. Bertan, inbertitzeko moduko baliabideen, kreditu-inbertsioaren eta handizkako finantzaketaren bilakaerari buruzko aurreikuspenak jasotzen dira, mugak eta helburuak ezartzen zaizkien adierazleen bilakaera zehatzeko. Horrela, epe ertainean adierazle horiei eta likideziari aurreikusten zaien bilakaerari buruzko informazioa etengabe eguneratuta izateko aukera du Aktiboan eta Pasiboan Batzordeak (APBk). Horrela, agregatuaren bilakaeran likidezian eragiten duten desorekak zuzentzeko ekintzak bidera ditzake APBk, behar adinako aurrerapenez. Likidezia-helburuen artean, aktibo likido erabilgarriak eta hainbat likidezia-ratio daude. 2014an, LCR ratioa ere erantsi zen, eta, 2017ko ekitaldia ixtean, Entitateak maila altua du bertan; izan ere, aise bete du arautzaileak 2018ko urtarrilaren 1erako ezarritako muga.

Zehazki, 2017ko itxieran, Entitateak hauxe du:

- % 400eko LCR ratioa.
- Haircutak aplikatu ostean, 4.024 milioi euroko aktibo likido deskontagarriak (eta erabilgarriak), Europako Banku Zentralean (EBZn), ezusteko kontingentziei aurre egiteko. Zenbateko horretatik, 755 milioi euro EBZren polizan daude eskuragarri, eta 3.269 milioi euro EBZko aktibo aukeragarriak dira, pignorazioaren bidez eskuratzeko modukoak. Entitateak likidezia-maila garbi positiboari eutsi dio urtean zehar. Beste alde batetik, 2017ko martxoan Entitateak 300 milioi euro eskuratu ditu EBZren TLTRO II epe luzerako finantzaketa-eragiketen esparruan. Eragiketa horiek, ordea, ez dute likidezia-handitzerik ekarri, kolaterala pignoratuz eskuratu baitira.
- % 78ko Loan to Deposits ratioa.
- Entitateak zuhertasun-politika erabili duen handizkako finantzaketa:
 - 1.525 milioi euroko zenbatekoa bildu du, balantze osoaren % 7koa. Kopuru horretan sartu dira merkatuko zedulak eta EBZtik jasotako dirua eta kanpo geratu dira autozorrorako zedulak, titulizazioak eta KOI finantzaketa, horien muga-eguneko fluxuak lotuta baitaude finantzatzen dituzten aktiboek dagozkienekin.
 - Finantzaketa-iturrietan dibertsifikazioa erabili du. Horrela, Caja Laboralak honako hauek ditu ekitaldiaren amaieran: 1.225 milioi euroren hipoteka-zedulen jaulkipenak (autozorroa kanpo utzita) eta EBZtik jasotako dirua (TLTRO II), 300 milioi euro alegia (32. oharra). Bestalde, Entitateak 184 milioi euroko finantzaketa du merkatuan, hipoteka-partaidetzak titulizatzearen bidez (Entitateak berak eskuratutako bitartekak deskontatuta), bai eta KOIk bitartekotutako 13 milioi euroko finantzaketa ere. Dena den, lehen esan dugunez, ez KOI finantzaketak ez titulizazioek ez dute muga-egunean birfinantzatzeko premiarik.
 - Muga-egunetan dibertsifikazioa erabili du. Horrela, hipoteka-zedulak 2019az gerokoak dira, dibertsifikatuak gainera, eta EBZtik jasotakoa 2021eko martxoan muga-eguneratzea dago aurreikusita.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Entitatearen finantzaketa-egitura honela dago banatuta:

Finantzaketa-egitura	2017	
	Miloi eurokotan	%
Bezeroen gordailuak	16.844	77,38
Hipoteka-zedulak (1)	1.225	5,63
EBZtik jasoa	300	1,38
Titulizazioak (1)	184	0,84
KOI finantzaketa	13	0,06
Aktiboa guztira	21.767	

(1) Autozorroa ez da sartzen.

Handizkako finantzaketaren muga-egunen arabera banaketari dagokionez, 2018tik aurrera gertatu dela esan beharra dago. Hona hemen zehaztasunak:

Handizkako jaulkipenen muga-egunak	Miloi eurokotan			
	2018	2019	2020	>2020
Bonuak eta hipoteka-zedulak	-	100	500	625
Lurralde-zedulak	-	-	-	-
Senior zorra	-	-	-	-
Estatuak abala emandako jaulkipenak	-	-	-	-
Mendekoak, lehentasunezkoak eta bihurturak	-	-	-	-
Hirugarrenei saldutako titulizazioak	24	22	20	118
EBZtik jasoa	-	-	-	300
KOI finantzaketa	3	3	2	5
	27	125	522	1.048

Epe ertainerako likidezia-beharrak behar bezala estalita daude, finantzaketa-gaitasunen bidez. Horrela, bada, *haircut* aplikatu ostean eskuragarri dauden aktibo likido garbiak eta Entitatearen jaulkipen-gaitasuna aurkeztuko ditugu ondorengo tauletan:

	Miloi eurokotan	
	2017-12-31	
	Erabilia	Erabilgarria
Aktibo likido garbiak (2)	-	4.024

(2) Espainiako Bankuaren likideziaren egoera-orrietako irizpideak (errenta aldatzeko kanpo utzita).

Jaulkipen-gaitasuna	Miloi eurokotan
Hipoteka-zedulak jaulkitzeko gaitasuna	4.512
Lurralde-zedulak jaulkitzeko gaitasuna	230
Estatuak abala emandako jaulkipenetatik erabilgarri dagoena	-
	4.742

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Bestalde, taula honetan Entitatearen aktiboen eta pasiboen azterketa jaso da (milioi eurokotan), Espainiako Bankuak igorritako egoera-orrien likidezari buruzko irizpideei jarraikiz, hondar-epemuga kontuan hartuta —kanpo utzi dira mugaeguneratutako saldoak, zalantza kreditu-inbertsioa, esleituak eta kobraezinak—:

2017

AKTIBOEN ETA PASIBOEN BANAKETA MUGA-EGUNEKO TARTEEN ARABERA

	Milioi eurokotan							
	Saldoa guztira	Agerikoak	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete bitartekoak	3 eta 6 hilabete bitartekoak	6 hilabete eta urtebete bitartekoak	1 eta 5 urte bitartekoak	5 urtetik gorakoa
Sarrerak GUZTIRA	17.761	67	589	441	390	1.373	5.894	9.007
Irteerak GUZTIRA	(19.059)	(14.358)	(783)	(448)	(515)	(1.163)	(1.695)	(97)
Garbia	(1.298)	(14.291)	(194)	(7)	(125)	210	4.199	8.910

2016

AKTIBOEN ETA PASIBOEN BANAKETA MUGA-EGUNEKO TARTEEN ARABERA

	Milioi eurokotan							
	Saldoa guztira	Agerikoak	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete bitartekoak	3 eta 6 hilabete bitartekoak	6 hilabete eta urtebete bitartekoak	1 eta 5 urte bitartekoak	5 urtetik gorakoa
Sarrerak GUZTIRA	17.874	81	625	544	503	825	6.224	9.072
Irteerak GUZTIRA	(17.977)	(12.193)	(782)	(798)	(1.064)	(1.592)	(1.438)	(110)
Garbia	(103)	(12.112)	(157)	(254)	(561)	(767)	4.786	8.962

17. Interes-tasaren arriskua

Interes-tasetan kontrako mugimendu bat izatearen ondorioz erakundearen emaitza-kontuan eta ondare-balioan sor daitezkeen galerei dagokie interes-tasaren arriskua.

Kontseilu Errektoreak Aktibo eta Pasiboen Batzordearen (APBren) esku du utzita arrisku hori kontrolatu eta kudeatzeko zeregina, eta Kontseilu Errektoreak finkatutako mugen barruan jarduten du; mugok urtean behin berrikusten dira. Merkatuko eta kontrako egoera bateko interes-tasen artean gehienez onar daitezkeen galeraren arabera ezartzen dira mugok.

APBk sistematikoki aztertzen du interes-tasaren arriskuarekiko esposizioaren eragina, eta, gestio aktiboaren bidez, merkatuko interes-tasen bilakaera kaskarrek epe ertainera galdurabazien kontuan izan dezaketen eragin negatiboari aurrea hartzen saiatzen da. Erabaki bat edo beste bat hartzeko, simulazioetan oinarritzen da APB. Simulazioek balantzeko eta balantzetik kanpoko egiturazko posizioak azertu eta interes-tasa ezberdinen aurrean Entitateak epe luzera izango dituen emaitzak neurtzen dituzte.

Interes-tasekiko sentikorrek diren partiden gap estatikoa bildu dugu ondoko taulan. Entitateak interes-tasen gorabeheren aurrean duen arriskuarekiko lehen hurbilpena da. Halere, gaparen berezko supostuen mugak kontuan hartuta, Caja Laboralak arrisku hori neurtzeko erabili izan duen teknika, aurreko paragrafoan azaldu dena, ez da egokia.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

	Milioi eurokotan								
	Balantzeko saldoa 17-12-31n	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete bitartekoak	3 hilabete eta urtebete bitartekoak	1 eta 2 urte bitartekoak	2 eta 3 urte bitartekoak	3 eta 4 urte bitartekoak	4 eta 5 urte bitartekoak	5 urtetik gorakoak
Aktibo sentiberak	20.320	5.452	3.590	7.576	978	482	953	208	1.081
Diru-merkatua	2.016	1.994	-	22	-	-	-	-	-
Kreditu-merkatua	14.160	2.864	3.188	5.875	427	286	219	188	1.113
Balore-merkatua	4.144	594	402	1.679	551	196	734	20	(32)
Pasibo sentiberak	19.188	7.050	2.019	4.495	106	29	425	5.067	(3)
Handizkako merkatua	1.911	362	527	611	5	5	404	(0)	(3)
Gainerako hartzekodunak	17.277	6.688	1.492	3.884	101	24	21	5.067	-
GAP arrunta		(1.598)	1.571	3.081	872	453	528	(4.859)	1.084
Pasibo Osoarekiko %a		(% 8)	% 8	% 15	% 4	% 2	% 3	(% 24)	% 5
GAP metatua		(1.598)	(27)	3.054	3.926	4.379	4.907	48	1.132
Pasibo Osoarekiko %a		(% 8)	(% 0)	% 15	% 19	% 22	% 24	% 0	% 6

	Milioi eurokotan								
	Balantzeko saldoa 16-12-31n	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete bitartekoak	3 hilabete eta urtebete bitartekoak	1 eta 2 urte bitartekoak	2 eta 3 urte bitartekoak	3 eta 4 urte bitartekoak	4 eta 5 urte bitartekoak	5 urtetik gorakoak
Aktibo sentiberak	19.270	4.448	3.584	6.997	1.358	750	372	924	837
Diru-merkatua	707	586	100	21	-	-	-	-	-
Kreditu-merkatua	14.248	2.956	3.320	6.012	416	262	199	193	890
Balore-merkatua	4.315	906	164	964	942	488	173	731	(53)
Pasibo sentiberak	18.143	5.126	2.191	5.300	125	34	26	5.345	(4)
Handizkako merkatua	1.738	471	526	617	7	6	6	105	-
Gainerako hartzekodunak	16.405	4.655	1.665	4.682	119	28	20	5.240	(4)
GAP arrunta		(678)	1.393	1.697	1.233	716	346	(4.421)	841
Pasibo Osoarekiko %a		(% 4)	% 7	% 9	% 6	% 4	% 2	(% 23)	% 4
GAP metatua		(678)	716	2.414	3.647	4.363	4.709	288	1.129
Pasibo Osoarekiko %a		(% 4)	% 4	% 13	% 19	% 23	% 24	% 1	% 6

Kontratuan interes-tasa bat ezarrita duten partidak interes-tasekiko sentikorrek dira, eta, beraz, gapean jasotzen dira. Gainerakoak kanpoan geratzen dira, hau da: balorazioagatiko doikuntzak, kreditu sailkaezina, kutxa, ibilgetua (esleituak barne), deribatuak, hainbat kontu eta periodokatzeko-kontuak, Gizarte Ekintzako Fonda, fondo bereziak, kapitala eta erreserbak, eta ekitaldiko emaitzak.

Gap horretan, sentikortzat jotako partidak dagokien denbora-tarteetan banatzen dira, ondoren adierazten ditugun irizpideei jarraikiz. Interes-tasa aldakorrekiko produktuak interes-tasa berrikusten (balioa handitzen) zaien denbora-tartean kokatzen dira. Bestalde, interes-tasa finkoko partidak hondar-epemugaren arabera banatzen dira. Ageriko produktueterako, saldoen aldakortasun-estimazioak kontuan hartuta, haien portaerari buruzko hipotesiak eman ditu Entitateak. muga-egun jakin bat ez duten kontuetan (ordaindu gabeko kontuetan, administratuetan eta erreferentziadunetan) azterketa ekonometrikoak egin dira, horien interes-tasak eta merkatukoak izan duten bilakaera aintzat hartuta.

Entitateak gainbegiralearentzat egiten dituen inpaktu-azterketen arabera, interes-tasek oinarritzko 200 puntu behera eginez gero, marjina gordina % 2,52 inguru txikituko litzateke, lehen urtean. Gainbegiraleak azterketa horiek egiteko ezarritako irizpideak hauek dira: hasierako saldoei eta balantzearen egiturari eustea, interes-tasak merkatu-igurikimenen arabera garatzea eta ordainketarik gabeko kontu korranteetarako 5 urteko iraupena finkatzea.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Halaber, balio ekonomikoa aldatuz gero, interes-tasetako oinarritzko 200 puntuko beherakada horrek 29,6 milioi euroko hazkundera eragingo luke Entitatearen balio ekonomikoan, hau da, baliabide propioen % 1,84 ingurukoa. Bestalde, neurri horretako gorakada gertatuz gero, 31,8 milioi euroko igoera eragingo luke Entitatearen balio ekonomikoan, hau da, baliabide propioen % 1,97koa. Ondare-balioa kalkulatzeko, interes-tasaren gaparen atalean aipatutako irizpide berberak erabili dira.

18. Merkatuko beste arrisku batzuk

Oro har, 2017. urtea ona izan da aktibo arrisksuetarako, eta gora egin dute burtsa-indize gehienek, High Yield errenta finkoko indizeek eta garatzeko bidean dauden herrialdeetako errenta finkoak. Bien bitartean, bonu subiranoek portaera laua izan dute (gorabehera txikiak izan dituzte, erreferentziako indizeen arabera). Galtzaile argiak, berriz, erreferentziatutako dolarreko arriskua soilik hartu duten aktiboak izan dira.

Merkatuen portaera hori justifika lezaketan 4 elementu aipa ditzakegu: mundu osoan aldi berean gertatu den hazkunde ekonomikoa; banku zentralek oso zuhur jokatu izana diru-politikak ezartzean; lehengaien prezioak suspertu izana; eta, azkenik, hegakortasunak oso-oso apalak izan direla eta, beraz, portaera proaktiboa eragin dutela arriskuak hartzerakoan.

Aldagai makroekonomikoen bilakaerari dagokionez, 2017ko ekitaldiaren amaierako azelerazioak % 3,6raino bultzatu du BPG globalaren hazkunde-tasa (aurreko urtean baino 4 hamarren gorago). Horiek horrela, ekonomia nagusi guztiek, garatuek nahiz garatzeko bidean daudenek, ildo berean jokatu dute, aspaldian gertatu ez den moduan. Ustekabe positiboa Eurogunearen susperraldia izan da: % 2,2ko hazkundea izan du, hasiera batean aurreikusitako % 1,4koa baino nabarmen handiagoa. Estatu Batuek Eurogunearen pareko hazkunde-tasa izan badute ere, aurreikusitako mailatik behera gelditu dira. Garatzeko bidean dauden herrialdeetako ekonomiek jokabide ona izan dute, % 4,6ko hazkundearekin (aurreikusitakoa baino pixka bat handiagoa). Txinako ekonomia lagungarria izan da horretan, hainbesteko beldurra eragiten zuen *hard landing* hori jasan beharrean, aurreikusitakoa baino 6 hamarren gorago bukatu baitu ekitaldia. Hori bai, Txinako Gobernuak ezarritako estimuluak egon dira tartean, berriro ere kreditura jo baitu.

Banku zentraleri dagokienez, 2017an argi eta garbi baietsi da FEDek ezarritako politiken eta gainerako banku zentralek ezarritako politiken arteko noranzko desberdina. FEDek 3 aldiz igo ditu interbentzio-tasak, % 0,25 horietako bakoitzean. Zehazki, 5 igoera metatu ditu (% 1,25ekoak guztira), 2015eko abenduan ziklo honetako pixkanakako normalizazio-prozesuari heldu zionetik (% 0,25eko igoera ezarri zuen orduan). Halaber, balantzea murrizteko plana iragarri zuen. Dena dela, ekitaldiko

3 igoera horiek eta iragarpena gorabehera, FEDek oso zuhur jokatu du merkatuari bidalitako mezuetan, behin eta berriro azpimarratu baitu dibisa normalizatzeko prozesua oso pixkanaka ezarriko dela eta datu ekonomikoen arabera jokatuko duela. Mezu hori indartu egin du oraindik gora egin gabe jarraitzen duen inflazioak, normalizazio-ildo zuhur horri eusteko aukera ematen du eta.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Bien bitartean European, estimuluak kentzeko aukerari buruz hitz egiteko oraindik oso goiz dela adierazi du, berriro, EBZk (Draghi buruan), eta urrian iragarri zuen beste 9 hilabetez (2018ko irailera arte) luzatuko zuela bonuak erosteko programa (QE); hori bai, hileko erosketen zenbatekoa erdira jaitsiz. EBZk oso argi utzi du inflazio-helburua lortzeko behar dena luzatuko dela programa. Japoniari dagokionez, BOJek berretsi zuen 10 urterako interes-tasei % 0 inguruan eusteko merkatuetan esku hartuko zuela (eta halaxe egin zuen behin baino gehiagotan).

Banku zentralen diru-politiken arteko desberdintasunak desberdintasun, AEBko dolarrak balio-galera nabarmena izan du dibisa nagusien aldean, eta bereziki euroaren aldean. Euroguneko ekonomiaren hazkundeak ustekabe positiboa eman du, eta EBZren diru-politika “normalizatzen” hasi da (erosketa-bolumena jaitsi egingo duela iragarri baitu). Horiek pisu handiagoa izan dute dolarraren aldeko interes-tasen diferentzialak baino. Bestalde, euroaren balioa % 14 handitu da dolarraren aldean. Ondorioz, oreka-balio teorikora hurbildu da, erosahaltenaren parekotasuna aintzat hartuta. Petrolioaren prezioen gorakadak ere (% 20tik gora garestitu da urtean) eragina izan du dolarraren balio-galeran, harekiko korrelazio estua baitauka.

Faktore hori izan daiteke burtsa-merkatu batzuen eta besteen portaera desberdina azal lezakeenetako bat. S&P500 indizearen balioa % 20 inguru handitu den bitartean, Eurostoxx50aren eta Ibex35aren errealizazioa % 6 eta % 7 baino zertxobait handiagoa izan da, hurrenez hurren. Amerikako indizeari dagokionez, lagungarriak izan dira, bereziki, enpresa-irabazien susperraldia eta teknologia-sektorearen —Apple, Microsoft, Google, Amazon eta Facebook erraldoiak buru— haztaperen handiagoak. Teknologiaren sektoreak jokabide bereziki ona izan du, nahiz eta zenbateko handietan kotizatu; izan ere, emaitzetan hazkunde handiak izaten jarraitzen du (aurreikusitakoak baino hobekiak) eta nazioarteko zorroren gestoreek asko eskatzen dituzte titulu horiek. MSCI World eta Nikkei indizeek, bestalde, % 20 inguruko errealizazioak izan dituzte, eta Garatzeko bidean dauden herrialdeen tokiko dibisako MSCIk, berriz, % 27koa.

Errenta finkoan, diru-politiken normalizazio-prozesua hain da pixkanakakoa eta zuhurra, ezen epe luzerako tasek oso gorakada txikia izan baitute (urte-hasieran merkatuan espero zutena eta beldurrarazten zituena baino txikiagoa). Ondorioz, errenta finkoko kategoria nagusiek aurreikusitakoa baino bilakaera hobea izan dute, kategoriak zenbat eta kreditu arriskutsuagoa izan, orduan eta hobea. Adibidez, eta azpiko nagusietako batzuk aipatzearen, Euroguneko zor subiranoaren Iboxx indizeak portaera laua (+% 0,07koa) erregistratu du; eurotan dauden bonu korporatiboaren Europako indizeak +% 2,37 lortu du; Barclays High Yield Global indize estaliak +% 8,42ko errentagarritasuna erdietsi du; eta garatzeko bidean dauden herrialdeetako errenta finkoko J.P. Morgan EMBI Global indizeak +% 9,32ko errentagarritasunera iritsi dira.

Azkenik, lehengaien prezioek ere gora egin dute, oro har, 2017an. Indize orokorretako igoerak apalak izan arren (+% 2,19koa eta +% 4,31koa lehengaien CRB Total indizean eta indize industrialean, hurrenez hurren), osagaietako batzuek askoz ere igoera handiagoa izan dute (Brent petrolioak +% 20koa, urreak +% 13koa eta kobreak +% 31koa).

Egoera horretan, saltzeko prest zegoen zorroko tituluek merkatuaren bilakaeraren araberako portaera izan dute, eta balorazioagatiko doikuntzen kontuetan agertzen diren gainbalioen eta minusbalioen saldoan islatu da.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

19. Eragiketa-arriskua

Prozesuetan, pertsonalean nahiz barruko sistemetan gertatutako desegokitasunaren edo akatsen, edo kanpoko faktoreen ondorioz Entitateak izan ditzakeen galerei buruzkoa da eragiketa-arriskua.

LABORAL Kutxak metodo estandarra erabiliz informatzen du arautzailea, hain zuzen ere, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko ekainaren 26ko 575/2013 Arautegian deskribatutako metodologiaren arabera.

Ikuspegi kualitatiboari begira, departamentu guztien arrisku-mapak ditu Entitateak. Arrisku horiek urtero ebaluatzen dira, eta, ondoren, arriskurik larrienak arintzeko ekintza-planak taxutzen dira.

Gaur egun, Entitateak 56 koordinatzaileko eta 28 balidatzaileko sarea du, sistemak eskatzen dituen zereginak (autoebaluazioak eta ekintza-planak) gauzatu ahal izateko. 2017ko abenduan, 10. autoebaluazioa ari dira amaitzen, eta, horren ostean, ekintza-plan berriak bideratuko dira.

Ikuspegi kuantitatibotik, eragiketetan galdutako datu-basea du Entitateak 2002tik. Galera bakoitza Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko ekainaren 26ko 575/2013 Erregelamenduak zehaztutako gertaera mota eta negozio-linea bati dago esleituta.

LABORAL Kutxa CERO (Consortio Español de Riesgo Operacional – Eragiketa Arriskuaren Espainiako Partzuergoa) taldeko partaide da. Bertan, estatuko finantza-erakunde nagusiak daude ordezkaturik, eta eragiketa-arriskuaren alorreko informazioa eta esperientziak partekatzen dira.

20. Arriskuen kontzentrazioa

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 575/2013 Erregelamenduaren eta kaudimen-errekerimenduen gainean ondoren egin zaizkion aldaketen arabera, arrisku handietan — baliabide propioen % 10 gainditzen dutenak dira— pertsona edo talde batekin ezin da baliabide propioen % 25 baino gehiago arriskatu. Salbuespenezko kasuren batean muga hori gainditzen bada, Entitateak zenbateko horren berri eman beharko die, berehala, agintari eskudunei. Horiek, inguruabarren arabera egokia iruditzen bazaie, denbora-tarte bat emango diote, mugatik behera egiteko. Entitatearen arriskuak onartzeko politikak kontuan hartzen ditu muga eta irizpide horiek, eta eskakizun horiei dagozkien aurkako alderdiaren arrisku-mugak eta soberak kontrolatzeko prozedurak ezarri dira.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, MONDRAGON taldeko kooperatibekiko arriskua, arriskuen unitate ekonomiko gisa hartzen dena, bakarrik jo daiteke “esposizio handizat”, baliabide propioen % 10 gainditzen du eta.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Arriskuen kontzentrazioak eta horien kontabilitate-balioak hauek izan dira, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, arriskuari dagokion geografia-sektorea eta kontrako alderdien motak kontuan hartuta:

2017

	Guztira (liburuetako zenbatekoa) (a)	Espainia	Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	Amerika	Munduko gainerako lurraldeak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	2.444.475	1.840.584	587.951	13.051	2.889
Administrazio publikoak	4.893.365	4.402.081	491.284	-	-
– Administrazio zentrala	4.503.559	4.012.275	491.284	-	-
– Beste administrazio publiko batzuk	389.806	389.806	-	-	-
Beste finantza-erakunde batzuk eta enpresaburu indibidualak	322.407	229.781	52.605	20.208	19.813
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.758.889	2.729.281	26.069	2.256	1.283
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	110.769	110.769	-	-	-
– Herri-lanen eraikuntza	133.066	133.066	-	-	-
– Gainerako helburuak	2.515.054	2.485.446	26.069	2.256	1.283
Enpresa handiak	459.365	431.700	25.592	991	1.082
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.055.689	2.053.746	477	1.265	201
Gainerako etxeak	10.680.168	10.659.792	15.283	2.844	2.249
– Etxebizitzak	9.985.114	9.965.784	14.504	2.600	2.226
– Kontsumoa	374.951	374.613	288	28	22
– Beste helburu batzuk	320.103	319.395	491	216	1
GUZTIRA	21.099.304	19.861.519	1.173.192	38.359	26.234

2016

	Guztira (liburuetako zenbatekoa) (a)	Espainia	Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	Amerika	Munduko gainerako lurraldeak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	1.184.212	548.227	629.661	5.722	602
Administrazio publikoak	4.763.435	4.763.435	-	-	-
– Administrazio zentrala	4.256.057	4.256.057	-	-	-
– Beste administrazio publiko batzuk	507.378	507.378	-	-	-
Beste finantza-erakunde batzuk eta enpresaburu indibidualak	420.026	157.019	215.792	23.051	24.164
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.809.127	2.761.261	40.375	4.198	3.293
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	168.248	168.248	-	-	-
– Herri-lanen eraikuntza	146.408	146.408	-	-	-
– Gainerako helburuak	2.494.471	2.446.605	40.375	4.198	3.293
Enpresa handiak	420.355	379.128	35.960	2.201	3.065
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.074.116	2.067.477	4.415	1.997	228
Gainerako etxeak	10.756.318	10.737.294	14.786	2.557	1.681
– Etxebizitzak	10.185.915	10.167.723	14.138	2.396	1.658
– Kontsumoa	358.626	358.270	287	46	23
– Beste helburu batzuk	211.777	211.301	361	115	-
GUZTIRA	19.933.118	18.967.236	900.614	35.528	29.740

(a) Espozizioen definizioak bere baitan hartzen ditu maileguak eta aurrerakinak; zorra adierazten duten baloreak; ondare-tresnak; deribatuak (negoziatzeko eutsitakoak eta estaldurakoak); mendekoetan, baterako negozioetan eta elkartuetan egindako inbertsioak; eta emandako bermeak, balantzean edozein partidatan sartuta egon arren.

Jarduera eremu geografikoetan banatzeko, mailegu-hartzaileen, balore-jaulkitzeen eta deribatuen eta emandako bermeen kontrako alderdiak zer herrialdetan edo autonomia-erkidegotan dauden hartuko da kontuan.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2017

Espainiako jarduera	AUTONOMIA-ERKIDEGOAK				
	Guztira (liburutako zenbatekoa) (a)	EAE	Nafarroa	Madril	Gainerakoak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	1.840.584	1.785	-	1.764.923	73.876
Administrazio publikoak	4.402.081	212.481	4.433	161.863	4.023.304
– Administrazio zentrala	4.012.275	-	-	-	4.012.275
– Beste administrazio publiko batzuk	389.806	212.481	4.433	161.863	11.029
Beste finantza-erakunde batzuk eta enpresaburu indibidualak	229.781	143.514	674	45.871	39.722
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.729.281	1.717.217	267.857	204.116	540.091
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	110.769	79.966	6.627	786	23.390
– Herri-lanen eraikuntza	133.066	74.613	6.578	42.548	9.327
– Gainerako helburuak	2.485.446	1.562.638	254.652	160.782	507.374
Enpresa handiak	431.700	334.053	27.031	36.181	34.435
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.053.746	1.228.585	227.621	124.601	472.939
Gainerako etxeak	10.659.792	6.174.576	1.268.594	463.023	2.753.599
– Etxebizitzak	9.965.784	5.808.101	1.188.489	341.832	2.627.362
– Kontsumoa	374.613	234.788	43.183	10.729	85.913
– Beste helburu batzuk	319.395	131.687	36.922	110.462	40.324
GUZTIRA	19.861.519	8.249.573	1.541.558	2.639.796	7.430.592

2016

Espainiako jarduera	AUTONOMIA-ERKIDEGOAK				
	Guztira (liburutako zenbatekoa) (a)	EAE	Nafarroa	Madril	Gainerakoak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	548.227	732	-	520.179	27.316
Administrazio publikoak	4.763.435	227.130	5.285	269.868	4.261.152
– Administrazio zentrala	4.256.057	-	-	-	4.256.057
– Beste administrazio publiko batzuk	507.378	227.130	5.285	269.868	5.095
Beste finantza-erakunde batzuk eta enpresaburu indibidualak	157.019	97.959	679	55.162	3.219
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.761.261	1.711.269	264.888	197.295	587.809
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	168.248	120.413	8.989	1.386	37.460
– Herri-lanen eraikuntza	146.408	75.826	5.915	55.314	9.353
– Gainerako helburuak	2.446.605	1.515.030	249.984	140.595	540.996
Enpresa handiak	379.128	287.687	21.036	33.110	37.295
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.067.477	1.227.343	228.948	107.485	503.701
Gainerako etxeak	10.737.294	6.023.529	1.153.235	305.894	3.254.636
– Etxebizitzak	10.167.723	5.699.369	1.081.517	292.570	3.094.267
– Kontsumoa	358.270	208.664	34.722	8.025	106.859
– Beste helburu batzuk	211.301	115.496	36.996	5.299	53.510
GUZTIRA	18.967.236	8.060.619	1.424.087	1.348.398	8.134.132

(a) Esposizioen definizioak bere baitan hartzen ditu maileguak eta aurrerakinak; zorra adierazten duten baloreak; ondare-tresnak; deribatuak (negoziatzeko eutsitakoak eta estaldurakoak); mendekoetan, baterako negoziotan eta elkartuetan egindako inbertsioak; eta emandako bermeak, balantzean edozein partidatan sartuta egon arren.

Ondorengo oharretan, Entitatearen arrisku-kontzentrazioaren xehetasunak bildu dira, eragiketa motaren, jarduera- eta geografia-eremuaren, dibisaren, arrisku-kalitatearen eta abarren arabera.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

21. Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen banakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Eskudirua	72.513	78.876
Eskudirutako saldoak banku zentraletan	1.682.657	327.385
Ageriko beste gordailu batzuk	<u>67.106</u>	<u>20.569</u>
	<u>1.822.276</u>	<u>426.830</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	1.803.946	418.178
Dolarretan	13.406	5.821
Franko suitzarretan	73	60
Libera esterlinatan	1.369	1.509
Yen japoniarretan	2.185	45
Beste batzuk	<u>1.297</u>	<u>1.217</u>
	<u>1.822.276</u>	<u>426.830</u>

Hurrenez hurren, % 0,032koa eta % 0,28koa izan dira, banku zentralako eta ageriko beste gordailu batzuetako eskudirutako saldoek 2017ko eta 2016ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

Europako Banku Zentralaren 1745/2003 zenbakiko Erregelamenduen (EErenaren) arabera, Europar Batasuneko estatu kideetako kreditu-erakundeek araudi horretan zehaztutako pasibo konputagarrien % 1eko gutxieneko erreserba-koefizientea izan behar dute, hurrenez hurren, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n (6.2 oharra). 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, gutxieneko erreserben koefizientea bete behar du Espainiako Bankuko kontu korrontean eutsitako saldoaren zati batek. LABORAL Kutxak betetzen ditu indarrean dagoen araudiak koefiziente horretarako agintzen dituen gutxienekoak.

22. Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak eta -pasiboak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horiek duten banakapena:

	<u>Aktiboa</u>		<u>Pasiboa</u>	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Deribatuak	3.796	3.668	1.533	2.297
Ondare-tresnak	-	-	-	-
Zorra adierazten duten baloreak	<u>140.124</u>	<u>179.401</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>143.920</u>	<u>183.069</u>	<u>1.533</u>	<u>2.297</u>

2017ko ekitaldian zehar, negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak 39 milioi euro inguru murriztu dira, batez ere Estatuak jaulkitako zorra eta altxorraren letrak eta errenta finkoko beste balore batzuk saltzearen ondorioz. 2016ko ekitaldian zehar, negoziazio-zorria 75 milioi euro inguru murriztu zen, batez ere Estatuak eta Beste administrazio publiko batzuek jaulkitako zorra eta altxorraren letrak saltzearen ondorioz.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak eta -pasiboak” epigrafeetan dauden elementuen arrazoizko balioa eta erabilitako balorazio-teknikak 37. oharrean sartu dira.

“Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak eta -pasiboak” multzoan sailkatutako elementuen arrazoizko balioan izandako aldaketek eragina izan dute 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuetan (46. oharra). Hona hemen:

	Irabaziak		Galerak	
	2017	2016	2017	2016
Deribatuak	5.188	12.385	5.328	14.513
Ondare-tresnak	-	28.347	-	25.540
Zorra adierazten duten baloreak	57.032	74.170	56.451	73.048
	62.220	114.902	61.779	113.101

Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboaren eta -pasiboaren zorrotako elementuen arrazoizko balioan izandako aldaketek 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontuetan eragindakoa banakatu egin dugu, arrazoizko balioa zehazteko irizpidea erabiliz, eta honako hau da xehakapena:

	Irabaziak		Galerak	
	2017	2016	2017	2016
Arrazoizko balioa honela ateratzen zaien elementuak:				
Kotizazioak erreferentziatzen harturik (1. maila)	57.032	94.162	55.251	96.465
Honako haueetan oinarritutako teknika baten bidez:				
Merkatutik datozen datuetan (2. maila)	5.188	20.740	6.528	16.636
Merkatutik ez datozen datuetan (3. maila)	-	-	-	-
	62.220	114.902	61.779	113.101

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak” eta “Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak” epigrafeetako deribatuen saldoaren banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2017	2016	2017	2016
Dibisaren arabera:				
Eurotan	143.920	183.069	1.533	2.297
	143.920	183.069	1.533	2.297
Muga-egunaren arabera:				
Hilabetera artekoak	169	812	510	163
Hilabete 1 eta 3 bitartekoak	275	494	127	457
3 hilabete eta urtebete bitartekoak	1.085	845	166	713
1 eta 5 urte bitartekoak	41.351	51.168	566	439
5 urtetik gorakoa	101.040	129.750	164	525
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	-	-	-	-
	143.920	183.069	1.533	2.297

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

a) Kreditu-arriskua

Arriskuen kontzentrazioaren eta egun jakin batzuetan horiek zuten kontabilitate-balioaren berri emango dugu jarraian, arriskuari dagokion geografia-sektorea, kontrako alderdien motak eta tresna motak kontuan hartuta:

	2017		2016	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
Geografia-sektorearen arabera:				
Estatua	143.906	% 99,99	182.699	% 99,80
Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	14	% 0,01	370	% 0,20
Munduko gainerako lurraldeak	-	-	-	-
	143.920	% 100,00	183.069	% 100,00
Aurkako alderdien motaren arabera:				
Kreditu-erakundeak	2.058	% 1,43	1.931	% 1,05
Administrazio publiko egoiliarak	140.124	% 97,36	179.401	% 98,00
Beste sektore egoiliar batzuk	1.738	% 1,21	1.737	% 0,95
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	-	-	-	-
	143.920	% 100,00	183.069	% 100,00
Tresna motaren arabera:				
Kotizatutako obligazioak eta bonuak	140.124	% 97,36	179.401	% 98,00
Errenta finkoko beste balore batzuk	-	-	-	-
Antolatutako merkatuetan negoziatu ez diren deribatuak	3.796	% 2,64	3.668	% 2,00
Akzio kotizatuak	-	-	-	-
	143.920	% 100,00	183.069	% 100,00

Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak banakatuko ditugu ondoren, kalifikazio-agentzia nagusiek emandako kanpoko kreditu-kalifikazioen arabera:

	2017		2016	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
A ratinga eman zaien arriskuak	54	% 0,04	366	% 0,20
B ratinga eman zaien arriskuak	137.564	% 96,00	180.632	% 98,67
Esleitu gabeko zenbatekoak	6.302	% 3,96	2.071	% 1,13
	143.920	% 100,00	183.069	% 100,00

Zorra adierazten duten baloreak

Segidan, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako "Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeko saldoaren banakapena azalduko dugu:

	2017	2016
Espainiako zor publikoa	135.764	161.488
Kreditu Ofizialeko Institutua	-	-
Errenta finkoko beste balore batzuk	4.360	17.913
	140.124	179.401

Hurrenez hurren, % 0,988koa eta % 0,796koa izan dira "Zorra adierazten duten baloreek" 2017ko eta 2016ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Negoizatzeko eutsitako deribatuak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako “Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak” eta “Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak” epigrafeetako deribatuen saldoaren banakapena:

	2017		
	Balio nozionala	Arrazoizko balioa	
		Aktiboa	Pasiboa
Mugaeguneratu gabeko dibisen salerosketa			
Erosketak	29.678	23	784
Salmentak	45.540	1.517	20
Baloreen eta interes-tasen gaineko gerokoak			
Erositakoak	-	-	-
Saldutakoak	-	-	-
Baloreen gaineko aukerak			
Erositakoak	39.180	948	-
Saldutakoak	1.383.798	-	-
Dibisen gaineko aukerak			
Erositakoak	-	-	-
Saldutakoak	-	-	-
Interes-tasen gaineko aukerak			
Erositakoak	19.998	896	-
Saldutakoak	1.398	-	5
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
FRAk	-	-	-
Finantza-trukeak	23.526	207	136
Call Money Swapak (CMSak)	-	-	-
Eperako beste eragiketa batzuk	-	205	588
		3.796	1.533
	2016		
	Balio nozionala	Arrazoizko balioa	
		Aktiboa	Pasiboa
Mugaeguneratu gabeko dibisen salerosketa			
Erosketak	51.717	1.203	100
Salmentak	86.972	778	1.058
Baloreen eta interes-tasen gaineko gerokoak			
Erositakoak	-	-	-
Saldutakoak	21.391	-	-
Baloreen gaineko aukerak			
Erositakoak	26.380	501	-
Saldutakoak	1.456.583	-	175
Dibisen gaineko aukerak			
Erositakoak	-	-	-
Saldutakoak	-	-	-
Interes-tasen gaineko aukerak			
Erositakoak	3.045	4	-
Saldutakoak	3.045	-	4
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
FRAk	-	-	-
Finantza-trukeak	14.473	128	216
Call Money Swapak (CMSak)	-	-	-
Eperako beste eragiketa batzuk	-	1.054	744
		3.668	2.297

Negoiazio-deribatuen kontratuetako zenbateko nozionalean edo kontratukoan ez da Entitateak bere gain hartutako arriskua kuantifikatzen, posizio garbia tresna horiek konpentsatu edo konbinatzen lortzen delako.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Entitateak inbertsio-fondo eta borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakunde batzuei emandako bermeak (guztiak ere LABORAL Kutxa Taldeko sozietateek gestionatutakoak dira, ikusi I. eranskina), baloreen ganean jaulkitako aukera gisa erregistratzen dira. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, eragiketa horien balio nominala 1.384 eta 1.447 milioi eurokoa zen, hurrenez hurren. Bataren eta bestearen arrazoizko balioa 0 mila eurokoa zen.

2016ko eta 2017ko abenduaren 31n negoziatzeko eutsitako deribatuen balorazioan hutsala da kontrapartida-arriskuaren nahiz arrisku propioaren eragina.

Bezeroei erositako eta saldutako deribatuen balioak eta kontrapartidei erositako eta saldutako deribatuen balioak ez dute alde handirik (kasu batean eta bestean Entitatearentzat marjina sortu dutenak kontuan hartuta).

2016ko abenduaren 31n, 172 mila eurokoa zen Entitateak merkaturatutako gordailu egituratuetako deribatu inplizituen merkatu-balioa, eta "Negoiazteko eutsitako finantza-pasiboak" epigrafean zeuden erregistratuta. Gordailu horien balio nominala 9.243 mila eurokoa zen eta balantzeko pasiboko "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan – Gordailuak – Bezeroak – Beste batzuk" epigrafean jasota zeuden. 2017ko abenduaren 31n, Entitateak ez du bezeroei merkaturatutako gordailu hibridorik, 2016ko abenduaren 31n zeuden guztiak mugaeguneratu egin dira eta.

23. Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen banakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ondare-tresnak	179.364	279.784
Espainiako erakundeetako partaidetzak	41.919	73.684
Atzerriko erakundeetako partaidetzak	29.878	59.439
Inbertsio-fondoetako partaidetzak (*)	40.790	76.660
Kapital arriskuko erakundeekiko partaidetzak	63.340	66.564
Heziketako eta Sustapeneko Fondoari atxikitako baloreak	3.437	3.437
Zorra adierazten duten baloreak	4.384.079	4.275.298
Espainiako zor publikoa	3.678.067	3.888.527
Altxorraren Letrak	-	25.002
Estatuaren obligazioak eta bonuak	3.678.067	3.863.525
Kreditu-erakundeek jaulkitakoak	208.905	254.335
Egoiliarrak	382	76.505
Ez-egoiliarrak	208.523	177.830
Errenta finkoko beste balore batzuk	491.284	131.505
Beste egoiliar batzuek jaulkitakoak	-	-
Beste ez-egoiliar batzuek jaulkitakoak	491.284	131.505
Zalantzezko aktiboak	16.626	10.190
Aktiboak narriatzeagatik balio-zuzenketak	(10.803)	(9.259)
Mikro-estaldurako eragiketak	-	-
	<u>4.563.443</u>	<u>4.555.082</u>

(*) 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 4.865 eta 12.785 mila euro dira Caja Laboral Gestión SGIC SA sozietateak gestionatutako inbertsio-fondoak. Sozietate hori Entitatearen menpekoa da % 100ean (I. eranskina).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2017ko abenduaren 31n, "Ondare-tresnak" epigrafean 5.634 mila euroko kopurua (2016ko abenduaren 31n 5.892 mila eurokoa) agertzen da. Sozietateetako partaidetzei dagozkie kopuruok. Entitateak horiek egun jakin batean saltzeko konpromisoa du hartuta, eta salmenta-prezinoa ateratzeko, eskurapen-kostuari Euriborra erreferentziazat harturik ateratako errendimendua gehituko dio.

"Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafeko elementuen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko arrazoizko balioa eta erabilitako balorazio-teknikak 37. oharrean sartu dira.

34. oharrean, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafeko saldoa banakatu dugu. Saldo hori "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafeko elementuen arrazoizko balioan gertatu diren aldaketek eragin dute.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan, hurrenez hurren, 30.587 mila eurori eta 7.635 mila eurori eman zaie baja ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafetik, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroan sailkatutako finantza-tresnak saltzearen ondorioz, eta gero galdu-irabazien kontuan jaso dira; bi zenbatekooi kendu egin zaie zerga-eragina.

2017ko ekitaldian zehar, Italiako estatuak jaulkitako zorra erosi da, eta, ondorioz, 410 milioi inguru euroan handitu da halako tresnetarako esposizioa.

2016ko ekitaldian zehar, Estatuak eta gainerako administrazio publikoek jaulkitako zorra erosi zen, eta, ondorioz, 733 milioi inguru euroan handitu da halako tresnetarako esposizioa.

Hauxe da balantzeetako "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafeak 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n zuen banakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	4.527.344	4.506.181
AEBko dolarretan	32.637	42.340
Libera esterlinatan	2.909	5.478
Franko suitzarretan	553	1.083
Gainerakoak	-	-
	<u>4.563.443</u>	<u>4.555.082</u>
Muga-egunaren arabera:		
Hilabetera artekoak	92.006	178.974
Hilabete 1 eta 3 bitartekoak	-	47.808
3 hilabete eta urtebete bitartekoak	707.248	242.584
1 eta 5 urte bitartekoak	2.730.530	3.066.520
5 urtetik gorakoak	865.098	746.939
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	179.364	281.516
Aktiboak narriatzeagatik balio-zuzenketak	<u>(10.803)</u>	<u>(9.259)</u>
	<u>4.563.443</u>	<u>4.555.082</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, “Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” epigrafean 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	4.555.082	4.121.780
Gehikuntza/baja garbiak	(8.458)	429.480
Arrazoizko balioaren aldaketengatiko mugimenduak	18.991	6.571
Balioaren narriadura, emaitzetan kargatzekoa (54. oharra)	(2.172)	(2.749)
Beste batzuk	-	-
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>4.563.443</u>	<u>4.555.082</u>

Hurrenez hurren, % 1,211koa eta % 0,841ekoa izan dira “Zorra adierazten duten baloreek” 2017ko eta 2016ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

2017ko abenduaren 31n, “Zorra adierazten duten baloreak – Kreditu-erakunde ez-egoiliarrek jaulkitakoak” epigrafean 4 jaulkipen daude sartuta, eta 109 milioi euroko zenbatekoa osatzen dute guztira —2016ko abenduaren 31n, 5 jaulkipen ziren eta 169 milioi euroko zenbatekoa osatzen zuten—. 2018an mugaeguneratzen dira, eta goiko eta beheko topeak mugatu zaizkien interes-tasak hartzen dituzte erreferentziazat.

Kotizatu gabeko hainbat sozietateren kapitalean partaidetzak harpidetuta ditu Entitateak, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n. Horiek galdata ez diren eta egiteko dauden ordainketak dituzte, 397 mila eurokoak alegia.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, 225.000 mila euroko balio nominala duen arrazoizko balioko estaldura bat du Entitateak errenta finkoko hainbat jaulkipenen gainean, hain zuzen ere Saltzeko prest dauden finantza-aktiboen zorroan. Kreditu-erakundeekin interes-tasen gaineko OTC finantza-trukeak kontratatuz egin da estaldura. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 50.299 eta 60.707 mila eurokoa da horien arrazoizko balioa.

Era berean, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 1.219.382 eta 650.000 mila euroko balio nominaleko eskudiru-fluxuen estaldura bat du Entitateak errenta finkoko hainbat jaulkipenen gainean, hain zuzen ere Saltzeko prest dauden finantza-aktiboen zorroan. Kreditu-erakundeekin OTC finantza-trukeak (interes-tasa – Eurogunearen inflazioa) kontratatuz egin da estaldura. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 138.953 eta 58.696 mila eurokoa da horien arrazoizko balioa.

a) Kreditu-arriskua

Hona hemen “Zorra adierazten duten baloreak” epigrafeko geografia-sektoreagatiko arrisku-kontzentrazioak:

	<u>2017</u>		<u>2016</u>	
	<u>Zenbatekoa</u>	<u>%</u>	<u>Zenbatekoa</u>	<u>%</u>
Estatua	3.695.075	% 84,08	3.975.222	% 92,78
Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	699.807	% 15,92	300.023	% 7,00
Europako gainerako herrialdeak	-	-	-	-
Munduko gainerako lurraldeak	-	-	9.312	% 0,22
	<u>4.394.882</u>	<u>% 100,00</u>	<u>4.284.557</u>	<u>% 100,00</u>
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	<u>(10.803)</u>		<u>(9.259)</u>	
	<u>4.384.079</u>		<u>4.275.298</u>	

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Zorra adierazten duten baloreen banakapena honako hau da, kalifikazio-agentzia nagusiek emandako kanpoko azken kreditu-kalifikazioen arabera:

	2017		2016	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
A ratinga eman zaien arriskuak	99.158	% 2,26	58.624	% 1,37
B ratinga eman zaien arriskuak	4.279.080	% 97,60	4.074.926	% 95,31
C ratinga eman zaien arriskuak	-	-	-	-
Ratingik gabeko zalantzaszko aktiboak	5.841	% 0,14	1.213	% 0,28
Esleitu gabeko zenbatekoak	-	-	140.535	% 3,04
	4.384.079	% 100,00	4.275.298	% 100,00

Batez ere finantza-aktibo batzuen etorkizuneko fluxuak berreskuratzeko itzaropena, burtsa-merkatuen bilakaera, errenta finkoko jaulkipen batzuen likidezia eta diferentzialen kreditu-arriskuaren ondoriozko gorakada tarteko, Entitateak narriatutzat jo zituen “Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” zorroko zenbait zor-tresna.

Narriaduragatiko galerak

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontuetako “Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela baloratu ez diren finantza-aktiboaren balioa narriatzea edo balioaren narriadura itzultzea – Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” epigrafeko saldoaren banakapena emango dugu jarraian (54. oharra):

	2017	2016
Zorra adierazten duten baloreak	1.543	(1.807)
Ondare-tresnak	629	4.556
	2.172	2.749
Emaitzen kargurako zuzkidurak		
Banaka zehaztutakoak	2.835	5.024
Taldean zehaztutakoak	(265)	(2.248)
Emaitzetan ordaintzeko zuzkiduren berreskuratzea	(398)	(27)
	2.172	2.749

Ondoren, “Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” epigrafeko “Aktiboaren narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak” ataleko saldoak 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	2017	2016
Ekitaldi-hasierako saldoa	9.259	39.908
Emaitzetan kargatzeko/(ordaintzeko) zuzkidura/(berreskuratze) garbiak	1.543	(1.807)
Kobraezinetara intsuldatzea eratutako fondoaren kargura	-	(16.000)
Eratutako fondoaren aplikazioa	1	(12.842)
	10.803	9.259

2016ko ekitaldian zehar, 12.842 mila euroko narriaduragatiko balio-zuzenketak ezarri ziren, SAREB SAK kapital sozialean egindako murrizketaren eraginez.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

“Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” epigrafeko “Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak” ataleko saldoa, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa, banakatuko dugu, zehaztapen-irizpidearen arabera:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Zehazteko moduaren arabera:		
Banaka zehaztutakoa	10.785	8.976
Taldean zehaztutakoa	<u>18</u>	<u>283</u>
	<u>10.803</u>	<u>9.259</u>

24. Maileguak eta kobratzeko partidak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehikapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Maileguak eta aurrerakinak		
Kreditu-erakundeak	342.064	392.590
Bezeroak	<u>13.397.304</u>	<u>13.496.795</u>
	<u>13.739.368</u>	<u>13.889.385</u>

Hau da 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako “Maileguak eta kobratzeko partidak” epigrafearen banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	14.107.784	14.320.352
Dolarretan	13.798	14.249
Libera esterlinatan	111	47
Yen japoniarretan	58	1.920
Franko suitzarretan	53	67
Bestelakoetan	-	-
Balorazioagatiko doikuntzak	<u>(382.436)</u>	<u>(447.250)</u>
	<u>13.739.368</u>	<u>13.889.385</u>
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	414.297	267.428
Hilabetera artekoak	103.449	324.818
Hilabete 1 eta 3 bitartekoak	50.826	117.494
3 hilabete eta urtebete bitartekoak	188.538	430.887
1 eta 5 urte bitartekoak	1.346.408	1.198.077
5 urtetik gorakoak	11.441.142	11.786.528
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	577.144	211.403
Balorazioagatiko doikuntza	<u>(382.436)</u>	<u>(447.250)</u>
	<u>13.739.368</u>	<u>13.889.385</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Maileguak eta aurrerakinak esleitutako kanpoko nahiz barruko kreditu-sailkapenen arabera banakatzeari eta inbertsio horietako ez-ordaintzeen tasei dagokienez, kreditu-arriskuari buruzko oharrean azaldu denez, Entitateak bere rating- eta scoring-ereduak garatu ditu, bezeroak (rating) eta eragiketak (scoring) bakoitzaren arrisku-mailaren arabera bereizteko. Arriskuaren kudeaketa hobetzea eta barruko eredu horiek Basileako eskakizunen arabera kapital erregulataria kalkulatzeko baliozkotzea dira helburuak.

2017ko eta 2016ko ekitaldiak ixtean, partikularren hipoteka- eta kontsumo-eragiketatarako scoring-ereduei eta ETE-entzako rating-ereduei buruzko informazioa du Entitateak. Dena den, Entitatearen inbertsio-arriskuaren gaineko informazio osoa emateko asmoarekin, erabaki da maileguen eta kobratzeko partiden xehetasuna horiek 2017ko eta 2016ko abenduaren 31rako zuten kreditu-kalitatearen arabera sartzea.

	2017		
	Narriaduraren ondoriozko		
	Zenbateko gordina	balio-zuzenketak	Liburuetako zenbatekoa
Arrisku normala	13.440.450	81.476	13.358.974
<i>Horretatik: zaintza berezian</i>	299.965	55.930	244.035
Zalantzazko arriskua	686.117	305.723	380.394
GUZTIRA	14.126.567	387.199	13.739.368
	2016		
	Narriaduraren ondoriozko		
	Zenbateko gordina	balio-zuzenketak	Liburuetako zenbatekoa
Arrisku normala	13.545.314	79.624	13.465.690
<i>Horretatik: jarraipen berezikoa</i>	323.927	53.777	270.150
Zalantzazko arriskua	795.783	372.088	423.695
GUZTIRA	14.341.097	451.712	13.889.385

2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, esleitutako aktibotzat hartzeko baldintzak betetzen zizutela eta, "Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafetik "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafera eraman du partaidetzako hainbat sozietateri Entitatearen kreditu-hartzaileen aktibo higiezin jakin batzuk eskuratzeko emandako finantzaketa. Aktibo higiezin horiek hitzartutako baldintzak betetzeko zailtasunak zituzten eragiketa batzuen bermea ziren. Hurrenez hurren, 7.784 eta 14.285 mila eurokoa izan da birsailkapenaren zenbateko gordina. Horietatik, 18.705 eta 34.391 mila euro arrisku biziari dagozkio eta 10.921 eta 20.106 mila euro estaldura espezifikoa (31. oharra).

Ondoren, berankortasun-tasaren berri emango dugu. Hori kalkulatzeko, kontabilitatean zalantzazkotzat sailkatutako saldoen eta "Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" ataleko saldoaren arteko erlazioa hartu da kontuan, balorazioagatiko doikuntzak kontuan hartu gabe.

2017	2016	2015
% 4,98	% 5,71	% 7,21

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

a) Kreditu-erakundeak

Hauxe da balantzeko epigrafe honek tresnaren izaeraren arabera duen xehetasuna:

	2017	2016
Eperako kontuak	90.143	200.143
Aktiboen aldi baterako eskurapena	-	-
Bestelako kontuak	251.852	192.392
Balorazioagatiko doikuntzak		
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	-	-
Gainerakoak	69	55
	<u>342.064</u>	<u>392.590</u>

Hurrenez hurren, % 1,703koa eta % 1,84koa izan dira “Maileguak eta aurrerakinak - Kreditu-erakundeak” atalak 2017ko eta 2016ko ekitaldietan lortu duen urteko batez besteko interes-tasa.

b) Bezeroak

“Mailegua eta aurrerakinak” epigrafeko bezeroen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko saldoa banakatu dugu, hainbat irizpide erabiliz:

	2017	2016
Modalitatearen eta egoeraren arabera:		
Espainiako administrazio publikoak	329.137	323.203
Kreditu komertziala	329.288	296.319
Hipoteka-bermedun zordunak	10.539.618	10.785.779
Beste berme batzuk dituzten zordunak	43.212	46.024
Eperako beste zordun batzuk	1.456.910	1.339.551
Finantza-errentamenduak	194.535	186.194
Ageriko zordunak eta beste hainbat	117.890	117.480
Aktiboen aldi baterako eskurapena kontrapartidatun erakundeekin	-	-
Zalantzazko aktiboak	686.117	795.783
Beste finantza-aktibo batzuk	84.885	55.504
Balorazioagatiko doikuntzak	(384.288)	(449.042)
Sortutako interesak	10.106	10.745
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	(387.199)	(451.712)
Batzordeak	(7.195)	(8.075)
	<u>13.397.304</u>	<u>13.496.795</u>
Kreditu-hartzailearen jarduera-sektorearen arabera:		
Espainiako administrazio publikoak	336.488	330.924
Beste sektore egoiliar batzuk:	13.327.681	13.531.456
Nekazaritza, abeltzaintza, ehiza eta basozaintza, eta arrantza	61.907	60.791
Industriak	760.965	694.787
Eraikuntza	302.287	382.339
Zerbitzuak:	1.257.773	1.393.387
Merkataritza eta ostalaritza	679.415	637.678
Garraioak eta komunikazioak	195.321	192.315
Beste zerbitzu batzuk	383.037	563.394
Partikularrentzako kredituak	10.687.076	10.766.826
Etxebizitza	9.690.959	9.884.721
Kontsumoa eta beste batzuk	996.117	882.105
Sailkatu gabe	257.673	233.326
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	32.538	27.715
Beste finantza-aktibo batzuk	84.885	55.504
Aktiboen aldi baterako eskurapena kontrapartidatun erakundeekin	-	238
Balorazioagatiko doikuntzak	(384.288)	(449.042)
	<u>13.397.304</u>	<u>13.496.795</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

	2017	2016
Eremu geografikoaren arabera:		
- Bizkaia	3.719.995	3.715.289
- Gipuzkoa	3.248.303	3.395.677
- Araba	1.489.372	1.520.514
- Nafarroa	1.564.390	1.590.159
- Sare Berria	3.759.532	3.724.198
- Saikatu gabe	-	-
- Bestelakoetan	-	-
Balorazioagatiko doikuntzak	<u>(384.288)</u>	<u>(449.042)</u>
	13.397.304	13.496.795
Aplikaturako interes-tasaren arabera:		
Interes-tasa finkoa	1.530.046	1.256.537
Euriborra erreferentziatut duen interes-tasa aldakorra	11.686.724	12.120.480
CECA erreferentziatut duen interes-tasa aldakorra	-	-
IRMH erreferentziatut duen interes-tasa aldakorra	247.017	278.579
Beste batzuk	317.805	290.241
Balorazioagatiko doikuntzak	<u>(384.288)</u>	<u>(449.042)</u>
	13.397.304	13.496.795

Hauxe da 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako "Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeko bezeroen saldoaren banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	2017	2016
Dibisaren arabera:		
Eurotan	13.767.229	13.929.882
AEBko dolarretan	14.045	13.937
Libera esterlinatan	109	31
Yen japoniarretan	156	1.920
Franko suitzarretan	53	67
Bestelakoetan	-	-
Balorazioagatiko doikuntzak	<u>(384.288)</u>	<u>(449.042)</u>
	13.397.304	13.496.795
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	213.458	16.773
Hilabetera artekoak	103.449	324.818
Hilabete 1 eta 3 bitartekoak	50.826	117.494
3 hilabete eta urtebete bitartekoak	168.466	330.887
1 eta 5 urte bitartekoak	1.276.336	1.157.934
5 urtetik gorakoak	11.441.142	11.786.528
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	527.915	211.403
Balorazioagatiko doikuntzak	<u>(384.288)</u>	<u>(449.042)</u>
	13.397.304	13.496.795

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, Entitateak ez du mendeko mailegurik erregistratuta epigrafe horretan.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, aktibo ukigarrien gaineko finantza-errentamenduko kontratuak ditu Entitateak bezeroekin sinatuta, eta 13.m oharrean azaldutakoaren arabera kontabilizatu dira. Kontratu horien hondar-balioa bat dator errentamenduko azken kuotaren zenbatekoarekin, eta errentamenduaren helburu den ondasunak berak bermatzen du. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, honako hau da inbertsio biziaren eta hondar-balioen banakapena, finantzatutako objektuaren motaren arabera:

Printzipala	2017	2016
Ekipamendu-ondasunak	39.215	36.205
Informatika-ekipamenduak	905	1.035
Materiala eta garraiobideak	58.809	51.754
Automobilak	23.371	21.483
Beste ondasun batzuk	8.875	9.310
Ondasun higigarriak guztira	131.175	119.787
Ondasun higiezinak	43.588	52.566
GUZTIRA	174.763	172.353
Hondar-balioa	2017	2016
Ekipamendu-ondasunak	1.326	1.267
Informatika-ekipamenduak	38	37
Materiala eta garraiobideak	6.263	5.135
Automobilak	11.959	11.508
Beste ondasun batzuk	519	487
Ondasun higigarriak guztira	20.105	18.434
Ondasun higiezinak	5.502	5.935
GUZTIRA	25.607	24.369

Saldo horietatik, 5.835 mila euro 2017ko abenduaren 31n eta 10.528 mila euro 2016ko abenduaren 31n, narriatutako aktiboak dira, eta "Zalantzaszko aktiboak" atalean sartu dira.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n Entitateak eginda dituen titulizazioen eta aktiboaren beste transferentzia batzuen xehetasuna jaso dugu ondoren:

	2017	2016
Balantzean erabat baja emanda daudenak:	-	-
Hipoteka-partaidetzen bidez titulizatutako hipoteka-aktiboak	-	-
<i>Pro memoria: balantzean baja emanda daudenak</i>		
<i>2004ko urtarrilaren 1a baino lehen</i>	-	-
Balantzean oso-osorik eutsi zaienak:	608.118	667.899
Transmisio-ziurtagirien bidez titulizatutako hipoteka-aktiboak		
Hipotekarioa	608.118	667.899
Titulizatutako beste aktibo batzuk	-	-
	608.118	667.899

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Aurreko ekitaldietan, aktiboak titulizatzeko hainbat programa garatu zituen Entitateak, eta IM Caja Laboral 1 ATF, IM Caja Laboral 2 ATF eta IM Caja Laboral Empresas, ATF titulizazio-fondoetara 900.000, 600.000 eta 294.500 mila euroren hipoteka-maileguak transmititu zituen, hurrenez hurren. 2016ko ekitaldian, era berean, 2011ko ekitaldian jaulkitako IM Caja Laboral Empresas 1 ATF titulizazio-fondoa likidatu egin zen, aurretiaz, esanbidezko adostasuna eta onarpena erakutsi zutelarik bai Entitateak, bonu guztien edukitzailea zen aldetik, bai fondoan kontratua indarrean zuten aurkako alderdiak, Fondoaren erregistro-dokumentuan ezarritakoari jarraikiz. Aktiboen transferentzia horiek ez dituzte Espainiako Bankuaren 4/2004 Zirkularren 23. arauan ezarritako baldintzak betetzen, balantzetik transferitutako aktiboeki baja emateari dagokionez. Izan ere, aktiboen jabegoari lotutako arriskuak eta mozkinak atxiki eta kontrolatu egiten ditu Entitateak. Ondorioz, dagoeneko aipatu ditugun fondoetara transferitutako aktibo garbiei lotutako pasiboa erregistratu da (32. oharra).

2017ko abenduaren 31n, 608.118 mila euroko saldo bizia dute aktibo horiek (667.899 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n). Gainera, ezin esan gabe utzi, Caja Laboralak IM Caja Laboral 2 ATF eta IM Caja Laboral Empresas 1 ATF fondoan titulizazio-bonu guztiak izenpetu zituela —azken hori 2016an likidatu zen aurretiaz—.Horiek berme kolateral gisa erabiltzeko asmoa du Entitateak, Eurosistemako kreditu-eragiketetan, hain zuzen ere.

Bestalde, 2017ko abenduaren 31n, 27.021 mila euroko mendeko maileguak ditu emanda Entitateak, Aktiboak Titulizatzeko Fondo horietarako (27.979 mila eurokoak 2016ko abenduaren 31n).

c) Narriaduragatiko galerak

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontuetako "Arrazoizko balioarekin baloratu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea – Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafeko saldoaren banakapena emango dugu jarraian (54. oharra):

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Kredituak	15.985	(28.724)
Zuzkidurak	122.032	132.740
Aktibo kobraezinen berreskuratzeak	(6.523)	(3.814)
Gainerako berreskuratzeak	<u>(99.524)</u>	<u>(157.650)</u>
	15.985	(28.724)
Emaitzen karqurako zuzkidurak	<u>122.032</u>	<u>132.740</u>
Banaka zehaztutakoak	49.102	66.248
Taldean zehaztutakoak	72.930	66.492
Emaitzetan ordaintzeko zuzkiduren berreskuratzeak	(99.524)	(157.650)
Etenda dauden partida berreskuratuek	<u>(6.523)</u>	<u>(3.814)</u>
	15.985	(28.724)

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hauxe da “Maileguak eta kobratzeko partidak” epigrafeko “Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak” ataleko 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko xehetasuna:

	2017	2016
Estaldura-motaren arabera:		
Estaldura espezifiko	305.723	372.088
Estaldura generikoa	81.476	79.624
	387.199	451.712
Zehazteko moduaren arabera:		
Banaka zehaztutakoa	144.120	176.430
Taldean zehaztutakoa	243.079	275.282
	387.199	451.712
Aurkako alderdien arabera: Beste sektore egoiliar batzuk Beste sektore ez-egoiliar batzuk	386.917 282	451.563 149
	387.199	451.712

2017ko abenduaren 31n, estaldura generikoaren saldoa 55.930 mila eurokoa da, arrisku normalekotzat baina zaintza berezikiotzat sailkatutako 299.965 mila euroko eragiketen balio-zuzenketagatik (2016ko abenduaren 31n, 53.777 eta 323.927 mila eurokoak, hurrenez hurren).

Jarraian, “Maileguak eta kobratzeko partidak” epigrafeko “Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak” ataleko saldoak 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	Estaldura espezifiko	Estaldura generikoa	Guztira
2015eko ekitaldi-itxierako saldoa	526.611	87.959	614.570
Emaitzetan kargatzeko zuzkidura garbiak	132.740	-	132.740
Berreskurapenak	(88.048)	(69.602)	(157.650)
Kobraezinetara intsuldatzea eratutako fondoer kargura	(117.722)	-	(117.722)
Balio-zuzenketen arteko transferentzia	(61.267)	61.267	-
Beste batzuk	(20.226)	-	(20.226)
2016ko ekitaldi-itxierako saldoa	372.088	79.624	451.712
Emaitzetan kargatzeko zuzkidura garbiak	99.369	14.037	113.406
Berreskurapenak	(87.339)	(12.185)	(99.524)
Kobraezinetara intsuldatzea eratutako fondoer kargura	(67.474)	-	(67.474)
Balio-zuzenketen arteko transferentzia	-	-	-
Beste batzuk	(10.921)	-	(10.921)
2017ko ekitaldi-itxierako saldoa	305.723	81.476	387.199

Entitateak 8.626 mila euro erregistratu ditu, 2017ko abenduaren 31n, “kaudimengabezien amortizazioa” kontzeptupean (5.224 mila euro 2016ko abenduaren 31n). Galdu-irabazien kontuko “Arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela baloratu ez diren finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea – Maileguak eta kobratzeko partidak” epigrafeko saldoan daude jasota (54. oharra).

2017ko eta 2016ko ekitaldietan, higiezinaren sozietate instrumentalei emandako finantzaketaren estaldura espezifiko “Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak” epigrafeari sailkatzeko eragiketa (hurrenez

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

hurren, 10.921 eta 20.106 mila eurokoa) jasotzen du, batez ere, "Bestelakoak" atalak (31. oharra).

Galdu-irabazien kontuan aitortu ez diren narriatutako finantza-aktiboen finantza-sarrera metatuen zenbatekoak 76.696 mila eurokoa eta 97.659 mila eurokoa izan dira, hurrenez hurren, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n.

Hona hemen, narriatutako aktiboen liburutako zenbatekoa, narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak kendu gabe:

	2017	2016
Eremu geografikoaren arabera:		
- Bizkaia	176.685	212.852
- Gipuzkoa	164.009	168.398
- Araba	55.190	65.847
- Nafarroa	81.213	103.421
- Sare Berria	209.020	245.265
- Sailkatu gabe	-	-
	686.117	795.783
Aurkako alderdien arabera:		
Espainiako administrazio publikoak	7.144	7.372
Beste sektore egoiliar batzuk	678.772	788.215
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	201	196
	686.117	795.783
Tresna-motaren arabera:		
Kreditu komertziala	12.428	10.378
Maileguak eta kredituak	646.277	752.978
Finantza-errentamenduak	12.517	15.176
Gainerakoak	14.895	17.251
	686.117	795.783

Hona hemen narriatutakotzat sailkatu diren aktiboen zenbatekoen xehetasuna, antzintasunaren arabera:

	2017	2016
6 hilabetera artekoak	252.565	271.907
6 eta 9 hilabete bitartekoak	42.163	42.531
9 eta 12 hilabete bitartekoak	32.916	35.076
12 eta 15 hilabete bitartekoak	22.158	20.760
15 eta 18 hilabete bitartekoak	21.940	19.367
18 eta 21 hilabete bitartekoak	14.547	12.503
21 hilabetetik gorakoak	299.828	393.639
	686.117	795.783

Berreskuratzeko zailak direla erabaki delako Entitatearen balantzean baja eman zaien finantza-aktiboen saldoak, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koak, banakatuko ditugu ondoren:

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak	499.294	460.167
	<u>499.294</u>	<u>460.167</u>

Berreskuratzeko zailak direla erabaki delako aktibotik baja eman zaien narriatutako finantza-aktiboek honako mugimendu hau izan dute:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	460.167	377.051
Gehikuntzak:	75.591	133.722
Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketa	75.591	133.722
Berreskurapenak:	(6.523)	(3.814)
Printzipala eskudirutan kobratzeagatik	(6.523)	(3.814)
Behin betiko bajak:	(29.941)	(46.792)
Barkatzearen ondoriozkoak	(29.941)	(46.792)
Ekitaldi-amaierako saldoa	<u>499.294</u>	<u>460.167</u>

25. Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Obligazioak eta bonuak:	303.767	303.597
Espainiako administrazioaren zor publikoa	303.767	303.597
Kreditu-erakundeek jaulkitakoak	-	-
Egoiliarak	-	-
Beste sektore egoiliar batzuk	-	-
Aktiboak narriatzeagatik balio-zuzenketak	-	-
Mikro-estaldurako eragiketak	45.758	55.139
	<u>349.525</u>	<u>358.736</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" epigrafearen banakapena, dibisak, muga-egunak eta ratinga kontuan hartuta:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	349.525	358.736
	<u>349.525</u>	<u>358.736</u>
Muga-egunaren arabera:		
1 eta 5 urte bitartekoak	-	-
5 eta 10 urte bitartekoak	303.767	303.597
10 eta 15 urte bitartekoak	-	-
Balorazioagatiko doikuntzak	45.758	55.139
	<u>349.525</u>	<u>358.736</u>
Ratingen arabera:		
A ratingarekin sailkatutako arriskuak	-	-
B ratingarekin sailkatutako arriskuak	349.525	358.736
	<u>349.525</u>	<u>358.736</u>

Ondoren, "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" epigrafean 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	358.736	1.057.032
Erosketen ondoriozko gehikuntzak	-	-
Amortizazioagatiko bajak	-	(713.013)
Mikro-estaldurengatiko doikuntzak	(9.381)	3.610
Kobratutako interesak	(13.700)	(13.700)
Interesen periodokatzeak	13.870	24.807
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>349.525</u>	<u>358.736</u>

2017ko eta 2016ko ekitaldietan, % 2,023koa eta % 2,785ekoa zen "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioa" epigrafearen urteko batez besteko interes-tasa nominala.

Aurreko tauletan erakutsi dugun liburuetako zenbatekoak horietan sartutako finantza-tresnekin zerikusia duen kreditu-arriskuarekiko esposizioaren gorengo maila erakusten du.

"Muga-egunera arte eutsitako inbertsioa" epigrafeko elementuen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko arrazoizko balioa eta erabilitako balorazio-teknikak 37. oharrean sartu dira.

2016ko ekitaldian zehar, 691 milioi euroko nominala zuten jaulkipenak amortizatu ziren muga-eguneari; horietatik, 609 milioi euro Kreditu Ofizialeko Institutuak (KOIk) jaulkitako bonuen amortizazioari zegozkion.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, 200.000 mila euroko zenbateko nominala duen arrazoizko balioko estaldura bat du Entitateak, Epemugako inbertsio-zorroan sartutako Estatuaren Obligazioetan. Kreditu-erakunde ez-egoiliarrekin interes-tasen gaineko OTC finantza-trukeak kontratatuz egin da estaldura. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hurrenez hurren, 45.758 eta 55.139 mila eurokoa da horien arrazoizko balioa.

26. Deribatuak – Aktiboko eta pasiboko estaldura-kontabilitatea

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horiek duten banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2017	2016	2017	2016
∕ikro-estaldurak:	143.642	186.213	238.838	178.447
Arrazoizko balioreen estaldurak	143.642	186.213	99.885	119.751
Eskudiru-fluxuen estaldurak	-	-	138.953	58.696
	143.642	186.213	238.838	178.447

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako “Deribatuak – Aktiboko eta pasiboko estaldura-kontabilitatea” epigrafeen banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2017	2016	2017	2016
Dibisaren arabera:				
Eurotan	143.642	186.213	238.838	178.447
	143.642	186.213	238.838	178.447
Muga-egunaren arabera:				
Hilabetera artekoak	-	-	-	-
Hilabete 1 eta 3 bitartekoak	-	-	-	-
3 hilabete eta urtebete bitartekoak	-	20	-	20
1 eta 5 urte bitartekoak	141.205	185.940	102.624	27.126
5 urtetik gorakoak	2.437	253	136.214	151.301
	143.642	186.213	238.838	178.447

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako “Deribatuak – Aktiboko eta pasiboko estaldura-kontabilitatea” epigrafeko saldoaren xehakapena:

	2017		
	Balio nozionala	Aktiboa	Pasiboa
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	2.783.600	143.642	238.838
Akzioen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	-	-	-
		143.642	238.838
	2016		
	Balio nozionala	Aktiboa	Pasiboa
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	3.074.971	186.213	178.447
Akzioen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	-	-	-
		186.213	178.447

“Deribatuak – Aktiboko eta pasiboko estaldura-kontabilitatea” ataleko kontratuetako zenbateko nozionalen edo kontratukoan ez da Entitateak bere gain hartutako arriskua kuantifikatzen, posizio garbia tresna horiek konpentsatu edo konbinatzeetik lortzen delako.

Segidan, Entitateak 2017ko abenduaren 31n dituen estaldura nagusien ezaugarriak eta 2016ko abenduarekiko aldakuntzak deskribatuko ditugu:

Arrazoizko balioaren estaldurak:

- Arrazoizko balioa aldatzeko arriskurako mikroestaldurak, banaka jasota eta “Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak” eta “Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak” zorroetan sailkatuta dauden zor publikoko tresna batzuen arriskutik kanpoko interes-tasan aldakuntzak egon direlako. Estaldura horien bidez, interes-tasa finkoko esposizioa interes-tasa aldakorreko esposizio bihurtzen da.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, zor-tresna horiek (estalitako partidek) 425.000 mila euroko balio nominala zuten, data batean nahiz bestean (23. eta 25. oharrek).

- Arrazoizko balioa aldatzeko arriskurako mikroestaldurak, banaka jasota eta “Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan” atalean sailkatuta dauden finantzaketa-tresna batzuen (hipoteka-zedulen) arriskutik kanpoko interes-tasan aldakuntzak egon direlako. Estaldura horien bidez, interes-tasa finkoko esposizioa interes-tasa aldakorreko esposizio bihurtzen da.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, amortizatutako kostuko finantza-pasibo horiek (estalitako partaidek) 1.125.000 mila euroko balio nominala zuten, data batean nahiz bestean (32. oharra). Ekitaldian ez da estaldura berririk eratu banaka hartuta eta “Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan” atalean sailkatuta dauden finantzaketa-tresnen gainean.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Eskudiru-fluxuen estaldurak

- Inflazioagatik eskudiru-fluxuak aldatzeko arriskurako mikroestaldurak, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroko bonu jakin batzuen gainean. Bonu horien kupoia Euroguneko inflazioari lotuta dago. Finantza-trukeak erabiltzen dira kanbio-tasa hori estaltzeko. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n 1.219.382 eta 650.000 mila euroko zenbateko nozionala zuten, hurrenez hurren. Ekitaldian, 569.382 mila euroko zenbateko nozionalako mikroestaldurak eratu dira, guztira, oraingo eta etorkizuneko inflazioaren gainean.

2016ko eta 2017ko abenduaren 31n negoziatzeko eutsitako deribatuen balorazioan kontrapartida-arriskua nahiz arrisku propioa aintzat hartuz gero, eragina hutsala da.

Finantza-tresna batzuen balio nozionalak oinarria eskaintzen du, balantzean erregistratutako tresnekin alderatzeko, baina ez du, ezinbestez, etorkizuneko kutxako fluxuen zenbatekoen edo tresnen egungo arrazoizko balioaren berri ematen, eta, beraz, ez du erakusten Entitatea zenbateraino dagoen kreditu-arriskuaren edo prezio-arriskuaren menpe. Tresna deribatuak aldekoak (aktiboak) edo kontrakoak (pasiboak) izan daitezke, merkatuko interes-tasen edo horiei dagozkien truke-tasen gorabeheren ondorioz.

Gorabehera handiak izan ditzakete, bai eskura dauden finantza-tresna deribatuen kontratu- edo nozio-agregatuek, bai tresnak aldeko edo kontrako izateko neurriek, eta, beraz, bai aktibo eta pasibo finantzario deribatuen arrazoizko balio agregatuek.

27. Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Taldeko erakundeak (mendekoak):		
Balio gordina	159.664	132.588
Kotizatu gabeak	225.109	170.075
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	(65.445)	(37.487)
Erakunde taldeaniztunak:		
Balio gordina	-	-
Kotizatu gabeak	-	-
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	-	-
Erakunde elkartuak:		
Balio gordina	30	30
Kotizatu gabeak	30	30
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	-	-
	<u>159.694</u>	<u>132.618</u>

Atal hau osatzen duten sozietateen xehetasuna, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa, memoria honen I. eranskinean dago jasota. Bertan, partaidetzaren ehunekoei buruzko argibideak eta beste datu interesgarri batzuk jaso dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jarraian, "Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak" epigrafeko saldoak 2017ko eta 2016ko ekitaldian izandako mugimenduaren berri emango dugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Taldeko erakundeak (mendekoak):		
Ekitaldi-hasierako saldoa	132.588	114.746
Eskurapenak/ekarpenak	15.886	-
Salgai dauden aktibo ez-korronteen intsuldaketak (31. oharra)	48.325	51.269
Erakunde taldeaniztunen intsuldaketa	-	-
Salmentak	-	-
Bajak	(9.177)	(25)
Beste batzuk	-	-
Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	(27.958)	(33.402)
Zuzkidurak (55. oharra)	2.741	-
Galdu-irabazietan islatzen ez diren fondoerabilera	-	25
Salgai dauden efektibo ez-korronteetatik/etara intsuldaketak (31. oharra)	(30.699)	(33.427)
Beste batzuk	-	-
Ekitaldi-amaierako saldoa	<u>159.664</u>	<u>132.588</u>
Erakunde taldeaniztunak:		
Ekitaldi-hasierako saldoa	-	-
Eskurapenak/ekarpenak	-	-
Salmentak	-	-
Bajak	-	-
Taldeko erakundeetarako intsuldaketak	-	-
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	-	-
Zuzkidurak (54. oharra)	-	-
Galdu-irabazietan islatzen ez diren fondoerabilera	-	-
Beste batzuk	-	-
Ekitaldi-amaierako saldoa	<u>-</u>	<u>-</u>
Erakunde elkartuak:		
Ekitaldi-hasierako saldoa	30	133
Eskurapenak	-	-
Salmentak	-	-
Bajak	-	(103)
Taldeko erakundeetarako intsuldaketak	-	-
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	-	-
Zuzkidurak	-	-
Galdu-irabazietan islatzen ez diren fondoerabilera	-	-
Ekitaldi-amaierako saldoa	<u>30</u>	<u>30</u>

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, erakunde elkartu gisa sailkatu ez diren hainbat sozietateetako kapitalean % 20tik gorako partaidetzak ditu Entitateak. Izan ere, Entitatearen iritziz, sozietate horietan ez du nahikoa eragin, MONDRAGÓN Inversiones SPE S. Coop. sozietateak prezio finkoan erosteko konpromiso irmoa hartua duelako. 2017ko abenduaren 31n, 5.634 mila euroko kontabilitate-balioa zuten partaidetza horiek (5.892 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n) (23. oharra).

2013ko ekitaldian, eta LABORAL Kutxa Taldearen higiezinaren area berregituratu eta berrantolatzeke asmoz, ISGA Inmuebles SA sozietatea sortu zuen Entitateak. Sozietate horrek bat-egite bidez xurgatu ditu Taldeko higiezinaren sozietateak, berregituratze- eta berrantolatze-prozesuak hasi zenetik.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Taldearen higiezinaren area berregituratzeko eta berrantolatzeko prozesuaren esparruan, eta 2013-2015 aldian ISGA Inmuebles SA sozietateak higiezinaren 25 sozietate xurgatu zituen bat egiteko prozesuei jarraipena emanez, 2016ko ekitaldian ISGA Inmuebles SAK Piensos del Norte SA xurgatu zuen. Horren ondorioz, LABORAL Kutxak partaidetza zuzena galdu zuen eta partaidetza horren kostua ISGA Inmuebles SARI eskualdatu zion, 102 mila euroko zenbatekoan. Aldi berean, ISGA Inmuebles SAK LABORAL Kutxak Copesa Montecerrao SL sozietatean zuen partaidetza erosi zuen, salmenta-prezio sinbolikoan erosi ere. Ondorioz, LABORAL Kutxak baja eman zion sozietate horretan zuen 25 mila euroko zuzeneko partaidetzari (narriatuta zegoen erabat).

2017ko ekainaren 15ean, Bizkaiko Merkataritza Erregistroan jendaurrean jarri da Credilka SA sozietatea desegin eta likidatzeko Eskritura Publikoa. Horren ondorioz, baja eman zaio Entitateak sozietate horretan zuen % 100eko partaidetzari —1.620 mila euroko balioa zuen—.

2017ko ekitaldian, Entitateak ISGA Inmuebles SA Taldeko sozietateari egindako 8.329 mila euroko bazkideen ekarpen garbiak jaso dira.

Beste alde batetik, 2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, hurrenez hurren 17.626 eta 17.842 mila euroko zenbateko garbia "Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak" epigrafera intsuldatu du Entitateak (31. oharra), ISGA Inmuebles SAK sustatu eta garatuko dituen esleitutako aktiboengatik.

Entitateak partaidetzak ditu harpidetuta Taldeko erakundeetan. Horiek galdatu ez diren eta egiteko dauden ordainketak dituzte 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, 8.565 mila eurokoak bi datatan.

28. Aktibo ukigarriak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<u>Ibilgetu materiala</u>	264.970	286.105
Erabilera propiokoa:	251.542	274.374
Tresna informatikoak eta instalazioak	5.847	7.464
Altzariak, ibilgailuak eta gainerako instalazioak	32.896	29.850
Eraikinak	250.913	277.037
Uneko obrak	1.244	1.244
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	(39.358)	(41.221)
Errentamendu operatiboan utzitakoak	12.699	10.971
Gizarte-ekintzari lotua	729	760
Altzariak eta instalazioak	3	3
Higiezinak	726	757
<u>Ondasun higiezinak inbertsioak</u>	39.971	43.444
Eraikinak	47.897	52.085
Landa-finkak, lursailak eta orubeak	1.349	1.349
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	(9.275)	(9.990)
	<u>304.941</u>	<u>329.549</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jarraian, "Aktibo ukigarriak" epigrafeko saldoak 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduaren berri emango dugu:

	<u>Erabilera propiokoa</u>	<u>Errentamendu operatiboan utzitakoak</u>	<u>Gizarte- ekintzari lotua</u>	<u>Ondasun higiezinak inbertsioak</u>	<u>Guztira</u>
Gordina					
Saldoa 2016ko urtarrilaren 1ean	556.662	18.171	2.135	72.249	649.217
Gehikuntzak	13.225	6.539	-	-	19.764
Ateratzeak	(11.638)	(5.102)	-	(9.182)	(25.922)
Intsuldaketak	(2.195)	-	-	2.195	-
Salgai dauden aktibo ez- korranteetatik/etara intsuldatzea	(17.418)	-	-	1.797	(15.621)
Saldoa 2016ko abenduaren 31n	<u>538.636</u>	<u>19.608</u>	<u>2.135</u>	<u>67.059</u>	<u>627.438</u>
Gehikuntzak	12.765	11.586	-	-	24.351
Ateratzeak	(50.029)	(10.851)	-	(4.282)	(65.162)
Intsuldaketak	673	-	-	(673)	-
Salgai dauden aktibo ez- korranteetatik/etara intsuldatzea	(16)	-	-	226	210
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	<u>502.029</u>	<u>20.343</u>	<u>2.135</u>	<u>62.330</u>	<u>586.837</u>
Metatutako amortizazioa					
Saldoa 2016ko urtarrilaren 1ean	222.780	7.745	1.344	13.775	245.644
Zuzkidurak	14.233	3.956	31	761	18.981
Ateratzeak	(9.253)	(3.064)	-	(1.788)	(14.105)
Intsuldaketak	(388)	-	-	388	-
Salgai dauden aktibo ez- korranteetatik/etara intsuldatzea	(4.331)	-	-	489	(3.842)
Beste batzuk	-	-	-	-	-
Saldoa 2016ko abenduaren 31n	<u>223.041</u>	<u>8.637</u>	<u>1.375</u>	<u>13.625</u>	<u>246.678</u>
Zuzkidurak	12.104	4.633	31	678	17.446
Ateratzeak	(23.750)	(5.626)	-	(1.435)	(30.811)
Intsuldaketak	(250)	-	-	250	-
Salgai dauden aktibo ez- korranteetatik/etara intsuldatzea	(16)	-	-	(34)	(50)
Beste batzuk	-	-	-	-	-
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	<u>211.129</u>	<u>7.644</u>	<u>1.406</u>	<u>13.084</u>	<u>233.263</u>
Aktiboak narriatzeaqatiko balio-zuzenketak					
Saldoa 2016ko urtarrilaren 1ean	(40.612)	-	-	(10.200)	(50.812)
Zuzkidurak	(505)	-	-	(2.231)	(2.736)
Ateratzeak	-	-	-	2.337	2.337
Zuzkidurak	(104)	-	-	104	-
Saldoa 2016ko abenduaren 31n	<u>(41.221)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(9.990)</u>	<u>(51.211)</u>
Zuzkidurak	(2.847)	-	-	-	(2.847)
Ateratzeak	4.710	-	-	715	5.425
Zuzkidurak	-	-	-	-	-
Saldo al 31 de diciembre de 2017	<u>(39.358)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(9.275)</u>	<u>(48.633)</u>
Garbia					
Saldoa 2016ko abenduaren 31n	<u>274.374</u>	<u>10.971</u>	<u>760</u>	<u>43.444</u>	<u>329.549</u>
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	<u>251.542</u>	<u>12.699</u>	<u>729</u>	<u>39.971</u>	<u>304.941</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, baja eman zaie hurrenez hurren 50.029 eta 11.638 mila euroko balio gordina duten erabilera propioko ibilgetu materialeko elementuei. 21.569 eta 2.385 mila euroko balio garbia zuten, hurrenez hurren. 2017ko abenduaren 31n, erabilera propioko higiezinaren bajak bat datoz, batez ere, 21.507 mila euroko kontabilitate-balio garbiko 9 higiezinaren salmentarekin.

2017ko ekitaldian zehar, baja eman zaie 4.282 mila euroko balio gordina duten ondasun higiezinetakoko inbertsio-elementuei (2016an 9.182 mila euro izan ziren); batez ere garajeak eta higiezinak saltzeari dagozkie. 2017ko eta 2016ko ekitaldietan, 5.465 eta 442 mila euroko irabaziak (galerak) lortu dira aktibo ukigarriak saltzearen ondorioz (57. oharra).

2017ko ekitaldian, 923 mila euroko kontabilitate-balio garbiko intsuldaketak egin dira "Ondasun higiezinetakoko inbertsioak" epigrafetik "Erabilera propioko ibilgetua" epigrafera, hirugarrenei alokatzeari utzi zaizkien 2 bulegoengatik. Bestalde, 260 mila euroko kontabilitate-balioko intsuldaketa egin da "Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak" epigrafetik "Ondasun higiezinetakoko inbertsioak" epigrafera (2016an, 3.011 mila eurokoa "Erabilera propioko ibilgetua" eta Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak" epigrafeetatik "Ondasun higiezinetakoko inbertsioak" epigrafera, ekitaldi horretan hirugarrenei alokatzen hasi zitzaizkien 5 bulegoengatik).

2017ko ekitaldian zehar, 0 mila euroko zenbateko garbiko intsuldaketak egin dira "Erabilera propioko ibilgetua" epigrafetik "Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak" epigrafera (13.087 mila eurokoak 2016an), batez ere 35 bulego ixteagatik.

Balantzeetako "Erabilera propioko ibilgetu materiala" epigrafeko saldoa, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa, banakatuko dugu orain:

	<u>Gordina</u>	<u>Metatutako amortizazioa</u>	<u>Narriaduraren ondoriozko zuzenketak</u>	<u>Garbia</u>
2017ko abenduaren 31n				
Tresna informatikoak eta instalazioak	43.206	(37.359)	-	5.847
Altzariak, ibilgailuak eta gainerako instalazioak	156.127	(123.231)	-	32.896
Eraikinak	301.452	(50.539)	(39.358)	211.555
Uneko obrak	1.244	-	-	1.244
Beste batzuk	-	-	-	-
	<u>502.029</u>	<u>(211.129)</u>	<u>(39.358)</u>	<u>251.542</u>
2016ko abenduaren 31n				
Tresna informatikoak eta instalazioak	55.064	(47.601)	-	7.463
Altzariak, ibilgailuak eta gainerako instalazioak	153.768	(123.917)	-	29.851
Eraikinak	328.560	(51.523)	(41.221)	235.816
Uneko obrak	1.244	-	-	1.244
Beste batzuk	-	-	-	-
	<u>538.636</u>	<u>(223.041)</u>	<u>(41.221)</u>	<u>274.374</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

“Erabilera propioko ibilgetu materiala”-ren arrazoizko balioa txostenaren 37. oharrean agertzen da.

“Erabilera propioko ibilgetu materiala” atalaren 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko saldo garbian ez da sartzen erabiltzen ez den aktibo materialaren zenbatekorik.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n erabiltzen diren eta erabat amortizatuta dauden “Erabilera propioko ibilgetu materiala” ataleko elementuen balio gordina 144.728 mila eurokoa eta 146.296 mila eurokoa dira, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, Entitateak ez du aktibo materialik, ez erabilera propiokorik ez eraikitze-bidean dagoenik, titulartasuna mugatuta duenik edo zorrak betetzeko bermetzat eman denik. Data horietan, halaber, ez du aktibo materialak erosteko konpromisorik hirugarrenekin.

Balantzeetako “Ondasun higiezinak inbertsioak” epigrafeko saldoa, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa, banakatuko dugu jarraian:

	<u>Gordina</u>	<u>Metatutako amortizazioa</u>	<u>Narriaduraren ondoriozko zuzenketak</u>	<u>Garbia</u>
2017ko abenduaren 31n				
Eraikinak	60.981	(13.084)	(9.275)	38.622
Landa-finkak, lursailak eta orubeak	<u>1.349</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.349</u>
	62.330	(13.084)	(9.275)	39.971
2016ko abenduaren 31n				
Eraikinak	65.710	(13.625)	(9.990)	42.095
Landa-finkak, lursailak eta orubeak	<u>1.349</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.349</u>
	67.059	(13.625)	(9.990)	43.444

“Ondasun higiezinak inbertsioak” epigrafeko arrazoizko balioa txostenaren 37. oharrean agertzen da.

2017ko eta 2016ko ekitaldietan Entitatearen Ondasun higiezinak inbertsioetatik lortutako errenten ustiapen-sarrera garbiak 2.432 mila eurokoak eta 2.626 mila eurokoak izan dira, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren (49. oharra).

Merkataritzarako lokalak edo antzekoak errentan hartzeko kontratuek, ostera, badute muga-eguna, eta kasuaren arabera zehazten da.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Balantze bateratuetako “Errentamendu operatiboan utzitako aktiboak” epigrafeko saldoa, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31koa, banakatu dugu hemen:

	<u>Gordina</u>	<u>Metatutako amortizazioa</u>	<u>Garbia</u>
2017ko abenduaren 31n			
Makineria	4.667	(2.109)	2.558
Altzariak eta lanabesak	322	(129)	193
Eraikinak	-	-	-
Informatika-ekipamenduak	12.358	(4.910)	7.448
Mediku-ekipamenduak	339	(85)	254
Garraio-elementuak	2.000	(105)	1.895
Beste batzuk	657	(306)	351
	<u>20.343</u>	<u>(7.644)</u>	<u>12.699</u>
2016ko abenduaren 31n			
Makineria	4.572	(2.080)	2.492
Altzariak eta lanabesak	328	(59)	269
Eraikinak	-	-	-
Informatika-ekipamenduak	9.052	(3.991)	5.061
Mediku-ekipamenduak	234	(18)	216
Garraio-elementuak	4.759	(2.299)	2.460
Beste batzuk	663	(190)	473
	<u>19.608</u>	<u>(8.637)</u>	<u>10.971</u>

2017ko eta 2016ko ekitaldietan Entitateak errentamendu operatiboan utzitako aktiboen errentetatik lortutako sarrerak 5.568 mila eurokoak eta 4.943 mila eurokoak izan ziren, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren. 2017ko eta 2016ko ekitaldietan, Entitateak Errentamendu operatiboan utzitako aktiboen ustiapen-gastuak 380 mila eurokoak eta 458 mila eurokoak izan ziren, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren (49. oharra).

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, Entitateak konpromiso hau du hartuta aktibo ukigarrien inguruan:

- Ondasun higiezin batzuen errentaria da Entitatea; 2017ko eta 2016ko ekitaldietan, 5.272 mila euro eta 5.381 mila euro ordaindu ditu, hurrenez hurren, horien alokairuagatik (51.b oharra). 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, 15 urteko batez besteko hondar-bizitza dute errentamendu-kontratu horiek.
- Segidan, hurrengo epealdietan egin beharreko etorkizuneko gutxieneko ordainketa guztien egungo balioa aurkeztuko dugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Urte 1era artekoak	4.283	4.427
1 eta 5 urte bitartekoak	13.364	13.843
5 urtetik gorakoak	11.753	13.148
	<u>29.400</u>	<u>31.418</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- Era berean, azpierrentamendutik etorkizunean jasotzea espero duen gutxieneko zenbatekoa hutsa da, bai 2017ko abenduaren 31n, bai 2016ko abenduaren 31n. 2017ko eta 2016ko ekitaldietan alokairuengatik egindako gastu guztiak errentamenduagatiko ordainketak dira, ez baita inolako zenbatekorik ordaindu kuota kontingenteengatik eta azpierrentamenduko kuotengatik. Era berean, Entitateak ez du aurreikusten aurretiazko hutsaltzeagatiko zigor nabarmenik, Entitateak balibideak galtzea eragingo lukeenik.

29. Zergen ondoriozko aktiboak eta pasiboak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horiek duten banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2017	2016	2017	2016
Zerga korronteak:	2.762	5.738	295	-
Sozietateen gaineko zerga	-	1.113	-	-
BEZa	1.784	1.863	-	-
Ogasun publikoa zordun atxikipenengatik	978	2.762	-	-
Beste batzuk	-	-	295	-
Geroratutako zergak:	275.402	284.117	93.450	101.016
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboen balorazioagatiko doikuntzak	25.849	23.791	59.304	63.928
Higiezinak errealizatzea	-	-	29.116	32.058
Irekitze-komisioak	-	141	-	-
Kreditu fiskalak	197.760	205.515	-	-
Ibilgetua berriro inbertitzea	-	-	-	-
Pentsioetarako eta antzeko betebeharrarako fondoak	11.621	10.032	-	-
Kaudimengabeziarako eta bestelako horniduretarako fondoak	35.871	41.189	-	-
Ibilgetuaren amortizazioa	-	-	-	-
Partaidetzen narriadura	-	-	-	-
Finantza-pasibo propioen eta hipoteka-zedulen errealizazioa	-	-	5.030	5.030
Gordailuen Berme Funtsa	-	-	-	-
Beste kontzeptu batzuk	4.301	3.449	-	-
	278.164	289.855	93.745	101.016

Entitateari aplikatzekoa den sozietateen gaineko zergaren inguruan indarrean dagoen araudi fiskalaren ondorioz, 2017ko eta 2016ko ekitaldietan aldeak sortu dira irizpide kontableen eta fiskalen artean. Alde horiek "Geroratutako zergen ondoriozko aktiboak eta pasiboak" atalean erregistratu dira, jarduera etengabeen irabazien gaineko zerga kalkulatu eta erregistratzean.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, "Geroratutako zergen ondoriozko aktiboak" eta "Geroratutako zergen ondoriozko pasiboak" epigrafeetako saldoek 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak azalduko ditugu:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2017	2016	2017	2016
Ekitaldi-hasierako saldoa	284.117	299.686	101.016	108.430
Gehikuntzak / (gutxitzeak)				
Kaudimengabeziatarako eta bestelako horniduretarako fondorako zuzkidura	(5.318)	(1.316)	-	-
Ibilgetua berriro inbertitzea	-	-	-	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboen balorazioagatik doikuntzak	2.058	871	(4.625)	(257)
Higiezinen errealizazioa	-	-	(2.941)	(7.157)
Irekitze-komisioak	(141)	(73)	-	-
Kreditu fiskalak	(7.755)	(17.972)	-	-
Pentsioetarako eta antzeko betebeharrerarako fondoak	1.589	2.786	-	-
Gordailuen Berme Funtsa	-	-	-	-
Beste batzuk	852	135	-	-
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>275.402</u>	<u>284.117</u>	<u>93.450</u>	<u>101.016</u>

Zerga-oinarri negatiboengatik eta konpentsatzeko dauden kenkariengatik geroratutako zergen ondoriozko aktiboak onartzeko, ekitaldia itxi eta hurrengo 10 urteetan zerga-onuren bidez berreskuratzeko aukera ikusi behar da. 2017ko abenduaren 31n, Entitateak 169.629 mila euroko eta 28.131 mila euroko aktiboak onartu ditu, hurrenez hurren, aipatu berri ditugun kontzeptuengatik geroratutako zergen ondorioz (178.024 mila eurokoak eta 27.491 mila eurokoak, hurrenez hurren, 2016ko abenduaren 31n). Horiek guztiak etorkizuneko ekitaldietan Entitate Nagusiak sortutako zerga-onuren kontra konpentsatzea espero da, Zuzendaritzak prestatutako urteko Gestio Planetan aurreikusi denez.

2017ko abenduaren 31n erregistratuta dauden zerga-aktibo geroratuak berreskuratzeko ahalmena aztertu du Entitateak, eta legez aurrekontuan sartu aurretik berreskuratzeko gaitasuna duela ebatzi du.

2013ko azaroaren 29ko 14/2013 Errege Lege Dekretuaren, Espainiako zuzenbidea Europar Batasuneko finantza-erakundeen gainbegiratzeari eta kaudimenari buruzko araudiaren arabera egokitzeko premiazko neurrien gainekoaren, Bigarren Azken Xedapenean ezarritakoari eta, Gipuzkoako Foru Aldundiaren 2014ko abenduaren 16ko 17/2014 Foru Arauan aurreikusitakoaren arabera, horren foru-araurako transposizioari jarraikiz, 2017ko abenduaren 31n 170 milioi euroko geroratutako zergen ondoriozko aktiboak ditu Taldeak, zerga-administrazioaren aurrean galdatzeko moduko kredituetan bihurtzeko moduan (178 milioi eurokoak, 2016ko abenduaren 31n). Era berean, 2016ko ekitalditik aurrera, bihurtze hori efektiboa izan dadin, % 1,5eko ondare-prestazioa eramango du lotuta, aktibo horien zenbatekoaren gainean (50. oharra).

36. oharrean Entitatearen egoera fiskalari buruzko xehetasunak jaso ditugu.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

30. Beste aktibo eta pasibo batzuk

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horiek duten banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2017	2016	2017	2016
Sortutako komisioen ondoriozko periodokatzeak	26.189	25.003	-	-
Beste periodokatze batzuk	17.614	21.138	50.797	46.957
Izakinak - Amortizatutako kostua	507	825	-	-
Bideratzen ari diren eragiketak	931	463	244	1.332
Gizarte Ekintzako Fondoa	-	-	13.017	12.030
Beste kontzeptu batzuk	-	-	1.320	1.590
	45.241	47.429	65.378	61.909

10. oharrean adierazi denez, "Beste aktibo batzuk - Beste periodokatze batzuk" epigrafeak 17.614 eta 21.138 mila euro biltzen ditu, hurrenez hurren, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, 2012ko otsailaren 3ko 2/2012 Errege Lege Dekretuan ezarritakoari jarraikiz Gordailuen Berme Funtzari egin beharreko derramarenak.

Gizarte Ekintzako Fondoa

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako "Beste pasibo batzuk" epigrafeko "Gizarte Ekintzako Fondoa" kapituluaren banakapena:

	2017	2016
Heziketako eta Sustapeneko Fondoa	13.017	12.030
Zuzkidura:	12.638	11.651
Aktibo materialari aplikatua	350	381
Beste inbertsio batzuei – Saltzeko prest dauden finantza-aktiboei aplikatua (23. oharra)	3.437	3.437
Ekitaldian konprometitutako gastuak	7.833	7.538
Uneko ekitaldiko mantentze-gastuak	(7.833)	(7.538)
Konprometitu gabeko zenbatekoa	8.851	7.833
Errebalorizazio-erreserbak	379	379
	13.017	12.030

Gizarte Ekintzako Fondoko saldoak mugimendu hauek izan ditu 2017ko eta 2016ko ekitaldietan:

	2017	2016
Ekitaldi-hasierako saldoa	12.030	11.765
Ekitaldiko soberakinaren kargura egin beharreko nahitaezko zuzkidura (4. eta 50. oharra)	8.591	7.833
Ekitaldiko mantentze-gastuak	(7.833)	(7.538)
Ibilgetuaren amortizazioa (28. oharra)	(31)	(31)
Beste batzuk	260	1
Ekitaldi-amaierako saldoa	13.017	12.030

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Kreditu-kooperatibei buruzko 13/1989 Legeak, Kooperatiben Erregimen Fiskalari buruzko 20/1990 Legeak aldatu zuenak, hauxe agintzen du, 1978ko azaroaren 3ko 2860/1978 Errege Dekretuan ezarritako banaketa-irizpideei eutsiz: gutxienez soberakin garbiaren % 10 Heziketako eta Sustapeneko Fondora bideratuko da (4. oharra).

Fondo horretara egiten diren zuzkidurek kooperatibismoaren garapena, komunitateko kultura- eta asistentzia-beharrei erantzutea edo helburu horietan lagunduko duten ibilgetuak izango dituzte xede, besteak beste. Ildo horretatik, 2016ko eta 2015eko ekitaldietako nahitaezko zuzkiduratik —7.833 eta 7.538 mila eurokoak izan ziren, hurrenez hurren—, 4.739 mila euro MONDRAGON Taldeko korporazio-erakundeak finantzatzeko eta 588 mila euro Heziketako eta Kooperatiba arteko Sustapeneko Fondorako izan dira 2017an (4.644 eta 482 mila euro 2016an).

31. Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Aktibo ukigarria	216.314	263.311
Erabilera propioko ibilgetu materiala	25.068	25.508
Ondasun higiezinetakoko inbertsioak	-	-
Esleitutako ibilgetu materiala	688.284	769.401
Aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak	(497.038)	(531.598)
	<u>216.314</u>	<u>263.311</u>

Ondoren, "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafeak 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Banakako partidak:		
Ekitaldi-hasierako saldoa	263.311	346.824
Gehikuntzak	27.227	32.254
Salmentaren ondoriozko bajak	(45.283)	(65.902)
Narriaduraren ondoriozko zuzkidura garbiak (58. oharra)	(11.055)	(43.802)
Aktibo ukigarrien intsuldaketak (28. oharra)	(260)	11.779
Aktibo kobraezinetarako intsuldaketa	-	-
Taldeko entitateetako inbertsioetarako intsuldaketa (27. oharra)	(17.626)	(17.842)
	<u>216.314</u>	<u>263.311</u>
Ekitaldi-itxierako saldoa		

2017ko eta 2016ko ekitaldietan, gehikuntzen saldoan Taldeko higiezinaren sozietate instrumentalei emandako finantzaketaren intsuldaketei dagozkien 18.705 eta 34.391 mila euroak jaso dira batez ere.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n ez dago pasiborik saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteetara eta elementu-talde besterengarrietara lotuta.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Entitateak arrisku arazotsuetatik (esleipenetatik, ordainean emandakoetatik...) datozen aktiboak gestionatzeko sozietatetzat erabiltzen ditu % 100 mendeko dituen ISGA Inmuebles SA eta Sociedad Gestión Activos Caja Laboral SAU sozietateak (I. eranskina). LABORAL Kutxa Taldearen politika orokorraren arabera, sustapenaren eta eraikuntzaren sektoreetako arrisku arazotsu guztiak filial horietan erregistratzen dira; halere, egoera jakin baten ondorioz gerta liteke erregistro hori zuzenean Caja Laboral Popular S. Coop. de Crédito sozietatean egitea komeni izatea. Aktibo horien erosketa Caja Laboral Popular S. Coop. de Crédito finantzatzen du, merkatu-baldintzetan.

Entitateak eroslearentzako finantzaketarekin saldutako esleitutako aktiboak, higiezin sozietate instrumentaletatik datozenak izan ezik, % 27 dira (2016an % 44 izan ziren).

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien salmentetan finantzatu diren zenbatekoen saldo biziak (higiezin sozietate instrumentaletatik datozenak izan ezik) 4.058 eta 7.121 mila eurokoak izan dira, hurrenez hurren.

Beti aparteko eragiketetan egiten dira saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak (Entitateak besterendutakoak) erosten dituztenei Entitateak ematen dien finantzaketa eta salmenta bera. Finantzaketa merkatu-baldintzetan eskaintzen da eta kreditu-arriskuaren egokitasunari buruzko berariazko azterketa egiten da aurrena. Era berean, nahiz eta aktibo horiek ahalik eta lasterren (urtebete baino lehen) kentzea izan Entitatearen asmoa, merkatu-zailtasunak tarteko nahi baino luzaroago eutsi behar izan zaie, eta, beraz, saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteei eta elementu-talde besterengarriei (higiezin sozietate instrumentaletatik datozei izan ezik) 2,6 urtez eutsi behar izan zaie kategoria horretan 2017ko abenduaren 31n (2,8 urtez 2016ko abenduaren 31n).

Segidan, 2016ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontuko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafearen narriaduraren ondoriozko galerak xehatuko ditugu (58. oharra):

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Aktibo ukigarriak	(11.055)	(43.802)
Beste aktibo batzuk	-	-
	<u>(11.055)</u>	<u>(43.802)</u>
Emitzen kargurako zuzkidurak	<u>(11.055)</u>	<u>(43.802)</u>
	<u>(11.055)</u>	<u>(43.802)</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Hauxe da “Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak” epigrafeko “Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak” ataleko saldoak 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimendua:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	531.598	516.861
Emaitzetan kargatzeko zuzkidura garbiak (58. oharra)	11.055	43.802
Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak ataleko intsuldaketa (24. oharra)	10.921	20.106
Aktibo kobraezinetarako intsuldaketa eraturako fondoan kargura	(24.523)	(14.105)
Salmenten ondoriozko bajak	(1.314)	(1.639)
Taldeko erakundeekiko inbertsioetarako intsuldaketa (27. oharra)	<u>(30.699)</u>	<u>(33.427)</u>
	<u>497.038</u>	<u>531.598</u>

Hauxe da “Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak” epigrafeko “Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak” ataleko saldoak 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimendua:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Banakako partidak	<u>497.038</u>	<u>531.598</u>
	<u>497.038</u>	<u>531.598</u>

32. Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Banku zentraletako gordailuak	300.172	-
Kreditu-erakundeen gordailuak	212.571	202.981
Bezeroen gordailuak	18.822.222	18.117.323
Zorra adierazten duten balore jaulkiak	-	-
Beste finantza-pasibo batzuk	<u>180.365</u>	<u>172.697</u>
	<u>19.515.330</u>	<u>18.493.001</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako “Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan” epigrafearen banakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	19.487.314	18.468.250
AEBko dolarretan	26.437	23.583
Libera esterlinatan	1.152	711
Franko suitzarretan	126	199
Yen japoniarretan	112	33
Gainerakoetan	189	225
	<u>19.515.330</u>	<u>18.493.001</u>
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	13.921.462	12.567.721
Hilabetera artekoak	736.099	985.463
Hilabete 1 eta 3 bitartekoak	631.524	1.222.234
3 hilabete eta urtebete bitartekoak	2.070.865	3.158.002
1 eta 5 urte bitartekoak	1.316.938	7.460
5 urtetik gorakoak	461.310	184.875
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	228.394	172.697
	<u>19.366.592</u>	<u>18.298.452</u>
Balorazioagatiko doikuntzak	<u>148.738</u>	<u>194.549</u>
	<u>19.515.330</u>	<u>18.493.001</u>

a) Banku zentraletako gordailuak

Hau da 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetan “Banku zentralen gordailuak” epigrafeko saldoak duen banakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Espainiako Bankua	300.000	-
Balorazioagatiko doikuntzak	172	-
	<u>300.172</u>	<u>-</u>

16. oharrean adierazitakoari jarraikiz, Entitateko finantzaketari eta likideziari jarraipena egiteko politika aktiboarekin bat, 2017ko ekitaldian Europako Banku Zentralak iragarritako berriazko helburuaz epe luzeagoan finantzatzeko eragiketen —TLTRO II— bigarren sortara jo da.

Hurrenez hurren, % 0,00koa eta % 0,00koa izan dira Banku zentraletako gordailuek 2017ko eta 2016ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

2017ko abenduaren 31n, Espainiako Bankuak fondo publikoen bermedun kredituen sisteman Entitateari esleitutako muga 1.054.981 mila eurokoa zen (653.056 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

b) Kreditu-erakundeen gordailuak

2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako "Kreditu-erakundeen gordailuak" epigrafeko saldoaren xehekapena hauxe da:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Eperako kontuak	12.761	19.427
Aktiboak aldi baterako lagatzea	55.715	-
Bestelako kontuak	143.998	183.453
Balorazioagatiko doikuntzak	<u>97</u>	<u>101</u>
	<u>212.571</u>	<u>202.981</u>

Hurrenez hurren, % 0,714koa eta % 0,37koa izan dira Kreditu-erakundeen gordailuek 2017ko eta 2016ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 143.430 eta 183.453 mila euro daude "Bestelako kontuak" atalean erregistratuta, kreditu-erakundeen gordailutan, LABORAL Kutxak tresna deribatuetan egindako eragiketengatik erakunde horiekin hartutako konpromisoak betetzearen berme gisa.

c) Bezeroen gordailuak

Hauxe da 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetan "Bezeroen gordailuak" epigrafeko saldoak duen banakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Espainiako administrazio publikoak	273.377	208.728
Aktiboak aldi baterako lagatzea kontrapartidadun erakundeekin	3.414	102.857
Beste sektore batzuk:	<u>18.503.521</u>	<u>17.764.612</u>
Ageriko gordailuak:	13.436.120	11.374.732
Kontu korronteak	4.125.398	3.278.688
Aurrezki-kontuak	9.286.661	8.069.670
Beste batzuk	24.061	26.374
Eperako gordailuak:	<u>4.490.992</u>	<u>5.103.333</u>
Eperako ezarpenak	4.297.440	4.872.535
Beste batzuk	193.552	230.798
Aktiboak aldi baterako lagatzea	427.940	1.092.155
Balorazioagatiko doikuntzak:	<u>148.469</u>	<u>194.392</u>
Sortutako interesak	27.495	29.535
Mikro-estaldurako eragiketak	120.974	164.857
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	<u>41.910</u>	<u>41.126</u>
	<u>18.822.222</u>	<u>18.117.323</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Bezeroen gordailuek honako batez besteko interes-tasa hau eman dute 2017ko eta 2016ko ekitaldietan:

	2017	2016
Ageriko gordailuak	% 0,05	% 0,06
Eperako gordailuak	% 1,08	% 1,19
Aktiiboak aldi baterako lagatzea	% 0,06	% 0,19

2017ko abenduaren 31n, Entitateak kooperatibekin, bestelako enpresa elkartuekin eta taldeak kudeatutako inbertsio-fondoekin 523.036 mila euroko saldo hartzekodunak ditu (2016an 705.121 mila eurokoak).

2017ko abenduaren 31n, balantzeko “Eperako gordailuak – Eperako ezarpenak” atalean, 1.225 milioi euro agertzen dira erregistratuta (1.225 milioi euro 2016ko abenduaren 31n), Entitateak hipoteka-zedula bereziak jaulkitzearen ondorioz. Horiek Aktiboak Titulizatzeko Fondo batzuek harpidetu dituzte; hona hemen horien ezaugarriak:

Fondoaren izena	Despoltsapen-eguna	Hipoteka-zedula		Muga-eguna
		Zenbateko nominala (mila eurokotan)		
		2017	2016	
Cédulas TDA5 Aktiboak Titulizatzeko Fondoa	04-11-29	100.000	100.000	2019-11-27
IM Cédulas 5 Aktiboak Titulizatzeko Fondoa	05-06-15	500.000	500.000	2020-06-15
IM Cédulas 7 Aktiboak Titulizatzeko Fondoa	06-03-31	625.000	625.000	2021-03-31
		1.225.000	1.225.000	

Zedula bizien urteko interes-tasa nominala % 3,50 eta % 4,12 artekoa da, 2017ko abenduaren 31n (% 3,50 eta % 4,12 bitartekoa 2016ko abenduaren 31n). “Beste sektore egoiliar batzuk – Balorazioagatiko doikuntzak” epigrafean, 120.974 mila euro agertzen dira 2017ko abenduaren 31n (164.857 mila euro 2016ko abenduaren 31n). Funtsean, hipoteka-zedulek arrazoizko balioan izandako aldaketei dagozkio. Aldaketok interes-tasaren arriskuaren ondorioz gertatu dira, eta, esan beharra dago, arrisku horri kontabilitate-estaldura eman zaiola, 26. oharrean azaldu denez.

“Beste sektore egoiliar batzuk – Eperako gordailuak – Bestelakoak” atalean, 149.061 mila euroko zenbatekoa dago 2017ko abenduaren 31n (174.204 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n). IM Caja Laboral 1 ATF eta IM Caja Laboral 2 ATF titulizazio-fondoan bidez bonuen jaulkipenean lortutako finantzaketaren zenbateko garbia da hori. Fondo horiei hainbat mailegu atxiki zitzaizkien, eta, baja emateko baldintzak betetzen ez dituztenez, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n balantzean jarraitzen dute (24. oharra).

Epigrafe honetan, fondo horiei ekarritako maileguen saldo bizia, 606.799 mila eurokoa (666.452 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n), sartu da batik bat, Entitateak harpidetu dituen 422.209 mila euroko (454.709 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n) bonuen zenbatekoa kendu ondoren.

Esan beharra dago, IM Caja Laboral 2 ATF fondoan harpidetutako bonuak berme kolateral gisa erabiltzeko asmoa duela Entitateak, Eurosistemako kreditu-eragiketetan.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2009ko apirilaren 24ko 716/2009 Errege Dekretuaren 21. artikuluan eta Espainiako Bankuaren 2010eko azaroaren 30eko 7/2010 Zirkularrean ezarritakoari jarraikiz, LABORAL Kutxak hipoteka-zedulak jaulkitzen dituzenez, hipoteka-zedula eta -bonuak jaulkitzen dituzten erakundeei aplikatzeko kontabilitate-erregistro bereziari buruzko informazioa txertatu dugu, urteko kontu hauen 61. oharrean.

Jarraian, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetan "Gordailuak - Bezeroak" epigrafeko saldoaren banakapena emango dugu, dibisaren eta muga-egunen arabera:

	2017	2016
Dibisaren arabera:		
Eurotan	18.794.206	18.092.573
Dolarretan	26.437	23.582
Libera esterlinatan	1.152	711
Franko suitzarretan	126	199
Yen japoniarretan	112	33
Gainerakoetan	189	225
	<hr/>	<hr/>
	18.822.222	18.117.323
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	13.722.316	12.384.270
Hilabetera artekoak	736.099	985.393
Hilabete 1 eta 3 bitartekoak	631.524	1.222.154
3 hilabete eta urtebete bitartekoak	2.070.865	3.156.536
1 eta 5 urte bitartekoak	1.316.938	318
5 urtetik gorakoak	161.310	174.204
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	34.701	-
	<hr/>	<hr/>
	18.673.753	17.922.875
Balorazioagatiko doikuntzak	<hr/>	<hr/>
	148.469	194.448
	<hr/>	<hr/>
	18.822.222	18.117.323

d) Zorra adierazten duten balore jaulkiak

Hauxe da 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n balantzeetako "Balore negoziagarriek ordezkaturako zorra adierazten duten baloreak" epigrafeko saldoaren banakapena azaltzen da:

	2017	2016
Ordaindukoak eta efektuak	-	-
Hipoteka-tituluak	150.000	850.000
Bihurgarriak ez diren beste balore batzuk	-	-
Balore propioak	(150.000)	(850.000)
Balorazioagatiko doikuntzak	<hr/>	<hr/>
	-	-
	<hr/>	<hr/>
	-	-

Hipoteka-tituluak

2014ko abenduaren 31n, atal honetan 150 milioi euroko balio nominala agertzen zen erregistratuta, hipoteka-zedulen 2 jaulkipenen ondorioz. Europako Inbertsio Bankuak harpidetu zituen osotasunean eta 2019an eta 2020an mugaeguneratuko dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

2015eko ekitaldian zehar, Entitateak exekutatu egin zuen Europako Inbertsio Bankutik lortutako finantzaketa kitatzearen ondorioz hipoteka-zedulen jaulkitzaileari esleitzen zaion erosteko aukera. Hortaz, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, kapitulu horrek ez du inolako saldirik kontzeptu horrengatik, hipoteka-zedula horien balio nominala "Balore propioak" atalean jasota zegoelako.

2020an eta 2019an mugaeguneratuko diren Europako Inbertsio Bankuak harpidetutako baloreen errendimendua interes-tasa aldakorraren bidez zehaztu da, 3 hilerako Euriborrari % 5,50eko eta % 3,35eko marjina gehituta ateratzen den balio nominala aintzat hartuta, eta 3 hilean behin ordaintzen da.

Era berean, 2012ko ekitaldian Entitateak 700 bana milioi euroko bi hipoteka-zedula jaulki zituen, 2016ko eta 2017ko muga-egunekin. Horiek autozorro gisa gorde dira "Balore propioak" atalean, Europako Banku Zentralarekin birdeskuntuko lineak eskuratzeko berme kolateral gisa erabiltzeko.

Ondoren, "Zorra adierazten duten balore jaulkiak " epigrafean 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	-	-
Jaulkipenak	-	-
Berrerosketak	-	-
Amortizazioak	700.000	700.000
Entitatearen balore propioak	(700.000)	(700.000)
Balorazioagatiko doikuntzak	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>-</u>	<u>-</u>

e) Beste finantza-pasibo batzuk

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako "Beste finantza-pasibo batzuk" epigrafearen saldoak duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ordaindu beharreko obligazioak	7.159	7.075
Jasotako fidantzak	3.672	3.648
Konpentsazio-ganberak	30.063	25.881
Bilketa-kontuak	97.992	94.565
Kontu bereziak	1.224	864
Finantza-bermeen ondoriozko periodokatzeak	2.544	3.217
Beste kontzeptu batzuk	37.711	37.447
	<u>180.365</u>	<u>172.697</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

33. Hornidurak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak	41.504	35.830
Enplegatuentzako epe luzerako bestelako ordainsariak	-	-
Ordaintzeko dauden zergen ondoriozko prozesu-gaiak eta auziak	-	-
Emandako konpromisoak eta bermeak	20.992	25.411
Gainerako hornidurak	<u>128.108</u>	<u>146.079</u>
	<u>190.604</u>	<u>207.320</u>

Ondoren, "Hornidurak" epigrafean 2017 eta 2016 ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak</u>	<u>Enplegatuentzako epe luzerako bestelako ordainsariak</u>	<u>Ordaintzeko dauden zergen ondoriozko prozesu-gaiak eta auziak</u>	<u>Emandako konpromisoak eta bermeak</u>	<u>Gainerako hornidurak</u>	<u>Guztira</u>
2016ko abenduaren 31n						
Ekitaldi-hasierako saldoa	25.879	-	-	31.187	144.144	201.210
Gehikuntzak, dauden horniduren igoerak barne	21.437	-	-	29.305	28.211	78.953
(-) Erabiliko zenbatekoak	(11.486)	-	-	-	(18.313)	(29.799)
(-) Erabili gabeko zenbatekoak, epealdian berrinbertituak	-	-	-	(34.224)	(19.270)	(53.494)
Beste mugimendu batzuk	-	-	-	(857)	11.307	10.450
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>35.830</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>25.411</u>	<u>146.079</u>	<u>207.320</u>
2017ko abenduaren 31n						
Ekitaldi-hasierako saldoa	35.830	-	-	25.411	146.079	207.320
Gehikuntzak, dauden horniduren igoerak barne	19.704	-	-	-	12.779	32.483
(-) Erabiliko zenbatekoak	(12.775)	-	-	-	(38.583)	(51.358)
(-) Erabili gabeko zenbatekoak, epealdian berrinbertituak	(1.255)	-	-	(4.443)	-	(5.698)
Beste mugimendu batzuk	-	-	-	24	7.833	7.857
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>41.504</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>20.992</u>	<u>128.108</u>	<u>190.604</u>

a) Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak

Entitateak PD II, PD 58, Sare Berria plana eta PD 59 atxikitze borondatezko erabakien ondoriozko etorkizuneko konpromisoak ditu bazkide batzuekin hartuta, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n. Ondorioz, benetan erretiratu bitartean jarduneko bazkideek jasoko dituzten soldata-osagaien eta beste gizarte-zama batzuen ondoriozko konpromisoei erantzuteko fondoak ditu eratuta Entitateak. Konpromisook plan hauek ezarri zirenetik Entitateari zerbitzu emateari uzten dioten egunera bitartean sortutakoak izango dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Entitateak enplegu ondoko ordainketetan hartutako konpromisoen egungo balioa eta konpromiso horiek nola estaltzen ziren azalduko dugu jarraian:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Hartutako konpromisoak	41.504	35.830
	<u>41.504</u>	<u>35.830</u>
Estaldurak		
Barruko fondoak	41.504	35.830
	<u>41.504</u>	<u>35.830</u>

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, enplegu ondoko ordainketen ondoriozko konpromisoak estaltzeari buruzko etorkizuneko prestazio-fluxuak baloratu dira. Horretarako, proiektatutako kreditu-unitatearena hartu da kalkulua egiteko metodotzat, eta erretiratzeko eskubidea ematen duen lehena erretiratzeko adintzat.

Hona hemen balorazio aktuarialean kontuan hartutako hipotesi finantzario-aktuariala:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Deskontu-tasa	% 0	% 0
Kontsumo-aurrerakin gordinaren etorkizunerako hazkundea	% 0	% 0
Prestazioen hazkundea	% 0	% 0
KPIaren hazkundea	% 2	% 2
Erretiro-adina	Ahalik eta adinik txikienean	Ahalik eta adinik txikienean

Obligazioen deskonturako interes-tasa zehazteko, konpromisoaren iraupena (1,8 urtekoa) hartu da kontuan. Erreferentziazko kurba kalkulatzeko, berriz, 2017ko abenduaren 31ko Euro Denominated Corporate Bonds AA kurba hartu da erreferentziazkat (Iturria: Bloomberg).

b) Gainerako hornidurak

"Hornidurak – Beste hornidura batzuk" epigrafeak gastu posibleei edo galerei aurre egiteko edo abian diren erreklamazio eta auzietatik datozen erantzukizun probable edo ziurrei edo Entitatearen jardueraren ondoriozko betebeharrei erantzuteko hornidurak hartzen ditu, besteak beste, bere baitan. Epigrafe horren saldoa zenbatesteko, kalkulu-prozedura zuhur eta sendoak erabili dira, estali behar dituzten betebeharrek dakarten zalantza kontuan hartuta.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Entitatearen politika orokorraren arabera, galtzeko arrisku probablea duten legezko prozesuetarako hornikuntzak erregistratzen dira; galtzeko arriskua posiblea edo urrunekoa bada, ordea, ez da hornikuntzarik erregistratzen. Hornitu beharreko zenbatekoa kalkulatzeko, dagokion erreklamazioa likidatzeko behar izango den zenbatekoa zenbatesten da ahalik eta doien. Horretarako, besteak beste, gertaeren banakako azterketa eta barneko eta kanpoko lege-aholkularien iritziak hartzen dira aintzat, antzeko demanden ondoriozko galeren batez besteko historikoa ikusirik. Entitateari etekin ekonomikoak ekarriko dizkioten baliabideen behin betiko irteera-data betebeharrak bakoitzaren arabera izango da. Batzuetan, betebeharrak ez dute likidazio-epe finkorik eta, beste batzuetan, abian diren lege-prozesuen mende izaten dira.

Entitateak erreklamazio edo lege-prozesu bakoitzari lotutako betebeharrak zenbatetsi ditu, eta, beharrezkoa izan denean, jasotako erreklamazioetatik edo legezko prozesu judizialeetatik etor litezkeen pasiboak arrazoiz estaltzeko hornikuntza egokiak aitortu ditu.

Esan beharra dago, 2016ko abenduaren 21ean Europar Batasuneko Justizia Auzitegiak zoru-klausula deiturikoen gainean argitaratu zuen epaiaren ondorioz eta kontsumitzaileak babesteko neurri urgenteei buruzko 2017ko urtarrilaren 20ko 1/2017 Errege Lege Dekretua indarrean sartu delarik, Entitateak handitu egin zituela 2016an kontzeptu horretan zituen hornidurak, 11 milioi euroan alegia.

34. Metatutako bestelako emaitza globala

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Emaitzetan birsailka daitezkeen elementuak:	86.023	103.210
Estaldura-deribatua. Eskudiru-fluxuen estaldura (zati efektiboarena):	(30.837)	(11.533)
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak:	116.860	114.743
Zor-tresnak	85.792	73.141
Ondare-tresnak	31.068	41.602
	<u>86.023</u>	<u>103.210</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala - Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafeko saldoan, Entitatearen ondare garbiaren barruan sartu behar diren finantza-tresna horien arrazoizko balioaren aldakuntzen zenbateko garbia biltzen da. Finantza-aktiboak saltzen direnean, aldeak galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen dira. Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko ondare garbiko "Metatutako bestelako emaitza globala" epigrafearen banakapena:

	2017	2016
Ekitaldi-hasierako saldoa	103.210	106.114
Emaitzetan kargatzeko/(abonatzeko) mugimendu garbia	(29.023)	(5.656)
Salmentak eta amortizazioak	(30.587)	(7.635)
Balio-narriadurak (garbiak), emaitzetan kargatzekoak	1.564	1.979
Errebalorizazio / (Minusbalio) garbiak	31.140	14.285
Fluxuen mikroestalduraren aldakuntzak	(19.304)	(11.533)
Beste batzuk	-	-
	86.023	103.210

Epigrafe honen bilakaera egoki irakurtzeko, finantza-merkatuen 2017ko eta 2016ko ekitaldietan gertatutako inguruabarrak hartu behar dira kontuan; 18. oharrean azaldu dira.

35. Fondo propioak

Hona hemen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko balantzeetako epigrafe horrek duen xehakapena:

	2017	2016
Kapitala	727.167	712.957
Metatutako irabaziak	-	-
Errebalorizazio-erreserbak	-	-
Bestelako erreserbak	770.589	731.421
Ekitaldiko emaitza	106.491	99.199
(Konturako dibidenduak) (4. oharra)	(29.170)	(28.700)
	1.575.077	1.514.877

Kapital soziala lan-bazkideek, bazkide kolaboratzaileek, bazkide bezeroek eta kooperatiba elkartuek eginiko eta ordaindutako ekarpenez dago osatuta. Entitateko estatutu sozialen arabera —1. oharra—, bazkide bakoitzaren ekarpenen zenbateko osoak ezin izango du kapital sozialaren % 20 gainditu, pertsona juridikoa denean, eta % 2,5, pertsona fisikoa denean. Bazkideek zor sozialetan duten erantzukizuna beraien ekarpenetara mugatuko da.

Ekitaldi bakoitzean, Kontseilu Errektoreak ekarpenei aplikatuko zaien interes-tasa proposatzen dio Batzar Nagusiari, horrek onespena eman diezaion. Kreditu Kooperatiben Legeak ezartzen duen araudiaren arabera, interes hori ezin da inoiz izan diruaren legezko interes-tasa baino sei puntu handiagoa. 2017ko eta 2016ko ekitaldietan % 4koa izan da ohiko ekarpenetarako urteko interesa.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hauek dira "Kapitala" epigrafeko saldoan 2017ko eta 2016ko ekitaldietan izandako mugimenduak:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ekitaldi-hasierako saldoak	712.957	708.403
Aurreko ekitaldiko soberakinaren banaketatik sortutako kooperatiba-itzulkinak (4. oharra)	19.583	18.845
Uneko ekitaldiko kapital sozialari egindako ekarpenetatik kapitalizatutako ordainketak	-	-
Kapital sozialerako ekarpenak		
- Kooperatiba elkartuenak	463	2.318
- Bazkideenak eta beste batzuenak	1.749	3.490
Ken, bajengatiko ekarpenen likidazioa		
- Kooperatiba elkartuenak	(913)	(5.637)
- Bazkideenak eta beste batzuenak	(6.672)	(14.462)
Ageriko kapital itzulgarriko intsuldaketak	-	-
	<u>727.167</u>	<u>712.957</u>
Ekitaldi-itxierako saldoak		

2017ko abenduaren 31n, Lagun Aro Borondatezko Gizarte Aurreikuspeneko Erakundea da, zuzenean edo zeharka, Entitatearen kapital sozialean % 10etik gorako partaidetza duen erakunde bakarra: % 15,26 du (2016an, % 14,19 zuen).

2013ko eta 2012ko ekitaldietan, kapital-ekarpeneko bi jaulkipen berri egin ditu Entitateak:

- i) Lehenengo jaulkipena lan-bazkideei, bazkide kolaboratzaileei eta kooperatiba elkartuei zuzendu zitzaien, eta 2012ko apiriletik urrira bitarteko harpidetze-aldia izan zuen. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, lehen jaulkipen horretan harpidetutako zenbatekoa 36.874 eta 37.480 mila eurokoa izan da, hurrenez hurren. Lehen jaulkipen horretan, urtean % 7,5eko ordainketa finkoa lortu zen, 2015eko abenduaren 15era arte. Hortik aurrera, Entitateko Batzar Nagusiak gainerako ekarpen arruntetarako onartu zuen tasaren pareko ordainketa ezarri zen.
- ii) Bigarren jaulkipena 2012ko abenduan abiatu zen, eta Entitatearekin lotura zehatz bat duten bezeroei zuzendu zitzaien. 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, bigarren jaulkipen horretan harpidetutako zenbatekoa 56.511 eta 57.095 mila eurokoa izan da, hurrenez hurren. Bigarren jaulkipen horretarako, urtean % 6ko ordainketa finkoa zehaztu zen, 2014ko abenduaren 30era arte. Hortik aurrera, Entitateko Batzar Nagusiak gainerako ekarpen arruntetarako onartu zuen tasaren pareko ordainketa ezarri zen.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Ekarpenak (sozietate-zatiak) inter vivos eskualdagarriak dira, baina baldintza batekin: ekarpena jasotzen duena bazkide izatea edo bazkide bihurtzea, Entitatearen estatutuetan ezarritako baldintzen arabera. Bestalde, mortis causa oinordetza bidez ere transmiti daitezke, eskubidedunak bazkideak badira edo bazkide bihurtzen badira 6 hileko epean. Bazkideren batek baja hartuz gero, bazkide horrek, edo dagozkion eskubidedunek, kapital sozialari egindako ekarpenak itzultzeko eska dezakete. Kasu horretan, behin betiko baja-egunaren osteko lehen Batzar Nagusiak onartutako balantzearen arabera zehaztuko da ekarpenaren balioa, eta, bazkide izateari utzi izanaren arrazoien arabera, gerta daiteke zenbatekoa txikitzea, Kontseilu Errektoreak erabakitako ehuneko aplikatuz. Halaber, Kontseilu Errektoreak zehaztuko du ekarpena itzultzeko epea. Kasu guztietan, baja-egunetik bost urte igaro orduko itzuli beharko da, eta, bazkidearen bajaren arrazoia heriotza bada, urtebete baino lehen, heriotza-egunetik zenbatzen hasita.

2005eko azaroaren 4ko 1309/2005 Errege Dekretuaren Seigarren Azken Xedapenak hainbat aldaketa ekarri zituen, kreditu-kooperatiben arautegia onartu zuen 84/1993 Errege Dekretuaren 10. artikuluan, eta, horien bidez, kreditu-kooperatibek aukera dute estatutuetan bazkideen kapitalerako ekarpenen itzulketa mugatzeko. Entitatearen estatutu sozialetan ezarri da, bazkideen ekarpenak itzultzeko nahitaezkoa izango dela Kontseilu Errektoreak aldeko erabakia hartzea eta itzulketa egin ondoren gutxieneko kapital soziala, baliabide propioak edo kaudimen-koefizientea behar adina estalita geratzea.

Entitatearen estatutuen arabera, erabat itzuli behar den gutxieneko kapital soziala 10.000 mila eurokoa da.

Hona hemen “Bestelako erreserbak” epigrafearen saldoan 2017ko eta 2016ko ekitaldietan gertatutako mugimenduak:

	Borondatezko o erreserbak	Nahitaezko Erreserba Fondoa	Kaudimengabe zia-arriskuak aurreikusteko erreserba	Errebalorizazio -erreserba	Erreserbak guztira
2015eko abenduaren 31ko saldoak	147.515	546.202	-	-	693.717
Aurreko ekitaldiko soberakinaren banaketatik sortutako zuzkidurak	-	67.430	-	-	67.430
Bazkideen ekarpen garbiak	-	15	-	-	15
Bazkideen ordainketak	-	(29.741)	-	-	(29.741)
Intsuldaketak	-	-	-	-	-
Beste mugimendu batzuk	-	-	-	-	-
2016ko abenduaren 31ko saldoak	147.515	583.906	-	-	731.421
Aurreko ekitaldiko soberakinaren banaketatik sortutako zuzkidurak	-	67.866	-	-	67.866
Bazkideen ekarpen garbiak	-	2	-	-	2
Bazkideen ordainketak	-	(28.700)	-	-	(28.700)
Intsuldaketak	-	-	-	-	-
Beste mugimendu batzuk	-	-	-	-	-
2017ko abenduaren 31ko saldoak	147.515	623.074	-	-	770.589

1989ko maiatzaren 26ko Kreditu Kooperatiben 13/1989 Legeak —gero Kooperatiben Erregimen Fiskalari buruzko 1990eko abenduaren 19ko 20/1990 Legeak partzialki aldatu zuen— kreditua antolatzeko oinarri berriak ezarri zizkien erakunde horiei. 1993ko ekitaldian, berriz, 1989ko maiatzaren 26ko Kreditu Kooperatiben 13/1989 Legearen garapenerako arautegia onartu zen, 1993ko urtarrilaren 22ko 84/1993 Errege Dekretuaren bidez. Ekitaldian eskuragarri dagoen soberakina banatzeko irizpideak 4. oharrean jaso ditugu.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Nahitaezko Erreserba Fondoa

"Nahitaezko Erreserba Fondoa" atalak Nahitaezko Erreserba Fondoaren 623.074 mila euroak eta 583.906 mila euroak biltzen ditu, hurrenez hurren, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n. 13/1989 Legearen arabera, Nahitaezko Erreserba Fondora bideratu behar zen ekitaldiko soberakin erabilgarriaren % 50 gutxienez. Baina, 20/1990 Legeak aldatu egin zuen aurreko araua, eta ezarri zuen ekitaldiko soberakin erabilgarriaren % 20 bideratu behar zela, gutxienez, Nahitaezko Erreserba Fondora. Entitatearen estatutuetan ezarrita dagoen banaketa ekitaldian erabilgarri dagoen soberakinaren % 50ekoa da gutxienez, eta 4. oharrean banakatu da.

Kaudimengabezia-arriskuak aurreikusteko erreserba

13/1989 Legea indarrean sartu arte, kreditu-kooperatiba kalifikatuek gutxienez ekitaldiko soberakinaren %15 bideratu behar zuten erreserba horretara. 13/1989 Legeak eta 20/1990 Legeak, ordea, ez dute zehazten ekitaldiko soberakinaren banaketa egitean erreserbei ezer zuzkitu behar zaienik, kaudimengabezia-arriskuak aurreikusteko.

Errebalorizazio-erreserba

Aktibo materialen errebalorizazioari buruzko Espainiako Bankuaren 4/2004 Zirkularren Lehen Xedapen Iragankorraren arabera, 2004ko urtarrilaren 1etik aurrera erakundeek aktibo ukigarriko edozein elementu arrazoizko balioan balora zezaketen, baldin eta aktiboak erabilera askekoak baziren, eta Entitateak bat egin zuen xedapen horrekin.

Borondatezko erreserbak

2011ko abenduaren 26an, baliabide propioen, eta bereziki erreserben, eraketa sinplifikatzeko helburuarekin, erreserbon eraketa aztertu ondoren, Entitatearen Kontseilu Errektoreak ikusi zuen, horien eraketa eragin zuten jatorriak eta eraketatik iragandako epea direla eta, "Kaudimengabezia-arriskuak aurreikusteko erreserbak", "Errebalorizazio-erreserbak", "Lehen aplikazioko erreserbak" eta beste batzuk epigrafeak "Erabilera askeko erreserbak" direla. Hori dela eta, lehengo Caja Laboralaren Batzar Nagusiak 2012ko apirilaren 28an erabaki zuen, erabilera askeko erreserba horien saldoak epigrafe bakar batean bateratzea; "Borondatezko erreserbak" du izena eta guztira 88.947 mila euroko zenbatekoa biltzen du. Intsuldaketa hori 2011 ekitaldiaren amaieran erregistratu zuen Entitateak.

36. Egoera fiskala

Entitateak arautegi fiskal aplikagarriaren arabera aurkezten ditu sozietateen gaineko zergaren aitorpenak.

Gipuzkoako Kooperatiben erregimen fiskalari buruzko 2/97 Foru Arauaren arabera — 2014ko urtarrilaren 17ko 2/2014 Foru Arauak, Gipuzkoako Lurralde Historikoko sozietateen gaineko zergari buruzkoak, aldatu zuen—, kreditu-kooperatibei aplikatu beharreko zerga-tasa bakarra da, hain zuzen, % 28koa.

Edozein modutan, Entitateko administratzaileek 2017ko ekitaldian zerga horri dagozkion zenbatekoak kalkulatu dituzte, baita ekitaldiaren itxieran indarrean dagoen foru-araudiaren arabera ikuskapena egiteko prest dauden ekitaldietakoak ere.

Zerga-oinarri negatiboek eta Gipuzkoako foru-arautegiaren babesean sortutako kenketek 15 urteko aplikazio-muga dute.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOIA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen 2017ko eta 2016ko ekitaldietako kontabilitate-emaizaren eta sozietateen gaineko zergaren zerga-oinarriaren berdinkatzeari buruzko informazioa:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ekitaldiko zerga aurreko kontabilitate-emaiza (*)	123.764	116.811
Alde iraunkorrak		
Gehikuntzak		
- Kengarriak ez diren gastuak	118	620
- Beste kontzeptu batzuk		528
Kenketak		
- Heziketako eta Sustapeneko Fondorako nahitaezko zuzkidura (50. oharra) (*)	(8.591)	(7.833)
- Kooperatiba arteko Fondo Sozialerako zuzkidura (4. oharra)	(11.750)	(11.306)
- Kapital sozialerako ekarpenen kargura ordaindutako interes gordin kengarriak (4. oharra)	(29.170)	(28.700)
- Nahitaezko Erreserba Fondorako nahitaezko zuzkiduraren % 50	(21.478)	(19.583)
- Ustiapenari lotutako higiezinak saltzeagatik berrinbertitutako balio-handitzeak	(9.922)	-
- Ezarpen bikoitzagatik kenkariak	(8.289)	(9.416)
- Beste kontzeptu batzuk	-	-
Zergaren kontabilitate-oinarria	<u>34.682</u>	<u>41.121</u>
Denbora-aldeak		
- Uneko ekitaldian sortutakoak	(13.317)	5.250
- Dinamizazio Plana	5.675	9.951
- Beste hornidura batzuen zuzkidurak	(18.992)	(4.701)
- Beste batzuk	-	-
- Aurreko ekitaldietan sortutakoak	<u>10.003</u>	<u>14.863</u>
Zerga-oinarri fiskala	<u>31.368</u>	<u>61.234</u>
Zerga-oinarri neqatiboen konpentsazioa	<u>(31.368)</u>	<u>(61.234)</u>
Likidazio-oinarria	<u>-</u>	<u>-</u>
Kuota osoa (% 28)	-	-
Kenketak eta hobariak	-	-
Kuota likidoa	-	-
Kontuko atxikipenak eta ordainketak	<u>(979)</u>	<u>(2.762)</u>
Sartu / (itzuli) beharreko sozietateen gaineko zerga	<u>(979)</u>	<u>(2.762)</u>

(*) Zerga aurreko emaitza, galdu-irabazien kontuko "Beste ustiapen-gastu batzuk" epigrafearen barruko Gizarte Ekintzako Fondoetarako nahitaezko zuzkidura aintzat hartu gabe (50. oharra).

Hona hemen galdu-irabazien kontuko "Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastuak edo (-) sarrerak" epigrafearen osaera, 2017ko eta 2016ko ekitaldietan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Kontabilitate-oinarria tasa aplikagarrian	9.711	11.514
Kenketak eta hobariak	(782)	(1.376)
Beste kontzeptu batzuk	<u>(247)</u>	<u>(359)</u>
	<u>8.682</u>	<u>9.779</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Galdu-irabazien kontuko “Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastu edo sarrerez” gain, ondare garbiko “Bestelako emaitza globala” atalaren ondoriozko zerga geroratuak ere sortu edo berrinbertitu dira, 2017ko eta 2016ko ekitaldietan, eta zenbateko hauek izan dituzte:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Emaizetan birsailka daitezkeen elementuak:		
Estaldura-deribatuak. Eskudiru-fluxuen estaldura (zati efektiboarena)	(7.507)	3.021
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	<u>824</u>	<u>(4.150)</u>
	<u>(6.683)</u>	<u>(1.129)</u>

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, etorkizuneko ekitaldietan konpentsatzeko dauden aurreko ekitaldietako zerga-oinarri negatiboak hauexek dira:

	<u>Kompentsazioaren azken ekitaldia</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Zerga-oinarri negatiboak	2027	<u>605.817</u>	<u>635.800</u>
		<u>605.817</u>	<u>635.800</u>

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hauxe da etorkizuneko ekitaldietan erabiltzeko dauden sozietateen gaineko zergaren kuotaren kenkari eta hobarien xehetasuna:

		<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>Erabileraren azken ekitaldia</u>		
Ezarpen bikoitzagatikoko kenkariak	2032	10.891	10.971
Kuotaren gaineko baterako mugadun kenkariak	2032	12.588	12.558
Kuotaren gaineko baterako mugarik gabeko kenkariak	2032	<u>4.652</u>	<u>3.962</u>
		<u>28.131</u>	<u>27.491</u>

Kuotaren gaineko baterako mugarik gabeko kenkariak Entitateak I+G+i-an egindako inbertsioen ondoriozko kenkariei dagozkie, batez ere.

Entitateko administratzaileen iritzian, adierazi ditugun zenbatekoak aplikatzea ahalbidetuko duten mozkin fiskalak sor daitezke etorkizunean. Horregatik, kenkari, hobari eta zerga-oinarri negatibo horiek “Geroratutako zergen ondoriozko aktiboak” atalean aktibatu dira (29. oharra).

Indarrean dagoen legeriaren arabera, zergak ezin dira behin betiko likidatutzat jo, harik eta aurkeztu diren aitortpenak aginte fiskalek ikuskatzen dituzten arte edo lau urteko iraungipen-epea iragan arte.

2017ko abenduaren 31n, Entitateak agintari fiskalek ikuskatzeko ditu 2013tik 2016ra bitarteko ekitaldiei aplikagarri zaizkien zerga nagusi guztiak.

Entitateko administratzaileen aburuz, ikuskatzeko dauden eta preskribatu ez diren ekitaldietako pasiboek (baldin badaude) ez dute eragin handirik izango, 2017ko ekitaldiko urteko kontu indibidualetan. Halaber, Entitateak eginiko eragiketei aplikatzekoa den araudi

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

fiskala modu askotara uler daitekeenez, zenbait pasibo fiskal kontingente sor litezke ikuskatzeko dauden urteetan. Hala eta guztiz ere, Entitateko administratzaileen iritziz, oso zaila izango da pasibo kontingente horiek gauzatzea, eta, edozein modutan, sor lezaketen zerga-zorrak ez luke eragin handirik izango Entitatearen urteko kontu indibidualetan.

37. Balantzeko aktiboen eta pasiboen arrazoizko balioa

i) Aktibo eta pasibo finantzarioen arrazoizko balioa

13. oharrean adierazten denez, “Maileguak eta kobratzeko partidak”, “Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak” eta “Ondare-tresnak”, merkatu-balioa modu fidagarrian baloratu ezin zaienak, Entitatearen finantza-aktiboak arrazoizko balioan daude jasota, honekin batera doan balantzean. Era berean, Entitatearen finantza-pasiboak ere arrazoizko balioan daude jasota honekin batera doan balantzean, “Ageriko kapital itzulgarria” eta “Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan” atalak izan ezik (kontabilitatean ez baitira estaltzen).

Taula honetan, 2017ko eta 2016ko ekitaldi-itxieretako arrazoizko balioak, jarraian adierazten ditugun finantza-aktibo eta -pasiboenak, laburtu ditugu, Entitateak arrazoizko balioa zehazteko erabilitako balorazio-metodologiaren arabera sailkatuta:

	<u>2017</u>				
	<u>Balantzea guztira</u>	<u>Arrazoizko balioa</u>	<u>Arrazoizko balioaren hierarkia</u>		
			<u>1. maila</u>	<u>2. maila</u>	<u>3. maila</u>
Eskudirua, eskudiruko saldoak banku zentraletan eta ageriko beste gordailu batzuetan	1.822.276	1.822.276	-	-	1.822.276
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	143.920	143.920	140.329	3.591	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	4.563.443	4.563.443	4.223.594	199.535	140.314
Maileguak eta kobratzeko partidak	13.739.368	13.739.368	-	-	13.739.368
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	349.525	299.070	299.070	-	-
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea	143.642	143.642	-	143.642	-
FINANTZA-AKTIBOAK GUZTIRA	20.762.174	20.771.719	4.662.993	346.768	15.701.958
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak	1.533	1.533	589	944	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	19.515.330	19.515.330	-	-	19.515.330
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea	238.838	238.838	-	238.772	66
FINANTZA-PASIBOAK GUZTIRA	19.755.701	19.755.701	589	239.716	19.515.396
<u>2016</u>					
	<u>Balantzea guztira</u>	<u>Arrazoizko balioa</u>	<u>Arrazoizko balioaren hierarkia</u>		
			<u>1. maila</u>	<u>2. maila</u>	<u>3. maila</u>
Eskudirua, eskudiruko saldoak banku zentraletan eta ageriko beste gordailu batzuetan	426.830	426.830	-	-	426.830
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	183.069	183.069	180.455	2.614	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	4.555.082	4.528.447	4.087.743	168.518	272.186
Maileguak eta kobratzeko partidak	13.889.385	13.889.385	-	-	13.889.385
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	358.736	437.546	437.546	-	-
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea	186.213	186.213	-	186.213	-
FINANTZA-AKTIBOAK GUZTIRA	19.599.315	19.651.490	4.705.744	357.345	14.588.401
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak	2.297	2.297	744	1.553	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	18.493.001	18.493.001	-	-	18.493.001
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea	178.447	178.447	-	178.447	-
FINANTZA-PASIBOAK GUZTIRA	18.673.745	18.673.745	744	180.000	18.493.001

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Hauek dira arrazoizko balioak zehazteko erabili diren irizpideak:

1. maila: finantza-tresna horientzat jarduneko merkatuetan kotizatutako prezioak erabiltzea.
2. maila: antzeko finantza-tresnentzat jarduneko merkatuetan kotizatutako prezioak edo bestelako balorazio-teknika batzuk erabiltzea (horietan, input esanguratsu guztiak zuzenean edo zeharka behatzekoak diren merkatu-datueta oinarritzen dira).
3. maila: merkatu-datu behagarrietan oinarrituta ez dagoen input esanguratsuren bat duten balorazio-teknikak erabiltzea.

Zehazki, honako balorazio-teknika eta hipotesi hauek erabili dira, arrazoizko balioak zehazteko:

- Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk: Ageriko saldoak edo epe laburrera egitekoak direnez, horien arrazoizko balioa kontabilitatekoarekin bat datorrela erabaki da.
- Zorra adierazten duten baloreak: Zor publikoko aktiboetarako eta kreditu-erakundeek jaulkitako errenta finkoko balore jakin batzuetarako, jarduneko merkatuetan argitaratutako kotizazioa hartu da (1. maila). Interes-tasaren bilakaerari lotutako errentagarritasuna duten errenta finkoko zenbait balore baloratzeko, fluxuen deskontuan oinarritutako teknikak erabili dira, interes-tasen kurba eta antzeko tresnetarako merkatu-spreada erabiliz (2. maila). Zorra adierazten duten gainerako baloreetarako, kanpoko balorazio-agente baimenduek kalkulaturako prezioak erabili dira (3. maila).
- Ondare-tresnak: Jarduneko merkatuetan argitaratutako kotizazioa hartu da aintzat (1. maila), inbertsio-fondo eta arrisku-kapitaleko fondo jakin batzuetarako salbu, horietarako kanpoko balorazio-agente baimenduek kalkulaturako prezioak erabili baitira (3. maila).
- Bestalde, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n kotizatu gabeko ondare-tresnak (hurrenez hurren, 26.239 mila eurokoak eta 26.635 mila eurokoak) daude "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroan sailkatuta eta kostu historikoan erregistratuta, eta, beraz, ez dira aurreko taulan aintzat hartu.
- Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak Erabaki da ez dagoela alde handirik horien kontabilitate-balioaren eta arrazoizko balioaren artean. Izan ere, Entitateak emandako mailegu gehienek interes-tasa aldakorra dute erreferentziatzen edo, bestela, haien muga-eguna 12 hiletik beherakoa da. Era berean, kreditu-arriskuaren ondoriozko horniduren maila kuantifikatu da kreditu-arriskuko zorrarako, aplikagarri zaion kontabilitate-araudiari jarraikiz, eta nahikotzat jo da kreditu-arrisku horri aurre egiteko.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Dena dela, egungo ekonomia- eta finantza-ingurunea kontuan hartuta eta finantza-aktibo horientzako merkaturik ez dagoenez, litekeena da aktibo horiek alderdi interesdunen artean trukaturaz gero har lezaketen zenbatekoa eta liburuetan erregistratutako zenbatekoa desberdinak izatea. Izan ere, balizko erosleak galerak deskontatzeko aukera izango luke, bai kontabilitate-araudi aplikagarriari jarraikiz sortutako eta kontabilizatutako galerak, bai egungo egoera ekonomikoak, bere iraunaldia dela-eta ezohikoak, etorkizunean jarraituz gero izan litzakeenak.

- Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan: Erabaki da ez dagoela alde handirik horien kontabilitate-balioaren eta arrazoizko balioaren artean. Izan ere, gehienek interes-tasa aldakorra dute erreferentziatza edo, bestela, haien muga-eguna 12 hiletik beherakoa da.

Finantza-tresnen arrazoizko balioaren eta kontabilitate-balioaren artean aldea egotea hainbat arrazoiren ondorio izan daiteke:

- Tasa finkoarekin jaulkitako tresnetan, horien arrazoizko balioa merkatuko interes-tasen bilakaeraren arabera aldatzen da. Tresnaren hondar-bizitza zenbat eta handiagoa, orduan eta aldakuntza handiagoa.
- Tasa aldakorrarekin jaulkitako tresnetan, erreferentziazko interes-tasarekiko marjina aldatu egiten bada tresna jaulki zenetik, gerta liteke arrazoizko balioa eta kontabilitate-balioa desberdinak izatea. Marjinak aldatzen ez badira, arrazoizko balioa eta kontabilitate-balioa birbaloratzeko datetan bakarrik etorriko dira bat. Gainerako datetan, zehaztuta dauden fluxuak interes-tasaren arriskuaren menpe egongo dira.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Honekin batera doazen balantzeetan 3. mailan sailkatu eta arrazoizko balioan erregistratu diren finantza-aktibo eta -pasiboen saldoen mugimendua azalduko dugu jarraian:

	<u>Aktiboa</u>	<u>Pasiboa</u>
Saldoa 2015eko abenduaren 31n	297.281	-
Emaizetan erregistratutako balorazio-doikuntzak	3.632	-
Emaizetan erregistratu ez diren balorazio-doikuntzak	16.841	-
Erosketak, salmentak eta likidazioak	(45.568)	-
Sarrera / (irteera) garbiak 3. mailan	-	-
Kanbio-aldeak eta beste batzuk	-	-
Saldoa 2016ko abenduaren 31n	272.186	-
Emaizetan erregistratutako balorazio-doikuntzak	30.856	-
Emaizetan erregistratu ez diren balorazio-doikuntzak	12.286	66
Erosketak, salmentak eta likidazioak	(175.014)	-
Sarrera / (irteera) garbiak 3. mailan	-	-
Kanbio-aldeak eta beste batzuk	-	-
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	140.314	66

2017ko eta 2016ko ekitaldietan zehar, ez da finantza-aktiboaren intsuldaketarik egin balorazio-maila ezberdinen artean.

ii) Aktibo ez-finantzarioen arrazoizko balioa

Hau da 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n Entitatearen aktibo ez-finantzarioak (arrazoizko balioa ez den beste irizpide batez baloratuak) balantzean erregistratzeko erabili den balioaren eta arrazoizko balioaren arteko konparazioa:

	<u>2017</u>		<u>2016</u>	
	<u>Balio erregistratua</u>	<u>Arrazoizko balioa</u>	<u>Balio erregistratua</u>	<u>Arrazoizko balioa</u>
Aktiboa				
Aktibo ukigarria:				
Erabilera propiokoa eta ondasun higiezinetakoinbertsioak	291.513	336.657	317.818	340.654
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak	216.314	216.314	263.311	263.311

Honela zehaztu da aktibo horien arrazoizko balioa:

- 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, "Erabilera propioko ibilgetu materiala" eta "Ondasun higiezinetakoinbertsioak" epigrafeetan sartutako ondasun higiezinaren arrazoizko balioa kalkulatzeko, hurrenez hurren kontabilitate-balioaren % 87rako eta % 96rako, erakunde independenteek 2013aren eta 2017aren artean emandako tasazio-balioak hartu dira kontuan, Espainiako Bankuak ezarritako arauari jarraituz. Gainerako higiezinetakoinbertsioak, 2011ko baloratzeak (barruko tasazioak eta baloratzeak) eguneratu dira. Horiei, egungo abagunea eta merkatu-igurikimenak aintzat hartuta, objektibotasunez haztatutako zuzenketa-faktore bat aplikatu die Entitateak.

Aktibo ukigarriko gainerako elementuetarako, kontabilitate-balio garbia hartu dugu, egun horietan merkatuan zuten balioaren balioespenik fidagarriena delakoan.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

- Estatuan salgai dauden aktibo ez-korronteen arrazoizko balioa zenbatesteko, horiek berreskuratzeko aukera hartu da kontuan, Espainiako Bankuaren 4/2004 Zirkularren IX. eranskinaren V. atalean jasotako parametroak ezarriz, esleitutako ondasunen tipologiaren arabera. 2011ko abenduaren 31n higiezinaren sustapenari lotuta zeuden aktiboen kasuan, berriz, 2012ko otsailaren 3ko 2/2012 Errege Lege Dekretuan zehaztutako irizpideak erabili dira. Era berean, balio hori zehazteko, Espainiako Bankuaren Erregistroan izena emanda duten sozietateek egindako tasazioak erabili dira input osagarri gisa. Hala, martxoaren 27 ECO/805/3002 Ministerio Aginduan xedatutakoa eta gaur egungo higiezinaren merkatuaren eta ziklo ekonomikoaren egoera hartu dira kontuan.

Entitateak tasazio-sozietate hauen zerbitzuak erabiltzen ditu, batez ere: Sociedad de Tasación SA, Krata SA, Técnicas de Tasación SA eta Servicios Vascos de Tasaciones SA.

38. Emandako bermeak

Entitateak ohiko jardunean hartutako konpromisoen ondorioz ordaintzera behartuta daudenek ordaindu ezean, Entitateak berak ordaindu beharko du haien kontura, eta, epigrafe honetan, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n Entitateak kontzeptu horregatik ordaindu beharreko zenbatekoak biltzen dira:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Finantza-bermeak	106.584	122.757
Emandako beste abal eta kauzio batzuk	131.812	146.972
Dokumentu-kreditu errebokaezinak	11.553	10.332
	<u>249.949</u>	<u>280.061</u>

39. Emandako konpromiso kontingenteak

Hona hemen epigrafe honen banaketa 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Hirugarrenek erabiltzeko modukoak:	960.976	916.084
Kreditu-entitateek	165	-
Administrazio publikoen sektoreak	137.152	103.008
Beste sektore egoiliar batzuek	823.477	812.937
Ez-egoiliarrek	182	139
Zor anotatua erostea	-	-
Despoltsatzeko dauden harpidetutako baloreak	8.963	8.963
Bestelako konpromiso kontingenteak	144.320	151.844
Konpentsazio-ganberei emandako dokumentuak	144.320	151.844
	<u>1.114.259</u>	<u>1.076.891</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

40. Interesen ondoriozko sarrerak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Negoiazteko eutsitako finantza-aktiboak	1.387	1.458
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	-	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	66.025	75.695
Maileguak eta kobratzeko partidak	182.931	206.383
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	-	9.855
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea, interes-tasaren arriskua	1.201	(13.569)
Beste aktibo batzuk	2	18
Pasiboen interesengatiko sarrerak	<u>946</u>	<u>1.896</u>
	<u>252.492</u>	<u>281.736</u>

2017ko ekitaldian, hipoteka-bermedun eragiketei dagozkien 111.946 mila euro daude "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean (2016an 134.525 mila euro izan ziren).

Interesen ondoriozko sarrera gehienak Entitateko finantza-aktiboek sortu dituzte, eta amortizatutako kostuan edo arrazoizko balioan eta ondare garbian aldaketak dituztela baloratzen dira.

Segidan, azken 2 ekitaldietan interesen ondorioz sortutako sarreraren jatorriaren berri emango dugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Maileguak eta aurrerakinak	181.433	206.106
Banku zentralak	-	-
Kreditu-erakundeak	3.633	3.836
Bezeroak	177.800	202.270
Zorra adierazten duten baloreak	67.412	87.007
Diru-merkatuko eragiketak	339	1.018
Zalantza-aktiboak	2.105	1.156
Estaldura-eragiketengatiko sarreraren zuzenketa	1.201	(13.569)
Bestelako interesak	<u>2</u>	<u>18</u>
	<u>252.492</u>	<u>281.736</u>

Aurreko taulako Interesengatiko gastu gehienak, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, interes-tasa efektiboaren metodoa erabiliz kalkulatu dira.

Hona hemen Entitatearen bulegoek 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n duten kokapena lurraldeka:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Bizkaia	92	94
Gipuzkoa	69	73
Araba	33	36
Nafarroa	41	43
Sare Berria	<u>89</u>	<u>89</u>
	<u>324</u>	<u>335</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

41. Interesen ondoriozko gastuak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Negoiazteko eutsitako finantza-pasiboak	-	-
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	-	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	53.468	78.230
Deribatuak – estaldura-kontabilitatea, interes-tasaren arriskua	(45.238)	(51.456)
Beste pasibo batzuk	89	61
Aktiboen interesengatiko sarrerak	<u>12.570</u>	<u>1.573</u>
	<u>20.889</u>	<u>28.408</u>

Interesen ondoriozko gastu gehienak Entitateko finantza-pasiboek sortu dituzte, eta amortizatutako kostuan baloratzen dira.

Jarraian, azken 2 ekitaldietan interesen ondorioz sortutako gastuen jatorria azalduko dugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Gordailuak	<u>53.466</u>	<u>78.893</u>
Banku zentralak	-	3
Kreditu-erakundeak	245	1.049
Bezeroak	53.221	77.841
Diru-merkatuko eragiketak	-	139
Zorra adierazten duten balore jaulkiak	-	-
Estaldura-eragiketen ondoriozko gastuen zuzenketa	(45.238)	(51.456)
Bestelako interesak	89	61
Aktiboen interesengatiko sarrerak	<u>12.572</u>	<u>771</u>
	<u>20.889</u>	<u>28.408</u>

Aurreko taulako Interesengatiko gastu gehienak, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, interes-tasa efektiboaren metodoa erabiliz kalkulatu dira.

Estaldura-eragiketen ondoriozko gastuen zuzenketa, hipoteka-zedulen jaulkipen batzuen arrazoizko balioa estaltzeko kontratatutako finantza-trukeko eragiketak jasotzen dira, nagusiki (32. eta 26. oharrak).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

42. Dibidenduen ondoriozko sarrerak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak:	3.345	7.632
Akzioak	3.345	7.632
Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak	7.459	7.195
Erakunde elkartuetako partaidetzak	-	-
Erakunde taldeaniztunetako partaidetzak	-	-
Taldeko erakundeetako partaidetzak	7.459	7.195
	<u>10.804</u>	<u>14.827</u>

43. Komisioen ondoriozko sarrerak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Arrisku kontingenteengatik	3.140	3.606
Konpromiso kontingenteengatik	1.038	1.052
Atzerriko bankuetako dibisak eta billeteak aldatzeagatik	103	109
Kobrantza- eta ordainketa-zerbitzuengatik	47.815	45.848
Balore-zerbitzuengatik:	3.653	3.924
Baloreak aseguru eta kokatzea	-	-
Baloreak saldu eta erosteko	870	850
Administrazioa eta zainketa	1.545	1.739
Ondarearen gestioa	1.238	1.335
Banku-jarduerakoak ez diren finantza-produktuen komertzializazioagatik:	33.021	31.634
Inbertsio-fondoak	15.435	14.369
Pentsio-fondoak	17.585	17.252
Aseguruak	1	13
Beste batzuk	-	-
Bestelako komisioak	6.959	7.081
	<u>95.729</u>	<u>93.254</u>

44. Komisioen ondoriozko gastuak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Eragiketa aktibo eta pasiboetako artekaritzak	34	35
Beste erakunde korrespontsal batzuei lagatako komisioak	3.805	3.695
Efektuak kobratu edo itzultzeagatikoak	4	6
Beste arrazoi batzuegatik	3.801	3.689
Balore-eragiketengatik ordaindutako komisioak	934	1.105
Moneta-bitartekariekin	895	1.033
Beste batzuk	39	72
Bestelako komisioak	594	638
	<u>5.367</u>	<u>5.473</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

45. Arrazoizko balioarekin baloratu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	42.482	10.604
Maileguak eta kobratzeko partidak	380	-
	<u>42.862</u>	<u>10.604</u>
Irabaziak	49.086	23.424
Galerak	(6.224)	(12.820)
	<u>42.862</u>	<u>10.604</u>

46. Negoziatzeko eutsitako finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	441	1.801
	<u>441</u>	<u>1.801</u>
Irabaziak	62.220	114.902
Galerak	(61.779)	(113.101)
	<u>441</u>	<u>1.801</u>

47. Estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Estaldura-deribatuak	(43.286)	(31.015)
Estalitako partidak	43.403	31.212
	117	197
Irabaziak	277.217	4.313.827
Galerak	(277.100)	(4.313.630)
	<u>117</u>	<u>197</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

"Estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabaziaz edo (-) galerak – Estaldura-deribatuz" epigrafean, Entitateak 2017an eta 2016an zituen arrazoizko balioko estaldura-tresnen balorazioagatiko doikuntzak sartzen dira. Bestalde, "Estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabaziaz edo (-) galerak – Estalitako partidak" epigrafean, arrazoizko balioa estaltzeko izendatutako kontratu horiek estali dituzten elementuen balorazioagatiko doikuntzak sartzen dira (ikus 13.e oharra).

48. Kanbio-alde garbiak [irabazia edo (-) galera]

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Irabaziaz	92.703	155.823
Galerak	<u>(92.741)</u>	<u>(154.793)</u>
	<u>(38)</u>	<u>1.030</u>

49. Beste ustiapen-sarrera batzuk

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ondasun higiezinak inbertsioak ustiatzeagatiko sarrerak (28. oharra)	2.432	2.626
Beste errentamendu operatibo batzuen sarrerak (garbiak) (28. oharra)	5.188	4.485
Finantza-zerbitzuak emateagatiko salmentak eta bestelako sarrerak	23.076	22.813
Gainerako ustiapen-produktuak	<u>5.292</u>	<u>5.150</u>
Zuzeneko kostuak konpentsatzen dituzten finantza-komisioak	2.889	2.337
Aseguru-entitateen kalte-ordainak	25	51
Beste produktu errepikari batzuk	<u>2.378</u>	<u>2.762</u>
	<u>35.988</u>	<u>35.074</u>

"Finantza-zerbitzuak emateagatiko salmentak eta bestelako sarrerak" epigrafean, besteak beste, Entitateak Caja Laboral Bancaseguros OBSV SLUri lagatutako sare komertzialagatiko sarrerak sartu dira; 2017ko eta 2016ko ekitaldietan 19.000 mila eurokoak izan dira.

"Zuzeneko kostuak konpentsatzeko finantza-komisioak" epigrafean, berriz, kreditu-tresnekin zerikusia duten zuzeneko kostuak konpentsatzeko komisioen zatia bildu da.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

50. Beste ustiapen-gastu batzuk

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Gordailuen Berme Funtserako ekarpena (10. oharra)	24.745	20.671
Suntsiarazpen Funts Bakarra (10. oharra)	3.140	4.836
Gizarte-lanetarako fondoetarako nahitaezko zuzkidura (30. oharra)	8.591	7.833
Beste kontzeptu batzuk	<u>10.430</u>	<u>7.934</u>
	<u>46.906</u>	<u>41.274</u>

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontuetako "Beste ustiapen-gastu batzuk – Gizarte Ekintzako Fondoetarako nahitaezko zuzkidura" epigrafean erregistratutako zenbatekoak (8.591 mila eurokoak eta 7.533 mila eurokoak, hurrenez hurren) Kooperatiben Legean eta Entitatearen estatutuetan ezarritakoari jarraikiz Heziketako eta Sustapeneko Fondora egin beharreko nahitaezko zuzkidurari dagozkio (4. oharra).

Era berean, "Beste ustiapen-gastu batzuk - Beste kontzeptu batzuk" epigrafean, zerga-administrazioaren aurrean galdagarria den kreditu gisa zehaztutako zergengatik aktiboak bihurtzearen ondoriozko ondare-prestazioaren estimazioa, 2017ko abenduaren 31koa, jaso da; 2.568 mila euroko kopurua osatzen du (29. oharra) (3.000 eurokoa 2016ko ekitaldian).

51. Administrazio-gastuak

a) Pertsonal-gastuak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Pertsonal aktiboaren soldatak eta eskersariak	109.709	115.650
Gizarte-segurantzaren kuotak	1.520	1.779
Kaleratzeen ondoriozko kalte-ordainak	9	6
Prestakuntza-gastuak	1.144	1.547
Beste pertsonal-gastu batzuk	<u>442</u>	<u>480</u>
	<u>112.824</u>	<u>119.462</u>

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, Entitatearen jarduerari loturiko zerbitzuak ematearen ondoriozko ordainketak daude, honako hauek, hain zuzen:

	<u>2017</u>			<u>2016</u>		
	<u>Interes hobaritua</u>	<u>Merkatuko interesa</u>	<u>Aldea</u>	<u>Interes hobaritua</u>	<u>Merkatuko interesa</u>	<u>Aldea</u>
Interes-tasa txikiko maileguak	<u>5</u>	<u>364</u>	<u>359</u>	<u>82</u>	<u>499</u>	<u>417</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, 2017 eta 2016 abenduaren zegoen enplegatuen batez besteko kopurua zehaztuko dugu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Zuzendariak	35	37
Buruak	422	428
Teknikariak	769	843
Administrariak	<u>780</u>	<u>766</u>
	<u>2.006</u>	<u>2.074</u>

2017ko abenduaren 31n, plantilla osoko 13 lagunek desgaitasun-mailaren bat zuten aitortuta (13k 2016ko abenduaren 31n ere).

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, hauxe zen Entitateko langileen banaketa, generoari begiratuta:

	<u>Langile-kopurua</u>					
	<u>2017</u>			<u>2016</u>		
	<u>Emakumeak</u>	<u>Gizonak</u>	<u>Guztira</u>	<u>Emakumeak</u>	<u>Gizonak</u>	<u>Guztira</u>
Zuzendariak	5	31	36	3	34	37
Buruak	128	292	420	121	299	420
Teknikariak	402	362	764	419	388	807
Administrariak	<u>411</u>	<u>357</u>	<u>768</u>	<u>409</u>	<u>372</u>	<u>781</u>
	946	<u>1.042</u>	<u>1.988</u>	952	1.093	<u>2.045</u>

Hona hemen Kontseilu Errektoreak 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n zuen banaketa, generoari dagokionez:

	<u>Kide-kopurua</u>					
	<u>2017</u>			<u>2016</u>		
	<u>Emakumeak</u>	<u>Gizonak</u>	<u>Guztira</u>	<u>Emakumeak</u>	<u>Gizonak</u>	<u>Guztira</u>
Kontseilu Errektoreko kideak	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>12</u>	<u>3</u>	<u>11</u>	<u>14</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

b) Beste administrazio-gastu batzuk

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Higiezinak, instalazioak eta materiala:	15.767	16.799
Alokairuak (28. oharra)	5.272	5.381
Ibilgetuaren mantentze-lana	6.376	6.838
Argiteria, ura eta berokuntza	2.658	2.997
Inprimakiak eta bulegoko materiala	1.461	1.583
Informatika	7.858	7.356
Komunikazioak	5.336	5.638
Publizitatea eta propaganda	7.500	8.000
Gastu judizialak eta letratuenak	3.957	3.643
Txosten teknikoak	12.713	11.311
Fondoak zaindu eta lekualdatzeko zerbitzuak	1.898	1.908
Aseguru- eta autoaseguru-primak	688	788
Gobernu- eta kontrol-organoak	177	196
Langileek entitateak ordezkatzen eta joan-etorrietan egindako gastuak	1.822	1.878
Elkarteen kuotak	209	184
Azpiktratatutako administrazio-zerbitzuak	6.261	6.056
Kontribuzioak eta zergak	7.305	7.085
Beste gastu batzuk	526	716
	<u>72.017</u>	<u>71.558</u>

Entitatearen errentamendu-gastuak, gehienetan, Entitateak merkataritza-sareko bulegoak jartzeko alokatzen dituen lokal komertzialenak dira. Iraupen jakin bateko (normalean 20 urtetik gorako) kontratuen bidez hartzen ditu.

2017ko ekitaldian, 35 mila euroko prima ordaindu da LABORAL Kutxako administratzaile eta zuzendari guztien erantzukizun zibilaren aseguru kolektiboagatik (2016an 52 mila eurokoa). Aseguru horren helburua da karguaren ekitaldian benetan edo ustez egindako ekintza desegokien ondoriozko kalte potentzialak estaltzea.

Era berean, kreditu-erakundeek gordailuen gaineko zergaren 5.402 mila euroak “Beste administrazio-gastu batzuk – Kontribuzioak eta zergak” epigrafean sartu dira (2016an 5.088 mila euro izan ziren).

52. Amortizazioa

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Aktibo ukigarriak (28. oharra):	17.415	18.950
Ibilgetu materiala	16.737	18.189
Erabilera propioak	12.104	14.233
Errentamendu operatiboan utzitakoa	4.633	3.956
Ondasun higiezinak inbertsioak	678	761
Aktibo ukiezinak	-	-
	<u>17.415</u>	<u>18.950</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

53. Hornidurak edo (-) hornidura-itzulketak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak (33. oharra)	18.449	21.437
Emandako konpromiso eta bermeetarako hornidurak (33. oharra)	(4.443)	(4.919)
Hornidurak - Ordaintzeko dauden zergen ondoriozko prozesu-gaiak eta auziak (33. oharra)	-	-
Gainerako hornidurak (33. oharra)	<u>12.779</u>	<u>8.941</u>
	<u>26.785</u>	<u>25.459</u>

54. Arrazoizko balioarekin baloratu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboaren balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak (23. oharra)	2.172	2.749
Zorra adierazten duten baloreak	1.543	(1.807)
Ondare-tresnak	629	4.556
Maileguak eta kobratzeko partidak (24. oharra) (*)	<u>15.985</u>	<u>(28.724)</u>
Bezeroak	15.985	(28.724)
	<u>18.157</u>	<u>(25.975)</u>

(*) Kaudimengabezien amortizazioa eta aktibo kobraezinen berreskurapena hartzen du barne; hurrenez hurren, 8.626 eta 6.523 mila eurokoak izan dira 2017ko ekitaldian (2016koan, hurrenez hurren 5.224 eta 3.814 mila eurokoak).

55. Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Erakunde elkartuetako partaidetzak (27. oharra)	-	-
Erakunde taldeaniztunetako partaidetzak (27. oharra)	-	-
Taldeko erakundeetako partaidetzak (27. oharra)	<u>(2.741)</u>	<u>-</u>
	<u>(2.741)</u>	<u>-</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

56. Aktibo ez-finantzarioen balioa narriatzea edo (-) narriadura itzultzea

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Aktibo ukigarriak (28. oharra)	2.847	2.736
	<u>2.847</u>	<u>2.736</u>

2016ko eta 2017ko ekitaldietako aktibo ukigarrien narriadura 2.mailako balorazioen arabera egin da (ikus 37. oharra).

57. Aktibo ez finantzarioei eta partaidetzei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Hauxe da 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontuko "Aktibo ez-finantzarioei eta partaidetzei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" epigrafearen banakapena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Aktibo ukigarriak saltzeagatiko irabazi (galera) garbiak	5.465	(442)
Partaidetzak saltzeagatiko irabazi (galera) garbiak	1	-
	<u>5.466</u>	<u>(442)</u>

58. Saltzeko eutsitakotzat sailkatuta dauden eta jarduera etentzat hartzen ez diren aktibo ez-korronteetatik eta elementu-talde besterengarrietatik datozen irabazi edo (-) galerak

Epigrafe honek xehetasun hauek ditu 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldiei dagokien galdu-irabazien kontuan:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak saltzeagatiko irabazi (galera) garbiak	2.833	2.044
Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteen narriaduraren ondoriozko zuzkidura (31. oharra)	(11.055)	(43.802)
	<u>(8.222)</u>	<u>(41.758)</u>

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien narriadura ez dira sartu arrazoizko balioaren gehikuntzaren sarrerak ken salmenta-kostuak.

2017ko eta 2016ko ekitaldietako narriadura osoa egiteko 2. mailako balorazioak hartu dira input gehigarria moduan (37. oharra).

59. Erakunde mendeko, taldeaniztun eta elkartuekin egindako eragiketak

Hona hemen erakunde mendeko, taldeaniztun eta elkartuekin egindako aktiboko eta pasiboko eragiketen 2017ko eta 2016ko abenduaren 31ko saldoen laburpena:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Aktiboko periodokatzeak	4.308	3.737
Bezeroen gordailuak	59.818	48.268
Maileguak eta kobratzeko partidak	7.558	7.499
Abalak	20.884	20.320

Erakunde mendeko, taldeaniztun eta elkartuekin 2017ko eta 2016ko ekitaldietan egindako transakziorik adierazgarrienak aipatuko ditugu ondoren:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Interesen ondoriozko sarrerak	9	9
Interesen ondoriozko gastuak	1	6
Komisioen ondoriozko sarrerak	16.044	15.025
Beste ustiapen-sarrera batzuk	21.375	19.968

60. Bestelako informazioa

Hona hemen Entitatearen egoera-balantzetik kanpo dauden bezeroen baliabideen xehetasuna, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Entitatearen Taldeak gestionatutakoak:	4.282.539	3.892.822
Inbertsio-sozietateak eta -fondoak	2.208.094	1.868.333
Pentsio-fondoak eta BGAEak	1.670.810	1.639.971
Aseguru-kontratuak aurrezkiak	403.635	384.518
Diskrezioz kudeatutako bezero-zorroak	-	-
Entitatearen Taldeak komertzializatutakoak baina ez kudeatuak	<u>843.894</u>	<u>500.550</u>
	5.126.433	<u>4.393.372</u>

2017ko abenduaren 31n, 4.321.753 mila eurokoa da hirugarrenen jabetzako baloreen gordailuen saldoa (4.703.839 mila eurokoa 2016ko abenduaren 31n).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA **(Mila eurokotan adierazita)**

Entitateak 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n lagatako Zorra adierazten duten baloreen lagapena 680.815 mila eurokoa eta 1.250.447 mila eurokoa da, hurrenez hurren. Horiek hirugarrenei lagatakoak ziren, eta balantzeko “Finantza–pasiboak amortizatutako kostuan – Bezeroen gordailuak” epigrafean agertzen dira.

61. Hipoteka-merkatuko jaulkitzaileen eta kontabilitate-erregistro bereziaren gaineko informazioa

Txosteneko 32. oharrean adierazi denez, hipoteka-zedulak jaulki ditu Entitateak. Hori dela eta, 2009ko apirilaren 24ko 716/2009 Errege Dekretuaren 21. artikuluan aipatzen den kontabilitate-erregistro berezian Entitatea jaulkitzaileari buruz dauden datuak erantsi ditugu jarraian, 7/2010 Zirkularrean ezarritakoari jarraikiz. Zirkular horrek, hipoteka-merkatuaren hainbat alderdi garatzen ditu, Espainiako Bankuaren 2011ko azaroaren 30eko 5/2011 Zirkularrean ezarritako banaketarekin.

Era berean, 2009ko apirilaren 24ko 716/2009 Errege Dekretuak ezarritakoaren arabera — hipoteka-merkatua eta hipoteka-sistema finantzarioa arautzen dituen 1981eko martxoaren 25eko 2/1981 Legearen hainbat alderdi garatzen ditu—, Entitatearen Administrazio Kontseiluak hauxe jakinarazi du: 2017ko abenduaren 31n, hipoteka-merkatua arautzen duen araudia betetzen dela bermatzeko politika eta prozedura multzoa dituela ezarrita Entitateak.

Politika eta prozedura horietan, besteak beste, gai hauen inguruko irizpideak sartzen dira:

Arriskua onartzeko irizpideak mailegu-hartzaileen ordaintzeko gaitasunean oinarritzen dira. Hori balioesteko, funtsezkoak dira barne-ereduak (scoringak eta ratingak).

Hipoteka-bermea eta abal-emaileak dira onartutako arintzaile nagusiak. Hipoteka-bermean, eragiketen LTV erlazioa (arriskua eta tasazioa) eta abal-emaileak balioesten dira, bereziki.

Eredu horiek gai dira ez ordaintzeko aukera zenbatesteko eta, beraz, eskabidearen lehen kreditu-kalifikazioa esleitzeko, idatzitako datuetan eta aldagai batzuen portaera historikoetan oinarrituta. Eragiketa bakoitza kalifikatzeko, arrisku-mailarik txikienetik handienera doan eskala bat erabiltzen da, eta maila horietako bakoitzaren arabera ez-ordaintzeak izateko probabilitatea esleitzen zaio.

Ereduak aldagai batzuk zenbatesten dituzte: errenta- edo sarrera-maila, ondarea edo zorpetzea, ordaintzetan izandako portaera, kreditatuaren atxikimendua eta alderdi pertsonalak eta arrisku-eragiketari lotutako ezaugarri jakin batzuk.

**URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO
EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Zehazki, aldagai mota hauek bereizten dituzte indarrean dauden ereduak: ezaugarri pertsonalak, ez-ordaintzeen historikoa, errentak edo sarrerak lortzeko ahalmena, zorpetzea, ondare garbia, Entitatearekiko atxikimendua, eragiketaren ezaugarriak eta kreditua ematearen estaldura (arintzaileak).

Horrez gain, sistemari sartutako informazioa egiaztatzeko prozedurak daude, batez ere datu hauek egiaztatzeko: diru-sarrerak, ondarea, hipoteka-bermea (higiezina tasatzearen bidez), finantzaketaren norakoa, bezeroaren datu orokorrak eta bezeroaren portaera-oinarriak.

Arrisku-eragiketak formalizatzeko, tasazioak egiten dira, hipoteka-bermetzat erabiltzen diren higiezinetakoa aktiboen balioa zehazteko. Tasazioak honako baldintza hauek bete behar ditu:

- Espainiako Bankuaren Tasazio Erregistro Ofizialean erregistratutako tasazio-sozietateek egin behar dute.
- ECO/805/2003 Ministerio Agindua, 2003ko martxoaren 27koa, bete behar du.

Aktibo horien balioa maiztasun aldakor batekin berrikusten da, horien bidez bermatutako eragiketaren kalifikazioa, zenbatekoa eta LTVa (aktiboaren arriskua/balioa) kontuan hartuta. Horren ondorioz, eragiketaren kalifikazioaren arabera politikak ezartzen dira, eragiketa arazotsuak (zalantzazkoak, azpieztandarrak edo esleituak), normalak edo jarraipen berezikoak diren.

a) Eragiketa aktiboak

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n ordaintzeko dauden hipoteka-mailegu eta -kredituen balio nominala 10.312 milioi eurokoa eta 10.636 milioi eurokoa da, hurrenez hurren. Horietatik, aukeratzeko modukoak izateko ezaugarriak 7.301 eta 7.549 milioi eurok dituzte, hurrenez hurren (Errege Dekretu horren 12. artikulua finkatuta dituen mugak aintzat hartu gabe).

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, Entitatearen esku dauden eta hipoteka bidez bermatuta dauden maileguen eta kredituen balio nominala aurkeztuko dugu. Ildo beretik, araudian xedatutakoaren arabera, horien artean hipoteka-bonuen eta hipoteka-zedulen jaulkipen-muga kalkulatzeko aukeragarriak direnen berri emango dugu:

	Milioi eurokotan	
	2017	2016
	Balio nominala	Balio nominala
Maileguak guztira (a)	10.920	11.495
Jaulkitako hipoteka-partaidetzak	-	-
Horietatik: aktiboan aintzatetsitako maileguak	-	-
Jaulkitako hipoteka-maileguen ziurtagiriak	608	859
Horietatik: aktiboan aintzatetsitako maileguak	608	859
Jasotako finantzaketak bermatzeko hipoteka-maileguak	-	-
Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena babesteko maileguak	10.312	10.636
Mailegu ez-aukeragarriak (b)	3.011	3.087
Aukeragarriak izateko baldintzak betetzen dituzte, salbu eta 716/2009 Errege Dekretuaren 5.1 artikuluan xedatutako muga	1.565	1.996
Gainerako mailegu ez-aukeragarriak	1.446	1.091
Mailegu aukeragarriak (c)	7.301	7.549
Hipoteka-bonuen jaulkipenak estaltzen dituzten maileguak	-	-
Hipoteka-zedulen jaulkipenak estaltzeko gauza diren maileguak	7.301	7.549
Zenbateko ez-konputagarriak (d)	8	9
Zenbateko konputagarriak	7.293	7.540

- (a) Entitatearen aldeko hipoteka bidez bermatutako maileguetan —hipoteka-partaidetzen eta hipoteka-transmisioko egiaztagirien bidez eskuratutakoak ere kontuan hartuta— erabilia eta kobratu gabe dagoen printzipala, balantzetik baja eman arren, eta zenbateko horrek azken tasazioaren zenbatekoan duen ehunekoa —*loan to value*— edozein izanik ere.
- (b) Hipoteka bidez bermatutako maileguak, hirugarrenei transferitu gabeak eta jasotako finantzaketei lotuta ez daudenak, eta ez dituztenak betetzen hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarritzat jotzeko baldintzak, 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluan zehaztutakoaren arabera.
- (c) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluan arabera, hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, Errege Dekretu berorren 12. artikulua ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.
- (d) 716/2009 Errege Dekretuaren 12. artikuluan finkatutako irizpideen arabera, hipoteka-bonuen eta hipoteka-zedulen jaulkipena estaltzeko zenbakarriak ez diren mailegu aukeragarrien zenbatekoa.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Segidan, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n hipoteka-mailegu eta -kredituek hainbat zenbatakoko atributuen arabera duten banakapena aurkeztuko dugu:

	Milioi eurokotan			
	2017		2016	
	Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena babesten duten maileguak (a)	Horietatik: mailegu aukeragarriak (b)	Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena babesten duten maileguak (a)	Horietatik: mailegu aukeragarriak (b)
GUZTIRA	10.312	7.301	10.636	7.549
1 ERAGIKETEN JATORRIA	10.312	7.301	10.636	7.549
1.1 Entitateak sortuak	10.235	7.244	10.547	7.486
1.2 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	77	57	89	63
1.3 Gainerakoetan	-	-	-	-
2 DIBISA	10.312	7.301	10.636	7.549
2.1 Euroa	10.312	7.301	10.636	7.549
2.2 Gainerako dibisak	-	-	-	-
3 ORDAINKETAREN EGOERA	10.312	7.301	10.636	7.549
3.1 Normala	9.667	7.097	9.880	7.486
3.2 Beste egoera batzuk	645	204	756	63
4 BATEZ BESTEKO HONDAR-EPEMUGA	10.312	7.301	10.636	7.549
4.1 10 urtera artekoa	4.503	2.967	4.497	2.961
4.2 10 eta 20 urte bitartekoa	5.803	4.330	6.119	4.577
4.3 20 eta 30 urte bitartekoa	6	4	20	11
4.4 30 urtetik gorakoa	-	-	-	-
5 INTERES-TASAK	10.312	7.301	10.636	7.549
5.1 Finkoa	323	160	176	64
5.2 Aldakorra	-	-	-	-
5.3 Mistoa	9.989	7.141	10.460	7.485
6 TITULARRAK	10.312	7.301	10.636	7.549
6.1 Pertsona juridikoak eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduerak)	1.141	1	1.280	2
<i>Horietatik: eraikuntza eta higiezinaren sustapena</i>	86	-	128	-
6.2 Gainerako familiak	9.171	7.300	9.356	7.547
7 BERME-MOTA	10.312	7.301	10.636	7.549
7.1 Bukatutako aktiboak/eraikinak	10.213	7.290	10.501	7.536
7.1.1 Etxebizitzak	9.622	7.270	9.867	7.514
<i>Horietatik: babes ofizialeko etxebizitzak</i>	280	201	310	228
7.1.2 Bulegoak eta lokal komertzialak	326	16	345	18
7.1.3 Gainerako eraikin eta eraikuntzak	265	4	289	4
7.2 Eraikitze-bidean dauden eraikinak/aktiboak	8	-	6	-
7.2.1 Etxebizitzak	8	-	6	-
<i>Horietatik: babes ofizialeko etxebizitzak</i>	-	-	-	-
7.2.2 Bulegoak eta lokal komertzialak	-	-	-	-
7.2.3 Gainerako eraikin eta eraikuntzak	-	-	-	-
7.3 Lursailak	91	11	129	13
7.3.1 Hiri-lurzoru finkatua	33	6	104	6
7.3.2 Gainerako lursailak	58	5	25	7

(a) Hirugarrenei transferitu ez zaizkien eta jasotako finantzaketari lotuta ez dauden hipoteka-maileguetatik erabilitako eta kobratu gabeko printzipala, azken tasazioaren zenbatekoaren gainean arrisku osoaren ehunekoia –loan to value–edozein dela ere.

(b) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikulua araberako, hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, Errege Dekretu berorren 12. artikulua ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Errege Dekretu hartako 12. artikuluan finkatutako irizpideen arabera 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n hipoteka-tituluen jaulkipena estaltzeko kontuan hartuko den zenbatekoa 7.293 eta 7.540 milioi eurokoa da, hurrenez hurren.

Balio nominalari eta eguneratuari dagokienez —azken hori Errege Dekretu horretako 23. artikuluan ezarritakoari jarraikiz kalkulatuta da— Entitateak ez du hipoteka-bonuen jaulkipenik, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n. Bestalde, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n zorroan dauden eta hipoteka-partaidetzen bidez edo hipoteka-transmisioko ziurtagirien bidez mugitu diren balio nominala 608 eta 859 milioi eurokoa da, hurrenez hurren.

Hipoteka-mailegu eta -kreditu ez-aukeragarri guztien balio nominala 3.011 milioi eurokoa da, 2017ko abenduaren 31n (3.087 milioi eurokoa, 2016ko abenduaren 31n). Horien artean, 716/2009 Errege Dekretuaren 5.1 artikuluan ezarritako mugak betetzen ez dituztelako aukeragarriak ez direnak baina aukeragarrien gainerako baldintzak (arau horretako 4. artikuluan azaltzen direnak) betetzen dituztenak 1.565 eta 1.996 milioi eurokoak dira, hurrenez hurren, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n.

Hona hemen hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko hautagarri diren hipoteka-mailegu eta -kredituen balio nominalen banaketa, arriskuak 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n egindako azken tasazio eskuragarriaren zenbatekoaren gainean duen ehunekoaren arabera:

2017ko abenduaren 31n

	Milioi eurokotan				GUZTIRA
	Eskura dagoen azken tasazioaren —loan to value— gainean erabilitako printzipala (b)				
	2017				
% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino handiagoa eta % 60koa edo txikiagoa	% 60koa baino handiagoa eta % 80koa edo txikiagoa	% 80koa baino handiagoa		
Hipoteka-bonu eta -zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak (a)	2.328	2.677	2.296	-	7.301
- Etxebizitzaren gainekoak	2.310	2.661	2.287	-	7.258
- Gainerakoak	18	16	9	-	43

2016ko abenduaren 31n

	Milioi eurokotan				GUZTIRA
	Eskura dagoen azken tasazioaren —loan to value— gainean erabilitako printzipala (b)				
	2016				
% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino handiagoa eta % 60koa edo txikiagoa	% 60koa baino handiagoa eta % 80koa edo txikiagoa	% 80koa baino handiagoa		
Hipoteka-bonu eta -zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak (a)	2.368	2.708	2.473	-	7.549
- Etxebizitzaren gainekoak	2.350	2.689	2.463	-	7.502
- Gainerakoak	18	19	10	-	47

- (a) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluan arabera, hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, Errege Dekretu berorren 12. artikuluan ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.
- (b) Loan to value ratioa lortzeko, eragiketa bakoitzean erabilitako printzipala bermearen azken tasazioaren zenbatekoarekin zatitzen da.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Hipoteka-bonu eta hipoteka-zedula aukeragarriak eta ez-aukeragarriak jaulkitzea babesten duten hipoteka-mailegu eta -kredituen balio nominaleko mugimenduak hauek dira, 2017an eta 2016an:

	Milioi eurokotan	
	Mailegu aukeragarriak (a)	Mailegu ez-aukeragarriak (b)
1 Saldoa 2016ko ekitaldia irekitzean	7.911	3.034
2 Epealdiko bajak	1.160	734
2.1 Mugaeguneratutako eta eskudirutan kobratutako printzipala	9	28
2.2 Ezerezte aurreratuak	105	130
2.3 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	-	-
2.4 Gainerako bajak	1.046	576
3 Epealdiko altak	798	787
3.1 Entitateak sortuak	446	227
3.2 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	-	-
3.3. Gainerako altak	352	560
3.4. Negozio-konbinazioen ondoriozko altak	-	-
4 Saldoa 2016ean	7.549	3.087
1 Saldoa 2017ko ekitaldia irekitzean	7.549	3.087
2 Epealdiko bajak	574	621
2.1 Mugaeguneratutako eta eskudirutan kobratutako printzipala	15	21
2.2 Ezerezte aurreratuak	113	78
2.3 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	2	1
2.4 Gainerako bajak	444	521
3 Epealdiko altak	326	545
3.1 Entitateak sortuak	324	542
3.2 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	2	3
3.3. Gainerako altak	-	-
3.4. Negozio-konbinazioen ondoriozko altak	-	-
4 Saldoa 2017ean	7.301	3.011

(a) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikulua araberako hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, 716/2009 Errege Dekretuaren 12. artikulua ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.

(b) Hipoteka bidez bermatutako maileguak, hirugarrenei transferitu gabeak eta jasotako finantzaketei lotuta ez daudenak, eta ez dituztenak betetzen hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarritzat jotzeko baldintzak, 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluan zehaztutakoaren arabera.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

Hipoteka-bonuen eta hipoteka-zedulen jaulkipena estaltzen duten hipoteka-mailegu eta -kredituen saldo erabilgarriak hauek dira, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n:

	Milioi eurokotan	
	2017	2016
	Printzipal erabilgarriak (a)	Printzipal erabilgarriak (a)
Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena babesten duten hipoteka-maileguak	33	28
- Aukeragarriak izan daitezkeenak (b)	-	-
- Ez-aukeragarriak	33	28

(a) Hirugarrenei saldu ez zaizkien eta jasotako finantzaketari lotuta ez dauden hipoteka-mailegu guztietan konprometitutako zenbatekoak (muga) ken erabilitako zenbatekoak, azken tasazioaren zenbatekoaren gaineko arrisku osoaren ehunekoa (loan to value) edozein dela ere. Etxebizitzak saltzen direnean soilik sustatzaileei ordaintzen zaizkien zenbatekoak ere barne hartzen ditu saldo erabilgarriak.

(b) Hipoteka-bonuak eta -zedulak jaulkitzeko aukeragarriak izan daitezkeen maileguak, 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikulua araberak.

2017ko eta 2016ko abenduaren 31n, Entitateak ez du hipoteka-zedula biziak jaulkitzeko ordezkapen-aktiborik identifikatuta. Izan ere, egindako jaulkipenen ehunekoa jaulkipenak babesteko aukeratzeko moduko aktiboen gainetik dago data horietan, % 18,83an eta % 27,49an, hurrenez hurren. 1981eko martxoaren 25eko 2/1981 Legearen 16. artikulua, Hipoteka Merkatua Arautzekoak, % 80an du gehienezko kopurua ezarrita.

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

b) Eragiketa pasiboak

Segidan, 2017ko eta 2016ko abenduaren 31n Entitatearen hipoteka-mailegu eta -kredituen zorrotik egindako eta kolaterizatutako jaulkipenak banakatuko ditugu:

Hipoteka-titulak	Milioi eurokotan			
	2017	2016		
	Balio nominala	Batez besteko hondar-epemuga (hilabetetan)	Balio nominala	Batez besteko hondar-epemuga (hilabetetan)
1 Jaulkitako hipoteka-bonuak	-		-	
2 Jaulkitako hipoteka-zedulak (a)	1.375		2.075	
<i>Horietatik: pasiboan onartuak</i>	1.225		1.225	
2.1 Zorra adierazten duten baloreak. Eskaintza publiko bidez jaulkitakoak	150		850	
2.1.1 Urtebetera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.1.2 Urtebetetik bi urtera bitarteko hondar-epemuga	75		700	
2.1.3 Urtebetetik bi urtera bitarteko hondar-epemuga	75		-	
2.1.4 Hiru urtetik bost urtera bitarteko hondar-epemuga	-		75	
2.1.5 Bost urtetik hamar urtera bitarteko hondar-epemuga	-		75	
2.1.6 Hamar urtetik gorako hondar-epemuga	-		-	
2.2 Zorra adierazten duten baloreak. Gainerako jaulkipenak	-		-	
2.2.1 Urtebetera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.2 Urtebetetik bi urtera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.3 Urtebetetik bi urtera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.4 Hiru urtetik bost urtera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.5 Bost urtetik hamar urtera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.6 Hamar urtetik gorako hondar-epemuga	-		-	
2.3 Gordailuak	1.225		1.225	
2.3.1 Urtebetera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.3.2 Urtebetetik bi urtera bitarteko hondar-epemuga	100		-	
2.3.3 Urtebetetik bi urtera bitarteko hondar-epemuga	500		100	
2.3.4 Hiru urtetik bost urtera bitarteko hondar-epemuga	625		1.125	
2.3.5 Bost urtetik hamar urtera bitarteko hondar-epemuga	-		-	
2.3.6 Hamar urtetik gorako hondar-epemuga	-		-	
3 Jaulkitako hipoteka-partaidetzak (b)	-		-	
3.1 Eskaintza publiko bidez jaulkitakoak	-		-	
3.2 Gainerako jaulkipenak	-		-	
4 Jaulkitako hipoteka-transmisioko ziurtagiriak (b)	608	235	859	243
4.1 Eskaintza publiko bidez jaulkitakoak	-	-	-	-
4.2 Gainerako jaulkipenak	608	235	859	243

(a) Hipoteka-zeduletan, entitateak jaulki eta amortizatu gabe daudenak ere barne hartzen dira, nahiz eta pasiboan erregistratuta ez egon (hirugarrenei saldu ez zaizkielako edo berrerosi egin direlako).

(b) Aktiboan erregistratutako (eta balantzean eutsitako) hipoteka-maileguei eta hipoteka-kredituei soilik dagozkien hipoteka-partaidetzen eta hipoteka-transmisioko ziurtagirien zenbatekoa

URTEKO KONTUEN TXOSTENA, 2017KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)

62. Hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epealdiari buruzko informazioa. Hirugarren xedapen gehigarria. 2010eko uztailaren 5eko 15/2010 Legearen “informatzeko beharra”

Jarraian, 2017ko eta 2016ko ekitaldietan hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epealdiari buruzko informazioa emango dugu, honako arau hauek aintzat hartuta: batetik, 31/2014 Legea, abenduaren 3koa, gobernu korporatiboa hobetzeari buruzkoa, 15/2010 Legearen, uztailaren 5ekoaren, Hirugarren Xedapen Gehigarria aldatzen duena —azken Lege horrek 3/2004 Legea aldatu zuen, abenduaren 29koa, merkataritza-eragiketetan berankortasunaren aurkako neurriak ezartzen zituena—; eta bestetik, Kontabilitate eta Kontuen Ikuskaritza Institutuaren 2016ko urtarrilaren 29ko Ebazpenaren Xedapen Bakarra, eskatutako informazio-betebeharra betetzeari buruzkoa.

	<u>Egunak</u>	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epealdia	10	12
Ordaindutako eragiketen ratioa	10	12
Ordaintzeko eragiketen ratioa	21	16
	<u>Zenbatekoa (mila eurokotan)</u>	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Egindako ordainketak guztira	202.598	167.241
Ordaintzekoak guztira	3.050	2.252

**TALDEKO ENPRESETAN DITUGUN PARTAIDETZEN ETA BESTE PARTAIDETZA BATZUEN XEHETASUNAK, 2017KO ABENDUAREN 31KOAK
(Mila eurokotan adierazita)**

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2017								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharkakoa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Emaitza garbia
<u>Mendeko erakundeak</u>											
Seguros Lagun-Aro Vida SA (a)	Bilbo	Aseguruak	% 76	% 24	25.943	-	25.943	546.386	65.361	69.886	2.319
Seguros Lagun-Aro SA	Bilbo	Aseguruak	% 49,64	% 50,36	17.649	-	17.649	220.394	59.873	92.280	6.971
Caja Laboral Gestión SGIIC SA	Arrasate	Inbertsio-fondoan kudeatzailea	% 100	-	6.281	-	6.281	12.753	8.458	16.128	921
Caja Laboral Pensiones GFP SA	Arrasate	Pentsio-fondoan kudeatzailea	% 100	-	2.500	-	2.500	3.399	2.665	2.975	66
Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera SLU	Arrasate	Partaidetza-edukitzailea	% 100	-	59.673	-	59.673	64.645	64.637	3.485	3.469
Caja Laboral Bancaseguros OBSV SLU	Bilbo	Banka-asegurutako operadorea	% 100	-	10	-	10	12.654	4.091	35.746	1.702
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral SAU	Arrasate	Higiezineta aktiboen kudeatzailea	% 100	-	4.968	(4.000)	968	8.002	7.182	2.998	(29)
ISGA Inmuebles SA	Arrasate	Higiezineta aktiboen kudeatzailea	% 100	-	108.085	(61.445)	46.640	225.225	190.282	50.462	(21.854)
					<u>225.109</u>	<u>(65.445)</u>	<u>159.664</u>				

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2017								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharkakoa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Emaitza garbia
<u>Erakunde elkartekideak</u>											
ICR Institutional Investment Management SGIIC SA	Madril	Inbertsio-fondoan kudeatzailea	% 21,43	-	30	-	30	1.123	985	1.482	217
					<u>30</u>	<u>-</u>	<u>30</u>				

(a) 2017ko abenduaren 31n, Entitateak 8.565 mila euroko zenbatekoa du ordaintzeko, Seguros Lagun-Aro Vida SA sozietatean duen partaidetzagatik.

(*) Honekin batera doazen ondareari buruzko datuak partaidetzako sozietateek 2017ko abenduaren 31n zituzten finantzeta egoera-orri homogeneizatuei dagozkie.

Eranskin honek urteko kontu indibidualei buruzko txostenaren 27. oharra osatzen du, eta, beraz, berarekin batera irakurri behar da.

**TALDEKO ENPRESETAN DITUGUN PARTAIDETZEN ETA BESTE PARTAIDETZA BATZUEN XEHETASUNAK, 2016KO ABENDUAREN 31KOAK
(Mila eurokotan adierazita)**

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2016								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharkakoa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Emaitza garbia
Mendeko erakundeak											
Seguros Lagun-Aro Vida SA (a)	Bilbo	Aseguruak	% 76	% 24	25.943	-	25.943	530.242	70.410	46.291	3.520
Seguros Lagun-Aro SA	Bilbo	Aseguruak	% 49,64	% 50,36	17.649	-	17.649	215.472	59.385	90.119	6.070
Caja Laboral Gestión SGIIC SA	Arrasate	Inbertsio-fondoan kudeatzailea	% 100	-	6.281	-	6.281	12.078	8.410	15.039	873
Caja Laboral Pensiones GFP SA	Arrasate	Pentsio-fondoan kudeatzailea	% 100	-	2.500	-	2.500	3.281	2.616	2.826	18
Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera SLU	Arrasate	Partaidetza-edukitzailea	% 100	-	59.673	-	59.673	61.171	61.167	-	(10)
Caja Laboral Bancaseguros OBSV SLU	Bilbo	Banka-aseguruetao operadorea	% 100	-	10	-	10	9.022	3.068	33.133	678
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral SAU	Arrasate	Higiezinetao aktiboan kudeatzailea	% 100	-	4.968	(4.000)	968	10.275	8.849	5.806	(1.014)
Credilka SA	Bilbo	Sozietate anonimoa	% 100	-	1.620	-	1.620	2.477	2.477	-	(1)
ISGA Inmuebles SA	Arrasate	Higiezinetao aktiboan kudeatzailea	% 100	-	51.431	(33.487)	17.944	243.494	202.930	61.459	(58.697)
					<u>170.075</u>	<u>(37.487)</u>	<u>132.588</u>				

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2016								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharkakoa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Emaitza garbia
Erakunde elkartekideak											
ICR Institutional Investment Management SGIIC SA	Madril	Inbertsio-fondoan kudeatzailea	% 21,43	-	30	-	30	963	768	1.594	236
					<u>30</u>	<u>-</u>	<u>30</u>				

(a) 2016ko abenduaren 31n, Entitateak 8.565 mila euroko zenbatekoa du ordaintzeko, Seguros Lagun-Aro Vida SA sozietatean duen partaidetzagatik.

(*) Honekin batera doazen ondareari buruzko datuak partaidetzako sozietateek 2016ko abenduaren 31n zituzten finantzetako egoera-orri homogeneizatuei dagozkie. Aldez aurreko itxierari buruzko zenbait kasutan —3 hiletik beherako aldearekin betiere—, Entitate Nagusiaren ustez ez da alde esanguratsurik egongo 2016ko abenduaren 31n aurreikusitako behin betiko finantzetako egoera-orriekin.

Eranskin honek urteko kontu indibidualei buruzko txostenaren 27. oharra osatzen du, eta, beraz, berarekin batera irakurri behar da.

AGENTZIA-KONTRATUAK, 2017KO ETA 2016KO ABENDUAREN 31KOAK

Izena	Helbidea	Identifikazio-kodea	Ahalmenen egilespen-data	Agintearen amaiera-data	Jarduera-eremu geografikoa	Ordezkapenaren norainokoa
Caja Laboral Bancaseguros OBSV SLU	Diego Lopez de Haro kale nagusia, 2, Bilbo	B 75060988	2013-01-01	Mugagabea	Estatua	<ul style="list-style-type: none"> - Kontu korronteko, aurrezki-libretako eta epe finkorako ezarpenetako, inbertsio-fondoetako eta pentsio- eta aurreikuspen-planetako eragiketak tramitatzea, eta horretarako behar diren agiriak sinatzea. - Entitateari kredituen eta beste arrisku-eragiketa batzuen izapideak egitea - Entitaterekin korrespondentzia eta publikoarekin harremana izatea, eta, horretarako, lana egokien deritzon moduan eta ordutegiarekin antolatzea, Entitateak emango dizkion arauekin eta jarraibideekin bat.

URTEKO BANKU-TXOSTENA

LABORAL Kutxa Taldearen 2017ko abenduaren 31ko informazioa, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 10/2014 Legea eta 2013/36/EE Zuzentaraua betetzeko emana.

Informazio hau prestatzeko, 2014ko ekainaren 27ko Estatuko Aldizkari Ofizialean argitaratutako 2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legearen, kreditu-erakundeen antolamendu, ikuskapen eta kaudimenari buruzkoaren, 87. artikuluan eta Hamabigarren Xedapen Iragankorrean xedatutakoa bete dugu. Lege horrek Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko ekainaren 26ko 2013/36/EB Zuzentaruaren, kreditu-erakundeen jardueran sartzeari eta kreditu-erakundeak eta inbertsio-zerbitzuak ematen dituzten enpresak zuhurtziaz gainbegiratzeari buruzkoaren, 89. artikulua transposatzen du. Zuzentarau horrek, berriz, 2002/87/EE Zuzentaraua aldatzen du eta 2006/48/EE eta 2006/49/EE —CRD IV izenarekin ezaguna— Zuzentarauak indargabetzen.

Araudi horri jarraikiz, kreditu-erakundeek Espainiako Bankuari bidali beharko diote, eta urtero argitaratu, zer herrialdetan ezarrita dauden adierazita, ekitaldi bakoitzeko informazio bateratu hau:

- a) Jardueraren izena, izaera eta kokapen geografikoa
- b) Negozio-bolumena
- c) Arduraldi osoko langile-kopurua
- d) Zerga aurreko emaitza gordina
- e) Emaitzaren gaineko zerga
- f) Jasotako diru-laguntzak edo laguntza publikoak

Horren harira, zer informazio behar den zehaztuko dugu jarraian:

- a) Jardueraren izena, izaera eta kokapen geografikoa

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito (aurrerantzean Entitatea, LABORAL Kutxa edo Caja Laborala), helbide soziala Arrasaten (Gipuzkoan) duen eta 2012ko azaroaren 2an eratu zen kreditu-kooperatiba berria da. Caja Laboral Popular Coop. de Crédito eta Ipar Kutxa Rural S. Coop. de Crédito bat eginez sortu zuten. Kooperatiba kalifikatuaren izaera du Entitateak.

Entitateko estatutu sozialen arabera, haren jarduera ez dago inolako lurralde-eremutara mugatuta, eta kreditu-erakundeen berezko jardueren bidez bazkideen eta hirugarrenen finantza-beharrak asetzea du helburu. Horretarako, gainerako kreditu-erakundeei baimenduriko aktiboko, pasiboko zein zerbitzuko eragiketa guztiak egin ditzake, xede kooperatiboak sustatu nahiz hobeto betetzeko balio dutenak barne, betiere bazkideen finantza-beharrei lehentasuna emanaz eta hirugarrenetikiko aktiboko eragiketen legezko mugak errespetatuz.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

III. ERANSKINA

2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko LABORAL Kutxaren urteko kontu hauen I. eranskinean, jurisdikzio bakoitzean diharduten sozietateak xehatu ditugu, haien izena, kokapena eta jardueraren izaera zehaztuta.

- b) Negozio-bolumena, arduraldi osoko langile-kopurua, zerga aurreko emaitza gordina eta emaitzaren gaineko zerga

	Negozio- bolumena (mila eurokotan)	Arduraldi osoko langile-kopurua	Zerga aurreko emaitza gordina	Emaitzaren gaineko zerga
Espainia	455.490	2.261	125.680	12.831
GUZTIRA	455.490	2.261	125.680	12.831

Informazio honen eraginetarako, 2017ko abenduko emaitza-kontu bateratuaren marjina gordina hartu dugu negozio-bolumentzat. Arduraldi osoari dagozkion langileen datuak 2017ko ekitaldiaren itxierako sozietate bakoitzaren plantilla eta herrialdea aintzat hartuz lortu dira.

Taldeko aktiboen etekinak, hau da, Entitate Nagusiaren emaitza garbia zati guztira dituen aktiboak, % 0,51koak dira, 2017ko abenduaren 31n.

- c) Jasotako diru-laguntzak edo laguntza publikoak

LABORAL Kutxa Taldeak 2017ko ekitaldian zehar jasotako diru-laguntza edo laguntza publikoen zenbatekoa ez da nabarmena.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO KUDEAKETA-TXOSTENA, 2017KO EKITALDIKO

Nazioarteko Diru Funtsak (NDFk) munduko BPGdaren bilakaerari buruz egindako aurreikuspenen arabera, 2017an % 3,7ko hazkundera espero zen, 2016ko ekitaldia ixtean erregistratutako % 3,2 hura baino 0,5 puntu handiagoa.

2017an petrolioaren prezioak % 23,8 egin du gora, nahiz eta urteko batez besteko prezioak 2013an jasotako batez bestekoa baino % 52 merkeagoa izaten jarraitu Euroaren balioa handitu egin da dolarraren aldean, 2015eko eta 2016ko balio-galeren ondoren.

Estatu Batuetan, eta diru-politikaren harira, interes-tasetan 2017ko hirugarren igoera erabaki zuen FEDek azaroan, eta % 1,25eko eta % 1,5eko tartean kokatu zuen. Pentsatzekoa da Estatu Batuek ere % 2,3ko hazkunderarekin amaituko dutela 2017. urtea, finantzaketa-baldintza onen ondorioz eta konfiantza-indize altuen ondorioz (bai enpresetan, bai kontsumitzaileetan).

Euroguneari erreparatuta, NDFk hazkunde egonkorra espero du, baina ez oso homogenea Eurogunea osatzen duten herrialdeen artean. 2017aren amaieran BPGdak % 2,4ko hazkundera izatea espero da. Bi elementu daude 2017ko hazkunde horren oinarrian: batetik, nazioarteko merkataritzaren hazkunde orokorraren esparruan esportazioek gora egin izana eta, bestetik, finantza-baldintza egokietan bermatzen den barne-eskariaren etengabeko hazkundera. Nabarmenezkoa da Alemaniako hazkunderaren sendotasuna, eta neurrizko inflazioa, nahiz eta gobernu-hitzarmena lortzeko zailtasunek ezegonkortasun politikoa eragiten duten. Alderdi negatiboan, Italiak hazkunde txikia izaten jarraitzen du.

2017ko ekitaldian, EBZk ez ditu interes-tasak aldatu eta ohiz kanpoko diru-politikak ezartzen jarraitu du.

2017ko ekitaldiaren itxieran Espainiako ekonomiak % 3,1eko hazkundera izatea espero da, analistek urte-hasieran aurreikusitakoa baino handiagoa. Hazkunderaren oinarrian Europako ekonomiaren eta etxeko eskariaren —kontsumoan nahiz inbertsioan— portaera onak daude, ezegonkortasun politikoaren eragin negatiboa konpentsatzea ahalbidetu dute eta. EAEko ekonomiari erreparatuta, 2017an Estatuko ekonomiaren hazkunde-ildoari eutsi dio, eta % 3ko hazkundera espero da erkidegoan. Nabarmenezkoa da, horren baitan, industriaren sektoreak erakutsi duen gorako joera.

Europako Banku Agintaritzak 2017an argitaratutako gardentasun-probek erakutsi dute Europako erakundeek kapitalizazioa hobetu egin dela eta aktibo ez-produktiboaren maila murriztu egin dela. Ekitaldian erakundeek batez besteko errentagarritasunean izan duten hobekuntzan, baina, alde handiak daude herrialdeen artean. Zalantza-tasaren hobekuntzan eta komisioen hazkunderan oinarritu da, baina, oraindik, kapital-kostuaren azpitik jarraitzen du kasu askotan.

Espainiako banku-sektorean, 2017ko ekitaldian murrizten jarraitzen du sektore pribaturako kredituak, nahiz eta beherakada zertxobait leundu den, batetik kontsumorako eta ETE-entzako finantzaketaren hazkunde jarraituari esker eta bestetik etxebizitza erosteko hipoteka-eragiketak ugaltu egin direlako. Halere, enpresa handientzako kredituek beherako bidean jarraitzen dute.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO KUDEAKETA-TXOSTENA, 2017KO EKITALDIKOA

Zalantzazko aktiboek ere murrizten jarraitzen dute, eta beste sektore egoiliar batzuentzako kreditu-inbertsioaren zalantza-ratioa % 7,85ekoa da. Kontsumorako finantzaketaren zalantza-tasak gora egin du, ziurrenik kreditu gehiago eman direlako eta segmentu horretan esperientzia txikia duten erakundeak sartu direlako. Dena dela, azpimarratu beharrekoa da zikloan berandutzeen kopuruak izan duen beherakada.

Gordailuak moteldu egin dira, eta pixkanaka intsuldaketak ari dira gertatzen balantzetik kanpoko posizioetara (2017an % 12tik gorako hazkundeak espero baitira) eta eperako posizioetatik ageriko posizioetara (2017ko itxieran gordailu guztien % 75 izatea espero da), guztiak ere errentagarritasunaren bila.

Banku-negoziaren errentagarritasunari dagokionez, 2017ko itxieran espero den irabazi garbia 2016koa baino % 80 handiagoa da, batez ere narriaduragatiko hornikuntza-premiak txikiagoak direlako eta, ustiapen-gastuak hobetu egin direnez, bi datuok bilduta interes-marjinaren eta finantza-eragiketengatiko emaitzen beherakada orekatzeko aukera egon delako. Horiek horrela, % 5eko ROEa espero da, 2016ko ekitaldiko % 2,8koa baino askoz handiagoa.

Erakundeen kaudimena dela eta, 2017ko ekainean CET1a % 11,57koa zen *phased in*ean eta % 10,59koa *fully loaded*ean.

Gauzak horrela, LABORAL Kutxak finantza-jardueraren marjinen jaitsiera konpentsatu ahal izan du, gastuari eusteko politika egokiari eta bere kreditu-zorroaren kalitate handiari esker. Hala, berez handia duen kaudimen-maila sendotu du.

Ondoren, negozioaren zifrarik garrantzitsuenak jaso ditugu.

Aktibo osoa 21.766,5 milioi eurora iritsi da, hau da, % 5,35eko igoera izan du aurreko urtearen itxierakoaren aldean.

Bezeroen gordailuak 18.822,2 milioi eurokoak dira, 2016ko itxieran baino % 3,89 handiagoak, eta batez ere ageriko kontuek izan duten 2.061,4 milioi euroko gorakadak (% 18,13koak) eragin ditu. Hein batean, eperako ezarpenen epigrafetik fondoak ateratzeagatik gertatu da, 575,1 milioi txikitu baita saldoa.

Maileguak eta bezeroen aurrerakinak 13.397,3 milioi eurokoak dira 2017ko ekitaldiaren amaieran. Aldi baterako eskurapenen eta beste finantza-aktibo batzuen aldakuntzaren eragina alde batera utzita, kreditu-inbertsio tradizionala % 0,95 txikitu da, nahiz eta formalizazioak nabarmen hazi, hala etxebizitza eskuratzeko finantzaketan nola kontsumorako eta enpresentzako finantzaketan.

Bezeroei emandako kredituaren zalantzazko arriskuen bolumena % 13,8 txikitu da; ondorioz, "Beste sektore egoiliar batzuk" epigrafeko berankortasun-ratioa % 5,09ra jaitsi da 2017aren amaieran. Datu hori sektoreko batez bestekoa baino zertxobait txikiagoa da —gordailu-erakundeetarako % 7,85ekoa da—.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO KUDEAKETA-TXOSTENA, 2017KO EKITALDIKO

Bestalde, Saltzeko prest dauden finantza-aktiboek 4.563,4 milioi euroko kopurua erdietsi dute eta balantzean duten pisuak behera egin du zertxobait, % 20,97an kokatzeraino. 2017ko abenduaren 31n, zorro horiek 116,9 milioi euroko gainbalio garbiak zituzten "Metatutako bestelako emaitza globala" atalean.

Efizientziari eta likideziari buruzko adierazleek parametro egokietan jarraitzen dute, bai termino absolutuetan bai erlatiboetan. Efizientzia-indizea, KHSFaren aurreko marjina gordinaren gaineko administrazio-gastu moduan neurtua, % 49,4an kokatu da 2017an. Egiturazko likideziaren ratioa, emandako kredituen gaineko gordailuetan oinarritua, berriz, % 78,1ekoa izan da.

Kaudimenari dagokienez, Entitatearen baliabide propio konputagarriak, 2017ko abenduaren 31ko oinarri bateratuan kalkulatuak, 1.615,9 milioi eurokoak dira. CET1 (Common Equity Tier 1) ratioa, sektoreko nabarmenenetako bat, % 18,14an kokatu da, eta guztizko kaudimenarena % 18,50ean.

Galdu-irabazien kontuan sarrera eta gastuen atal hauek nabarmentzen dira:

Zerga ondorengo emaitza 106,5 milioi eurokoa da 2017an, gizarte-ekintzako zuzkidura egin aurretik 115,1 milioiko mozkina lortuz, eta, beraz, gainditu egin dira Entitatearen Gestio Planeko aurreikuspenak.

Egungo interes-tasa apalek eragin zuzena dute lehen marjinetan. Halere, interes-marjina 231,6 milioi eurora heldu da.

Dibidenduak, komisio garbiak eta saltzeko prest dauden zorroetatik zein negoziatzeko mantentzen direnetatik lortutako irabaziak batuta, gehi beste ustiapen-emaitza batzuk, 133,6 milioi eurora heldu dira. Horrenbestez, marjina gordina 365,2 milioi eurokoa da.

Kostuen atalean, Entitateak kostuei eutsi eta horiek arrazionalizatzeko politikari atxiki dio. Horrela, administrazio-gastuak % 3,2 jaitsi eta 184,8 milioi eurokoak izan dira.

Narriaduragatiko galerek, hornikuntzetarako zuzkidurek eta saltzeko prest dauden aktibo ez-korranteengatiko emaitzek 53,3 milioi euroko eragina izan dute emaitzetan. Ildo horretatik, ohiko balorazio-politikari eutsi dio Entitateak.

Entitatearen arrisku nagusiei dagokienez, horien xehetasuna 2017ko ekitaldiko urteko kontuetako 16.etik 19.era bitarteko oharretan jaso da.

Beste urte batez, 2018an ere interes-tasa apalak eta negozio-bolumenen jaitsiera oztopo izango dira kreditu-erakundearen errentagarritasunerako. Gainera, kontabilitate-irizpide berriak direla eta, eragiketa finantzarioek ekarpen txikiagoa egingo diote emaitzari. Beraz, funtsezkoak izango dira, alde batetik, berankortasunaren jaitsierak ekarri duen hornidura-behar txikiagoa eta, bestetik, aktibo ez-produktiboaren gestio egokia.

Datorren ekitaldiari begira ageri den agertoki zail horretan, Entitatearen aurreikuspenen arabera, finantza-kostuen jaitsierak ezin izango du konpentsatu kreditu-inbertsioak marjinari egiten dion ekarpenaren beherakada. Ondorioz, interes-marjinak behera egingo du. Marjina gordinak ere okerrera egingo du finantza-eragiketarako emaitzetara gutxiago ekartzearen ondorioz. Halere, administrazio-gastuak txikitu egingo direla eta hornidura-behar gutxiago egongo direla aurreikusten denez, 2017koaren antzeko zerga ondorengo emaitza lortuko dugu.

Negozio-bolumenari eta baliabide bitartekotuei dagokienez, pasiboaren kostuak jaisten jarraituko du ekitaldian; alabaina, jaisteko marjina gero eta txikiagoa denez, saldoak eperako aurrezkitik

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO **KUDEAKETA-TXOSTENA, 2017KO EKITALDIKO**

ageriko aurrezkira mugitzeko joerak iraun egingo du, 2017an gertatu den bezala, eta balantzetik kanpoko baliabideak gehitu egingo dira.

Bestalde, kontsumorako kredituak eta higiezin arlokoak ez diren enpresentzako arrisku-zenbatekoak handitu egingo direla aurreikus daiteke. Etxebizitzarako kredituen formalizazioek nabarmen egingo dute gora, baina gorakada hori ez da arlo horretako saldoak igotzeko adinakoa izango. Eta horri higiezin sektorerako kredituaren saldoaren jaitsiera gehitu behar zaio. Emaidza, aurreko ekitaldietan bezala, kreditu-inbertsioaren zenbatekoaren beherakada txikia izango da.

Zalantzazko arriskuaren bolumenak beheraka jarraituko du, berandutzeak gutxitzearen ondorioz. Edonola ere, espero da zalantzazko ratioaren murrizketa neurritsuagoa izatea aurreko ekitaldietakoa baino.

Interes-tasa nuluak edo negatiboak eta emaitza-kontuari errentagarritasuna ateratzeko zailtasunak nagusi diren merkatu-ingurune batean, emaitza-kontua babestea da, hain zuzen, ekitaldiko lehentasuna, eta, beraz, oinarritzko ikuspegi estrategikoak bikoitza izaten jarraitzen du. Batetik, merkataritzaren alorrean, marjina errepikaria optimizatzen jarraitzea, negozioaren hazkundea ez ezik kostu eta prezioen kontrol zorrotza ere bilatuz. Bestetik, egiturari dagokionez, efizientzia, produktibitatea eta ustiapen-kostuen murrizketa bilatzea; horretarako, plantillak egokitzeko neurriak hartuko ditugu. Aldi berean, merkataritza-eredua eta erakundearen egitura moldatuko dira; izan ere, garai hauetan, negozioak emaitza txikiagoak sortzen ditu eta, digitalizazioa eta omnikanalitatea banku-negozioan izaten ari diren aurrerakuntza biziaren ondorioz, aurrez egokitu beharra eskatzen du.

Hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epea 10 egunekoa da 2017ko ekitaldian, merkataritza-eragiketen berankortasunaren kontrako neurriak ezarri zituen 2010ko uztailaren 5eko 15/2010 Legeak agindutako 30 eguneko gehienezkoa baino txikiagoa. Lege hori 2014ko abenduaren 3ko 31/2014 Legeak aldatu zuen, gobernu korporatiboa hobetzeko Kapital Sozietateen Legea aldatu zuenak. Kontabilitate eta Kontuen Ikuskaritza Institutuaren 2016ko urtarrilaren 29ko Ebazpenaren Xedapen Gehigarri Bakarra ere hartu da aintzat. Batez besteko ordainketa kalkulatzeko, Lege horretan ezarritakoa hartu da aintzat.

**CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
KUDEAKETA-TXOSTENA, 2017KO EKITALDIKOA**

2017ko azaroaren 24ko 18/2017 Errege Lege Dekretuak, informazio ez-finantzarioari eta dibertsitateari buruzkoak, arautzen du bi alderdi horiei buruz eman beharreko informazioa. Caja Laboralak, interes publikoko erakundea izanik, Gestio Txostenari atxikitako agiri gehigarri batean argitaratu du Caja Laboral Taldeari buruzko informazio ez-finantzarioaren egoera-orria, aipaturiko araudiak agindutako betebeharrei erantzuteko.

Bestalde, bai LABORAL Kutxak eta bai Lagun Aro Aseguruak osatzen duten bi aseguru-erakundeek Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostenak (EGE txostenak) aurkezten dituzte, urtean behin, nazioarteko estandarrei jarraikiz. Hain zuzen ere, gai horien inguruko informazioak horietan daude xehetasun handiagoz azalduta.

Ondoren, indarrean dagoen legediaren arabera, Caja Laboral Popularren Gobernu Korporatiboaren Urteko Txostena aurkeztuko dugu, kudeaketa-txostenaren eranskin gisa.

**EGOERA-ORRIA,
INFORMAZIO
EZ-FINANTZARIOA**

2018ko otsaila

LABORAL
kutxa

Egoera-orri hau Gestio Txosteneko zati bat da, eta 2017ko azaroaren 24ko 18/2017 ELDan informazio ez-finantzarioaren eta dibertsitatearen alorretan araututakoa betetzeko sortu da. Aintzat hartu du, halaber, Europako Batzordearen 2017/C 215/01 Jakinarazpena, Txosten ez-finantzarioak aurkezteari buruzko zuzentarauen ingurukoa.

Talde bateratuarena da, eta, beraz, banku- eta aseguru-jarduerak hartzen ditu barne. Bai LABORAL Kutxak eta bai Lagun Aro Aseguruak osatzen duten bi aseguru-erakundeek Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostenak (EGE txostenak) aurkezten dituzte, urtean behin, nazioarteko estandarrei jarraikiz. Hain zuzen ere, hemen bildutako informazioak horietan daude xehetasun handiagoz azalduta. LABORAL Kutxaren EGE txostenean, Caja Laboral Bancaseguros OBSVren informazioa ere txertatzen da. LKren partaidetzako sozietate horrek aseguruaren bitartekaritza du eginkizun, eta bertako langileak, gaur egun LABORAL Kutxaren bulegoetan dihardutenak, lehengo Lagun Aro Aseguruak-en bulego-saretik datoz.

Egoera-orri hau motzean egin nahi izan dugu, informaziorik nabarmenena ezagutarazteko helburuarekin.

«Informazio ez-finantzarioa egoki jendarteratzea funtsezko elementua da jarduera finantzarioaren iraunkortasuna ahalbidetzeko». LABORAL Kutxak gauzatzen dituen jarduera guztien inguruko arriskuak identifikatu eta ebaluatzeari eta jakinarazteari dagokienez:

- Arriskuak orokorrean hartuta, norabide estrategikoaren urteko prozesuan berrikusten dira merkatu eta negozioetan antzematen diren arriskuak eta aukerak. Urtean behin, *Zuhurtziazko Garrantziko Informazioa* argitaratzen da. Bertan, xehetasunez deskribatzen dira erabakiak hartzeko eta jardueraren mugak finkatzeko politika, helburuak eta prozedurak, helburutzat harturik emaitza errepikariak sortzea eta, horrela, Entitatearen kaudimena bermatzea. Arriskuen azterketa horrek ikuspegi finantzarioa du, batez ere. Prozedura horietan parte hartzen duten organoen jarduna ere deskribatzen du, baita administrazio-organo gorenaren (Kontseilu Errektorearen) esku-hartzea ere, bera baita arriskuak zaindu eta gainbegiratzearen azken erantzulea.
- Taldeak EGEaren alorrean egiten dituen jarduera eta ekimenei dagokienez, EGEaren Batzordea da halako jarduerak proposatu, koordinatu eta gainbegiratzeko Zuzendaritza Kontseiluak eskuordetutako organoa. LABORAL Kutxaren urteko EGE txostenak *Global Reporting Initiative – GRI* estandarraren nazioarteko gidalerroak betetzen ditu, 2004az geroztik, informazio finantzarioa eta ez-finantzarioa jendarteratzeko. Urteko txostena AENOREk egiaztatzen du.
- Ingurumen-arriskuak gestionatzen zehazki, LABORAL Kutxak Ingurumena Gestionatzeko Sistema (IGS) erabiltzen du 2001etik, ISO 14001: 2015 arauari jarraikiz. Ikuspegi sistematiko horrek *«informazioa ematen dio goi-zuzendaritzari, epe luzera arrakasta sortzeko eta garapen iraunkorrerako aukerak sortzeko»*. Sistema hori ere AENOREk ikuskatzen du urtean behin.
- Langileen segurtasunaren, osasunaren eta ongizatearen alorrean ere gestio-sistema bat darabil Entitateak, OHSAS 18001:2007 estandarrarekin bat. Legeak eskatzen dituenak gaingintuz, helburu hau du: *«Laneko Segurtasunean eta Osasunean (LSOan) jarduera sendoa lortzea eta erakustea, LSOaren inguruan dituen politika eta helburuen arabera LSOko arriskuak kontrolatzearen bidez»*. Ondoanek ikuskatzen du sistema hori.

1. TALDEAREN NEGOZIO-EREDUAREN AZALPEN LABURRA

1.1. NEGOZIO-EREDUA

LABORAL Kutxa, web korporatiboan bere burua aurkezteko dioen moduan, **banka kooperatibo eta parte-hartzailearen eredu sendo eta arduratsua** da.

«LABORAL Kutxa banka ezberdina da, lankidetzeta eta gizartearekiko konpromisoa ezaugarri dituena. Bezero guztiak asebetetzea eta inguruan aberastasuna eta enplegua sortzea dira gure helburu nagusiak. Gurea banka kooperatiboa da, eta, gidari dituen balioei eta filosofiari jarraituz, guztion interesa lehenesten dugu, erabakiak parte hartuz eta arduraz hartzen ditugu eta gure mozkinak gizartean inbertitzen ditugu».

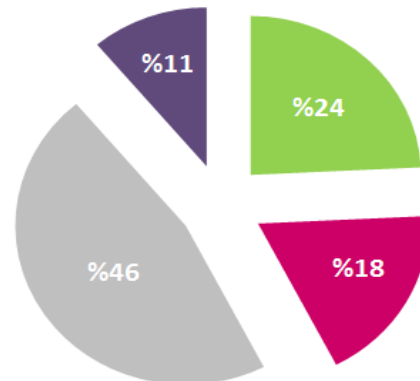
Kreditu-kooperatiba honetan, MONDRAGON taldeko kooperatiben eta jarduneko eta erretiratutako bazkide langileen (kolaboratzaileen) esku dago kapitalaren zatirik handiena.

KAPITAL SOZIALA 2017-12-31N

727,2 M EURO

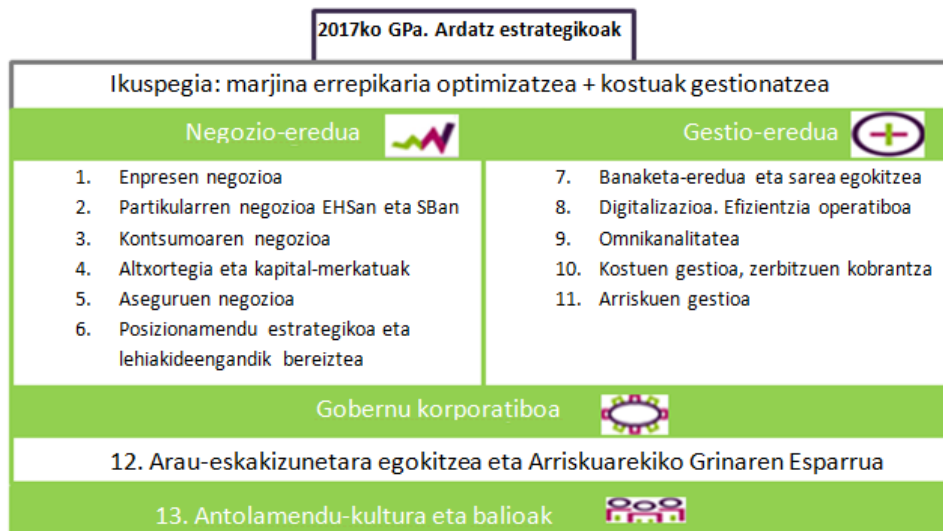
Banaketa, motaren arabera:

- Lan-bazkideak
- Bazkide kolaboratzaileak
- Gainerako pertsona fisikoak
- Elkartutako kooperatibak

PRODUKTUAK ETA MERKATUAK

Erantsitako grafikoan, hausnarketa estrategikoan jaso diren oinarritzko ardatzak azaltzen dira, ekitaldian Entitatearen jarduneari lehentasuna izango duten produktu eta merkatuen berri ematen dutenak.

LABORAL Kutxak banka-aseguruen estrategiaren barruan txertatzen du aseguruen jarduera. Horrela, Taldeko enpresek (Seguros Lagun Aro SAK, Bizitzakoak EZ diren adarretan, eta Seguros Lagun Aro Vidak), LABORAL Kutxaren bulegoen eta webgunearen bidez merkaturatzen dituzte, batik bat, beren produktuak. Lagun Aro Aseguruak-ek hautatutako bitartekarien sarea baten bidez osatzen ditu banku-kanal horiek.

Hona hemen LABORAL Kutxaren bulegoen kokapena, jarduera gauzatzen duen lurraldearen arabera:

Eremu geografikoa	Partikularren bulegoen kopurua	
	2016. urtea	2017. urtea
Araba	36	33
Aragoi	19	19
Asturias	10	10
Bizkaia	94	92
Kantabria	4	4
Gaztela eta Leon	38	38
Katalunia	1	1
Gipuzkoa	73	69
Errioxa	8	8
Madril	9	9
Nafarroa	43	41
1. Lurralde Zuzendaritza	178	172
2. Lurralde Zuzendaritza	157	152
Bulegoak guztira	335	324

Era berean, Enpresan Espezializaturiko Sarea ere badu, bai eta Kooperatiben eta Enpresa Handien bulegoa eta Sektore Publikoaren bulegoa ere. Honela daude banatuta:

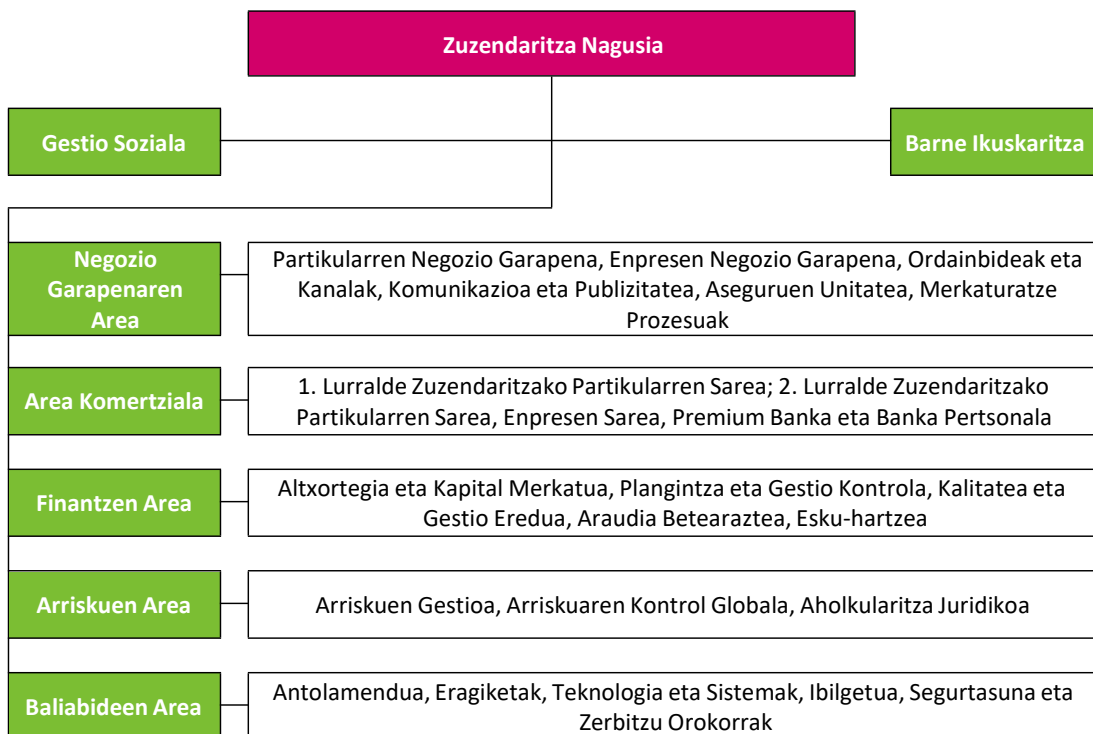
Eremu geografikoa	2016	2017
Gipuzkoa	2	2
Nafarroa	1	1
Madril	1	1
Gaztela eta Leon	1	1
Bizkaia	3	3
Araba - Errioxa	1	1
Bulegoak guztira	9	9

Partikularren bulegoen kopurua eta banaketa geografikoa

ERAKUNDEAREN EGITURA

2017-01-01ean, eginkizun batzuk taldekatu eta organigrama berria ezarri zen, efizientzia handitzeko helburuarekin. Egitura berria, funtsean, 5 area funtzional handitan dago banatuta. Horiek, bestalde, departamentuek, sekzioek, zonaldeek eta bulego-sareak osatzen dituzte.

Partikularren bulegoetan LABORAL Kutxako langileak daude, bai eta beraren partaidetzako **Caja Laboral BancaSeguros SLU Operador de banca-seguros vinculado - CLBS** sozietateko pertsonak ere. Lagun Aro Aseguruak sozietateetik etorritako langile guztiak **CLBSn** sartu ziren, hau da, Lagun Aro Aseguruak-en «zuzeneko kanala» osatzen zutenak eta beste laguntzaile batzuk, batez ere marketin-jardueretan aritzeko.

PARTAIDETZAKO ENPRESAK

Jarraian, LABORAL Kutxa taldea osatzen duten partaidetzako enpresak zerrendatuko ditugu:

Mendeko erakundeak	Jarduera	Partaidetzaren %-a
Seguros Lagun Aro Vida SA	Aseguruak	% 100
Seguros Lagun Aro SA	Aseguruak	% 100
Caja Laboral Gestión SGIIC SA	Inbertsio-fondoaren gestorea	% 100
Caja Laboral Pensiones GFP SA	Pentsio-fondoaren gestorea	% 100
ISGA Inmuebles SA	Higiezinaren sustatzailea	% 100
Caja LABORAL Euskadiko Kutxa Cartera SLU	Partaidetza-erakundeak	% 100
Sociedad Gestión Activos Caja LABORAL SAU	Aktibo higiezinaren gestorea	% 100
Caja LABORAL Bancaseguros OBSV SLU	Banka-aseguruetakoko operadorea	% 100
Erakunde elkartuak		
ICR Institutional Investment Management SGIIC SA	Inbertsio-fondoaren gestorea	% 21,43

1.2. ENTITATEAREN ESTRATEGIA ETA ARRISKUAREN GESTIOA

LEHENTASUNEZKO HELBURUAK: OINARRIZKO ARDATZAK ETA JARDUNBIDEAK, ARRISKUAK ETA AUKERAK

LABORAL Kutxaren hausnarketa estrategikoa urtero egiten da, *norabideak finkatzeko* prozesuan. Merkatuen *lehiakortasunaren behaketa* sistematizatzea du helburu, eta negozio-ereduak eta ondoren Gestio Plan bakoitzean garatzen diren apustu estrategikoak berrikustea.

2017an, oinarrizko ikuspegi estrategikoak bi xede izan ditu: merkataritzan, marjina errepikaria optimizatzea, eta, egiturazkoan, efizientzia bilatzea eta kostuak kontrolatzea.

Azken arlo horretan, ahalegin berezia egin dugu egiturak behar berrietara egokitzen. Hauek dira 2017-01-01ean bertan ezartzen hasi zen berrantolaketa horretan aurreikusitako jarduketarik garrantzitsuenak:

- 58 Dinamizazio Plana aktibatzea; plantillak optimizatzeko helburuarekin, erretiratzeko aukera emango zaie 1958an jaiotakoei.
- Enpresen eta Partikularren Areetako egiturak bateratzea, hala esparru komertzialean nola negozio-garapenarenean.
- Arriskuak gestionatzeko prozesuak integratzea.

Xedea da erakundearen eraginkortasuna nabarmen hobetzea, organigrama sinplifikatzearen bidez.

2017an egin zen hausnarketa estrategikoaren berrikuspenean, ekonomikoak dira, oraindik ere, merkatuaren ingurunean antzemandako arriskurik handienak: interes-tasa nulu eta negatiboak eta emaitza-kontuari errentagarritasuna ateratzeko zailtasunak. Aukerarik handienak, berriz, banku-negozioaren eraldaketa digitalera egokitzeko abiaduran daude.

Zehazki, emaitza-kontua babesteak jarraitzen du 2018ko ekitaldirako lehentasuna izaten. Horrenbestez, oinarrizko **ikuspegi** estrategikoa bikoitza da:

- Merkataritzaren alorrean, **marjina errepikaria optimizatzea**, negozioaren hazkundera ez ezik kostu eta prezioen kontrol zorrotza ere bilatuz.
- Egiturari dagokionez, **efizientzia, produktibitatea eta ustiapen-kostuen murrizketa** bilatzea; horretarako, plantillak egokitzeko neurriak hartuko ditugu. Aldi berean, merkataritza-eredua eta **erakundearen egitura** moldatzea; izan ere, garai hauetan, negozioak emaitza txikiagoak sortzen ditu eta, **digitalizazioa** eta **omnikanalitatea** banku-negozioan izaten ari diren aurrerakuntza biziaren ondorioz, aurrez egokitu beharra eskatzen du.

Estrategia horiek arrakasta izatekotan, azkar egokitu behar dugu bezeroen portaera eta banku-negozioaren eredua aldatzen ari den haustura digitalera, eta, beraz, eraldaketa digitala izango da funtsezko lehentasunetako bat. Eta eraldaketa digital hori bezeroekiko harremanetan ez ezik, barruko prozesuetan ere gauzatu beharko da. Ildo horretan, funtsezko erronka izango da

gure bazkideek konpetentzia digitalak hartzea, bezeroekiko harreman omnikanalean bikaintasuna lortzeko bidean.

Arriskuaren gestioan, urteko *Zuhurtziazko Garrantziko Informazioan* kontsulta daiteke oinarrizko arriskuen azalpen zehatza. Bertan xehatzen dira arriskurik garrantzitsuenen — kredituarena, merkatuarena, eragiketarena eta interes-tasarena— bilakaera eta horiek jardueran duten eragina, bai eta aplikatutako arrisku-profila eta gestio-mekanismoak ere.

Jarduera komertzialeko aukerak sarrerak sortzen dituzten negozioetan aurkitu ditugu, zehazki hauetan: merkataritza-negozioaren segmentu guztietan (enpresa txiki eta ertainenean, mikroenpresenean, negozioenean eta autonomoenean), aseguruetan eta, pasiboaren arloan, aholkularitzan eta dibertsifikazioan, inbertsio-fondoak eta balantzetik kanpoko figurak merkaturatzea helburutzat harturik.

- Merkataritza-negozioan eta aseguruenean jarduera komertziala bultzatzekotan, gure bulegoen kapilaritatea indartu behar dugu, bai eta gure gestoreak espezializatu ere. Gainera, **Onenak 4.0** proiektuan zehaztu diren ildoak garatu behar dira: bezeroekiko harremanean multikanalitatearen aldeko apustua, merkataritza-prozesuetan bikaintasuna eta gestorearen ahalduntzea.
- Bezeroen aurrezkiak gestioatzeari dagokionez, negozio-ereduaren eraldaketa bizkortzea da gure asmoa. Dena aldatu nahi dugu: gestoreak bulegoan produktu xumeak eta berezitu gabeak (epe finkorako ezarpenak, adibidez) saltzeko prozesutik hasi eta dibertsifikazio konplexuaren gestioa bitartean (inbertsio-fondoetan eta epe luzerako beste aurrezki- eta inbertsio-produktu batzuetan oinarrituta). Horretarako, protokolo zorrotzetan oinarrituko gara, bezeroaren ezagutza eta eskaintzaren egokitasuna bermatzeko.

Aholkularitzaren eta harremanen sistematikari dagokionez, bereziki garrantzitsuak izango dira prozesuak eta sistematikak MiFID 2 araudira egokitzea, laguntza-sistematik hobetzea, urruneko

harremanen eredia bultzatzea eta plangintza-tresnaren ordeztu agenda berria ezartzea. Edonola ere, zuhurtziaz jokatu dugu ereduak zorroak osatzeko zereginetan.

Antolamenduaren alorrean, 2017ko uztailan berrikusitako hausnarketa estrategikoan aukerak aurkitu ditugu, hala egitura komertziala nola Zerbitzu Zentraletako departamentuen egitura optimizatzeko. Bestalde, produktibitatea hobetzeko ildo berean, merkataritza-eredua doitu egingo dugu dagoeneko aipatu dugun **Onenak 4.0** proiektuaren arabera, eta urratsak emango ditugu aseguruaren gestioa gero eta integratuagoa izan dadin. Horretarako, aseguruaren gestioa balioaniztunen kopuru nahiko handia gehituko dugu, berritasun moduan.

Teknologiaren ikuspegitik ere erabaki nabarmenak hartu dira 2017an. *Zabaltek* proiektuari esker, banku-eragiketen oinarrian dagoen *banku-jardueraren azpiegitura* aldatuko dugu: sistema irekiak hasiko gara erabiltzen, banka digitalaren hazkunde esponentzialaren ondoriozko erroka berriei bermeez aurre egiteko.

Erakundearen **efizientzia** eta **produktibitatea** nabarmen hobetzea da, berriro ere, antolamendu-helburua. Horretarako, organigrama sinplifikatzeaz gain, prozesuak eta bezeroekiko harremanak digitalizatzeari esker efizientzia lor daitezkeen hobekuntzak baliatuko dira.

Partekatutako norabide estrategikoan oinarrituz, gestioko *aginte-taularen* adierazle kuantitatiboen balantzea eginez berrikusten du Lagun Aro Aseguruak-ek bere urteko Gestio Plana. Aldi berean, ondorio kualitatiboak ere ateratzen ditu, hurrengo planaren helburuak egokitu ahal izateko.

Gaur egun aseguruaren merkatuan antzemandako arriskuek honako hauekin dute zerikusia: ekoizpen berriak gehiago saltzeko behararekin, autoen baremoaren eraginarekin (zirkulazio-istripuen biktimei dagozkien kalte-ordainak kalkulatzeari begira), klima-aldaketaren ondoriozko etxeko ezbehar-tasarekin, gastuei eusteararekin eta interes-tasa txikiaren testuinguruan sarrera finantzarioek duten bilakaerarekin.

Erroka nagusiak bezeroaren esperientzia eta eraldaketa digitala dira, eta 2018an ere izango dira.

- Bezeroaren esperientziaren alorrean, aldaketak egingo dira bezeroari zerbitzu ematean komunikatzeko moduan.
- Haustura digitalaren harira, banku-jardueran bezalaxe, eraldaketa digitala da aseguru-sektorearen etorkizunaren giltzarria. Ildo horretatik, helburu hauek finkatu dira Lagun Aro Aseguruak sozietatean:
 - Erakundearen **barne-kultura** eraldatzea, erroka berriei aurre egin ahal izateko.
 - Antolamendua **arintzea**.
 - Egungo **prozesuak digitalizatzea**; horretarako, efizientzia handitu beharko diegu aurrena.
 - Beste **erakunde** (*insurtech, startup, unibertsitate...*) **batzuekin lankidetzan** hasia.
 - **Kanal digitalak** garatzea, batez ere mugikorretarako garapenei begira.
 - Egunez egun sortzen ari diren **tresna berritzaileak** ezartzen hasia, hala nola *big data edo datu handiak, adimen artifiziala, IOT edo gauzen Internet, chatbots edo elkarrizketa-programak, wearableak...*).

- 2018an segur aski ez baina berandu baino lehen eragin nabarmena izango duten **teknologia berrien** (auto autonomoen, blockhain edo bloke-kateen...) bilakaerari gertutik jarraitzea. Eraldaketa digitala geraezina da, eta lehenetsi beharreko kontu bat, erakunde efiziente, eraginkor eta arinagoa izatekotan. Bezeroaren esperientzia biziberritu egingo dugu, horrek produktu eta zerbitzuak ez ezik pertsonalizazioa, esperientzia, arintasuna, gardentasuna eta abar ere eskatzen dituen merkatu honetan.

ZEHARKAKO ARDATZ ETA JARDUNBIDEAK

Taldearen estrategiaren baitan, ahalegin aipagarria egiten dugu, antolamenduaren areez zeharkako proiektuetan ere. **Garapen Jasangarrirako Helburuekin** (GJHeKin) eta Agenda 2030ekin lerrotatzen dira proiektuok. 2017an zehar, LABORAL Kutxak aztertu egin ditu helburuok, eta zehaztu du zer ekintza egiten diren GJHeKin bat eta lehentasunezko zer jardunbide berri jarri behar diren abian. Azterketaren emaitza plantilla osoari jakinarazi zaio.

Enpresaren Gizarte Erantzukizuneko Txostenean, gure balio bereizgarriak zer portaeretan islatzen diren azaldu dugu. Taula honetan laburtu ditugu.

ZERK BEREIZTEN GAITU BESTE BANKU ETA KUTXA BATZUETATIK?

<p>KREDITU-KOOPERATIBA BAT GARA</p>	<p>LABORAL Kutxan zerbitzua ematen dugunak entitateko bazkideak gara; proiektuarekin bat egin eta hartan sinesten dugu. Horregatik, pertsona bakoitzari zerbitzurik onena ematen ahalegintzen gara. Gure bezeroak pozik izatea da gure enpresa-proiektuaren bermerik onena.</p>
<p>GIZARTEARI ITZULTZEA. BANKA ERABILGARRIA, GURE GIZARTEAREKIN KONPROMETITUA</p>	<p>Gure dibidendua gizarterako itzulkina da. Gure emaitzen % 25 ekonomiaren eta gizartearen aldetik interesgarriak diren proiektuak finantzatzera bideratzen ditugu, eta prestakuntzan eta enplegua sortzen laguntzera. Gainerakoa entitatean inbertitzen dugu, berorren kaudimena eta etorkizuneko garapena sendotzeko.</p>
<p>LANGILE, BAZKIDE ETA PROTAGONISTAK GARA</p>	<p>-LABORAL Kutxak ez du burtsan kotizatzen eta ez dago finantza-merkatuen espekulazio-presioaren eraginpean. Bazkide guztiok hartzen dugu parte entitatearen kapitalean eta erabakietan, erantzukizunez eta gure gestioaren ondorioak geure gain hartuz. -Erabakirik funtsezkoenak Batzar Nagusian onesten ditugu. Bazkide guzti-guztiek hartzen dute parte bertan, posiblekin lortzen eta horiek gure gizartean inbertitzen lagunduko digun gestio eraginkorra eta arduratsua bermatzearren.</p>

2017ko Gestio Planean (2018koan ere jarraipena izango du), jasangarritasunarekin eta gizarte-erantzukizunarekin lotutako ekimen hauei ematen diegun garrantzi estrategikoa nabarmendu genuen:

- 2017an, gure azpiegiturak egokitzen jarraitu dugu: 14 bulegotan klimatizazioa aldatu da eta beste 6tan eraberritze integralak egin ditugu. Bi jarduera-motak hobekuntza nabarmenak izango dira gure instalazioen ezaugarri termikoetan.
- Azpimarragarria da, halaber, gorabidean dauden ekimenen, hala nola inbertsio sozialki arduratsuen, alorrean egiten dugun ahalegina. Gure kasuan, finantzatzen ditugun proiektuen eragin sozial eta ingurumenekoei eta inbertitzen dugun enpresen jarduketei jarraipena egitera bideratzen dugu.

- Pertsonen gestioaren baitan, ikuspegi handiguratsua dugu hainbat alorretan:
 - o Laneko osasunean eta segurtasunean.
 - o Euskara laneko hizkuntza moduan erabiltzeari dagokionean.
 - o Emakumeen eta gizonen artean berdintasuna lortzen.

- Ingurumenaren gestioaren baitan, etengabeko hobekuntza dugu helburu, eta nabarmengarriak dira gure eraikinen ingurumen-efizientzia hobetzeko egindako inbertsioak.

Zehazki, 2018aren hasieran amaituko dugu Arrasateko Zerbitzu Zentraletako eraikin nagusia (LK1) berritzen. Energia-iturri moduan, ingurumena errespetatzen duten teknologiak instalatu dira: geotermia eta biomasa, alegia. Bereziki esanguratsua da CO2rik isurtzen ez duten energia-iturri berriztagarrien erabilera. Inbertsio handia egin behar izan da, beste eraikin bat egitea eskatu baitu.

Era berean, azken belaunaldiko isolamenduak eta argiak ere ipini dira. Ondorioz, efizientzia energetikoaren alorreko kalifikazio gorena lortu dugu eraikin nagusian, LK1ean.

Bide batez, **Lagun Aro Aseguruak**-en 2017ko eta 2018ko Gestio Planetan jasagarritasunarekin eta gizarte-erantzukizunarekin lotutako zenbait ekimenen garrantzi estrategikoa nabarmendu dugu:

- Entitateko pertsonen harira, LABORAL Kutxarentzat aipatu dugun bezalaxe, hauek lehenesten ditu gure gestioak:
 - o Osasunaren sustapena.
 - o Euskara laneko hizkuntza moduan erabiltzea.
 - o Emakumeen eta gizonen artean berdintasuna lortzea.
- Bezeroarekiko harremanaren ikuspuntutik:
 - o Produktu eta zerbitzu berriak proposatzea eta bezeroak produktu eta zerbitzu horiekin pozik izatea.
 - o Idatzizko komunikazioak murriztea (ingurumeneko inpaktua ere murriztuz).

Lehenago ere esan dugunez, EGEaren Batzordea dugu, Kutxako hainbat areatako eta aseguru-erakundeetako kideez osatua. Jarduera horiek guztiak gobernatzea du xede, eta administrazio-organo gorena, Kontseilu Errektorea, informatzen du, horrek ingurumen- eta gizarte-politikak gainbegira ditzan.

ASEGURU-JARDUERAREN BEREIZGARRIAK

Taldeko aseguru-erakundeek (Lagun Aro Aseguruak eta Lagun Aro Bizitza Aseguruak sozietateek) kooperatiben balio eta jardunbide gehienak partekatzen dituzte, nahiz eta araudiari jarraiki sozietate kooperatiboaren egitura barik akziokako sozietatearen egitura juridikoa izan.

Lagun Aro Aseguruak *Gizarte-ekonomiako aseguratzaileen elkarte europarreko (EURESako)* partaide da, eta elkarte horrek bultzatzen dituen elkarrekikotasunaren eta lankidetzaren balioak partekatzen ditu. Ondorioz, konpromiso hauek ditu hartuta:

- Gizarte-ekonomiaren printzipio zuzentzaileak jarduera guztietan erabiltzea.
- Kontsumitzaileen benetako beharrianak aseko dituzten produktu eta zerbitzuak diseinatzea.

- Aseguratuek eta akziodunek zuzenean nahiz ordezkarien bidez enpresaren bizitzan aktiboki parte hartzen dutela bermatzea.
- Balantze ekonomikoa eta jokabide etikoa uztartzea.
- Bermatzea pertsonengan ardaztuta dagoen eta garapen jasangarria eta gizartearekiko arduratsua bilatuko duen ekonomiaren baitan gauzatuko duela jarduna.

1.3. JASANGARRITASUNARI BURUZKO INFORMAZIOAREN MATERIALITASUNA

Entitatea 2005etik ari da Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostena (EGE txostena) egiten, Global Reporting Initiative – GRI estandarrak finkatutako gidaleroei jarraikiz. Hasiera-hasieratik, AENOREk egiaztatu izan du urtero.

2014az geroztik, *materialtasunaren azterketa* ere txertatua du txostenak, arlo horietako gairik garrantzitsuenak zehazteko helburuarekin. Horrela, informazioak ez die nazioarteko eskakizunei soilik erantzuten, Entitateak solaskide dituen *interes-taldeentzat* garrantzitsuenak diren arriskuak eta aukerak ere bildu eta aztertzen ditu.

Bere jardunaren inpaktuei buruzko materialtasun-azterketa egin ahal izateko, Kutxak aztertu egiten ditu banku-sektoreko beste lehiakide batzuek plazaratutako azterketen emaitzak ere.

Hauek dira azterketa horrek 2017rako eman dituen ondorioak, 2016ko EGE txostenean bilduak:

- **Faktore ekonomikoek** berebiziko garrantzia dute eta, zehazki, kanpoko eta barneko interes-taldeek garrantzi berezia aitortzen diete **bikaintasunera bideratutako gestio zuhurrari** eta bezeroarekiko **harremanari lotutako erantzukizunari**. Hain zuzen ere, kaudimena eta likidezia indartzeari emandako garrantzia nabarmentzen da, bai eta zerbitzuaren kalitatearen edo bezeroarekiko kanal anitzeko harremaneko gardentasunaren eta erantzukizunaren alorreko zenbait elementu ere. Lehenetsun nagusien artean dago, halaber, LABORAL Kutxa kokatuta dagoen lurraldeetako enpresarearen garapen ekonomikoari eta finantzarioari laguntzeko eskaera.
- **Gizarte-faktoreek** materialtasun txikixeagoa dute. Nolanahi ere, *pertsonen esparruan* nabarmentzekoa da zenbait elementuren garrantzia, adibidez: genero-berdintasunarena, lan-bizitza eta familia bateragarri egitearena eta soldata-aldeak mugatzearena. *Gizarte-eskaeren alorrean*, gizartearekin arduratsuak diren produktu eta zerbitzuen eskaintza da elementurik garrantzitsuenak. Horrela, indartu egiten da banku-negozioaren muinean (txikizkako merkatuetan finantzen eta aseguruaren alorreko produktu eta zerbitzuak merkaturatzean) gizarte-erantzukizuneko irizpideak erabiltzeko eskaera.
- Azkenik, **ingurumen-alderdiei** lotuta, gizartean horien garrantzia gero eta handiagoa bada ere, erantzunetan materialtasun ertainekotzat ageri da. «*Agerikoa denez, banku baten jarduerak ez dio kalte handirik egiten ingurumenari, baina jakinez eta onartuz pertsona eta enpresa guztiok dugula gure planeta zaintzeko betebeharra, ezin dugu inolaz ere alor horretan jarritako indarra gutxitu. Hala, arriskuen eta aukeren azterketa egin dugu horren inguruan*».

Ilido beretik, badira bi elementu, gure misioaren muinean jasota daudenak eta, beraz, lehentasunezko arreta-esparrutzat jotzen ditugunak, barnean nahiz kanpoan garrantzi txikikotzat sailkatu arren. *MONDRAGON Korporazioa* lagunduz jorratzen dugun gizarte- eta enpresa-sustapena da bata, eta euskara garatzeko laguntza bestea. Gure iritzian, bi elementuon inguruan ageri den eskaera txikiaren arrazoia hauxe da: gai horiei buruzko aurreikuspenak aise instalita daudela eta, beraz, ez dela bestelako ekimen osagarriren baten premiarik antzematen, dagoeneko abian daudenez harago.

Interes-taldeek eskaerak eta horien lehentasunak aztertu ostean, LABORAL Kutxak *Bide-orri* bat sortzen du, urtero, garatu nahi dituen jarduera garrantzitsuenekin. 2017ari buruzkoa erantsi dugu. Aipatu dugun EGEaren txostenean dago jasota zehatzago.

2017ko EGEaren bide-orria

Interes-taldeekin kontsulta egin eta sektorearekin alderatu ondoren

Jarduera-arloen lehenespena		Interes-taldea / Esparrua	Jarduketa-irizpideak
1	Kaudimena eta likidezia indartzea	Ekonomia	(B) Estrategiaren ikuspegia: marjina errepikaria optimizatzea + kostuak gestionatzea eta emaitzak berriz inbertitzea Recovery Plana. (B) Resolution Plana
2	Enpresa-ehunaren garapen ekonomikoan eta finantzarioan laguntzea: finantzaketa-hitzarmenak enpresekin, ekintzaileei eta unibertsitateari laguntzea...	Gizartea	Emaitzen helburua: HSF, KFS Finantzaketa-hitzarmenak eta -konpromisoak Gaztenpresa programa
3	Bezeroak gestionatzea (harremanen alderdia): gardentasuna, adeitasuna...	Bezeroak	Kalitate Integralaren gestio-prozesua
4	Bezeroarekiko gestio arduratsua: aurrezki-produktu konplexuak azaldu eta saltzea	Bezeroak	(B) Inbertsio-fondoak eskaintzeko proiektua (B) MiFID II eta gestoreen prestakuntza-proiektua (B) MiFIR proiektua
5	Kanal berrien (banka elektronikoaren, telefono-bidezko bankaren, banka mugikorren) bidezko sarbidea garatzea	Bezeroak	(B) Online Banka eraldatzea
6	Pertsonen gestioa, genero-berdintasuna, lan-bizitza eta familia bateragarri egitea, soldata-mailak eta -tarteak eta abar	Pertsonak	III. Berdintasun Plana Pertsonak garatzeko eredia Ordainsari-eredua
7	Barne-kontrolerako bideak berrikusi eta hobetzea (administratzaileen erabakiak, ustelkeria, kapitalak zuritzea, kode etikoa, ustelkeria, gastuen kontrola)	Gobernu korporatiboa	(B) Merkatu-abusuaren proiektua (B) Hornitzaileei erosteko prozedurak Arriskuarekiko Grinaren Esparrua Etika Batzordea
8	Bikaintasuna zerbitzuaren kalitatean, hutsak murriztea eta eragiketak hobetzea	Bezeroak	Kalitate Integralaren gestio-prozesua

9	Bezeroarekiko gestio arduratsua: bezeroen gehiegizko zorpetzea saihestea	Bezeroak	Harrera-ereduak berrikustea Arriskuen Eskuliburua eta Politika eguneratzea
10	EGEari lotutako neurriak: kapitalak zuritzearen aurka; armagintzara, jokora, pornografiara doan finantzaketa kontrolatzea	Gobernu korporatiboa	Araudia Betearazteko Departamentua Gizarte Erantzukizuneko Inbertsiorako Taldea
11	Gizartearekin arduratsuak diren produktu eta zerbitzuak	Bezeroak	Inbertsio-fondo etikoa eta solidarioa

(B) 2017ko proiektu berria, edota proiektuaren ikuspegiari funtsezko aldaketa izan duena.

Bestalde, **Lagun Aro Aseguruak** 2014tik ari da Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostena (EGE txostena) egiten, Global Reporting Initiative – GRI estandarrak finkatutako gidalerroei jarraikiz. Txosten hori egin ahala, arlo hauetako gairik garrantzitsuenak zehazten dira, gestionatutako alderdiek eta plazaratutako informazioak beren interes-taldeentzat nabarmenenak diren arriskuak eta aukerak bil ditzaten.

EGEaren arloko helburu estrategikoak lehenetsuneko interes-talde bakoitzarekiko konpromisoetan zehazten dira. Testuinguru horretan, hauexek dira **aseguru**-jardueran interes-taldeentzat garrantzitsuak diren eta kritikotzat jo diren gaiak:

BALIOA SORTZEA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Talentuaren gestioa ✓ Hornitzaile eta bitartekarien gestio arduratsua ✓ Zerbitzuaren kalitatea eta gardentasuna ✓ Finantza-sendotasuna
GIZARTE-ERANTZUKIZUNA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gobernamentu ona ✓ Etika eta ustelkeriari aurre egitea ✓ Enplegu egonkorra eta kalitatezkoa ✓ Aukera-berdintasuna eta dibertsitatea ✓ Laneko osasuna eta segurtasuna ✓ Lan-jarduerak eta giza eskubideak ✓ Komunitatearekiko konpromisoa ✓ Elkarrizketa interes-talde guztiekin
INGURUMEN-JASANGARRITASUNA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Arrisku eta krisien gestioa ✓ Inpaktuen kudeaketa eta konponketa

2. INGURUMEN-GAIK

ENPRESAREN JARDUERAK INGURUMENEAN EGUN DITUEN ERAGINAK

ETA AURREIKUSTEN ZAIZKIONAK

2001az geroztik, **Ingurumena Kudeatzeko Sistema (IKS)** du **LABORAL Kutxak**, ISO 14001 Arauarekin bat, Arrasateko Egoitza Nagusiko hiru eraikinetako jarduera guztietan. **LABORAL Kutxak** zerbitzu zentraletan erabiltzen dituen ingurumenaren alorreko jarduketarik gehienak gainerako lantokietara zabaltzen ditu, ziurtagiridun sistemaren barnean egon ez arren.

Ingurumena Kudeatzeko Sistema hori Ingurumen Batzordeak kudeatzen du, eta Aholkularitza Juridikoko, Barne Ikuskaritzako, Arriskueta, Higiezineta, Segurtasuneko eta Zerbitzu Orokorretako, eta Kalitateko kideek osatzen dute; azken horrek egiten ditu koordinatzaile-lanak. Rioko Adierazpenaren zuhurtziazko printzipioa ezarriz, jarduerak izan litzakeen inpaktuak hartzen dira aintzat, ingurumenari kalterik ez egiteko.

LABORAL Kutxak ingurumena zaintzeko konpromiso sendoa du, eta esparru horretako ekimen ugari hartzen du parte. **LABORAL Kutxa Stop CO2** Euskadi elkarteko erakunde sortzaileetako bat da, **IZAITEko** (iraunkortasunaren aldeko euskal enpresetako) kidea da eta Munduko Hitzarmena sinatu du.

IGSak gidari duen ISO arauak berak jasota duenez, ingurumena gestionatzeko sistemaren arrakasta goi-zuzendaritza lider dutela erakundeko funtzio eta maila guztiek hartzen duten konpromisoaren mende dago. Horren harira:

- Goi-zuzendaritzak onartutako ingurumen-politika du **LABORAL Kutxak**. Bazkide eta bezero guztiek dute eskura, bere webgune korporatiboan argitaratuta dago eta.
- Urtean behin, plangintza egiten du, ingurumenaren alorreko arrisku eta aukerak zehazteko.
- Horietan oinarrituz, helburuak finkatzen ditu, eta jarraipena egiten die. Gainera, ezagutarazi ere egiten ditu, bai kanpoan eta bai barruan.
- Ingurumen-helburu horiek lortzeko ekintzak ere zehazten ditu, adieraziz zer egin, zer baliabide erabiliz, nor izango den arduraduna eta zer adierazle erabiliko den burutzapena eta epeak betetzen diren ebaluatzeko.

IGSa AENOREk ikuskatzen du urtean behin. Azken auditoretzako txostenean, 2017-09-25ekoan, 3 desadostasun aurkitu zituen sisteman. Bata izan zen, erabiltzeari utzi zaion hozte-dorre baten bajaren jakinarazpena ez delako bideratu. Txosten horretan, hauek ageri dira, besteak beste, **LABORAL Kutxak** **IGSan** dituen alde indartsu moduan: Gestio Sistema erreferentziako arauaren azken bertsiora egokitu izana, geotermiako eta biomasako instalazio termikoak sortutako energia erabiltzea, eta **LK1** eraikinari A energia-sailkapena eman izana (2017-05-02ko energia-ziurtagirian).

Lagun Aro Aseguruak-ek partekatu egiten ditu **LABORAL Kutxaren** ingurumenaren alorreko gestio-politikak, baina ez da bere Ingurumena Gestionatzeko Sisteman sartu.

Bere jardueraren izaera dela eta, aseguru-erakundeak eragin txikia du ingurumenean. Halere, **paperaren kontsumoan** ardatzen du bere gestioa.

Ildo horretatik, paperaren erabilera murrizteko ahalegina egin da erakundeetan, bai barruan (inprimatze-eredu berriaren bidez), bai kanpoan (bezeroen agirien gestioa optimizatuz).

2016aren amaieran, inprimagailu eta fotokopiagailu guztiak berritu genituen. Horri esker, kostuen efizientzia handiago lortzeaz gain, egindako inprimaketei buruzko informazio zehatza ere eskuratu genuen.

Gainera, beste ekimen batzuk ere abiarazi dira barruan, adibidez: gastu-oharren eta erantsitako tiketen sistema aldatzea, zerrendak automatizatzea, pantaila bikoitza, aldebiko inprimatzea, inprimatze-datuak hilean behin taldeei bidaltzea eta paperaren erabilera ezabatzeke lehiaketa bat abian jartzea.

Era berean, proiektu bat sortu da, polizak formatu digitalean emateko eta bitartekariei eta bezeroei aplikazioetara sartzeko hainbat aukera eskaintzeko. Horrela, aseguru-bitartekariak eta Lagun Aroko bezeroek formatu digitalean helaraz diezagukete dokumentazioa, bai harpidetzeko prozesuan eta bai zerbitzua ematerakoan.

Proiektu horrek inpaktu argia du ingurumenean, inprimaketak asko gutxitzen direlako, askoz paper gutxiago lekualdatu behar delako eta artxibatzeke leku gutxiago behar delako.

Urtean behin, ingurumen-alderdiak identifikatu, erregistratu eta ebaluatu egiten dira ingurumen-programan, hain zuzen ere lotutako ingurumen-inpaktuak zehazteko eta bizi-zikloaren ikuspegitik duen garrantzia zehazteko. Xede horrekin, magnitudea eta arriskutsutasuna finkatzen dira, eta garrantzia zenbaterainokoa den zehaztu. Ondoren, LABORAL Kutxaren eta Lagun Aroren Ingurumena Gestionatzeko Programaren adierazle nagusiak aurkeztuko ditugu, ebaluazio horren emaitza aintzat hartuta.

Paperaren kontsumoa kg-tan	LABORAL Kutxa		LA Aseguruak
	2016	2017	2017
Publizitateko papera	97.089	96.457	80.058
Bulegoko papera	283.303	235.538	6.833
Paperaren kontsumoa guztira	356.552	331.995	86.891
Publizitateko papera bezeroko	0,083	0,082	0,23
Bulegoko papera bezeroko	0,241	0,201	0,02
Kontsumo osoa bezeroko	0,324	0,25	0,25
Paperaren kontsumo osoa pertsonako	162,7	150,2	520,3

Bezeroei zuzendutako komunikazioetako papera murrizte aldera, azken urteetan bultzada handia ari zaio ematen teknologia berriak eta posta elektronikoko bidezko komunikazioak (Postamail) erabiltzeari:

Postamailen erabiltzaileak	2016	2017
Erabiltzaile-kopurua	456.229	497.166
Erabiltzaileen %-a bezero guztiekiko	% 38,83	% 42,49
Interneten erabiltzaileak	2016	2017

CLNet kontratuen kopurua	581.507	615.487
CLNeten aktiboak diren bezeroak	338.954	365.137
Bezero aktiboaren %-a kontratuetan	% 58,29	% 59,32
Banka mugikorra (mugikorraren bidez sartu diren erabiltzaileak)	197.137	271.211
Alertak (kontratu aktiboak)	308.370	346.935

Lagun Arok, gainera, kanpaina bat du martxan, langileek inprimatutako orrien kopurua kontrolatu eta, horrela, inprimatzeak eta, beraz, erabilitako paper-kopurua murrizteko.

Toner-kartutxoei dagokienez, ahalik eta gutxien kontsumitzeko ahalegina egiten du. 2017an, baina, ez da halakorik sumatu. Eten bat dago toner-kontsumoaren datuetan; izan ere, LABORAL Kutxak ordezkatu egin ditu bere inprimagailu, eskaner eta fotokopiagailu guztiak, eta modelo berriek, gutxiago kontsumitzen badute ere, kartutxo-kopuru handiagoa erabiltzen dute, txikiagoak direlako.

Toner-kontsumoa aletan	LABORAL Kutxa		LA Aseguruak
	2016	2017	2017
Toner-kartutxoaren kontsumoa guztira	1.877	2.644	44
Kartutxo-kontsumoa pertsonako	0,80	1,20	0,38

LABORAL Kutxaren jardueraren inpaktuak mugatuak dira. **Kontsumo elektriko**arena da nabarmenenetako bat. Arrasateko zerbitzu zentraletakoak ISO 14001 ingurumen-ziurtagiria betetzen dute, eta aktiboki gestionatzen da:

Urteko kontsumoa	LABORAL Kutxa		LA Aseguruak
	2016	2017	2017
Urteko kontsumo elektrikoa kWh-tan ZZetan	3.421.514	3.476.909	247.917
Urteko kontsumo elektrikoa kWh-tan LK osoan	14.647.375	13.891.322	

Uraren kontsumoak garrantzi handirik ez badu ere finantza-erakundeetan, gure ingurumen-sisteman kontrolatu egiten dugu zerbitzu zentraletako kontsumoa. Eraikinetan egiten ari garen berrikuntzetan, hoditeria berritzen ari gara, hausturak gutxitu eta ura galtzea saihesteko.

Egoitza Nagusiko ur-kontsumoa (m3-tan)	2016	2017
Ur-kontsumoa	11.239	5.786*
Pertsonako kontsumoa urtean	26,02	d/e

*Hiru hilabete; 2016ko hiruhileko berean, 9.836 m3-koa izan zen kontsumoa.

Gure jardueraren **karbono-aztarnaren** kalkulua da garrantzi berezia duen beste gai bat. Azken urteotan, ahalegin handiak egin ditugu hori txikitzeko. Nabarmenezkoak dira:

- Zerbitzu Zentraletako eraikinak klimatizatzeko **geotermia**-instalazio bat jarri izana.
- Kaloria-beharrak osatzeko **biomasa**-instalazio bat eraiki izana. Bi instalaziooi esker, guztiz kendu ahal izan da erregai fosilen bidezko klimatizazioa (1. Irismena).
- Klimatizazioaren eta argiztapenaren efizientzia handitzeko berrikuntzak egin ditugu isolamenduetan (isurtze txikiko beiren bidez) eta instalazioetan (LED argien bidez).

Isurtzeen xehakapena, jatorriaren arabera. Karbono-aztarna	LABORAL Kutxa		LA Aseguruak
	2016	2017	2017
1. irismena: zuzeneko isurtzeak	144	57	0
2. irismena: zeharkako isurtzeak	4.997	4.739	85
3. irismena: zeharkako beste isurtze batzuk	794	818	229
Isuritako CO2 tonak guztira	5.935	5.613	313

Horiek lortzeko, hauek hartzen dira aintzat:

- **1. irismenerako**, gasolio- eta propano-kontsumoak.
- **2. irismenean**, elektrizitate-kontsumo osoa hartu da aintzat (Zerbitzu Zentraletakoa, bulego-sarekoa eta Lurralde Zuzendaritzetako eraikinetakoa).
- **3. irismenerako, lanorduetako lekualdatzeetan egindako isurtzeak** hartu dira kontuan, bai eta taxian egindako kilometroak, kontsumitutako paperaren ondoriozko isurtzea eta bezeroek gure webgunea erabiltzean kontsumitutako elektrizitatea ere.

Ingurumen-segurtasunari dagokionez, Zerbitzu Zentraletako eraikin eta instalazioek larrialdi-planak dituzte. Horietan, gorabeheraren bat gertatuz gero ingurumenak jasan ditzakeen ondorioak aztertu dira, bai eta ondorio horiek ahalik eta gehien txikitzeko jarduteko modua ere.

Gainerako langunek ere badituzte larrialdi-planak; dena den, bulego-sarean askoz txikiagoak dira larrialdien ondorioz ingurumenari egin lezkizkiekeen kalteak.

Hondakinak egoki gestionatzen dira, ingurumen-ziurtagiriari jarraikiz. Era berean, hondakin nabarmenenak (papera eta tonerra) modu zentralizatuan gestionatzen dira langune guztietarako. Segidan, gure jardueran garrantzirik handiena dutenak azalduko ditugu:

Adierazlea	Unitatea	LABORAL Kutxa		LA Aseguruak	
		2016	2017	2016	2017
Kartoi- eta paper-hondakinak	Kiloak	176.760	131.135	6.874	12.437
Birziklatutako toner-kartutxoak	Kop.	1.338	2.694		
Erabilitako landare-olioa	Kiloak	1.350	1.200		

LABORAL Kutxaren gizarte-erantzukizunaren politikak badu bereizgarri bat: **inbertsio sozialki arduratsuaren (ISAren)** kontzeptu hedakorra erabiltzen du. Horren bidez, ingurumenaren, gizartearen eta gobernamentu onaren alorreko irizpideak erabiltzen ditu, korporazioaren eta bezeroen (inbertsio- eta pentsio-fondoaren bidezko) fondoak zer sozietatetan inbertitu erabakitzeko. Berdin jokatzeko da kreditu-inbertsioetan ere.

Lehen arloan, *EIRIS – Vigeo* sozietate espezializatuak sortutako *sustainability ratings* direlakoen bidez aztertzen dira merkatuetako inbertsioak. Rating horiek ingurumenaren esparruko eskakizunak zenbatesten dituzte. Gure bezero enpresei zuzendutako finantzaketari dagokionez, irizpide baztertzailak ez ezik, barneratzaileak ere erabiltzen ditugu. Horren adibide dugu % 100 elektrikoak (0 isurtzedunak) diren BMW 3i 14 ibilgailu finantzatu izana, hiriko erabilera intentsiborako gidaridun ibilgailu moduan erabiltzeko.

3. GIZARTE-GAIK ETA LANGILEEN GAINEKOAK

3.1 LANGILEAK

LABORAL Kutxa kreditu-kooperatiban, langileak erabateko eskubideak eta betebeharrak dituzten bazkide jabeak dira, bai euren lanbide-eginkizunak betetzeari, bai enpresaren gestioan —dagozkien organoen bitartez— zein emaitzetan parte hartzeko eskubideari dagokienez.

Beraz, pertsonak ohiko hiru alorretan hartzen dute parte enpresan: jabetzan, gestioan eta emaitzetan. **Hezkuntza Kooperatibo**ko prestakuntza-programek, bazkideen nortasun kooperatiboa indartzeaz gain, integratzen eta Entitatean eta langile-taldean inplikatzeko laguntzen diete bazkide berriei.

2018ko Gestio Plana osatzeko egindako hausnarketa estrategikoan, teknologia eta banka digitala indarrez sartzeak negozio-ereduan eta pertsonengan duten eraginaren ingurukoak dira antzemandako arrisku eta aukera nagusiak.

2019ra bitarteko erronka nagusia da egoera berrira nola egokitu erabakitzea. Horretarako, portaerak aldatu behar ditugu, gure balioak (nortasunaren ezaugarriak) galdu gabe erronka estrategikoei erantzuteko.

Portaerak egokitzea mugimendu kultural bat da, eta batik batik digitalizazioan eta omnikanalitatean oinarritutako estrategia bat ezartzeko, zer kultura nahi dugun erabaki behar dugu, ondoren egungo kultura-profilarekin alderatzeko. Xede horrekin, 2017an kulturaren alorreko inkesta bat egin diegu Entitateko pertsona guztiei. Hurrengo urratsa izango da kultura garatzeko ekintza-planak zehaztea.

Gestio Planean pertsonen alorreko jardueran lehenetsitako bigarren arloa Barneko Gizarte Erantzukizuna kontzeptuaren baitan sartu da. Lehentasun hauek ditu:

- Hizkuntza-normalizazioa: euskaraz kalitatezko zerbitzua bermatzea eta euskara gure lanerako hizkuntza izateko pausoak ematea.
- III. Berdintasun Plana (2016-2018 eperakoa) martxan jartzea.
- Laneko Segurtasun eta Osasun Sistemaren aurrera egitea, OHSAS 18001 arauak haren gestio-sistamarako eskatutako estandarrei jarraikiz.

Hirugarren lekuan, 2017an prestakuntza-ahalegin oso handia egin da aurrezki- eta inbertsio-produktu konplexu eta ez-konplexuen aholkularitzan eta salmentan, kontsumitzailea babesteko arauetara egokitu ahal izateko. Zehazki, MiFID II zuzentarauaren eskakizunei erantzuteko, araudi horretan ezarritakoaren arabera homologatu dugu bezeroekin harremanetan dauden gestore guztien jarduna.

Lagun Aro Aseguruak

Lagun Aro Aseguruak sozietate anonimoa da, % 100 LABORAL Kutxaren partaidetzakoa. Beraz, bertako langileak enpresaren jabeak ez badira ere, parte hartzen dute gestioan eta enpresaren irabazietan. Honela egiten dute:

- Ordainketa aldakor indibidualaren bidez (unibertsala da).
- Ordainketa aldakor kolektiboaren bidez. Kontratu mugagabea duten langileei aplikatzen zaie (plantilla osoari, esateko), langileek enpresaren emaitzetan parte hartzeko aukera ematen duen sozietate bati baitaude beren borondatez atxikita.

2018ko Gestio Plana osatzeko egindako hausnarketa estrategikoan, aseguruaren merkatuan sartu diren joera berriek negozio-ereduan eta pertsonengan duten eraginaren ingurukoak dira antzemandako arrisku eta aukera nagusiak. Beraz, agertoki digital berriaren pertsonen jarrerak, portaerak, ezagutzak eta gaitasunak berritzea da erronka nagusia.

Lehentasunen bigarren maila batean, jarduera hauek daude:

- Erakundearen lidergoa garatzea.
- Hizkuntza-normalizazioa: euskara gero eta gehiago erabil dadin gure lanerako hizkuntza moduan.
- II. Berdintasun Plana (2018-2020 eperakoa) martxan jartzea.
- Laneko Segurtasun eta Osasun Sistemaren aurrera egitea, beraren gestio-sistemarako eskatzen diren estandarrei jarraituz.
- Era berean, Enpresa Osasungarria proiektua garatzea. «Lagun Aro Aseguruak-en gurea zaintzen dugu» lelopean, osasuna sustatzeko hainbat jardunbide lantzen dira: elikadura, ariketa fisikoa, ergonomia eta eragile psikosozialak. 2017an abiatu zen proiektua eta jarraipena izango du 2018an eta 2019an, sozietateko pertsona guztien osasuna zaintzeko ekintza-planen eta jardueren bidez.

Hau da plantillaren osaera:

LKrekiko kontratu-harremana (12/31n)	2016			2017		
	Guztira	Gizon.	Emakum.	Guztira	Gizon.	Emakum.
<i>Jarduneko bazkideak</i>	1.925	1.020	905	1.839	943	896
Eszedentziak	44	9	35	28	6	22
Zerbitzu-eginkizunak	16	6	10	15	6	9
Aurre-erretirodunak	104	67	37	134	93	41
Sozietate-kontratuak	2.089	1.020	905	2.016	1.048	968
Behin-behinekoak lanaldi osoan	148	43	105	146	47	99
Behin-behinekoak lanaldi partzialean	18	1	17	7	0	7
Aldi baterako kontratuak	166	122	44	153	47	106
Kontratu mugagabeak	8	8	0	7	7	0
Plantilla osoa 12-31n	2.263	1.154	1.109	2.176	1.102	1.074

BancaSeguroseko langile guztiek kontratu mugagabea dute, eta LABORAL Kutxaren Egoitza Nagusian eta sare komertzialetan banatuta daude.

Lan-bazkideen bajak eta urteko errota LABORAL Kutxan	2016	2017
Urteko bajak	91	144
Borondatezko eszedentzia eta kargu publikoa betetzeagatikoa	10	0
Seme-alabak edo senitartekoak zaintzeko eszedentzia	41	41
Erretiroa	21	16
Heriotza eta baliaezintasuna	0	3
Borondatezko baja	5	4
Zerbitzu-eginkizunak	3	0
Aurre-erretirodunak	11	80
Emakumeen urteko bajak	57	65
Gizonen urteko bajak	34	79
Irteera-tasa guztira	% 4,7	% 7,5
Emakumeen irteera-tasa	% 6,2	% 7,3
Gizonen irteera-tasa	% 3,3	% 8,4

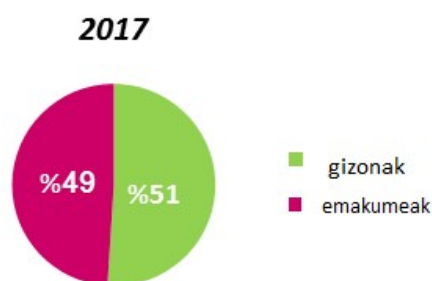
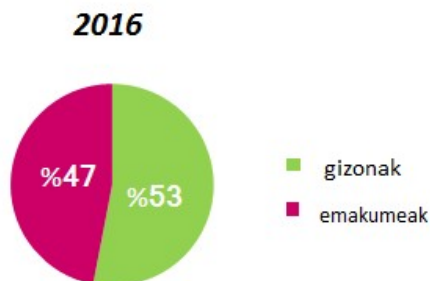
Lagun Aro Aseguruak-en lantaldean, emakumeak dira gehienak.

LASEkiko kontratu-harremana (12/31n)	2016			2017		
	Guztira	Gizon.	Emakum.	Guztira	Gizon.	Emakum.
Plantilla osoa 12-31n	172	63	109	167	59	108

3.2. ANIZTASUNA ETA AUKERA-BERDINTASUNA

LABORAL Kutxaren 2016-2018 Berdintasun Planaren barruan, hauxe izan da ekitaldiko gertaera oso nabarmen bat: kooperatibaren administrazio-organo gorenean oreka lortu dugula generoaren helburu kuantitatiboan. 2017ko Batzarrean karguak berriitu ostean, **Kontseilu Errektorea osatzen duten 12 kideetatik 6 emakumeak dira eta 6 gizonak.**

LK-ko bazkideen plantilla sexuaren eta kategoria profesionalaren arabera	2016				2017			
	Gizon.		Emakum.		Gizon.		Emakum.	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Zuzendariak	32	1,7	3	0,2	25	% 1,4	5	% 0,3
Buruak	282	14,7	118	6,1	263	% 14,3	122	% 6,6
Teknikariak	363	18,9	392	20,4	331	% 18,0	382	% 20,8
Administrariak	166	8,6	298	15,5	155	% 8,4	292	% 15,9
Beste batzuk	177	9,2	94	4,9	169	% 9,2	95	% 5,2
Guztira	1.020	53	905	47	943	% 51	896	% 49
Jarduneko bazkideak	1.925				1.839			

LABORAL KUTXAKO EMAKUME ETA GIZONEN ARTEKO BERDINTASUNERAKO III. PLANA		
LAN-ILDOA	HELBURUAK	NEURRIAK
Komunikazioa eta sentsibilizazioa	1. HELBURUA: berdintasunarekiko konpromisoa adieraztea eta horretarako neurriak hartzea	10
Entitatearen kultura	2. HELBURUA: berdintasunaren kultura sendotzen jarraitzea	6
Lan-bizitza eta familia bateragarri egitea eta erantzunkidetasuna	3. HELBURUA: LABORAL Kutxako langileen lan-bizitza, familia eta bizitza pertsonala bateragarri egiten laguntzea	4
Sustapena eta ahalduntzea	4. HELBURUA: emakumeek ardura-postuetan duten presentzia handitzea	4
Gizarte-erantzukizuna	5. HELBURUA: gizartean berdintasuna sustatzea eta entitateak berdintasunarekin duen konpromisoaren berri ematea gizarteari	8

2017an zehar, ekimen berritzaileak jarri dira martxan, hala bazkideak nola bezeroak eta gizarte osoa sentsibilizatzeko. Hona hemen adibide batzuk:

- Erakundeko pertsonen partaidetzari esker, iragarki batzuk sortu ditugu, eguneroko lanean bizi ditugun hainbat desberdintasun-egoera erakusteko. «Berdintasuna xehetasun txikietan dago» izeneko proiektu hori finalista izan da *Euskalitek* antolatu duen *Kudeaketa aurreratuari buruzko film laburren I. jaialdian*.
- Lau bulego (Bilbon, Donostian, Gasteizen eta Iruñean) *grafitiz* jantzi ditugu, *Emakumeen Aurkako Indarkeriaren Kontrako Nazioarteko Egunean*. Jarduera horrek oihartzun handia izan du hedabideetan.
- Nabarmentzekoak dira, halaber, hizkuntza eta irudi sexistarik ez erabiltzeko egindako jarduketak.

BancaSeguroseko datuak

Plantilla sexuaren, kategoria profesionalaren eta negozio-arearen arabera	2016				2017			
	Gizon.		Emakum.		Gizon.		Emakum.	
	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%	Kop.	%
Zuzendariak	2	100	0	0	1	100	0	0
Buruak	8	80	2	20	8	80	2	20
Teknikariak	1	14	6	86	1	14	6	86
Gestore komertzialak	39	20	149	80	34	19	143	81
Langileak guztira	50	24	157	76	44	22	151	78
Zerbitzu Zentralak	4	36	7	64	4	36	7	64
Sare Komertziala	46	23	150	77	40	22	144	78
Langileak guztira	50	24	157	76	44	22	151	78

2017an, diagnostikoa eta II. Berdintasun Plana egin dira **Lagun Aron**. Prozesua bi fasetan gauzatu da, Elhuyar Aholkularitzaren laguntzarekin. Entitatean emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren egoera diagnostikatzeko fasean, inkesta egin dugu, eta enpresaren dokumentazioa eta datuak aztertu ditugu. Bigarren fasean, diagnostikoaren emaitza eta ondorioak aintzat hartuta, Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako Plana diseinatu dugu, datozen urtetan gauzatzeko.

Plana egiteko, Berdintasunaren Batzordea eratu genuen, eta jardunean jarraituko du planaren ezarpenaldian (2018tik 2020ra bitartean). Era berean, Berdintasun Planaren koordinatzailea izendatu dugu, aipatutako kontsultoretza-enpresaren aholkuei jarraikiz plana susta dezan.

Hauek dira planean jaso diren helburu nagusiak:

1. Berdintasun Plana ezartzea.
2. Plana garatzen entitateko pertsona guztien partaidetza bultzatzea.
3. Zuzendaritza-organo guztietan parekotasun handiagoa lortzea.
4. Langileen % 90ek hautapen- eta sustapen-prozesuak berdintasun-irizpideetan oinarritzen direla suma dezaten lortzea.
5. Lan-bizitza eta familia bateragarri egiteko beharrak erakundearen errealitatera egokitzea.
6. Ordainketetan eta onura sozialetan desorekarik dagoen jakitea eta, baldin badago, gainditzea.
7. Ordainketaren alorreko benetako egoera ezagutu dezatela pertsonak.
8. Erakundearen sexu-jazarpenik edo jazarpen sexistarik ez dadila egon lortzea.
9. Bereizketak egiten dituen hizkuntzaren erabilera desagerraraztea.
10. Hizkuntzaren eta irudien erabilera inklusiboa bermatzea.
11. Berdintasun-kontuetan jendearen aintzatespena lortzea.
12. Hainbat interes-talde berdintasunaren alorrean sentsibilizatzea.

3.3 LANEKO SEGURTASUNA, OSASUNA ETA ONGIZATEA

Laneko osasunaren, segurtasunaren eta ongizatearen harira, urtero ONDOANek egiaztatzen duen OHSAS ziurtapena du LABORAL Kutxak. Ziurtapen horrek erakusten du kooperatibak konpromisoa duela hartua lantaldean prebentzio- eta ongizate-estandarrik handienak lortzearekin.

Jarraian, joan den ekitaldian arlo horretan landutako jarduera eta adierazlerik nabarmenenak jasoko ditugu:

Gestio-programa: 2017rako proposatutako ekintzak
1. Segurtasuna eta osasuna Entitateko prozesuetan integratzen jarraitzea, bereziki obrei, postuen egokitzapenari eta altzariei lotutako gaitan.
2. 2017an hainbat pertsona ordezte aurreikusita dagoenez, doazenen irteera koordinatzea eta pertsona berriak trebatzea.
3. Lantaldearen % 95ek harrerako prestakuntza egitea.
4. Sistemaren barne-ikuskaritzak egitea.
5. Enpresa-jardueren koordinazioan aurrera egitea.

Absentismo-orduak eta -tasa LABORAL Kutxan	2016	2017
Gaixotasuna eta istripua	98.500	95.744
Amatasuna	34.686	28.704
Aitatasuna	3.119	3.689
Gainerakoak*	0	4.971

Absentismo-orduak guztira	136.305	133.107
Absentismo-tasa	2,78	3,00
Lagun Aroren absentismo-tasa	4,36	2,44
BancaSegurosen absentismo-tasa	4,27	4,54

*Adin txikiko gaixoak zaintzeko.

Aurretik esan dugunez, **Lagun Aro Aseguruak**-ek enpresa osasungarriaren bidea egitea erabaki du, «Lagun Aro Aseguruak-en gurea zaintzen dugu» Osasuna Sustatzeko Proiektua garatuz. Hauek izan dira 2017an abian jarri ditugun ekintzak:

- Planean parte hartu nahi duten kideen osasunaren balorazioa:
 - Dietari buruzko inkesta
 - Jarduera fisikoari buruzko inkesta
 - Gorputz-balorazioa (InBody)
 - Zehaztapen analitikoaren balorazioa
- Joan-etorri aktiboak sustatzea.
- Tartera: tarterarekin ere dieta mediterraneoaren arabera elikatzeari buruzko prestakuntza eta gomendioak.
- Haur-elikadurari buruzko prestakuntza.
- «Plastiko gutxiago» kanpaina (ura, edalontziak...)
- Intraneten osasunaren txokoa
- Hamabostean behin jakinarazpenak Intranetean, proiektu horri lotutako alderdiak azaltzeko.

3.4 PERTSONEI BURUZKO ADIERAZLEAK

Prestakuntzari eta ordainketa-mailei buruzkoak dira adierazlerik nabarmenenetako batzuk.

Taula honetan, prestakuntzari buruzko informazioarik garrantzitsuena aurkeztuko dizuegu:

Prestakuntza LABORAL Kutxan	2016	2017
Ikastaro-kopurua	568	413
Prestakuntza-orduak	128.017	227.835
Prestakuntza-orduak pertsonako	63,6	99,15
▪ Bazkideak	53,02	108,05
▪ Behin-behinekoak	230,4	59,2
Zuzendariak	240,35	91,13
Bulegoetako buruak eta zuzendariak	58,57	124,4
Teknikariak	67,64	95,92
Administrariak	49,83	89,41
Ikastaro-kopurua Lagun Aron	89	95
Prestakuntza-orduak Lagun Aron	4.814	2.464,5
Prestakuntza-orduak pertsonako Lagun Aron	26,74	14,00

Ordainketa-mailei dagokienean, ordainsarien aldea nabarmen txikiagoa da banku-sektoreko gainerako sozietateetan ohikoa dena baino.

Hasierako soldata	2016	2017
--------------------------	-------------	-------------

Bazkideen hasierako soldata minimoa eurotan / lan egindako orduak	14,60	14,83
Bazkideen hasierako soldata minimoa eurotan / lanbide arteko gutxieneko soldata	2,66	2,50

Ez dago sexuaren araberako desberdintasunik hasierako soldata estandarren eta tokiko gutxieneko soldataren arteko erlazioan, horregatik ez dugu sexuaren arabera banakatutako daturik eman.

Soldaten arteko aldea	2016	2017
Ondoen ordaindutako langilearen ordainketa osoa / batez besteko ordainketa osoa	3,60	3,58
Ondoen ordaindutako pertsonaren urteko ordainsariaren hazkundera / urteko batez besteko ordainsariaren hazkundera*	Ez dago	0,67
Ondoen ordaindutako pertsonaren ordainketa osoa / batez besteko ordainketa osoa Lagun Aron	2,44	2,46

*LABORAL Kutxan, ordainsaria lanbide-kategoriaren arabera jasotzen da: lanpostu berak soldata bera du, gizona edo emakumea izan. Lansariaren hazkundera berdina da langile guztientzat. 2017an, ondoen ordaindutako pertsonaren soldata gutxiago hazi da batez besteko ordainsaria baino.

3.5 ELKARRIZKETA SOZIALA

Kreditu Kooperatiben Hitzarmen Kolektiboa da erreferentzia orokorra. Dena den, LABORAL Kutxak Enpresaren Negoziazio Kolektiborako araua finkatu zuen 1996an, negoziatio kolektiborako eredu jakin bat ezartzeko.

Negoziazio kolektiboaren bidez, LABORAL Kutxako pertsona guztien (lan-bazkideen eta inoren konturako langileen) enplegu- eta lan-baldintzak ezartzen dira, bai eta horiek aplikatuko direla bermatzen duten berme sozialak ere. Prozesu horren emaitza dira LABORAL Kutxako pertsona guztien enplegu- eta lan-baldintza orokorreki buruzko arauak eta prozedurak, aldeek (Zuzendaritza Kontseiluak eta Kontseilu Sozialak) eta pertsona guztiek bete beharrekoak.

Urtero negoziatzen diren gastu-kontentsazioei, egutegiei eta abarrei lotutako ohikoez gain, gai hauen inguruko erabakiak ere hartu dira 2017an:

- MiFID II arauaren ondoriozko prestakuntza-programa garatzeko baldintzak.
- Plantilla egokitzeko borondatezko neurriak (lanaldi murriztu hobaridunak, eszedentzia negoziatuak, irteera pizgarriak...).

Urtero bezala, urteko negoziatio-prozesua amaitu ondoren, 2018an negoziatu beharreko gaien zerrenda trukatu dugu bi alderdiok.

Caja Laboral **BancaSeguros** SLU sozietateari dagokionez —LABORAL Kutxaren partaidetzakoa da % 100ean—, bertako langile guzti-guztiak inoren kontura daude kontratatuta, eta 2016an eguneratu den lan-hitzarmenak eta lan-araudi orokorrak zehazten dituzte lan-baldintzak. Langileei zuzenean eragiten dieten lan- eta -lanbide-gaiak arautzen ditu hitzarmen horrek, eta lotura handia du LABORAL Kutxako lan-araudi eta -prozedurekin.

Lagun Aro Aseguruak-ek harreman arina du langileen legezko ordezkarezekin, eta berarekin negoziatzen du, hain zuzen, Enpresaren Estatutu Hitzarmena (BOEn argitaratzen da). 2015ean aurreko lan-hitzarmena amaitu ondoren, bi urteko luzapena hitzartu zen. 2017. urtea izan da, bi urte horietako bigarrena.

Hitzarmen horren esparruan, aplikatzekoa zen hitzarmen kolektiboaren baldintzetan hobekuntza bat erabaki zen, salbuespen gisa, 2016. eta 2017. urteetan txertatzeko. Hala, enpresak BGAEra edo pentsio-planetara aparteko ekarpenak egiteko konpromisoa hartu zuen. Zehazki, 2016an eta 2017an 300 €-ko aparteko ekarpenak egin dira pertsona bakoitzeko. Ekarpn horietarako eskubidea izateko, langileak plan bateko harpideduna izan behar zuen aurreko urteko abenduaren 31n eta, gainera, 300 €-ko edo hortik gorako aparteko ekarpena egin behar zuen.

Luzapen horri esker, giro sozial ona izan dugu ekitaldian zehar. 2017aren amaieran, behin luzapena amaitutakoan, hurrengo ekitaldietarako hitzarmen bat negoziatzeari ekin diogu.

4. GIZARTE-GAIK

4.1. BERTAKO KOMUNITATEAK: ELKARRIZKETA, BABESA ETA GARAPENA

LABORAL Kutxa Euskal Herrian sortu zen, gizartea zerbitzatzeko konpromiso sendoa duen enpresa-talde baten baitan. Taldearen misioa partaidetzako elkarlan kooperatiboa sortzea da, sozietateko zuzeneko partaideentzat nahiz bertako gizartearentzat aberastasuna eta ongizatea lortzeko.

Gizarte-laguntzak emateko irizpide eta mekanismoek berezitasun batzuk dituzte:

- LABORAL Kutxak, bere izaera juridikoagatik eta bokazio kooperatiboagatik, kooperatiben mundua sustatzera bideratzen du ekarpen solidarioen zati handi bat.
- Kooperatibaren organo instituzionalen ardura dira Heziketako eta Sustapeneko Fondoaren ataletako baten (Banaketa Orokorraren) kargura banatzen diren diru-laguntzak. Alabaina, Kontseilu Sozialak (hau da, Entitateko langileak ordezkatzen dituen organoak) ere hartzen du parte.
- Gizarte-lanen atal zehatz bat tokiko beharretarako (LABORAL Kutxaren 324 bulegoen bitartez tokian-tokian banatzeko) gordetzen du. Bulego horiek inguruko jardueretara (auzo-elkarteetara, ikastetxeetara, gizarte-ekintzako eliza-taldeetara, etorkinei laguntzeko zentroetara...) bideratzen dituzte laguntzak.

Heziketako eta Sustapeneko Fondoak (HSFak) helburu hauek ditu:

- Plantilla kooperatibismoaren printzipio eta balioetan trebatu eta hezte.
- Kooperatibismoa hedatzea eta kooperatiben arteko harremanak sustatzea.
- Gizartean kultura, lana eta laguntzak bultzatzea, bizi-kalitatea hobetzea eta gizarte-garapena eta ingurumena babesteko ekintzak sustatzea.

Kontzeptua (mila eurokotan)	Aplikazio-urteak	
	2016	2017
Enpresa kooperatiboak abian jartzeko eta finkatzeko elkartasunezko ekarpena (MONDRAGONen bidez)	11.306	11.750
Kooperatiba arteko Fondo Soziala - KFS (emaitzen % 15)	11.306	11.750
Kooperatiba-sustapena MONDRAGONen bidez (HSFaren % 68) eta beste helburu batzuk (Kreditu Kooperatiben Nazio Batasuna...)	5.280	5.327
Berregituratze eta Enplegu Sozietariorako Fondoa (BESF)	831	818
Ekintzailatza eta Enpresa- eta lan-prestakuntza (<i>Gaztenpresa Fundazioa</i>)	235	261
Kultura-jarduerak, oro har, eta bestelakoak	339	397
Euskararen eta euskal kulturaren sustapena	338	428
Laguntza-erakundeak eta hirugarren mundukoak	398	269
Nekazaritzako elikagaien sektorea	117	57
Heziketako eta Sustapeneko Fondoak – HSF (emaitzen % 10)	7.538	7.557
KFS + HSF	18.844	19.307

Ikuspegi kuantitatibotik, LABORAL Kutxako estatutuek gizarteari «itzultzeko» finkatutako kopuruak askoz handiagoak dira araudiek kreditu-kooperatibentzat ezarritakoak baino. Zehazki, LABORAL Kutxak urteko **emaitza banagarrien % 25** bideratzen ditu inguruko gizarteko

gizarte- eta enpresa-jarduerak sustatzera, eta legeak % 10eko ekarpena eskatzen du. Gainera, gainerako emaitzak Kutxan bertan inbertitzen dira, kaudimena eta iraunkortasuna handitzeko, eta ez da dibidenduen banaketarik egiten.

Lagun Aro Aseguruak-en kasuan, 2017an eutsi egin dio Istripuak Stop elkartearikiko, Gaztenpresarekiko eta ZEHARO FUNDAZIOArikiko lankidetzari.

GAZTENPRESA FUNDAZIOA

Ekintza nabarmengarrietako bat Gaztenpresaren bidez ekintzailtzari laguntzea da. 1994an abiatu zen ekimen hori liderra da Hego Euskal Herrian, enpresa-ibilbideari ekiten dioten autonomo eta negozio txikiei laguntzen.

Gaztenpresa Fundazioa irabazi-asmorik gabeko erakunde pribatua da, LABORAL Kutxaren gizarte-jardunean sartua. Enplegua sortu eta mantentzeko ekimenei laguntzea eta ekintzak gauzatzea du helburu eta, horretarako, enpresa- eta lanbide-garapenean erabiltzaileei, aliatuei eta gizarte osoari balioa ekarriko dieten programak eta zerbitzuak erabiltzen ditu. Fundazioak helburu hauek ditu:

- Ekintzaileak, batez ere gazteak
- Gizarteratzeko eta laneratzeko arazoak dituzten kolektiboak
- Garatzeko proiektuak dituzten mikroenpresa gazteak
- Ikasleen artean ekintzaile-sena sustatu nahi duten prestakuntza-erakundeak

LABORAL Kutxak eta Mondragon korporazioak, batetik, eta Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak (Lanbideren bidez) eta Europako Gizarte Funtsak, bestetik, finantzatzen dute **Gaztenpresa Fundazioa**, eta, esan beharra dago enpresak sortzeko ahalegin handia egin duela 2017an. Lagundutako proiektuek, bideragarritasun-fasea gainditutakoan, **402 enpresa eta 703 lanpostu sorrarazi** dituzte.

Gaztenpresaren proiektuak	2016	2017
Bideragarriak izaki negozioa abiarazi dutenak	386	402
Bideragarriak izan ala ez negozioa ireki ez dutenak	235	266
Finkatzea	84	19
Deribatuak	87	160
Kontsultak	218	201
Guztira	1.010	1.048

4.2. ZERGAK ETA TRIBUTUAK

LABORAL Kutxak jarduera burutzen duen lurraldeetan betetzen ditu zerga-obligazioak. Horrela, zerbitzu publikoei eusten eta gizartea garatzen laguntzen du. Honako hauek dira 2017ko kopuruak:

Zergak eta tributua (mila €-kotan) - LABORAL Kutxa	2016	2017
Sozietateen gaineko zerga	9.779	8.682
Tributuak (OHZ, EJZ...)	7.085	7.306
BEZ	1.790	2.247
Guztira	18.654	18.235

Zergak eta tributua (mila €-kotan) - Lagun Aro Aseguruak	2016	2017
Sozietateen gaineko zerga	4.416	3.135
Tributuak (OHZ, EJZ...)	93	101
Aseguru-primen gaineko zergak	7.150	7.165
Guztira	11.660	10.403

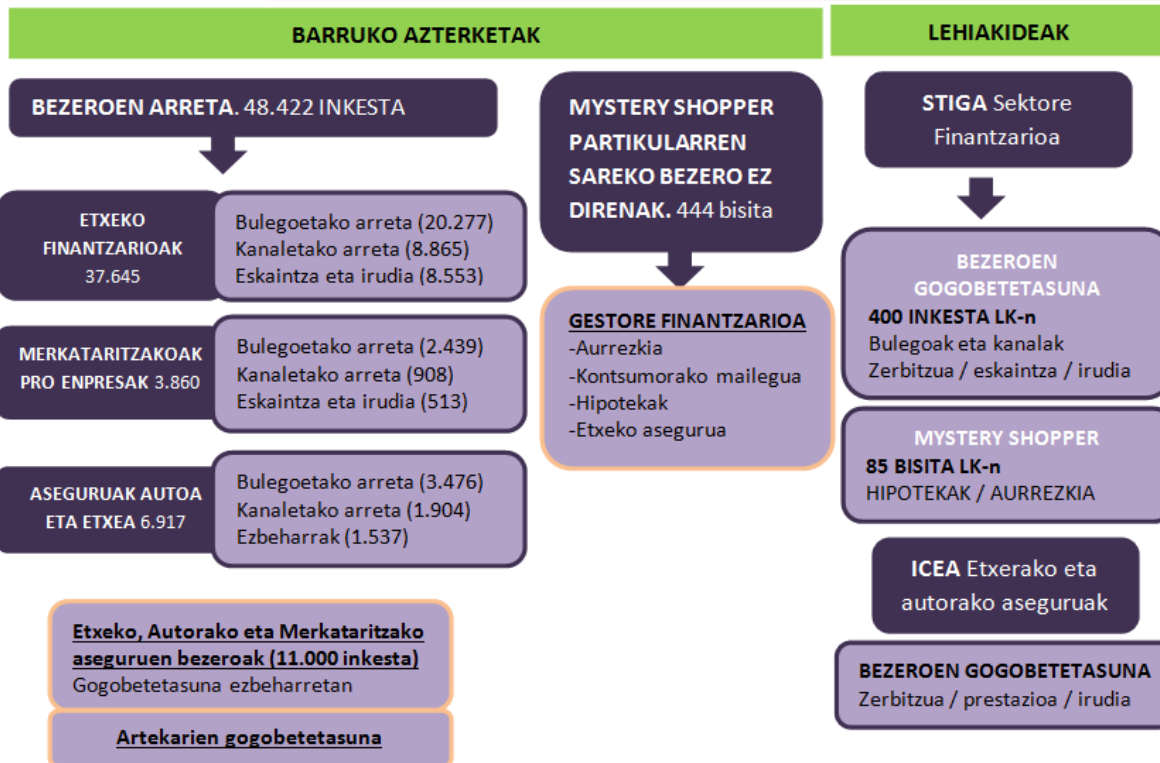
4.3. KONTSUMITZAILEEKIKO HARREMANA, GOGOBEETASUNA ETA IRISGARRITASUNA

Bezeroekin elkarriketak izateko bitartekoen helburua da bankuetako eta aseguruetakoz bezeroen itxaropenak eta eskaerak ezagutzea. Bide horiek, gainera, *kalitate integraleko prozesuan* txertatzen dira. Izan ere, gure etengabeko helburua da bezeroek harremanetarako erabiltzea erabakitzen duten kanal guztietan lehiakideekiko abantailari eustea, bezeroarekiko arretaren eta zerbitzuaren kalitatean. Grafiko honetan, elkarriketarako ezarri ditugun mekanismo ugariak daude azalduta.

Bankuetako eta aseguruetak bezeroari entzutea. Abian diren mekanismoak

**2017KO
BERRITASUNAK**

- ✓ Bezeroen konparaziozko informazioa: etxeokak, merkataritzakoak, aseguruak.
- ✓ Enpresa-sarea LK-ko bezero finantzarioak guztira atalean sartu da emaitzetan.
- ✓ Kanalen alorreko erabilerari eta gogobetetasunari buruzko informazioa gehitu dugu.

Beste banku eta aseguru-entitate batzuekiko konparaziozko emaitzak aldekoak dira. Beheko taulotan txertatu ditugu esanguratsuenetako batzuk.

Bankuko bezeroen gogobetetasuna (1etik 10era bitartean)	2016	2017
Lehentasunezko bezeroen gogobetetasuna	7,82	7,67
Gomendio-maila	7,55	7,48

Iturria: LABORAL Kutxaren irudiari eta markari buruzko jarraipen-azterketa. EAE eta Nafarroa. Ikerfel

Banku-bezeroen gogobetetasuna (balorazio nabarmena egiten dioten bezeroen %-a)	EAE			Nafarroa		
	LK	Lehiakide nagusia	Δ	LK	Lehiakide nagusia	Δ
Gehien aintzatetsitako irudi-ezaugarriak						
Euskara eta euskal kultura laguntzea	% 75	% 70	% 5	% 81	% 2	% 79
Zerbitzu ona eta hurbila	% 60	% 44	% 16	% 53	% 35	% 18
Gizartearekin eta bertako garapenarekin konprometitua	% 58	% 63	-% 5	% 44	% 38	% 6
Gestio zintzoa eta arduratsua, fidatzeko modukoa	% 51	% 34	% 17	% 44	% 33	% 11
Aholkularitza profesional eta espezializatua	% 48	% 37	% 11	% 41	% 37	% 4

Aseguruetan espezializatua	% 45	% 24	% 31	% 33	% 19	% 14
Gutxien aintzatetsitako irudi-ezaugarriak						
Komisio handiak	% 7	% 28	% 21	% 10	% 33	% 23
Produktu berezituak profesional eta negozioentzat	% 11	% 9	% 2	% 16	% 16	% 0
Autoa erosteko mailegu onuragarriagoak	% 22	% 20	% 2	% 16	% 11	% 5
Enpresetan espezializatutako entitatea	% 23	% 15	% 8	% 17	% 27	-% 10
Hipoteka-mailegu onuragarriagoak	% 27	% 26	% 1	% 37	% 24	% 13
Irtenbide bereziak aurrezkiak gestionatzeko	% 28	% 21	% 7	% 19	% 11	% 8

Iturria: LABORAL Kutxaren irudiari eta markari buruzko jarraipen-azterketa. Ikerfel

Aseguruetako bezeroen gogobetetasuna (1etik 10era bitartean)	2016	2017
Zerbitzuarekiko gogobetetasun orokorra	8,44	8,45
Auto-aseguruarekiko gogobetetasuna Etxeko	8,79	8,86
aseguruarekiko gogobetetasuna Merkataritza-	8,24	8,28
aseguruarekiko gogobetetasuna Lantegi	8,22	8,1
itunduekiko gogobetetasuna	8,84	8,92
Etxeko eta Merkataritzako konpontzaileekiko gogobetetasuna	8,41	8,4

Iturria: Aseguruetako bezeroaren gogobetetasunari buruzko azterketa etengabea. Lagun Aro Aseguruak

Banku-sektorearekiko konparaziozko benchmarkinga. Bezero potentzialak (1etik 10era bitartean)	2016	2017	Sektorearekiko 2017ko diferentziala
Sektoreko Kalitate Objektiboaren Azterketa (EQUOS-Stiga)	7,57	7,52	+0,49
Banku-bezeroen gogobetetasuna (BMKS FIN-Stiga)	7,69	7,72	+0,33

Benchmarkinga aseguruaren sektorean Aseguruetako bitartekarien gogobetetasuna (1etik 10era bitartean)	Lagun Aseguruak	Aro	Aseguruaren merkatua
Erakundearekiko gogobetetasun orokorra	8		7

Iturria: Artekarrien gogobetetasunari buruzko azterketa etengabea. Lagun Aro Aseguruak eta ICEA

Oro har, bezeroek aintzatetsi egiten dute LABORAL Kutxaren eta Lagun Aro Aseguruak-en jardura, arlo garrantzitsu hauetan:

- Gizartearekiko eta bertako garapenarekiko konpromisoan eta, bereziki, euskarari eta euskal kulturari laguntzeko lanean.
- Zerbitzuaren kalitatearekiko eta bezeroen gestio zintzo eta arduratsuekiko konpromisoan.
- Banku-produktuen eta aseguruaren alorrean aholkatzeko profesionaltasunean eta espezializazioan.
- Zentzuzko komisioak aplikatzen, beste lehiakide batzuen aldean txikiagoak dira eta.

Aitzitik, badira hobetu beharreko arloak ere. Adibidez, gehiago bereizi beharra eta balio-proposamena hobetu beharra ikusi da zenbait produktu masibotan —autoa erosteko maileguak edo etxebizitza erosteko hipotekak, esaterako— eta profesional, negozio eta enpresentzako berariazko produktuetan.

Irisgarritasunaren alorrean, txostenean aipatu dira gure bezeroekiko harremana (Internetez eta mugikorraren bidez) handitzeko kanal berriak hobetzarren egindako ahaleginak.

Arkitektura-oztopoak

Gure ahalmenen eta eraikinen ezaugarrien arabera, bulegoetan egin den edozein esku-hartze aprobeztatu dugu oztopoak kendu eta egoitzaren irisgarritasuna hobetzeko, Irisgarritasun Araua betetzeko moduan. Urte asko daramatzagunez esku-hartzeok egiten, gaur egun oso lantoki gutxi geratzen dira irisgarritasun-arazoekin. 2017an zehar, 3 bulegotan egin dira halako jarduketak.

5. GIZA ESKUBIDEAK

LABORAL Kutxak bere langileekin gauzatzen duen jarduerari dagokionez, *Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalaren* oinarrian dauden printzipioen garapen handiguratsua da kooperatibaren egitura juridikoa, zehazki ideia honi dagokionez: pertsona guztiok berdinak gara duintasunean eta eskubideetan. Hauxe aitortzen da aldarrikapenean: *giza familiako kide guztien berezko duintasuna eta eskubide berdin eta ukaezinak*.

Hain zuzen ere, kooperatibaren egiturak berekin dakar bertan lan egiten duten pertsonak bazkide izatea (eskubide eta betebeharrak berberekin), zer ezagutza duten edo hierarkian zein lekutan dauden aintzat hartu gabe. Esan bezala, pertsona guztiak eskubide eta betebeharrak berberak dituzte; izan ere, guzti-guztiak hartzen dute parte enpresa-jardueraren arriskuarean eta irabazietan.

Eta lankidetzaren kontzeptua hedatu egiten da gure gizartearekiko konpromisora ere. *Gurea banka kooperatiboa da, eta, gidari dituen balioei eta filosofiarri jarraituz, guztion interesa lehenesten dugu, erabakiak parte hartuz eta arduraz hartzen ditugu eta gure mozkinak gizartean inbertitzen ditugu*.

Gure jarduera-eremuan, ez dugu arrisku handirik antzeman giza eskubideak ez betetzearen inguruan. Salbuespen bakarrak dira ustelkeria-arriskua eta hornitzen gaituzten enpresek beren betebeharrak betetzen dituztela bermatzeko egin behar ditugun esku-hartzeak. Bi alderdi horien inguruko jarduketak hurrengo ataletan garatu ditugu.

Giza eskubideen alorreko bigarren arrisku-mota laneko jazarpenarena da. Kopuruetan eragin txiki samarra badu ere arazo horrek, inpaktu nabarmena izan dezake halako egoera batean egon litezkeen pertsonengan.

Prozedurei dagokienez, *Laneko jazarpen-egoeretan esku hartzeko protokoloa* dago, 2015-01-31n eguneratua. Antolamenduari begira, berriz, *Ikerketa Batzordea* sortu da, eta, horren barruan, berariazko *Salaketen Kanala*. Protokolo horretan sartzeko *jazarpen moralak* (*mobbing* izenez ezaguna), *jazarpen sexuala eta jazarpen sexistak* gertatzen direneko egoerak.

2016an eta 2017an, ez da salaketarik eta kontsultarik jaso salaketen kanal horretan.

Lagun Arok, bere aldetik, *Laneko gatazkak, jazarpena eta indarkeria kudeatzeko prozedura* du. Ez da salaketarik aurkeztu prozedura horri jarraikiz. II. berdintasun Planaren esparruan, jazarpen sexual eta sexisten aurkako protokoloa zehaztuko da sozietatean (sortu, ezagutarazi eta prestatu). Helburua da egungo *Laneko gatazkak, jazarpena eta indarkeria gestionatzeko prozeduran* sartzea protokolo hori.

6. USTELKERIA ETA EROSKERIA

LABORAL Kutxaren gestio-politiken arabera, ustelkeriaren eta eroskeriaren esparruan eta *kapitalak zuritzearen eta terrorismoa finantzatzearen aurkako borrokan* daude arriskurik handienak. Zentzu horretan, indarreko araudiaren eta nazioarteko estandarren arabera beharrezko organo eta prozedurak sortzeko konpromisoa hartu du. Helburu horrek:

- Entitatearen egituraren barruan, *Kapitalak Zuritzeari eta Terrorismoaren Finantzaketari Aurrea hartzeko Batzordea* eta *Unitatea* sortu dira, prebentzio-gaietan jarduteko.
- Gainera, arau eta prozedura zehatzak finkatu dira eta «*Kapitalak zuritzeari eta terrorismoaren finantzaketari aurrea hartzeko eskuliburua*» izeneko txostenean jaso (2017-01-24an onartu zen azken bertsioa).

LABORAL Kutxaren talde osoari eragiten dio politika horrek, baita sozietate filiaiei ere.

Hauk dira nahitaez bete beharreko arau eta prozedura horien xedeak:

- Une bakoitzean indarrean dagoen araudia eta nazioko nahiz nazioarteko erakunde eta agintariak emandako gomendioak zorrotasun osoz betetzea.
- Jokabide-arau eta kontrol- eta komunikazio-sistema egokiak ezartzea, delituzko jatorria duten fondoak LABORAL Kutxa Taldearen bitartez bidera ez daitezzen eta zenbait pertsonari sarbidea eragozteko.
- Bezeroak onartzeari buruzko politikak finkatzea.
- Laneko bazkideek eta gainerako langileek *bezeroa ezagutzearen* politikaren alorreko prozedurak betetzen dituztela bermatzea.

Prebentzioa da, batez ere, politika eta prozedura horien burubidea. Gainera, barne-kontrolerako prozedurak ebaluatu egiten ditu, urtean behin, *kanpoko aditu* batek, bermatu ahal izateko kapitala zuritzearen eta terrorismoa finantzatzearen alorreko arrisku horiekiko esposizioa murriztuz joatea etengabe.

Bestalde, *Zigor Kodea Betetzeari buruzko Politika* ere badu LABORAL Kutxak, bai eta hainbat jokabide-kode eta -erregelamendu ere, besteak beste:

- Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodea
- Jardunbide Egokien eta Sekretu Profesionalaren Gidaliburua
- Balore-merkatuko Jokabideen Barne Araudia

Antolamenduari begira, *Etika Batzordea* eta *Araudia Betearazteko Departamentua* ere sortu dira, irregularitasunak saihestu eta arau eta prozedurok betetzen diren jagoteko.

Ondoren, ustelkeriaren inguruko arriskuen harira aztertu diren LABORAL Kutxako negozio-unitateak aurkeztuko ditugu:

Aztertutako bulegoak	2016	2017
Aztertutako bulego guztiak	74	90
Aztertutako bulegoen ehunekoak	% 22	% 28

Esan beharra dago ezarritako urrutiko ikuskaritza-kontrolak Entitatearen bulegoen eta antolamendu-unitate zentralen % 100ean dutela eragina.

Lagun Aro Aseguruak-en, *barne-ikuskaritzak* egiten dira, urtero, bulego guztietan. Aseguruaren formalizazioak berezkoak dituen arriskuak (administrazio-araudiak eta -prozedurak betetzea, dokumentazioa gordetzea eta abar) gainbegiratzen dira, bai BancaSegurosen kanalean eta bai Bitartekaritzarenean. Urteko nahiz eguneko ikuskaritzok egiteko, ezarrita dauden alertak eta arrisku-populazioak hartzen dira aintzat.

«*Salaketen Kanala*» ere badago, *Kode Etikoarekin* eta *Zigor-kodea betetzeari buruzko politikarekin* zerikusia duten eta garrantzitsuak izan daitezkeen irregulartasunak jakinarazteko, salaketagilea babestea bermatuz. Bestalde, «*Etika Batzordea*» da arau horiei jarraipena egiteko organoa, Gestio Sozialeko zuzendaritzaren gidaritzapean; sail hauek hartzen dute parte bertan: Araudia Betearazteko Departamentuak, Aholkularitza Juridikoak, Finantzen Areak eta Barne Ikuskaritzak. Organo horrek, jarraipena egiteaz gain, baimenak edo salbuespenak aitortu eta Salaketen Kanalean jasotako salaketak ebazten ditu, dagokien bezala bideratzeko. 2017an 4 kontsulta egon dira (3, 2016an): 2 argitu egin dira eta beste 2ak espedienterik ireki gabe konpondu.

Segidan, 2017an ustelkeriaren aurreko borrokan egindako ekintzetako batzuk azalduko ditugu.

2017an burututako ekintzak
<ul style="list-style-type: none"> • Kapital-zuritzeari aurrea hartzeko eta terrorismoaren finantzaketa kontrolatzeko eskuliburua aldatu egin da, hainbat arlotako hobekuntzak eginez.
<ul style="list-style-type: none"> • Sei hilekoko txostenak, Azterketa Bereziko Eragiketen Laburpena eta entitateak kapitalak zuritzearen alorrean duen arriskuaren autoebaluazioaren txostena sortu dira.
<ul style="list-style-type: none"> • Kontu ez-aktiboei buruzko alerta hobetu egin da.
<ul style="list-style-type: none"> • Erremediatze Plana sortu da, bezeroen identifikazio formaleko urritasunak lantzeko.
<ul style="list-style-type: none"> • Bezeroen egoitza fiskala identifikatzeko jarduketaren plana landu da, Espainiak izenpetutako <i>Agintari eskudunen arteko akordio aldean</i> zuzunaren, <i>finantza-kontuei buruzko informazio-truke automatikorakoaren</i>, ondoriozko arau-errekerimenduei jarraikiz.
<ul style="list-style-type: none"> • Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburuaren eta Zigor kodea betetzeari buruzko politikaren inguruko ikastaroa eman zaio plantilla osoari.

7. HORNIDURA-KATEAK ETA AZPIKONTRATAZIOA

Materialtasunari buruzko azterketa prestatzeko egin diren inkestetan, interes-taldeei galdetu diegu ia LABORAL Kutxarekin duten harremanean zer garrantzi-maila aitortzen dioten hornitzaileen gestioari. Guztietan ere, materialtasun txikikotzat jo dute alderdi hori. Halere, 2017an materialtasunari buruz egindako azterlanean, materialtasun ertainekotzat jo dira hornitzaileen gestioari buruzko bi gaiak:

- ✓ Gure hornitzaileen jarduera erantzukizunez kontrolatzea: lan-baldintzak, laneko arriskuak, Ogasunarekiko ordainketak...
- ✓ Hornitzaileen gestioa. Erosketa-irizpide arduratsuak: tokian erostea eta, prezioaz gain, gizartearen eta ingurumenaren alorreko irizpideak aintzat hartzea.

Bezeroari egindako kontsultan, garrantzi handixeagoa eman diote hornitzaileen jarduketa arduratsua dela kontrolatzeari. Langileek antzera balioetsi dituzte bi gaiak; EGEaren Batzordeko kideen iritzian, berriz, garrantzi handiagoa dute erosketa arduratsuen irizpideek.

Izan ere, gure finantza-jardueraren ezaugarriak kontuan hartuta eta oso lurralde-eremu zehatzean dugunez presentzia, enpresa horiekiko gestioan ez dugu arrisku nabarmenik.

Halere, LABORAL Kutxak jakin badaki hornidura-katearen gestioa kontu garrantzitsua dela jasangarritasunaren alorrean, eta, horregatik, 2017an bi ekintza-lerro garatu ditu hornitzaileei begira:

- 1) Alde batetik, **laneko arriskuen prebentzioari** lotuta, enpresa-jardueren koordinazioa bultzatu du. LABORAL Kutxak 350 lantoki baino gehiago ditu, eta beste enpresa batzuetako pertsona ugari joaten dira bertara lanera: azpikontratatuak, obretakoak, mantentzekoak... 2018rako, helburu hauek ezarri ditu: 2017an, arriskurik handieneko jarduerak lehenetsi dira. Horiei begira, beharrezko kontrolak eta informazio- eta dokumentazio-trukeak ezarri dira, gure instalazioetara jarduera horiek egitera datozen pertsonen baldintza guztiak betetzen dituztela ziurtatzeko.
 - ✓ Tresna informatiko bat aukeratu eta ezartzea, enpresa-jarduerak modu integralean koordinatu ahal izateko.
 - ✓ Gure lantokietara etortzen diren kontratupeko guztiei aplikatzea enpresa-jarduerak koordinatzeko prozedura.

- 2) Era berean, 2017an **enpresa hornitzaileak gestionatzeko proiektua** ezarri da, departamentuen erosketen gestioa antolatzeko asmoz. Horrela jokatzuz, kontratuetan gutxieneko iraunkortasun-alderdi batzuk ziurtatu eta benetan betetzen direla kontrolatzeko iragazkiak ezarri nahi dira.
 - a) Proiektuaren burubideak:
 1. Etika Batzordearen ikuspuntutik LABORAL Kutxak hornitzaileen gestioan onar ditzakeen arriskuak mugatzea, politika eguneratzea, hornitzaileek sinatu beharreko konpromisoak ezartzea...

2. Hornitzaileekiko harremana antolatu eta arrazionalizatzea, kontratazio-prozedurak harmonizatuz efizientzia handiagoa lortzeko.
3. Hornitzaileekin jasangarritasunaren ikuspegitik dugun harremana hobetzea.

b) 2017an burututako ekintzak:

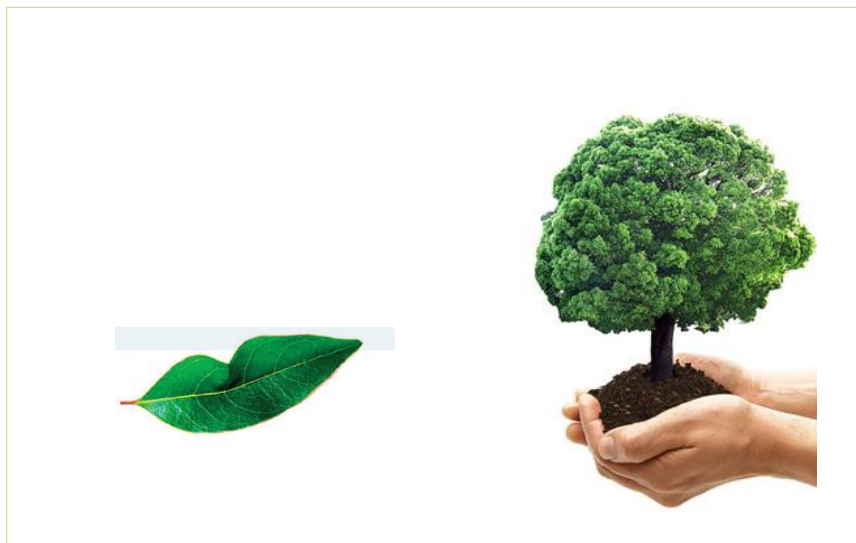
1. Hornitzaileen kontzeptua definitu da.
2. Erosketen eskuliburua idatzi da; erosketetarako prozedurak eta aldean erantzukizunak ezarri dira bertan.
3. Arriskuak murriztu ahal izateko hornitzaileak kontrolatzeko irizpideak finkatu dira.
4. *Kontratazio-mahaia* eta *homologazio-prozesua* zehaztu dira.

Hornitzaileak gestionatzeko proiektu hori bat dator, halaber, Nazio Batuen Garapen Jasangarrirako Helburuen (GJHen) alorrean LABORAL Kutxak hartu duen konpromisoarekin.

Erosketen jatorriari dagokionez, gehienak bere jarduera-eremuan egiten ditu LABORAL Kutxak.

	2016	2017
Erosketa-bolumena (mila eurokotan)	198.797	173.690 (1)
Tokiko enpresetan erositako ondasunen eta zerbitzuen %-a	% 94,9	% 96,3
Tokiko enpresa hornitzaileen %-a hornitzaile guztiekiko	% 94,5	% 95,0
Barruko, inportatu gabeko, erosketen ehunekoa (1)	% 99	% 100

(1) 2017az geroztik, hornitzaile pertsona fisikoak soilik hartu dira kontuan.

II. ERANSKINA

**GOBERNU KORPORATIBOAREN URTEKO TXOSTENA, MERKATU OFIZIALETAN
NEGOZIATUTAKO BALOREAK JAULKITZEN DITUZTEN AURREZKI-KUTXEZ
BESTELAKO ERAKUNDEENA**

JAULKITZAILEAREN IDENTIFIKAZIO-DATUAK

ERREFERENTZIAKO EKITALDIAREN AMAIERAKO DATA	2017-12-31
IFK	F75076935

SOZIJETATEAREN IZENA
CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CREDITO

EGOITZA SOZIALA
JOSE MARIA ARIZMENDIARRIETA PASEALEKUA, ZK.G., ARRASATE, GIPUZKOA

**GOBERNU KORPORATIBOAREN URTEKO TXOSTENA, MERKATU OFIZIALETAN
NEGOZIATUTAKO BALOREAK JAULKITZEN DITUZTEN AURREZKI-KUTXEZ
BESTELAKO ERAKUNDEENA**

A JABETZAREN EGITURA

A.1 Esan nor diren entitateko akziodun edo partaiderik garrantzitsuenak, ekitaldiaren itxiera-datan:

Akziodunaren edo partaidearen izen soziala	Kapital sozialaren %-a
LAGUNARO EPSV	% 15,26

A.2 Adieraz itzazu, dagokionean, akziodun edo partaiderik garrantzitsuenen artean egon litezkeen familiako, merkataritzako, kontratuko edo sozietateko harremanak (entitateak ezagutzen baditu), garrantzi txikikoak eta merkataritza-trafiko arruntak sortutakoak salbu utzita:

A.3 Adieraz itzazu, dagokionean, akziodun edo partaiderik garrantzitsuenen eta entitatearen artean egon litezkeen merkataritzako, kontratuko edo sozietateko harremanak, garrantzi txikikoak eta merkataritza-trafiko arruntak sortutakoak salbu utzita:

A.4 Adierazi, dagokionean, boto-eskubidea erabiltzeko dauden mugak, bai eta kapitallean partaidetzak erosteko edo eskualdatzeko dauden mugak ere:

Bai X

Ez

Mugen azalpena

Kooperatiben legerian agindutakoaren arabera, bazkide pertsona juridikoak ezin du kapitalaren % 20tik gorako partaidetzarik edo boto-eskubiderik izan. Orobat, bazkide pertsona fisikoak ezin du kapitalaren % 2,5etik gorako partaidetzarik edo boto-eskubiderik izan.

B BATZAR OROKORRA EDO PAREKO ORGANOA

B.1 Aipa itzazu Batzar Orokorra edo pareko organoa eratzeko zer quorum dauden, estatutuetan ezarritakoaren arabera. Esan ezazu zertan ez duen antzik Kapital Sozietateen Legean (KSLan) aurreikusitako minimoen erregimenarekin edo aplikatu behar zaion araudiarekin.

Kooperatiben legerian ezarritakoari jarraikiz, hartu beharreko erabakia edozein delarik ere, Batzar Nagusia lehen deialdian baliozki eratutzat joko da, bazkideen erdia baino gehiago bertaratu edo ordezkatzen denean, eta, bigarren deialdian, bazkideen % 5 gutxienez edo 100 bazkide bertaratzten direnean.

B.2 Azal ezazu zein den sozietate-erabakiak hartzeko erregimena. Esan ezazu zer alde duen KSLan aurreikusitako erregimenarekin edo aplikatu behar zaion araudiarekin.

Kooperatiben legeria aplikatuz, baliozki emandako botoen erdia baino gehiago behar izango da erabakiak hartzeko. Bat-egiteak, banantzeak, obligazioen eta beste balore batzuen jaulkipenak edota estatutuen aldaketak egiteko, bertaratuta edo ordezkatuta dauden bazkideen botoen bi herenak behar izango dira gutxienez.

B.3 Labur itzazu txosten honek aipagai duen ekitaldian batzar orokorrek edo pareko organoek hartutako erabakiak eta erabaki horien alde emandako botoen ehunekoak.

Ekitaldian, 2017ko apirilaren 1eko Batzar Nagusiak erabaki hauek hartu zituen, eta hauek izan ziren aldeko botoen ehunekoak:

- Hiru bazkide izendatzea, zegokion batzarraren akta onesteko (aho batez).
- Entitateari eta haren talde bateratuari buruzko urteko kontuak eta gestio-txostena onestea (aho batez).
- Kapital sozialerako interesak ordaintzea (aho batez).
- Ekitaldiko soberakin erabilgarriak banatzea: % 10 Heziketako eta Sustapeneko Fondora, % 15 Kooperatiba arteko Fondo Sozialera, % 25 kooperatiba-itzulkinetara eta % 50 Nahitaezko Erreserba Fondora (aho batez).
- Heziketako eta Sustapeneko Fondotik % 10,11 bertan banatzea, % 11,45 banaketa orokorrerako uztea eta % 78,44 Mondragonen kooperatiba-erakundeak finantzatzeko eta Heziketako eta Kooperatiba arteko Sustapeneko Fondorako ekarpenetarako erabiltzea (aho batez).
- Bazkide berriek kapital sozialari egin beharreko ekarpenak eta sarrera-kuotak onestea (aho batez).
- 2017an kapital sozialari egin beharreko ekarpenen interesa 2018ko Batzar Nagusiak zehaztuko duela finkatzea. Dena den, zenbatekoak kontuan ordaintzeko eskumena izango du Kontseilu Errektoreak (aho batez).
- 2017ko ekitaldiko urteko kontuak ikuskatzeko Pricewaterhousecoopers izendatzea berriro (aho batez).
- Kontseilu Errektorearen zati bat berritzea (aho batez).
- Kontu-hartzaileak berritzea (aho batez).
- Errekurtso Batzordea izendatzea (aho batez).

B.4 Adieraz ezazu entitatearen webgunearen helbidea, eta gobernu korporatiboari buruzko informaziora nola iristen den.

Gobernu Korporatiboaren edukira iristeko, entitatearen webgune orokorrean —www.laboralkutxa.eus— edo webgune korporatiboan —<http://korporatiboa.laboralkutxa.com>— sartu behar da eta «Gobernu korporatiboa eta ordainsari-politika» atalean klik egin.

B.5 Adieraz ezazu entitateak jaulkitako baloreen edukitzaileen sindikatuek, horrelakorik badago, bilerarik egin duten, txosten honek aipagai duen ekitaldian egindako bilerek zer xede izan duten eta zer erabaki nagusi hartu dituzten.

Ez da eratu entitateak jaulkitako baloreen edukitzaileen sindikaturik.

C ENTITATEKO ADMINISTRAZIOAREN EGITURA

C.1 Administrazio-kontseilua edo -organoa

C.1.1 Esan ezazu zein diren administrazio-organoko kontseilari edo kideen gehieneko eta gutxieneko kopuruak, estatutuetan aurreikusitakoaren arabera:

Organoko kontseilarien/kideen gehieneko kopurua	13
Organoko kontseilarien/kideen gutxieneko kopurua	12

C.1.2 Bete ezazu administrazio-kontseiluko edo -organoko kideei eta haien izaerari buruzko taula hau:

ADMINISTRAZIO-ORGANOKO KONTSEILARIAK/KIDEAK

Administrazio-organoko kontseilariaren/kidearen izena edo izen soziala	Ordezkaria	Azken izendapenaren eguna
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ		2015-07-29
MARÍA CARMEN IÑURRIA LANDERAS		2015-07-29
ELENA ZARRAGA BILBAO		2015-07-29
JAVIER OLEAGA MENDIARACH		2015-07-29
AINHOA GALLASTEGUI MARTÍNEZ		2015-07-29
ADOLFO PLAZA IZAGUIRRE		2015-07-29
LUIS MARIA UGARTE AZPIRI		2017-07-27
PABLO LUIS BRINGAS VELEZ		2017-07-27
FRANCISCO JOSE DEAN PUEYO		2017-07-27
ITZIAR ELGARRESTA IBARRONDO		2017-07-27
MARIA ESTHER KORTA ERRAZKIN		2017-07-27
NAGORE LARRABEITI LIBANO		2017-07-27

C.1.3 Aipa itzazu, dagokionean, entitatearen taldeko kide diren beste erakunde batzuetan administratzaile- edo zuzendari-karguak betetzen dituzten administrazio-kontseiluko edo -organoko kideak:

Administrazio-organoko kontseilariaren/kidearen izena edo izen soziala	Taldeko erakundearen izen soziala	Kargua
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	SEGUROS LAGUN ARO SA	LEHENDAKARIA
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	SEGUROS LAGUN ARO VIDA SA	LEHENDAKARIA

C.1.4 Bete ezazu taula hau administrazio-kontseilua eta haren batzordeak osatzen dituzten kideen kopuruari buruzko informazioarekin, bai eta azken lau ekitaldietan izan duen bilakaerari buruzkoarekin ere.

	Kontseilari-kopurua							
	2017ko ekitaldia		2016ko ekitaldia		2015eko ekitaldia		2014ko ekitaldia	
	Kopurua	%	Kopurua	%	Kopurua	%	Kopurua	%
ADMINISTRAZIO-KONTSEILUA	6	% 50,00	3	% 21,00	3	% 21,00	3	% 21,00
IKUSKARITZA-BATZORDEA	2	% 67,00	2	% 67,00	2	% 67,00	2	% 67,00
IZENDAPENEN BATZORDEA	2	% 40,00	0	% 0,00	0	% 0,00	0	% 0,00
ORDAINSARIEN BATZORDEA	2	% 40,00	0	% 0,00	0	% 0,00	0	% 0,00
ARRISKU-BATZORDEA	3	% 60,00	2	% 40,00	2	% 40,00	1	% 20,00

C.1.5 Bete ezazu ekitaldian zehar sortutako administrazio-organoko kontseilari edo kideen ordainsari agregatuari buruzko taula hau:

Ordainketaren kontzeptua	Mila eurokotan	
	Indibiduala	Taldekoa
Ordainsari finkoa	135	0
Ordainsari aldakorra	26	0
Dietak	0	0
Beste ordainsari batzuk	0	0
Guztira	161	0

C.1.6 Identifika itzazu administrazio-organoko kontseilari edo kide exekutiboak ez diren goi-zuzendaritzako kideak, eta adieraz itzazu ekitaldian zehar horien alde sortutako ordainsari guztiak:

Izena edo izen soziala	Kargua
JULIO GALLASTEGUI ZUBIZARRETA	Zuzendari nagusia
CARLOS OSES IRULEGUI	Zuzendariondoko orokorra eta Area Komertzialeko zuzendaria
OSCAR EGUSKIZA SIERRASESUMAGA	Arriskuen Areako zuzendaria
JOSU ARRAIZA MARTÍNEZ DE LAGRAN	Baliabideen Areako zuzendaria
XABIER EGUIBAR GAINZA	Negozio Garapenaren Areako zuzendaria
JOSÉ ANTONIO UNANUE ETXEBERRIA	Finantzen Areako zuzendaria
NURIA AGUIRRE UNZUETA	Gestio Sozialeko zuzendaria

Goi-zuzendaritzako kideen ordainsari guztiak (mila eurokotan)	1.013
--	--------------

C.1.7 Esan ezazu ia kontseiluaren estatutuetan edo araudian administrazio-organoko kontseilari edo kideen agintaldi-mugarik dagoen ezarrita:

Bai

Ez

C.1.8 Adieraz ezazu administrazio-kontseiluari edo -organoari onesteko aurkezten zaizkion urteko kontu indibidual eta bateratuak aurrez ziurtatuta dauden ala ez.

Bai

Ez

Dagokionean, identifika itzazu entitatearen urteko kontu indibidual eta bateratuak ziurtatu dituzten pertsonak, administrazio-kontseiluak edo -organoak onets ditzan:

C.1.9 Azal itzazu administrazio-kontseiluak edo -organoak ezarrita dituen mekanismoak, halakorik badago, prestatutako kontu indibidual eta bateratuak Batzar Nagusian edo horren pareko organoan auditoretza-txostenean salbuespenak dituztela aurkeztea eragozteko.

Kontseilu Errektorearen araudiak Ikuskaritza Batzorde bat arautzen du, eta berari esleitzen dio informazio finantzario arautua prestatu eta aurkezteko prozesua ikuskatzeko eginkizuna. Ildo beretik, haren eginkizuna da barne-kontrolerako sistemen eraginkortasuna ikustatzea.

C.1.10 Administrazio-kontseiluko edo -organoko idazkariak kontseilari-izaera du?

Bai

Ez

C.1.11 Adieraz itzazu, horrelakorik balego, ikuskatzailearen, finantza-analisten, inbertsio-bankuen eta kalifikazio-agentzien independentzia babesteko ezarritako mekanismoak.

Kontseilu Errektorearen araudiak Ikuskaritza Batzordea xedatzen du, eta berari esleitzen zaio kontu-auditoretzarekin edo auditoretza-sozietateekin harremanak lotu eta euren independentzia arriskuan jar lezaketen gaien inguruko informazioa jasotzeko eginkizuna. Hala, independente direla idatziz berresteko eskatzen zaie, urtean behin.

C.2 Administrazio-kontseiluko edo -organoko batzordeak

C.2.1 Zerrenda itzazu administrazio-kontseiluko edo -organoko batzordeak:

Batzordearen izena	Kide-kopurua
IKUSKARITZA-BATZORDEA	3
IZENDAPENEN BATZORDEA	5
ORDAINSARIEN BATZORDEA	5
ARRISKU-BATZORDEA	5

C.2.2 Esan ezazu zein diren administrazio-kontseilu edo -organoko batzorde guztiak, kide guztiak eta kontseilari exekutibo, dominikal, independente eta kanpokoan proportzioa (kapital-sozietateen egitura juridikoa ez duten erakundeek ez dute kontseilariaren kategoria beteko, eta testuaren atalean kontseilari bakoitzaren kategoria azalduko dute, dagokion araubide juridikoaren arabera, bai eta Ikuskaritza Batzordearen eta Izendapenen eta Ordainsarien Batzordearen eraketako baldintzak nola betetzen dituzten ere):

Ikuskaritza Batzordea

Izena	Kargua	Kategoria
MARÍA CARMEN IÑURRIA LANDERAS	Lehendakaria	
ADOLFO PLAZA IZAGUIRRE	Kidea	
ELENA ZARRAGA BILBAO	Kidea	

Kontseilari dominikalen %-a	
Kontseilari independenteen %-a	
Kanpokoan %-a	
Bilera-kopurua	10

Azal ezazu batzorde horrek zer eginkizun dituen esleituta, deskribatu antolatze eta funtzionatzeko erabiltzen dituen prozedurak eta arauak, eta laburtu ekitaldian zehar egin dituen jarduketarik garrantzitsuenak.

Ikuskaritza Batzordearen eginkizun bereziak estatutuetan (36. bederatzi artikuluan) jasotakoak dira, alegia:

A) Batzar Nagusian argibideak ematea, bazkideek beren eskumeneko gaietan proposatzen dituzten arloei buruz.

B) Kanpoko kontu-auditoreen izendapena, luzapena edo kargu-uztea proposatzea Kontseilu Errektoreari, Batzar Nagusiak onespena eman diezaien.

C) Barne-auditoretzako zerbitzuak gainbegiratzea.

D) Sozietatearen barne-kontrolerako sistemen eta finantza-informazioaren prozesua ezagutzea.

E) Kanpoko auditoreekin harremanak izatea, horien independentzia arriskuan jar dezaketen gaien inguruan, kontu-auditoretzaren garapen-prozesuari loturiko beste edozein gairen inguruan, eta kontu-auditoretzaren legerian eta auditoretza-arau teknikoetan aurreikusitako gainerako jakinarazpenen inguruan informazioa jasotzeko.

F) Urtean behin, kontu-auditoretzaren txostena argitaratu aurretik, kontu-auditoreen edo auditoretza-sozietateen independentziari buruzko irizpena jasoko duen txostena argitaratzea. Edozein kasutan, aurreko atalean aipatu dugun zerbitzu osagarriak emateari buruzko iritzia eman beharko du txosten horretan.

Era berean, Kontseilu Errektorearen arautegiaren 10.3 artikuluari jarraikiz, finantza-informazio arautua osatu eta aurkezteko prozesua gainbegiratzea eta jokabide-kodeak eta gobernu korporatiboaren arauak betetzen direla jagotea ere baditu esleituta.

Estatutu sozialen arabera, Ikuskaritza Batzordeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deialdia egiten badu, batzordeak berak edo beste edozein kidek eskatuta. Kide bakoitzak boto bat izango du, eta erabakiak gehiengo soilez hartuko dira; lehendakariaren botoak ebatziko ditu berdinketak.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriarik dagoenez, Maria Carmen Iñurria (batzordeko lehendakaria) eta Elena Zarraga kontseilari independenteak dira (kopuru osoaren % 67) eta Adolfo Plaza kontseilari lan-bazkidea da (kopuru osoaren % 33). Batzordean ez dago ez kontseilari dominikalik ez exekutiborik.

Kontseilari lan-bazkideak lan-bazkide moduan egiten du lan entitatean eta ez du goi-zuzendaritzako eginkizunik betetzen.

Ikuskaritza Batzordeak 2017an egindako jarduketarik garrantzitsuenen artean, hauek dira nabarmengarrienak:

- Caja Laboralak argitaratutako finantza-informazioa osatu eta aurkezteko prozesua gainbegiratu du, Barne Ikuskaritzako departamentuaren deskarguen bidez, eta egiaztapen hauek nabarmendu dira:

- Entitateak egindako urteko kontu indibidual eta bateratuak berrikusi ditu, bai eta dagozkien gestio-txostenak ere.
- Espainiako Bankuari igorri zaizkion hiru hilean behingo finantzarako egoera-orri publiko bateratuak berrikusi ditu.
- Entitateak sei hilean behin argitaratutako gardentasun-informazioa berrikusi du.
- Espainiako Bankuari igorritako baliabide-aitorpena berrikusi du sei hilean behin.
- Entitateak argitaratutako zehaztasun-informazioa berrikusi du.

- Finantza Informazioaren Barne Kontrolerako Sistema (FIBKS) gainbegiratu du, Barne Ikuskaritzako departamentuak ezarrita duen berrikuspen-prozedura erabiliz.

- Entitateak gauzatu duen kapitalaren autoebaluazio-prozesua gainbegiratu du.

- Barne-auditoretzaren eginkizunak gainbegiratu ditu, independentea eta eraginkorra izan dadin, eta, horretarako, Barne Ikuskaritzako departamentuak egindako jardueri buruzko informazioa jaso du, aldiari behin.

- Erabaki du kanpo-auditoretzako kontratua luza dezala proposatzea Kontseilu Errektoreari, Batzar Nagusiaren esanetara jar dezan.

- Kanpo-auditoretzaren emaitzari jarraipena egin dio, kanpo-auditorearekin bilerak eginez eta garrantzi bereziko zatitako alderdiak aztertuz eta berrikusiz.

- Kanpoko auditoreen independentzia berresten duen iritzia eman du, kontu-auditoretzaren txostena argitaratu aurretik.

- Entitateak kanpo-auditorearekin kontratatzea proposatu zituen auditoretzaz gaindiko zerbitzuak ebaluatu eta, dagokionean, onetsi egin ditu.

Adieraz ezazu Ikuskaritza Batzordeko zer kontseilari izendatu den, kontabilitatearen, auditoretza-lanaren edo bien alorrean dituen ezagutzak eta esperientzia aintzat hartuta. Esan ezazu, halaber, batzordeko lehendakariak zenbat urte daramatzen karguan.

Eskarmentudun kontseilariaren izena	ELENA ZARRAGA BILBAO
Lehendakariak karguan daramatzen urteak	2

Izendapenen Batzordea

Izena	Kargua	Kategoria
ITZIAR ELGARRESTA IBARRONDO	Lehendakaria	
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	Kidea	
MARIA ESTHER KORTA ERRAZKIN	Kidea	
PABLO LUIS BRINGAS VELEZ	Kidea	
FRANCISCO JOSE DEAN PUEYO	Kidea	

Kontseilari dominikalen %-a	
Kontseilari independenteen %-a	
Kanpokoan %-a	
Bilera-kopurua	4

Azal ezazu batzorde horrek zer eginkizun dituen esleituta, deskribatu antolatzeke eta funtzionatzeko erabiltzen dituen prozedurak eta arauak, eta laburtu ekitaldian zehar egin dituen jarduketarik garrantzitsuenak.

2016ko apirilaren 29ko Kontseilu Errektoreak erabaki zuen Izendapenen Batzordea eta Ordainsarien Batzordea bereiztea, Kontseilu Errektorearen araudiko 11. artikulua aldatu ondoren.

Kontseilu Errektorearen araudian (11.b art.) jasota daude Izendapenen Batzordearen zeregin bereziak. Hauek dira:

- Kontseilu Errektoreko postu hutsak betetzeko hautagaiak bilatzea eta gomendatzea, Kontseilu Errektoreak edo Batzar Nagusiak onetsi ditzan.
- Kontseilu Errektorearen ezagutzen, gaitasunaren, aniztasunaren eta esperientziaren arteko oreka ebaluatzea, izendapen zehatz baterako eginkizunak eta behar diren trebetasunak zehaztea eta postua betetzeko aurreikusita dagoen arduraldia balioztatzea.
- Aldian-aldean, eta gutxienez urtean behin, Kontseilu Errektorearen egitura, tamaina, osaera eta jardunbidea ebaluatzea, eta egin litezkeen aldaketan inguruko gomendioak ematea berari.
- Aldian behin (urtean behin gutxienez), Kontseilu Errektoreko kideen eta Kontseiluaren beraren egokitasuna ebaluatzea eta ondorioak Kontseilu Errektoreari jakinaraztea.
- Aldian-aldean, Kontseilu Errektoreak goi-zuzendaritzako kideak hautatu eta izendatzeko jorratzen duen politika aztertzea eta horren inguruko gomendioak ematea.
- Kontseilariak eta Funtsezko Langileak Hautatzeko eta horien Egokitasuna Ebaluatzeke Prozedurari buruzko Eskuliburuan esleitzen zaizkion eginkizunak.

- Kontseilu Errektorean ordezkari gutxien dituen sexuaren ordezkari-tza-helburua finkatzea eta ordezkari-tzarik txikiena duen sexuaren presentzia handitzeko orientabideak ematea, finkatutako helburua lortze aldera.

Araudiaren arabera, Izendapenen Batzardeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deialdia egiten badu, batzardeak berak edo beste edozein kidek eskatuta. Kide bakoitzak boto bat izango du, eta erabakiak gehiengo soilez hartuko dira; lehendakariaren botoak ebatziko ditu berdinketak.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriarik dagokionez, Roberto Ruiz de Infante (batzardeko lehendakaria) eta Jose Javier Saénz de Buruaga kontseilari independenteak dira (kopuru osoaren % 40), Jose Luis García eta Iñaki Josu Goñi kontseilari lan-bazkideak dira (kopuru osoaren % 40) eta Txomin García kanpoko beste kontseilari bat da (kopuru osoaren % 20). Batzardean ez dago ez kontseilari dominikalik ez exekutiborik.

Kontseilari lan-bazkideak lan-bazkide moduan egiten du lan entitatean eta ez du goi-zuzendaritzako eginkizunik betetzen.

Kanpoko kontseilari esaten zaio kontseilarien gainerako kategorietan sartzeko baldintzak betetzen ez dituen kontseilariari.

Izendapenen Batzardeak 2017an egindako jarduketarik garrantzitsuenen artean, hauek dira nabarmengarrienak:

- Kontseilu Errektorea osatuko duten hautagaiak ebaluatu eta aztertzeke, gomendioen txostena aurkeztea Kontseilu Errektoreari.
- Kontseilu Errektoreko, Zuzendaritza Nagusiko eta funtsezko langileria kideen egokitasuna etengabe ebaluatzea, eta Kontseilu Errektorearen ezagutzen, gaitasunaren, aniztasunaren eta eskarmentuaren oreka ebaluatzea.
- Kontseilu Errektorearen egiturari, tamainari, eraketari eta jarduketaren ebaluazioari buruzko txostena aurkeztea.
- Goi-zuzendaritzako kideak hautatu, izendatu eta ordezkatzeari buruz Kontseilu Errektoreak egindako politika-proposamena berrikustea.
- Caja Laboraleko kontseilariak eta funtsezko langileak hautatzeko eta horien egokitasuna ebaluatzekeko prozedurari buruzko eskuliburua aldatzeke proposamenak egitea.

Ordainsarien Batzardea

Izena	Kargua	Kategoria
ITZIAR ELGARRESTA IBARRONDO	Lehendakaria	
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	Kidea	
MARIA ESTHER KORTA ERRAZKIN	Kidea	
PABLO LUIS BRINGAS VELEZ	Kidea	
FRANCISCO JOSE DEAN PUEYO	Kidea	

Kontseilari dominikalen %-a	
Kontseilari independenteen %-a	
Kanpokoaren %-a	
Bilera-kopurua	4

Azal ezazu batzarde horrek zer eginkizun dituen esleituta, deskribatu antolatzeke eta funtzionatzeko erabiltzen dituen prozedurak eta arauak, eta laburtu ekitaldian zehar egin dituen jarduketarik garrantzitsuenak.

2016ko apirilaren 29ko Kontseilu Errektoreak erabaki zuen Izendapenen Batzardea eta Ordainsarien Batzardea bereiztea, Kontseilu Errektorearen araudiko 11. artikulua aldatu ondoren.

Ordainsarien Batzordearen zeregin bereziak Kontseilu Errektorearen araudian (11.c artikuluan) daude jasota. Hauek dira:

- Kontseilu Errektoreari entitateko ordainsari-politika orokorra proposatzea eta ordainsarien alorrean Kontseilu Errektoreak hartu beharreko erabakiak (entitatearen arriskuan eta arriskuen kudeaketan eragina dutenak barne) prestatzea.
- Kontseilu Errektorea informatuta izatea identifikaturiko kolektiboan sartutako zuzendarien ordainsari-politikari buruz eta kontseilarien (izaera horregatik ordainketarik jasotzen dutenean) eta zuzendari nagusiaren eta parekoen ordainsari-politika orokorrari buruz, bai eta eginkizun exekutiboak betetzen dituzten Kontseilu Errektoreko kideen banakako ordainsariei eta kontratu-baldintzei buruz.
- Urtean behin ordainsari-politikaren aplikazioaren inguruko ebaluazio independente bat —barnekoa edo kanpokoa— egiten dela bermatzea.
- Entitatean ezarritako ordainsari-politika egoki betetzen dela zaintzea, eta, aldi-aldi, identifikaturiko kolektiboko zuzendarien, kontseilari izateagatik ordainsaria jasotzen dutenen, zuzendari nagusiaren eta horien parekoen ordainsari-politika aztertzea.
- Indarrean dagoen legeriak eta estatutu sozialek finkaturiko gainerako eginkizunak betetzea, baita Kontseilu Errektorearen erabakiz esleiturikoak ere.

Arautegiaren arabera, Ordainsarien Batzordeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deialdia egiten badu, batzordeak berak edo beste edozein kidek eskatuta. Kide bakoitzak boto bat izango du, eta erabakiak gehiengo soilz hartuko dira; lehendakariaren botoak ebatziko ditu berdinketak.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriari dagokionez, Itziar Elgarresta (batzordeko lehendakaria) eta Esther Korta kontseilari independenteak dira (kopuru osoaren % 40), Pablo Luis Bringas eta Francisco Jose Dean kontseilari lan-bazkideak dira (kopuru osoaren % 40) eta Txomin García kanpoko beste kontseilari bat da (kopuru osoaren % 20). Batzordean ez dago ez kontseilari dominikalik ez exekutiborik.

Kontseilari lan-bazkideak lan-bazkide moduan egiten du lan entitatean eta ez du goi-zuzendaritzako eginkizunik betetzen.

Kanpoko kontseilari esaten zaio kontseilarien gainerako kategorietan sartzeko baldintzak betetzen ez dituen kontseilariari.

Ordainsarien Batzordeak 2017an egindako jarduketarik garrantzitsuenen artean, hauek dira nabarmengarrienak:

- Caja Laboral Popular Coop. de Créditoen ordainsari-politika eguneratzea, identifikaturiko kolektiborako aldaketak proposatuz.
- Kontseilu Errektorearen ordainsari politika proposatzea, Batzar Nagusirako.
- Identifikaturiko taldeko kideei helburuak ezartzeko eta ordainketa aldakor indibiduala aplikatzeko proposatzea.
- Caja Laboralaren ordainsari-politikari buruzko barne-ebaluazioaren txostena aurkeztea.

Arrisku Batzordea

Izena	Kargua	Kategoria
ELENA ZARRAGA BILBAO	Lehendakaria	
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	Kidea	
LUIS MARIA UGARTE AZPIRI	Kidea	
AINHOA GALLASTEGUI MARTÍNEZ	Kidea	
NAGORE LARRABEITI LIBANO	Kidea	

Kontseilari dominikalen %-a	
Kontseilari independenteen %-a	
Kanpokoan %-a	
Bilera-kopurua	9

Azal ezazu batzorde horrek zer eginkizun dituen esleituta, deskribatu antolatze eta funtzionatzeko erabiltzen dituen prozedurak eta arauak, eta laburtu ekitaldian zehar egin dituen jarduketarik garrantzitsuenak.

Arrisku Batzordearen zeregin bereziak Kontseilu Errektorearen araudian (11 bis artikuluan) daude jasota. Hauek dira:

- Kontseilu Errektoreari aholku ematea, entitatearen arriskurako joera orokorraren (egungoaren eta etorkizunekoaren) eta arlo horretako strategiaren inguruan, eta laguntzea estrategia hori eta arriskuak gestionatu, gainbegiratu eta murrizteko politika zehatzak ezartzen diren jagoten.
- Bezeroei eskaintako aktibo eta pasiboen prezio-politikak enpresa-eredua eta entitatearen arrisku-estrategia kontuan hartzen dituela zaintzea. Horrela izan ezean, hori konpontzeko plana aurkeztea Kontseilu Errektoreari.
- Kontseilu Errektorea aholkatzea, entitateko arrisku esanguratsu guztiak kudeatu eta gainbegiratzen.
- Arriskuak direla eta, estres-testari eta kapital-plangintzari lotutako aholkularitza ematea Kontseilu Errektoreari.
- Arriskuak gestionatzeko eta barne-antolakuntza eraginkorra izateko baliabide egokiak esleitzen direla bermatzea.
- Kontseilu Errektoretik erakundera eta alderantziz arriskuen inguruko informazio-kanal eraginkorrak daudela zaintzea eta batzordeak berak eta Kontseilu Errektoreak jaso behar duten arriskuei buruzko informazioaren izaera, kopurua, formatua eta maiztasuna zehaztea Kontseilu Errektorearekin batera.
- Aktiboen balorazioa, kredituen kanpo-kalifikazioen erabilera eta arriskuei buruzko barne-ereduak ikuskatzea.
- Zentzuzko ordainsari-politikak eta -jardunbideak ezartzen laguntzea. Ordainsari-sisteman aurreikusitako pizgarrien politikak arriskua, kapitala, likidezia eta etekinen aukera eta egokitasuna kontuan hartzen ote dituen aztertzea.

Araudiaren arabera, Arrisku Batzordeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deialdia egiten badu, batzordeak berak edo beste edozein kidek eskatuta. Kide bakoitzak boto bat izango du, eta erabakiak gehiengo soilez hartuko dira; lehendakariaren botoak ebatziko ditu berdinketak.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriarik dagokionez, Elena Zarraga (batzordeko lehendakaria) eta Nagore Larrabeiti kontseilari independenteak dira (kopuru osoaren % 40), Ainhoa Gallastegui kontseilari lan-bazkidea da (kopuru osoaren % 20), Txomin García kanpoko beste kontseilari bat da (kopuru osoaren % 20) eta Luis Mª Ugarte kontseilari dominikala da (kopuru osoaren % 20). Batzordean ez dago kontseilari exekutiborik.

Kontseilari lan-bazkideak lan-bazkide moduan egiten du lan entitatean eta ez du goi-zuzendaritzako eginkizunik betetzen.

Kanpoko kontseilari esaten zaio kontseilarien gainerako kategorietan sartzeko baldintzak betetzen ez dituen kontseilariari.

2017ko jarduerari dagokionez, bere eginkizunen artean hauek egin ditu Arrisku Batzordeak:

- Arrisku guztiei jarraipena eta kontrola egitea, APBren hiru hilean behingo deskarguen bidez.
- Arriskuen gaineko eskuliburu eta politiken aldaketak aztertu eta baliozkotzea.
- Arrisku-mota bakoitzerako mugen eta eskumenen eguneratze-prozesua aztertu eta baliozkotzea.
- 2016ko Kapitalaren Autoebaluazio Txostena (KAT) aztertu eta baliozkotza.
- Recovery Plana aztertu eta baliozkotzea.
- Arriskuarekiko grinaren esparrua (RAF) eta grinaren urteko aitorpena (RAS), jarraipena eginez, eta estres-testaren metodologia eta agertokia aztertu eta baliozkotzea.
- Formalizatutako eragiketen prezioak eragiketa-kostua gainditzen duela aztertu eta baliozkotzea, IX. eranskinari jarraikiz.
- Ordainsari-politikaren proposamena aztertu eta baliozkotzea.
- Errenta finko eta aldakorreko zorroen sailkapena aztertu eta baliozkotzea IFRS9arekin.

D ERAGIKETA LOTUAK ETA TALDE BARRUKO ERAGIKETAK

D.1. Zerrenda itzazu zure taldeko entitatearen edo entitateen eta akziodunen, partaide kooperatibisten, jabetza-eskubideen titularren edo entitatean pareko izaera duten beste edozeinen artean egindako eragiketak.

D.2. Zerrenda itzazu zure taldeko entitatearen edo entitateen eta administratzaileen, administrazio-organoko kideen edo entitateko zuzendaritzako kideen artean egindako eragiketak.

D3 Zerrenda itzazu talde barruan egindako eragiketak.

D.4. Esan zer mekanismo ezarri diren entitatearen edo haren taldearen eta administrazio-organoko kontseilarien, kideen edo zuzendarien artean egon litezkeen interes-gatazkak atzeman, zehaztu eta ebazteko.

Legeak aukera ematen du Kontseilu Errektorearen eta Batzar Nagusiaren erabakiei aurka egiteko, bazkide edo hirugarren baten edo batzuen mesederako eta Caja Laboralaren interesen kalterako badira. Horrez gain, behean aipatu ditugun arau bereziak aplikatuko dira, sor litezkeen interes gatazketan:

A) Arrisku-politikari buruzko eskuliburuaren 7. artikulua arabera, eta irizpide orokor gisa, Kontseilu Errektoreko kideek, zuzendari nagusiak, haien bigarren mailarainoko senideek eta lotutako sozietateek planteatutako arrisku-eragiketa guztiek berrespen zentralizatu eta Kontseilu Errektorearen onespina beharko dituzte. Horrez gain, Espainiako Bankuaren 2/2006 Zirkularrak, gainbegiratzeari eta kaudimenari buruzkoak, ezarritako mugak eta baldintzak gainditzen badituzte, baimena eskatu beharko zaio Espainiako Bankuari eragiketa horiek gauzatzeko, eta, gainditzen ez badituzte, horien berri eman beharko zaio.

B) Kontseilu Errektoreak aurreko a) letran adierazi ditugun arrisku-eragiketei buruz erabaki behar duenean, beheago aipatuko ditugun baldintzak bete beharko dira. Hona hemen baldintzak:

- Akordioa isilpeko bozketaz hartuko da, gaia behar bezain argi gai-zerrendan sartu ondoren.

- Kontseilari guztien bi herenek ados egon behar dute erabakia hartzeko. Eragiketaren edo zerbitzuaren onuraduna kontseilaria edo lehen adierazi den ahaideren bat bada, interes-gatazka dagoela ulertuko da eta ezin izango du bozketan parte hartu.

- Ezkutuko botazioa egin eta emaitza ezagutzera eman ondoren, aktan agerrarazi ahal izango dira hartutako erabaki horri buruzko desadostasunak edo erreparak.

Baldintza horiek berak bete behar dira Caja Laboralak beste erakunde batzuekiko dituen obligazioak nahiz eskubideak eratu, indargabetu, aldatu, berritu edo azkentzeko asmoa dagoenean, baldin eta kargu haiek edo haien senitartekoak buruak, aholkulariak, administratzaileak, goi-mailako zuzendariak, aholkulariak edo kapitalean % 5etik gorako partaidetza duten kideak badira, kasuan kasuko erakundearen.

Kontseilariak izendatzeko, egokitasunari buruzko eskuliburuaren errespetatu behar da. Haren arabera, egokitasun hori egiaztatzeko ezinbesteko baldintza da kontseilariak agiri bat sinatzea, esanez ez duela inolako gatazka jarraiturik edo egiturazko gatazkarik Caja Laboralaren interesekin. Egoera hori urtean behin egiaztatzen da. Halere, kontseilariaren ardurapean dago Caja Laborala berehala jakinarean gainean jartzea, bere egokitasunean eragin lezakeen edozein egoera sortuz gero, eta bera izango da erantzulea, berandu jakinarazteagatik edo ez jakinarazteagatik, entitateari inolako kalterik sortzen bazaio.

E ARRISKUAK KONTROLATU ETA GESTIONATZEKO SISTEMAK

E.1 Azaldu ezazu zer irismen duen entitatearen Arriskuen Gestio Sistemak.

Arriskuak gestionatzeko sistemak era integralean funtzionatzen du. Arriskuen Area zentralizatzen da ohiko kreditu-arriskua onartu, jarraipena egin eta berreskuratzeko ardura, bai eta interes-tasaren, likideziaren, merkatuaren eta eragiketaren arriskuak neurtu eta kontrolatzeko zeregina ere. Hilean behin, arrisku guztien jarraipenaren berri ematen zaio Aktiboen eta Pasiboen Batzordeari (eragiketa-arriskuarena izan ezik), eta, hiru hilean behin, eragiketa-arriskuaren jarraipenaren berri Eragiketa Arriskuaren Batzordeari.

Arrisku guztien jarraipena era zentralizatuan egiten da. Aktiboen eta Pasiboen Batzordea da horren arduraduna, eta, eragiketa-arriskuaren kasuan, Eragiketa Arriskuaren Batzordea. Altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arriskuak hortik kanpo gelditzen dira, berariaz uzten baitira Altxortegiaren departamentuaren ardurapean. Era berean, kreditu-arriskua ere kanpoan gelditzen da, bulegoie edo Arriskuen Areari dagokien eskumenetan.

E.2. Adieraz ezazu zein diren Arriskuen Gestio Sistema prestatzeaz eta burutzeaz arduratzen diren entitateko organoak.

Kontseilu Errektorea. Administrazio-organo gorena da. Entitateak hartzen dituen arriskuak zaindu eta gainbegiratzearen azken arduraduna da. Bere eginkizunak aurrera eramateko, Arrisku Batzordearen laguntza jasotzen du —Kontseilu Errektoreko kideek osatzen dute—, eta APBn eta Arriskuen Batzorde Nagusian hartzen du parte zuzenean. Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentuaren zuzendariari arriskuak zorrozki kontrolatzeko eta arriskuen deskargu sistematikoa egiteko eskatzen dio.

Arriskuen Batzorde Nagusia da arriskuaren alorreko zenbateko eta figura guztietan eskuduntzarik handienak dituena. Edozein eragiketa-mota baimendu dezake, salbu eta hauteskunde-kanpainak finantzatzekoak, gai hori Kontseilu Errektorearen ardura da eta.

Zuzendaritza Nagusia. Kontseilu Errektoreak bere gain utzi duelako, arrisku-politikak ezartzeaz arduratzen da. Arriskuen funtzioa antolatzeke, bereizi egin ditu gestio komertzialaren eta arriskuen onarpenaren funtzioak.

Arriskuen Area, Eragiketa Arriskuaren Batzordeak (EABk) bereziki, arrisku guztiei buruzko jarraipen-eta kontrol-txostena bidaltzen die, hiru hilean behin, Arriskuen Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari, arreta berezia eskainiz ezarrita dauden mugak eta prozedurak zenbateraino bete diren.

Aktiboen eta Pasiboen Batzordea. Organo hori arduratzen da interes-tasaren arriskua, likidezia-arriskua, merkatu-arriskua eta kreditu-arriskua gestionatzeaz eta kontrolatzeaz. EABk arriskuen jarraipenari buruzko informazioa helarazten dio hilean behin, eta batzorde horretan hartzen dira likideziaren, interes-tasaren eta merkatuaren arriskuen gestioari lotutako erabakirik garrantzitsuenak.

Eragiketa Arriskuaren Batzordea. Eragiketa-arriskua kontrolatzen du. EABk arriskuen jarraipenari buruzko informazioa sortzen du hiru hilean behin.

Arriskuen Area. Partikularren eta enpresen kreditu-arriskua onartu, jarraipena egin eta berreskuratzeko ardura zentralizatzen du. Era berean, kreditu-arriskuaren barne-ereduak sortu eta mantentzeaz eta likideziaren, interes-tasaren, merkatuaren eta eragiketaren alorreko arriskuak neurtu eta kontrolatzeaz ere arduratzen da.

Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentua. Hierarkiari begira, Arriskuen Arearen mende dago; funtzionamenduan, berriz, Arrisku Batzordearen mende. Arrisku guztien ikuspegi orokorra ematen du, guzti-guztiak neurtu eta kontrolatzen ditu eta. Departamentu horrek prestatzen ditu kreditu-arriskua onartu eta jarraitzeko barne-ereduak, eta, ildo beretik, bera arduratzen da interes-tasaren, likideziaren, merkatuaren eta eragiketaren arriskuak neurtu eta kontrolatzeaz. APBri, Arrisku Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari bidaltzen dizkie txostenak.

Arriskuen Gestioaren Departamentua. Arriskuen Arearen mende dago. Etxeko eta merkataritzako bezeroekin kreditu-arriskua gestionatzeaz arduratzen da, hala onarpenari dagokionez, nola adiskidantzako eta auzi-aurreko faseetan egoera irregularrei jarraipena egiteari eta berreskurapenei dagokienez. Kobraezinak zehatzen parte hartzen du, eta kopuru jakin batera bitarteko aginpidea du.

Aholkularitza Juridikoko Departamentua. Arriskuen Arearen mende dago. Arrisku-eragiketetan dokumentu juridikoen bidezko babesa eskaintzeaz gain, enpresa-sarean auzia gestionatzen ere laguntzen du.

Altxortegiaren Departamentua. Finantzen Arearen mende dago eta finantza-erakundeen eta errenta finko pribatuaren kreditu-arriskua, merkatu-arriskuak, epe laburreko likidezia-arriskua eta APBn hartutako erabakien ondoriozko posizioak gestionatzeaz arduratzen da.

Araudia Betearazteko Departamentua. Araudia betearazteari lotutako alderdiak kontrolatzeaz eta jarraitzeaz arduratzen da. Entitateko hainbat area eta departamentu koordinatzen ditu.

Bulego-sarea. Partikularrekin nahiz enpresekin kreditu-arriskua onartzeko prozesuaren lehen fasea da. Esparru horretan, hainbat ahalmen dituzte eskuordetuta, betiere entitatearen arrisku-politikak zehaztutako scoring/rating-mailen, alerten eta eskumenen esparruan. Arriskuaren onarpenak txikizkako sarearen ahalmenak gaindituz gero, erabakia Arriskuaren Arearen esku uzten da.

Barne Ikuskaritza. Aseguratzearen eta kontsulten alorreko eginkizun independente eta objektiboa betetzen du. Ikuspegi sistematiko eta diziplinatua emanez, arriskuak gestionatu, kontrolatu eta gobernatzeko prozesuen eraginkortasuna ebaluatu eta hobetzen du.

E.3 Azal itzazu negozio-helburuak lortzeko arrisku nagusiak.

Partikularrekiko eta enpresekiko negozio tradizionalen kreditu-arriskua (kontzentrazio-arriskua barne), egiturazko interes-tasaren arriskua, likidezia-arriskua, altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arriskuak (kontrako alderdiaren, herrialdearen, kontzentrazioaren eta merkatuaren arriskuak), eragiketa-arriskua, ospe-arriskua eta negozio-arriskua.

E.4 Esan ezazu erakundeak arriskuarekiko tolerantzia-mailarik duen.

Kontseilu Errektoreak Arriskuarekiko Grinaren Esparrua (RAF) erabiltzen du, batik bat, helburu estrategikoak lortzeko bere gain har dezakeen arriskuaren mota eta maila ezarri, gestionatu eta kontrolatzeko. RAFari esker, entitatearen estrategia finkatzen duten pertsonen kontzientzia osoz onartzen dituzten estrategia horri dagozkion arriskuak.

Gobernantzari dagokionez, Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentua arduratzen da RAFaren inguruko guztiak gestionatzeaz, beharrak aurkitzeaz, tartean diren area guztiak koordinatzeaz eta APBri/Arrisku Batzordeari/Kontseilu Errektoreari proposamenak aurkezteaz. APBk eta Arrisku Batzordeak eginkizun garrantzitsua dute proposamenak aztertu eta gainbegiratzeko, Kontseilu Errektoreari bideratu aurretik, egoki irudituz gero onar ditzan.

Arriskuarekiko Grina ezartzeko, arriskuak bereganatzeko gaitasuna hartzen du kontuan entitateak, eta alderdi hauek begiratzen ditu batez ere:

- Entitateak arriskuak bereganatzeko duen gaitasun finantzarioa (kapitala eta likidezia).
- Negozioaren testuingurua: egoera makroekonomikoa, arau-arriskuak...
- Entitatearen arrisku-kultura.
- Arrisku bakoitzak berezkoa duen arriskua.
- Arrisku bakoitza bereganatzeko prestakuntza-maila eta trebetasuna: arrisku-prozesuen onurak, arrisku bakoitzean parte hartzen duten pertsonen ezagutzak eta prestakuntza, arrisku-mota bakoitza gestionatzeko eta kontrolatzeko azpiegitura teknologikoak duen gaitasuna...

RAFek adierazle- eta metrika-egitura bat ezartzen du, errentagarritasunaren, kaudimenaren, likideziaren eta entitateak gestionatzen dituen arrisku-moten inguruan. Bi maila daude: lehena, funtsezko adierazleena eta, bigarrena, lehen mailakoak garatu edo osatzen dituztenena. Lehentasunezko dimentsioen artean sartzen dira errentagarritasuna, kaudimena eta likidezia, dimentsio horien inguruko CORE adierazle lehen mailan, alegia. Metrika horiei guztiei helburuak esleitzen zaizkie, bai eta behaketa- eta tolerantzia-atalaseak ere. Horiei esker, entitateak bere gain har dezakeen arriskua zehazten da, hau da, arriskuarekiko abertsio-maila.

Helburu estrategikoak lortzeko, arrisku-profil ertain-baxua izan nahi du entitateak; Arriskuarekiko Grinaren Aitorpenean (RASean) zehazten da. RAS horren behaketa- eta tolerantzia-atalaseak arrisku-politika zehazki jarraituz ezarri dira, eta entitateari estres-egoeretan ere kapitalizazio- eta likidezia-maila lasaietan eustea dute helburu. Entitateak jarraipena egiten die adierazle horiei, eta jarduketaren prozedura bat du ezarrita atalaseak gainditzeko direnerako.

E.5 Adieraz ezazu zer arrisku gauzatu diren ekitaldian.

Interes-tasaren arriskuari dagokionez, inoiz ez da gainditu Kontseilu Errektoreak ezarrita duen eta APBK kontrolatzen duen muga.

Merkatu-arriskueta, soberakoak gertatzezkoak dira, hau da, mugak murrizteak eragindakoak eta ez posizioa handitzearen ondoriozkoak. Kasu horietan, kontrol-sistemek egoki funtzionatu dute. ABPK soberako horien berri izan du, eta posizioari eutsi ala ez erabaki du.

Likidezia-arriskuaren alorrean ez da tentsio-egoerarik sortu. Entitatearen likidezaren jarraipen sistematikoari, aurreikuspenekiko desbideratzeen azterketari eta altxortegiaren hileko finantzaketa-planei esker, aurrerapen nahikoz aurreikus daitezke epe ertainera egon litezkeen kontrako inaktuak, eta aukera dago behar diren neurri zuzentzaileak garaiz egiteko.

Kreditu-arriskuari eta partikularren eta enpresen segmentuetako eragiketei gagozkiola, kreditatu batekiko arriskuak estamentu bateko eskudantziak gainditzen dituenean, goragoko eskudantziak dituen hurrengo estamentura bideratzen da irizpena. Finantza-erakundeekiko eta korporazio handiekiko eragiketetan, entitatearen arriskuen gestioaren esparru barruan gauzatu da jarduera. Esan beharra dago entitateak muga nabarmen txikiagoak ezarri dituela araudiak arrisku handietarako finkatuta dituenen aldean.

Eragiketa-arriskuan, berriz, entitatearen jardueraren ondorioz nahitaez sortzen diren eragiketa-galerak txikitu egin dira, atal kualitatiboan ezarrita dauden kontrolei esker. Entitateak hornidurak egin ditu, etorkizuneko beharrak estaltzeko.

Ospe-arriskuari dagokionez, bezeroekiko negozioan egoera batzuek eragindako publizitate negatiboa gestionatzen jarraitzen dugu.

E.6 Azaldu zer plan dauden entitatearen arrisku nagusiei erantzuteko eta horiek ikuskatzeko.

Barne-ikuskaritzak zehazten du entitatearen arriskuak barruan nola gainbegiratu. Izan ere, arriskuen gestio- eta kontrol-prozesuen eraginkortasuna ebaluatu eta hobetzea da haren zeregina.

F ARRISKUAK KONTROLATU ETA GESTIONATZEKO BARNE-SISTEMAK, FINANTZA-INFORMAZIOA EMATEKO PROZESUARI (FIBKS-ARI) DAGOKIONEZ

Azal itzazu arriskuak kontrolatzeko eta kudeatzeko sistemak osatzen dituzten mekanismoak, finantza-informazioa emateko prozesuari (FIBKSari) dagokionez.

F.1 Entitatearen kontrolaren arloa

Azal itzazu, ezaugarri nagusiak aipatuz, hauek gutxienez:

F.1.1 Zer organo edo funtzio arduratzen dira FIBKS sistema (i) egokia eta eraginkorra izateaz, (ii) ezartzeaz eta (iii) gainbegiratzeaz?

Merkatueta entitateari nahiz taldeari buruz argitaratutako finantza-informazioa fidagarria eta egokia izango dela ziurtatzeko, barne-kontrolako mekanismoak ditu ezarrita Caja Laboralak. Prozesu hori indartu egin zen, 2014ko ekitaldian Finantza Informazioari Buruzko Barne Kontrolako Sistema (aurrerantzean FIBKS) berriaren bidez.

Caja Laboralaren Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearen 3.6 «Informazioaren fidagarritasuna» atalean, gobernu-organok eta horiek FIBKSaren alorrean dituzten zereginak daude jasota:

«Caja Laboraleko Kontseilu Errektorea arduratzen da FIBKS egokia eta eraginkorra ezarri, mantendu eta ziurtatzeaz, eta merkatuan entitateari nahiz taldeari buruz argitaratzen den finantza-informazioa osoa, fidagarria eta egokia izango dela kontrolatu eta bermatzeaz».

«Zuzendaritza Kontseiluaren eta Barne Ikuskaritzako Departamenduaren ardura da merkatura helarazitako finantza-informazioaren fidagarritasuna uneoro bermatzeko beharrezkoak diren kontrol-prozedura eraginkorrak diseinatzea eta ezartzea. Horretarako, beharrezko giza baliabideez eta baliabide materialez hornituko du entitatea, eta finantza-informazioa prestatzen duten pertsonen eginkizun hori betetzeko trebakuntza nahikoa eskainiko die».

Ikuskaritza Batzordearen eginkizuna da FIBKSak ondo funtzionatzen duela gainbegiratzea, finantza-informazio arautua prestatu eta aurkezteko prozesuan zehar. Bereziki, legezko errekerimenduak eta oro har onartutako kontabilitate-printzipioak zuzen erabiltzen direla ikuskatzen du. Zeregin horretan, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren laguntza du. Arriskuak kudeatu eta kontrolatzeko sistemak (horien artean FIBKSa) zuzen diseinatu eta ezarrita daudela gainbegiratzen laguntzen dio Ikuskaritza Batzordeari, eta behar bezala eta efizientziaz funtzionatzen dutela egiaztatzen du.

Azkenik, Finantzen Areako zuzendaritzaren mendeko Planifikazioko eta Gestio Kontrolako Departamentuak arriskuak gestionatu eta kontrolatzeko sistemak diseinatzen eta ezartzen laguntzen du, batez ere merkatuetara igortzen den finantza-informazioa prestatu, aurkeztu eta osatzeko prozesuari dagokionez.

F.1.2 Badaude elementu hauek, batez ere finantza-informazioa sortzeko prozesuari dagokionez?

- Honako hauez arduratzen diren departamentu edo mekanismoak: (i) antolamendu-egitura diseinatu eta gainbegiratzeaz, (ii) erantzukizun- eta aginte-ildoak argi eta garbi zehazteaz, lanak eta zereginak behar bezala banatuz, eta (iii) Entitatean horiek egoki hedatzeko behar adina prozedura izateaz.

Antolamendu-egitura diseinatu eta aztertzea Antolamendu Departamentuari dagokio, baina baita lan horretarako area bakoitzak dituen baliabide-premiak aztertzea eta berrikustea ere. Azterketa hori antolamendu-egitura egokitzeko premia dagoenean egiten da, zerbitzu zentraletako area eta departamentuetan, eta, zenbat langile behar diren erabakitzeke ez ezik, unitate bakoitzaren antolamendu-egitura balidatzeko ere egiten da.

Era berean, bulegoen sare komertzialean, bulego bakoitzaren lan-zama neurtzen da, hilean behin, berariaz diseinatutako aplikazio informatiko bat erabiliz. Informazio hori Zuzendaritza Nagusira, Gestio Sozialeko (giza baliabideetako) zuzendaritzara eta Sare Komertzialeko Zuzendaritzara helarazten da, baliabideetan beharrezko doikuntzak egiteko.

Bestalde, Antolamendu Departamentua arduratzen da jarduketa-arlo bakoitzeko erantzukizun- eta aginte-ildoak zehazteaz. Jarduketa-arlo bakoitzean egingo diren zeregin eta lanak ere departamentu horrek zehazten ditu, eta area bakoitzaren gordailuan argitaratu.

2015ean, Antolamenduaren eskuliburua onetsi genuen, erakundeko eginkizunetarako gordailu bakarra, eta, 2016an, langile guztien eskura dagoen intranet korporatiboan argitaratu genuen, entitatearen organigrama orokorarekin batera.

- Jokabide-kodea, onespren-organoa, hedapen- eta instrukzio-maila, sartutako printzipio eta balioak (adieraziz eragiketa-erregistroari eta finantza-informazioaren prestakuntzari buruzko berariazko aipamenik dagoen), ez-betetzeak aztertzeke organoa eta ekintza zuzentzaileak eta zigorrak proposatzekoa.

Entitateak Etika eta jokabide profesionalaren kodea du. Horren azken eguneratzea 2015eko ekainean onartu zuen Kontseilu Errektoreak.

Etika eta jokabide profesionalaren kodeak finantza-informazioaren fidagarritasunari buruz kontuan hartzeko alderdiak jasotzen ditu, 3.6 atalean. Horien artean nabarmentzekoak dira:

«Caja Laboralak bere finantzetako egoera-orriek eta horietan inpaktu nabarmena izan lezaketentz buruzko finantza-informazio fidagarria, zorrotza, osoa eta egokia eman behar du.

Finantza-informazioa indarreko balorazio-printzipio eta -arauetan oinarrituz egiten dela bermatzeko, prozedura jakin batzuk daude ezarrita taldean. Lan-bazkide eta enplegatu guztiek arretaz bete behar dituzte horiek, bai eta informazioa erregistratu eta tratatzeko eginkizunak ere; izan ere, taldearen finantza-informazio publikoa osatzeko prozesuaren oinarri dira.

Erantzukizun horren ezarpena bereziki garrantzitsua da, taldearen finantzetako egoera-orriak egiteko behar diren datu eta txostenei dagokienez. Izan ere, beharrezkoa da horiek egoki erregistratu eta

interpretatzea, kontabilitateko saldo, transakzio edo kontingentzia bakoitzari dagozkion balorazio-irizpideak egoki ezartzen direla bermatzeko.

2015eko ekainean, Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburua onartu zen, bai eta Zigor-kodea betetzeari buruzko politika ere. Horrela, berretsi egin da Caja Laboralak arauak eta estandar etikoak errespetatzeko duen borondatea. Horretarako, gainera, zigor-kontuak betetzeko printzipioak ere ezarri ditu. Eskuliburu horri jarraikiz, Etika Batzordeak bere gain hartzen du Etika eta jokabide profesionalaren kodeko printzipioak betetzen direla bermatzeko eta ikuspegi penaletik legez kontrakoak izan daitezkeen jokabideak zaintzeko zeregina.

Bestalde, balore-merkaturako Jokabideen Barne Araudia ere badu Caja Laboralak, eta hauei aplikatzen zaie: bertako Kontseilu Errektoreko kideei, taldeko sozietateen administrazio-kontseiluetako partaideei eta entitatearen balore-merkatuaren alorreko jarduera eta zerbitzuekin zerikusi zuzena duten edo kutzari buruzko informazio garrantzitsurako sarbidea izan ohi duten pertsonen —zuzendariak izan ala ez—.

- Salaketen kanala, Ikuskaritza Batzordea finantzen eta kontabilitatearen alorreko irregulartasunen, jokabide-kodean gertatzen diren ez-betetzeen eta erakundeko jarduera irregularren jakinaren gainean jartzeko, eta konfidentziala den ala ez adierazteko.

Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburua onetsi zela eta, salaketen kanala Etika Batzordeak gestionatzen du. Barne Ikuskaritzako zuzendaria partaide da batzorde horretan.

Salaketen kanal hori taldea osatzen duten sozietateetako bazkide, langile eta administratzaileen eskura dago. Haren funtzionamenduaren araubidea entitateko Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburuan dago jasota.

Etika eta jokabide profesionalaren kodea urratuz gero, Etika Batzordeari kanal horren bidez jakinarazten zaio indarrean dagoen legeriaren edota barne-araudiaren aurkako eragiketak edo jardunbideak antzeman direla. Ildo beretik, garrantzi handia izan lezaketen irregulartasunen berri ematen zaio, batez ere finantzei eta kontabilitateari lotuta.

Entitatearen Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburuan, kanalaren hedadura, edukia eta erabilera daude jasota, eta salaketaren konfidentzialtasuna bermatzen du.

Horrez gain, Ikuskaritza Batzordeak informazioa jasotzen du, aldiaren behin, Barne Ikuskaritzako Departamentuak egindako lanei eta entitateko jarduera irregularrekin zerikusia duten lanei buruz.

- Prestatzeko eta eguneratzeko aldiaren behingo programak, finantza-informazioa prestatzeko eta berrikusteko eta FIBKSA ebaluatzeko zereginak dituzten langileentzat; kontabilitate-arauak, auditoretza, barne-kontrola eta arriskuen gestioa behinik behin sartu behar dira.

Entitateak prestakuntza-plan bat du, finantza-informazioa sortzen, prestatzen eta berrikusten zuzenean diharduten langileek behar adinako trebakuntza eta gaitasun profesionala dutela bermatzeko. Horrela, bada, langile horiek indarreko arau-betekizunen berri jasotzen dute, etengabe.

Entitateko prestakuntza-sailak prestakuntzako jarduera eta programak gestionatzen ditu, eta egindako ikastaro guztien eta haien ezaugarrien erregistro eguneratua eramaten du. Ondoren, 2017ko ekitaldian FIBKSaren esparruan emandako ikastaro batzuk zerrendatuko ditugu: arriskuen analisia eta gestioa, araudia betearaztea, finantzetako egoera-orri bateratuen analisia, IFRS 9aren ezarpena...

Prestakuntza-saioak zuzenekoak eta lineakoak izan dira, eta barruko nahiz kanpoko prestakuntzaileek eman dituzte.

F.2 Finantza-informazioaren arriskuak ebaluatzea

Azal itzazu hauek behinik behin:

F.2.1 Zein dira arriskuak identifikatzeko prozesuaren ezaugarri nagusiak, hutsegitearena eta iruzurrarena barne, alderdi hauetan:

- Prozesua dagoen eta dokumentatuta dagoen.

Entitatearen zuzendaritzak «Committee of sponsoring organizations of the treadway commission» (aurrerantzean COSO) entitateak ezarritako nazioarteko estandarren arabera garatu du FIBKSa. Estandar horietan bost osagai finkatzen dira, barne-kontrolako sistemen eraginkortasuna eta efizientzia oinarritzeko:

- Jarduera horien guztien jarraipena egiteko kontrol-giro egokia sortzea.
- Entitateak bere finantza-informazioa prestatzean izan litzakeen arrisku guztiak ebaluatzea.
- Arriskurik larrienak arintzeko beharrezko kontrolak diseinatzea.
- Informazio-zirkuitu egokiak finkatzea, sistemaren ahultasunak edo eraginkortasunik ezak antzeman eta jakinarazteko.
- Kontrolak monitorizatzea, egoki funtzionatzen dutela eta denboran eraginkorrak direla bermatzeko.

Horrela, finantzetako egoera-orrietan eragin nabarmena duten arriskuak antzemateko prozesuak arreta berezia jartzen du finantza-informazioaren sorrerari eta arrisku horiek gauzatzen diren finantzetako egoera-orrietako area edo epigrafeei lotutako gestio-prozesu kritikoetan. Prozesuak eta areak aztertzeko prozesuan, faktore kuantitatiboak (saldoa eta granularitatea) hartzen dira kontuan, bai eta kualitatiboak ere (prozesuen automatizazio-maila, eragiketen estandarizazioa, kontabilitate-komplexutasunaren maila, aurreko ekitaldiarekiko aldaketak, antzemandako kontrol ahultasunak eta abar).

Finantza-informazioaren barne-kontrolako arriskuak antzeman eta ebaluatzeko prozesua dinamikoa da, etengabeko eboluzioa du denboran zehar eta unean-unean islatzen ditu taldearen negozioaren egoera, horri eragiten dioten arriskuak eta horiek arintzeko kontrolak. FIBKSaren kontrolen eraginkortasuna ebaluatzeko, arriskuak identifikatzeko prozesu hori hartzen da oinarri, antolamenduko eta taldeko negozioetako aldakuntzak aintzat hartuta eta materialtasun-mailari, gertagarritasunari edo kontrol horiek estaltzen dituzten arriskuen balizko eragin ekonomikoari erreparatuta.

- Prozesuak finantza-informazioaren helburu guztiak (existitzea eta gertatzea; integritatea; balioztapena; aurkezpena, banakapena eta alderagarritasuna; eta eskubideak eta betebeharrak) betetzen dituen, eguneratzen den eta zer maiztasunekin eguneratzen den.

Prozesua diseinatzeko, kontuan hartu dira kotizatutako erakundearen finantza-informazioari buruzko barne-kontrolaren dokumentua izeneko CNMVren gidan agertzen diren finantza-informazioaren helburu guztiak (existentzia eta gertaera, osotasuna, balorazioa, aurkezpena, xehakapena eta alderagarritasuna, eta eskubideak nahiz betebeharrak).

Aurreko atalean adierazienez, kuantitatiboak eta kualitatiboak dira FIBKSaren diseinuan sartutako arrisku-mota guztiak antzemateko erabili beharreko irizpideak. Gainera, argitaratutako finantza-informazioaren errore- eta iruzur-arriskuak ere hartzen dira aintzat.

Area materialak eta prozesu nabarmenak antzemateko prozesua gutxienez urtean behin egiten da, finantza-informaziorik berriena erabiliz. Gainera, aurrez identifikatu ez diren zirkunstantziak sortzen direnean ere egingo da ebaluazio hori, finantza-informazioan akatsak daudela azaleratzen badute, edo eragiketetan aldaketa handiak gertatzen badira eta, ondorioz, beste arrisku batzuk identifikatzen badira; egoera horietan sar daitezke taldearen egituraren aldaketak ekar lezaketen egoerak ere, hala nola aldakuntzak bateratze-perimetroan edo negozio-lineetan, edo gertatutako beste egintza garrantzitsu batzuk.

- Bateratze-perimetroa identifikatzeko prozesurik dagoen, kontuan hartuz, besteak beste, sozietate-egitura konplexurik, erakunde instrumentalik edo asmo bereziko erakunderik dagoen.

Entitateak prozedura bat du bateratze-perimetroa identifikatu eta eguneratzeko, eta Esku-hartze Departamentua da erantzulea. Hiru hilean behin, departamentu horrek partaidetzako sozietateen inbentarioa gainbegiratzen du, aldaketarik dagoen ikusteko, eta, hala bada, finantza-informazio bateratua lortzeko sistemetan sartzeko.

- Prozesuak bestelako arrisku batzuen —eragiketen gainekoak, teknologikoak, finantzarioak, legezkoak, ospeari buruzkoak, ingurumenekoak...— eraginak aintzat hartzen baditu, finantzetako egoera-orriei eragiten dieten heinean.

Aurreko puntu batzuetan aipatu denez, ezarritako kontrol-estandarrek eta metodologia direla eta, bestelako arrisku batzuen —merkatuarena, kredituarena, eragiketena, teknologikoak, finantzarioak, legezkoak, ospeari buruzkoak, beste mota batzuetakoak...— eraginak hartzen dira aintzat, finantza-informazioan eragiten duten heinean.

Eragiketa-arriskuari dagokionez, Caja Laboralak eredu bat du eragiketa-arriskua gestionatzeko. Horren barruan, arriskuak (barruko eta kanpoko iruzur-arriskua, arrisku teknologikoa, eragiketa-arriskua, negozio-jarduerako arriskua eta ezbehar-arriskua) eta horiek arintzeko kontrolak identifikatzen dira, eta horien balorazio kuantitatiboa egiten da. Eredu hori Eragiketa Arriskuaren Batzordeak gainbegiratzen du zuzenean, eta informatika-aplikazio batean eta politiken, prozeduren eta erabiltzaileen hainbat eskuliburutan dago euskarrituta. Barne-auditoretzari dagokio eragiketa-arriskuen balioztapena eta horiei esleitutako kontrolak gainbegiratzea.

- Entitateko zer gobernu-organok gainbegiratzen duen prozesua.

Arriskua eta kontrolak identifikatzeko prozedura gauzatzearen arduraduna Planifikazioko eta Gestio Kontroleko Departamentua da, Finantzen Arearen mendekoa. Prozedura gainbegiratzeko ardura, berriz, Ikuskaritza Batzordeak du, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren bidez.

F.3 Kontrol-jarduerak

Esazu halakorik behinik behin baduzun, eta adierazi ezaugarri nagusiak:

F.3.1 Balore-merkatuetan argitaratu beharreko finantza-informazioa eta FIBKSaren deskribapena ikuskatzeko eta onesteko prozedurak, arduradunak nor diren zehaztuta. Finantzetako egoera-orrietan ondorio materialak sor ditzaketen transakzio-mota guztien jarduera- eta kontrol-fluxuei buruzko dokumentazio deskribatzailea (iruzur-arriskuei buruzkoa barne). Dokumentazio horretan, gainera, kontabilitate-itxierako prozedura eta iritzi, estimazio, balioztapen eta proiektzio nagusien berrikuspenak islatu behar dira.

Merkatuan argitaratzen den taldearen finantza-informazioa berrikusi eta baimentzeko prozedurak abiatzeko, aurrea berrikusi egiten ditu Finantzen Areako zuzendariak. Barne Ikuskaritzako Departamentuak urteko kontu indibidual eta bateratuak berrikusten ditu, Kontseilu Errektoreak formulatu aurretik. Ikuskaritza Batzordeak informazioa irakurri eta Finantzen Areako eta Barne Ikuskaritzako arduradunekin eta kanpo-auditoreekin eztabaidatzen du, Kontseilu Errektoreari bidali aurretik.

Entitateak bere area eta departamentuetako prozedura-eskuliburuak ditu, baita finantza-informazioari buruzko kontrol-areetakoak ere, finantzetako egoera-orrietan eragin materialak izan ditzaketen transakzioekin zuzeneko lotura duten jarduera eta kontrolak gauzatzeko. Eskuliburu horiek areek euren egin eta Kontseilu Errektoreak onesten ditu.

Prozeduretan, organigrama, prozesuan parte hartzen duten eginkizunak eta sistemak, eta prozesuaren ezaugarriak daude jasota. Orobat, arriskuaren eta kontrolen matrizeetan atal hauek ageri dira, besteak beste:

- Arriskuaren deskribapena
- Kontrol-jarduera
- Kontrolaren sailkapena: funtsezkoa/estandarra
- Kontrolaren kategoria: prebentziozkoa/detektatzekoa
- Metodoa: eskuzkoa/mistoa/automatikoa
- Kontrola euskarritzen duen sistema
- Kontrolaren eragilea eta arduraduna
- Kontrolaren maiztasuna
- Kontrolaren ebidentzia

Ondoren, entitatearen finantza-areei lotutako prozesu nabarmenak zehaztu dira (zeharkako prozesuak eta negozio-prozesuak bereiziz); horietarako aurretik aipatutako dokumentazioa dago:

Zeharkako prozesuak:

- Kontabilitate-itxiera
- Finkatzea
- Gestio fiskala eta legala
- Kontrol informatiko orokorrak
- Iritzi eta estimazioak

Negozio-prozesuak:

- Kreditu-inbertsioa
 - Ematea
 - Jarraipena eta berreskurapena
- Finantza-tresnak
- Zorra ordaintzeko jasotako aktibo higiezinak

Lehen aipatutako dokumentazio deskribatzaileak hauek hartzen ditu barne:

- Identifikatutako prozesuetako bakoitzean parte hartzen duten areen eta departamentuen xehetasuna.
- Hasiera-hasieratik prozesuarekin zerikusia duten jardueren prozedurei, kontrolei eta egiaztapenei buruzko finantza-informazioa nola sortu adierazten duen deskribapena.
- Prozesu bakoitzean parte hartzen duten sistema informatikoen identifikazioa.
- Entitatearen finantzetako egoera-orrietan eragin materiala duten arrisku nabarmenen identifikazioa.
- Kontrolen identifikazioa eta deskribapena, eta aurretik antzemandako arriskuekin lotzea.

Caja Laboralean, kontabilitate-itxierako prozesua mekanizatua dago: kontabilitatea automatikoki egiten da entitatearen aplikazioen bidez. Lehen prozesua egindakoan, Esku-hartze Departamentuak informazioa berrikusi eta aurreko hileko datuekin zein aurreikusitako zifrekin alderatzen du, hileko balantze-itxiera eta emaitza-kontua balidatzeko.

Filialen kontabilitate-itxiera dagokien entitateak egiten du, eta, higiezinaren sustapeneko sozietate batzuen kasuan, kontrataturiko hirugarren batek. Filialen informazioa jasotakoan, Caja Laboraleko Esku-hartze Departamentuak berrikusi egiten du, baterakuntza-prozesua egiteko.

Urteko kontuetan agertzen denez, behar izan denean estimazioak erabili dira, zenbait aktibo, pasibo, sarrera, gastu eta konpromiso balioztatzeko. Estimaziook entitate nagusiko eta partaidetzako erakundeetako goi-zuzendaritzako kideek egin dituzte eta administratzaileek berretsi. Entitateak iritziak edo estimazioak egiteko aukera ematen duten arlo nagusien nondik norakoak islatzen ditu urteko kontuotan, bai eta horien guztien inguruan taldeak aurreikusitako funtsezko hipotesiak ere. Estimaziorik garrantzitsuenek hauek dituzte oinarri:

- Zenbait aktibo narriatzeagatik galerak
- Aktibo materialeko eta aktibo ukiezineko elementuei aplikatutako balio-bizitza
- Finkatzeko merkataritza-fondoaren balioztapena
- Kotizatu gabeko zenbait aktiboren arrazoizko balioa
- Horniduretan eta pasibo kontingenteetan espero den kostua eta bilakaera
- Aseguruengatik pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesiak
- Enplegu ondoko ordainketen ondoriozko konpromisoak eta pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesi aktuarialak
- Kreditu fiskal aktibatuen berreskuragarritasunaren bilakaera

Horrez gain, Caja Laboralak iritzi eta estimazioak egiteko politika orokor bat du ezarrita FIBKSaren barruan. Aintzat hartu beharreko alderdi guztiak eta horiek prestatu eta berrikusteko erantzukizunak zehazten ditu politika horrek.

F.3.2 Finantza-informazioa osatzeko eta argitaratzeko prozesu nagusiei dagokienez, entitateko informazio-sistemen barne-kontrolerako politikak eta jardunbideak (besteak beste, eskuratzeko segurtasuna, aldaketen kontrola eta jarduketak, jarraikotasun operatiboa eta funtzio-bereizketa).

2017ko ekitaldian zehar, Segurtasun Integralerako Plan Zuzentzailea garatzen jarraitu dugu. Plan hori segurtasun-diagnostikoaren ondorioz egin zen; diagnostikoa, berriz, segurtasun integrala aztertzeko eta gobernuaren, zaintzaren, babesaren eta erresilientziaren alorretan hobekuntzak antzemateko.

Gobernuaren alorrean, aurretik segurtasun-politika integrala onetsita bazegoen ere, Segurtasunaren Arau Multzo berria onartu da. Segurtasuneko derrigorrezko eskakizun korporatiboak jasotzen dituen dokumentu-multzoa da. Area bakoitzaren helburua eta

segurtasun-arlo bakoitzean ezarri beharreko berariazko kontrolak zehazten dituzten estandar korporatiboak xehakatzen dituzte horietan finkatu diren politikak. Segurtasuneko Arau Multzoa entitate osoan ezarriko da, eta dagoeneko finkatu dira bertako atazak aurrera eramateko arduradunak eta horien eginkizunak. Une honetan, ezagutarazteko fasean dago.

Babesari dagokionez, identitateen gestioaren ekimena jarri da abian. Erabiltzaileen altak, bajak eta aldaketak gestionatzeko politikak eta prozedurak dagoeneko baditugun arren, ekimen honen helburua da hornikuntzaren gestioa, alden eta bajeen prozesuak, rolen gestioa eta horien blokeo eta monitorizazioak are gehiago hobetzea, arreta berezia ezarriz erabiltzaile pribilegiatuen gestioan.

Erresilientziaren alorrean, negozioaren jarraitutasuna gestionatzeko sistema garatzen jarraitzen dugu, eta dagoeneko amaitzen ari gara berreskurapen-estrategia berriak, krisiak gestionatzeko planak eta berreskurapen-planak.

Entitateak datuak prozesatzeko bi zentro ditu, elkarrengandik urruti, zein berre sarreren kontrolarekin, zaintzarekin eta segurtasuneko gainerako neurriekin (arrisku potentzialak aztertu ostean ezarri dira).

F.3.3 Hirugarrenei azpikontratututako jardueren gestioa gainbegiratzea helburu duten barne-kontrolako politikak eta prozedurak. Kanpo-adituen esku utzitako ebaluazio, kalkulu edo balioespenei dagokienez, finantzetako egoera-orrietan edonolako eragin materiala izan dezaketen alderdiak.

Entitateak hirugarrenek gauzatutako jarduerak berrikusten ditu aldizka, ikusteko zein diren garrantzitsuak finantza-informazioa osatzeko prozesuan eta zeinek eragin dezakeen zeharka bere fidagarritasunean. Gaur arte, entitateak ez du kanporatu finantza-informazioan eragin garrantzitsua duen prozesurik. Halere, entitateak aditu independenteen txostenetara jotzen du, finantzetako egoera-orrietan eragin materiala izan dezaketen jardunbideen balioespenak ezagutzeko.

2017ko ekitaldian, hauek izan dira aditu independenteen balorazio eta kalkuluei lotuta hirugarrenei agindutako jarduerak: esleitutako higiezinaren tasazioen ingurukoak eta Caja Laboraleko kreditu-zorroko eragiketen bermetzat erabiltzen diren higiezinaren ingurukoak.

Entitateak kontrolak ditu ezarrita, tasazio-sozietateen jarduerari lotutako arriskuak arintzeko. Eragiketez arduratzen diren departamentuek gauzatzen dituzte kontrol-eginkizunok, eta baloratzailen independentzia eta balorazioen kalitatea bermatzea dute helburu. Era berean, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren laguntza ere jasotzen du ezarritako prozeduren eraginkortasuna egiaztatzeko.

F.4 Informazioa eta komunikazioa

Esazu halakorik behinik behin baduzun, eta adierazi ezaugarri nagusiak:

F.4.1 Batetik, kontabilitate-politikak finkatzeko, eguneratzeko eta interpretazioen inguruan sortutako zalantzak edo auziak bideratzeko funtzioa (kontabilitate-politiken area edo departamentua), antolakundeko eragiketa-arduradunekiko etengabeko harremanen bidez gauzatu beharrekoa. Bestetik, kontabilitate-politiken eskuliburu eguneratua, entitateari atxikitako unitate guztiek eskuragarri izango dutena.

Esku-hartze Departamentuak entitateko eta sozietate filialetako kontabilitate-politikak identifikatzen, finkatzen eta jakinarazten ditu, eta sozietate filialek eta entitatearen negozio-unitateek kontabilitate-gaiez egiten dizkieten galderei erantzuten die.

Entitateak kontabilitate-eskuliburu bat du finantza-informazioa prestatzeko moduei buruzko arauak zehaztu eta argitzeko. Halaber, arau horiek entitateko eragiketetan nola erabili ere argitzen du; adibidez, sozietateko filialentzako baterakuntza-paketeak. Dokumentu horietan, transakzio-mota bakoitzerako arauak zehatz-mehatz aipatzeaz gain, horien interpretazio zuzenak eman eta azaldu egiten dira, egoki bete daitezzen.

Hizpide ditugun dokumentuak aldian-aldian eguneratzen dira, eta aldaketa edo eguneratze garrantzitsu guztiak dagozkien sozietateei jakinarazten zaizkie.

Baterakuntza-paketeak taldeko sozietate filial bakoitzak egin behar ditu, eta Esku-hartze Departamentua arduratzen da partaidetzako sozietate horiek taldeak ezarritako kontabilitate-politikak betetzen dituzten gainbegiratzeaz. Departamentuak, filialen informazioa aztertu eta berrikusi ondoren, egoki deritzen zuzenketak egiten ditu.

Finantza-informazioaren inguruko arauetan finantzetako egoera-orrietan eragin dezakeen edozein aldaketa egiten denean, Esku-hartze Departamentuaren ardura da kontabilitate-arauak berrikustea, azterzea eta eguneratzea. Era berean, departamentu horrek du aldaketa edo eguneratzeok entitateko negozio-unitateei eta filialeei jakinarazteko ardura.

Entitateak eta bere taldeak aplikatzen duten kontabilitateko finantza-informazioaren esparruak hauek hartzen ditu barne: (i) Europar Batasunak onartutako finantza-informaziorako nazioarteko arauak eta (ii) Espainiako Bankuaren 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularra —4/2017 Zirkularrak indargabetu zuen, 2018ko urtarrilaren 1ean—.

F.4.2 Finantzetako egoera-orri nagusiei, oharrei eta FIBKSari buruzko finantza-informazioa formatu homogeenen bidez eskuratzeko eta prestatzeko mekanismoak, entitateko edo taldeko unitate guztiek ezar eta erabil dezaten.

Finantza-informazioa egiaztatzeko datuak osoak, zehatzak eta egokiak direla eta horiek dagokien nean eta moduan jakinarazten direla bermatzeko kontrol-neurriak daude. Finantza-informazioa bateratu eta prestatzeko prozesua zentralizatuta du entitateak.

Prozesuan zehar, sozietate filialek jakinarazitako finantzetako egoera-orriei buruzko baterakuntza-paketeak *input* gisa erabiltzen dira, ezarritako jarraibideen eta formatuen arabera, eta eskatutako gainerako finantza-informazioarekin beste horrenbeste egiten da, bai kontabilitateko harmonizazio-prozesuan, bai ezarrita dauden informazio-beharrak estaltzeko. Sozietate filialek emandako finantza-informazioa Esku-hartze Departamentuak berrikusten du.

Entitateak zenbait kontrol ditu ezarrita, sozietate filialek eta negozio-unitateek helarazitako finantza-informazioaren fidagarritasuna eta erabilera zuzena bermatzeko. Horrela, besteak beste, baterakuntza-idazpenen zuzentasuna eta emaitzen eta aurrekontuen arteko aldeak gainbegiratu eta Espainiako Bankuak finkatutako egoera-orrien kontrolak egiten ditu, balantzeko partidak eta emaitza-kontuak konparatzeko.

F.5 Sistemaren funtzionamendua gainbegiratzea

Azal itzazu, ezaugarri nagusiak aipatuz, hauek gutxienez:

F.5.1 Ikuskaritza Batzordeak FIBKSa gainbegiratzeko gauzatu dituen jardueren berri emateaz gain, entitateak barne-auditoretzako funtziorik egiten duen adieraziko da. Horietako funtzioetako bat barne-kontrolerako sistema (FIBKSa barne) gainbegiratzeko ari den batzordeari laguntzea izango litzateke.

Halaber, ekitaldiko FIBKSaren ebaluazioaren berri emango da, bai eta ebaluazioaren arduradunak emaitzak jakinarazteko erabilitako prozeduraren berri ere. Azkenik, entitateak kasuan kasuko neurri zuzentzaileei buruzko ekintza-planik ba al duen eta finantza-informazioan izango duen eragina kontuan hartu duen zehaztuko da.

Barne-auditoretzako zerbitzua gainbegiratzeaz gain, Ikuskaritza Batzordearen zereginetako bat da finantza-informazioa landu eta aurkezteko prozesua eta sozietatearen barne-kontrolerako sistemak gainbegiratzea. Jarduera horiek Barne Ikuskaritzako Departamentuan eskuordetzen ditu.

Barne Ikuskaritzako Departamentuak lau atal ditu, funtzioak egoki betetzeko: Finantza Unitateen Ikuskaritza, Bezeroak Kudeatzeko Unitateen Ikuskaritza, Urruneko Ikuskaritza eta Informatika Ikuskaritza. Finantza-informazioaren fidagarritasuna bermatzeko, prozedura- eta kudeaketa-jarduketan eraginkortasuna ziurtatzeko, barne- eta kanpo-arau aplikagarriak betetzeko eta Entitatearen ondarea babesteko beharrezkoak diren barne-kontrolerako neurriak ezartzea da area horren zeregin nagusia.

Bestalde, entitatearen Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearen arabera, merkatura helarazitako finantza-informazioaren fidagarritasuna une oro bermatzeko beharrezkoak diren kontrol-prozedura eraginkorrak diseinatzea eta ezartzea ere Zuzendaritza Batzordearen eta Barne Ikuskaritzako Departamentuaren ardura da.

Bere helburua lortzeko, Barne Ikuskaritzak ikuskapen programatuak gauzatu ohi ditu, arriskuak kontrolatzeko ezarritako sistemak berrikusteko, barne-jarduketan prozedurak aztertzeko eta unean uneko kanpo- eta barne-arau aplikagarriak zenbateraino bete diren ikusteko.

Garrantzi bereziki jotako prozesuen berrikuspena bere urteko jarduketa-planean sartzen du Barne Ikuskaritzako Departamentuak, guztiak hiru urteko epean berrikusita izateko helburuarekin. Garrantzi bereziki jotako zenbait arlo edo prozesu kanpo uzten ditu, besteak beste kontabilitate-itxieraren prozedura, iritzi eta estimazioak berrikustea eta informazio-sistemen gaineko kontrol orokorrak; izan ere, horiek urtean behin ebaluatzen dira.

2017ko ekitaldian FIBKSari egindako gainbegiratze eta ebaluazioak berrikuspen hauek hartu ditu barne:

- Kontabilitate-itxierako eta baterakuntzako zeharkako prozesuen berrikuspena. Horrez gain, Caja Laboralak argitaratutako finantza-informazioa landu eta aurkezteko prozesua gainbegiratu da.
- Zuzkidura eta pasibo kontingente garrantzitsuak kalkulatzeko erabilitako iritzi eta estimazioen berrikuspena.
- Kontrol orokor informatikoen zeharkako prozesuaren berrikuspena.
- Legearen eta zergen alorreko gestioaren zeharkako prozesuaren berrikuspena.

2017an egin den FIBKSaren berrikuspenaren eta ebaluazioaren emaitza Ikuskaritza Batzordeari aurkeztu dio, aldian behin, Barne Ikuskaritzako Departamentuko zuzendariak.

F.5.2 Eztabaida-prozedurarik dagoen. Prozedura horren bidez, kontu-auditoreak (auditoretzako arau teknikoetan xedatutakoari jarraikiz), barne-auditoretzako funtzioen arduradunak eta gainerako adituek urteko kontuak berrikusteko prozesuetan edo unean uneko bestelako jardunbideetan zehar lortutako informazioa goi-zuzendaritzari, Ikuskaritza Batzordeari edo entitateko administratzaileei helaraziko dio. Era berean, behatutako ahultasunak zuzentzeko edo indartzeko ekintza-planik dagoen jakinaraziko da.

Ikuskaritza Batzordea ekitaldi bakoitzean birritan biltzen da kanpo-ikuskariekin.

- Behin, urteko auditoretzarako behin-behineko bisitaren ondoriozko atariko lana bukatzen denean. Kanpo-auditoreak ondorioen berri ematen du bertan.
- Beste behin, urteko kontuen formulazioari ekin baino lehen. Kanpo-auditoreak bere lanaren behin betiko ondorioak ezagutarazten ditu bertan.

Kontu-auditoreak goi-zuzendaritzarekin eta Barne Ikuskaritzako zuzendaritzarekin zuzeneko harremanak izan eta bilerak egiten ditu aldizka, bere lanerako behar duen informazioa lortzeko eta aurkitutako ahultasunak mintzatzeko.

Kanpo-ikuskariek barne-kontrolaz egindako iradokizun eta gomendioen memoranduma Ikuskaritza Batzordeari aurkezten zaio lehenbizi, eta, gero, entitatearen Kontseilu Errektoreari, onar dezan. Dokumentu horretan, Zuzendaritza Nagusiak gomendio bakoitzari buruz egindako iruzkinak eta, dagokionean, ahultasunak zuzentzeko ekintza-planak edo neurriak jasotzen dira.

Azkenik, kanpo-auditoreak emandako gomendioen garrantziaren arabera, barne-auditoretzako urteko planak ezarritako neurrien jarraipena egitea ere aurreikusten du.

Barne Ikuskaritzak egindako lanen emaitzari dagokionez, departamentuko zuzendariak ikuskaritako zentroko arduradunei eta, garrantziaren arabera, Zuzendaritza Kontseiluari eta Ikuskaritza Batzordeari aurkezten dizkie txostenak. Gainera, txostenetan proposatutako gomendioen ezarpen-mailaren jarraipena egiten du.

Bestalde, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren zuzendaritzak eskatuta, Ikuskaritza Batzordea gutxienez hiru hilik behin biltzen da, bere erantzukizunetako bat betetzeko, alegia: Zuzendaritzaren lan nagusiei buruzko xehetasunak jasotzeko.

F.6 Bestelako informazio garrantzitsua

F.7 Kanpo-ikuskariaren txostena

Jakinaraz ezazu honako hau:

F.7.1 Merkatuetara helarazitako FIBKSaren informazioa kanpo-ikuskariak gainbegiratzen duen. Hala bada, entitateak haren txostena Eranskin gisa aurkeztuko du. Bestela, arrazioen berri eman beharko du.

Entitateak ez du beharrezkotzat jo merkatuetara helarazitako FIBKSaren informazioa aztertzeko eskatzea kanpo-auditoreari.

G BESTE ARGIBIDE INTERESGARRI BATZUK

Entitatean edo taldeko sozietateetan gobernu korporatiboaren alorrean alderdi garrantzitsuren bat txosten honen gainerako ataletan jaso gabe geratu bada eta sartu beharrekoa bada entitatearen edo taldearen gobernuaren egiturari eta jardunbideei buruzko informazio osatu eta arrazoiuagoa emateko, azal ezazu labur-labur.

Atal honen barruan, txostenaren aurreko atalen inguruko beste edozein informazio, azalpen edo xehetasun jaso ahal izango da, baldin eta garrantzitsua bada eta ez bada errepikatzen.

Hain zuzen ere, adieraziko da gobernu korporatiboaren alorrean entitatea Espainiakoa ez den beste legeria baten mende dagoen. Hala baldin bada, eman ezazu txosten honetan eskatutakoaz gain entitateak eman beharrekoa den informazioa.

Entitateak aukera du, halaber, bere borondatez nazioarteko, sektoreko edo bestelako printzipio etikoen edo jardunbide egokien kode batzuetara atxiki den adierazteko. Hala bada, kode horren eta atxikitze-dataren berri emango du entitateak.

1.- Informazio honek A. Jabetzaren egitura atala osatzen du:

Caja Laboraleko bazkide diren kooperatiba eta horien merkataritza sozietate gehienak Mondragonen parte ere badira. Caja Laborala ere partaide duen korporazio hori askatasunez elkartutako kooperatiben elkarte da. Kooperatibok lankidetzeta-balioak partekatzen dituzte, eta elkarrekin jardunez lehiarako abantailak lortzea dute helburu.

Caja Laboralak aurreko ekitaldiko soberakinen % 15eko diru-laguntza (zergak eta kapitalerako interesak ordaindu ondoren) ematen die urtero MONDRAGON Inversiones S. Coop. sozietateari eta MONDRAGON Fundazioari (biak ere korporazioko partaide diren edo bertan elkartutako kooperatibek osatuta daude). Zenbateko hori Kooperatiba arteko Fondo Sozialetik (KFStik) kentzen da.

2.- Informazio honek C.1.5 Kontseilarien ordainsariak atala osatzen du:

Kontseilari lan-bazkideek ez dute ordainsaririk jasotzen Kontseilu Errektoreko kide izateagatik, langile moduan entitatean egiten duten lanagatik eskuratzen dutenaz gain. Kontseilu Errektoreko gainerako kideek ere ez dute inolako ordainsaririk jasotzen kontseilari izateagatik.

Caja Laboralak ordaindu egiten du lehendakariaren lana. Horretarako, zehaztutako prozeduren bitartez, kreditu-erakundeetarako araudiaren alorrean Caja Laboralak finkatutako ordainsariei buruzko irizpideak aplikatzen ditu.

Gobernu korporatiboaren urteko txosten hau entitateko administrazio-batzorde edo -organoak onetsi du, 2018-02-28an egindako bilkuran.

Adieraz ezazu administrazio-organoko zein kide edo kontseilarik eman duen txosten hau onestearen aurkako botoa eta zein abstenitu den.

Txosten hau aho batez onetsi da.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

URTEKO KONTUAK ETA KUDEAKETA-TXOSTENA, 2017KO EKITALDIKOAK

Entitateko Kontseilu Errektoreko kideek esan dutenez, urteko kontu hauek kontabilitate-printzipio aplikagarrien arabera egin dira, eta Entitatearen ondarearen, finantza-egoeraren eta emaitzen berri ematen dute. Bestalde, honekin batera doan gestio-txostenean Entitatearen 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko bilakaeraren eta emaitzen azterketa zorrotza egin dela ere esan dute.

Ondorioz, Caja Laboral Popular Coop. de Crédito (Entitateko) Kontseilu Errektoreko kideek 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiari dagozkion kudeaketa-txostena eta urteko kontu indibidualak formulatu dituzte 2018ko otsailaren 28an. Urteko kontuetan honako hauek sartzen dira: 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko txostena, balantzea, galdu-irabazien kontua, onartutako sarreraren eta gastuen egoera-orria, ondare garbian gertatutako aldaketen egoera-orria eta eskudiru-fluxuen egoera-orria. Ados daudela erakusteko, guztiek orri hau sinatu dute. Bestalde, Kontseilu Errektoreko idazkariak dokumentu horietako orri guztietan sinatu du, horiek identifikatu ahal izateko.

Txomin García Hernández jauna (Lehendakaria)	Luis M ^a Ugarte Azpiri jauna (Lehendakariordea)	Adolfo Plaza Izaguirre jauna (Idazkaria)
Elena Zarraga Bilbao andrea (Kidea)	Ainhoa Gallastegui Martínez andrea (Kidea)	Javier Oleaga Mendarach jauna (Kidea)
Francisco Jose Dean Pueyo jauna (Kidea)	María Carmen Iñurria Landeras andrea (Kidea) (*)	Nagore Larrabeiti Libano andrea (Kidea)
Maria Esther Korta Errazkin andrea (Kidea)	Pablo Luis Bringas Velez jauna (Kidea)	Itziar Elgarresta Ibarrondo andrea (Kidea)

(*) María Carmen Iñurria Landeras andreak ez ditu 2017ko ekitaldiko urteko kontuak sinatu, Kontseilu Errektorea egin zen egunean laneko bidaia batean zegoelako.